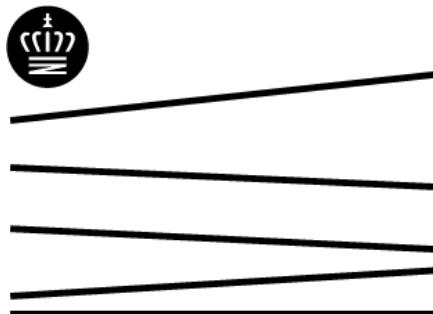

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place: Kiøbenhavn : forlagt og trykt af Joh. Rud.

Thiele, 1801

Fysiske størrelse | Physical extent:

xiv, 306 s.

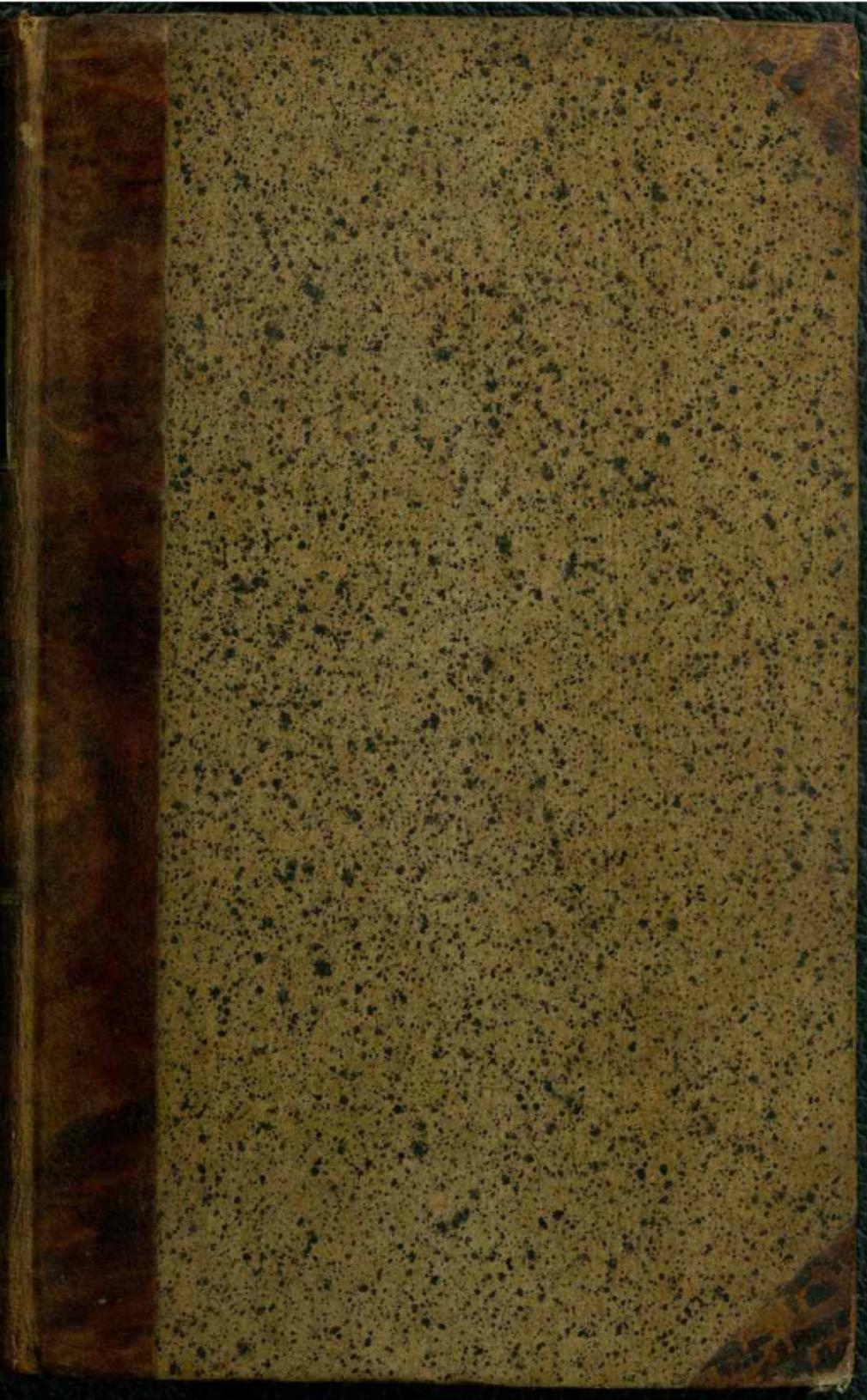
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

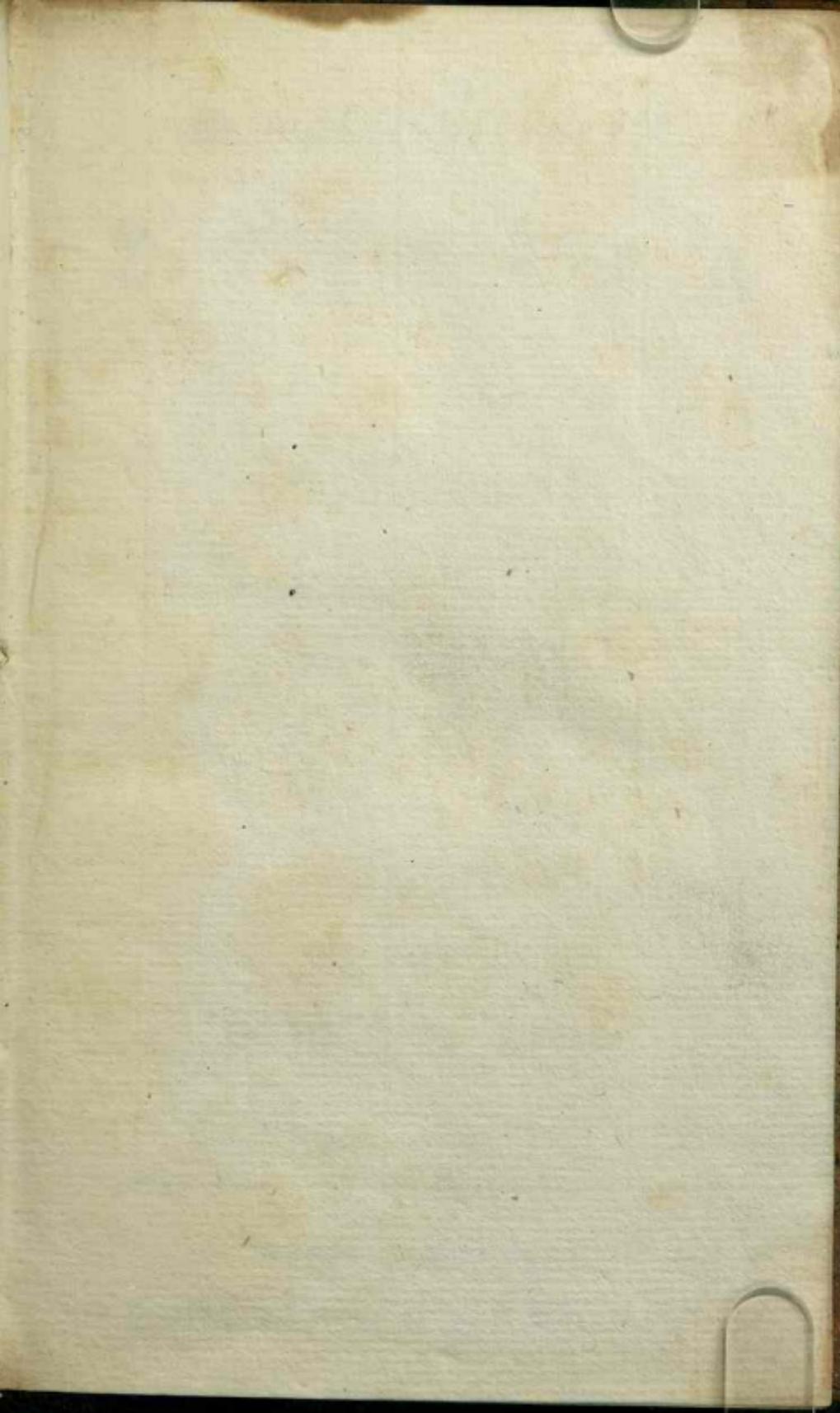
15,- 233.

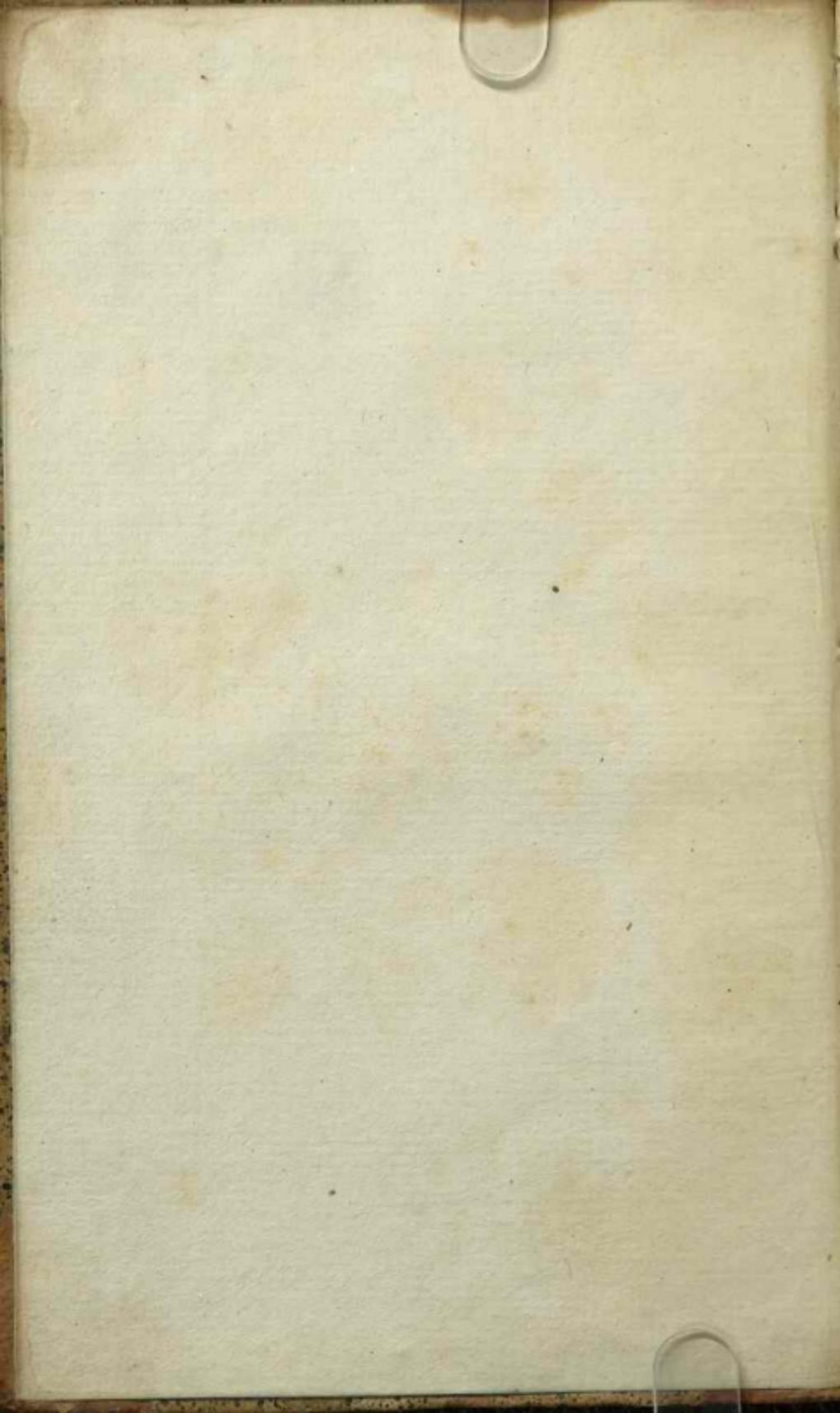
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130022958373

Moralske-historiske
Læsebog

især

for Ungdommen,

saavel paa Landet som i Stæderne.

Udgiven

ved

Thom. Rud. Thiele.

København, 1801.

Ferlager og trykt af Joh. Rud. Thiele.

Deres Excellence Højvelbaarne
Hr. Ernst Henrich
Græve af Schimmelmann,
Ridder af Elephanten, Stats- Finants-
og Commerce-Minister, Geheimeraad,
Kammerherre &c.

underdanigst

tilegnet.

स्वरूपादेशं विलोक्य तत्
दुर्बुद्धिः प्रियः स एव
मनुष्यानां द्वये विद्यते

स्वरूपादेशं विलोक्य तत्
दुर्बुद्धिः प्रियः स एव

मनुष्यानां द्वये विद्यते

स्वरूपादेशं विलोक्य तत्

दुर्बुद्धिः

Førerindring:

Hensigten med denne lille Bog fremlyser allerede af dens Titel. Den skal nemlig beforsørs Kundskab om Pligt og Moralitet, ikke blot hos Ungdommen, men og hos Eldre; ikke blot hos Almuen paa Landet, men og i Stæderne. Enhver af de samlede Smaahistorier sigter til huuslig Dyds Udbredelse. Og huuslig Dyd er Grundvolden til al Dyd. Saaledes som Barnet eller den noget Eldre lærer at forholde sig imod Forældre, Lærere, Sædkende og Tjenestetyende, saaledes forholder og han eller hun sig siden imod Andre. Er den Unge i sin huuslige Kreds vant til Sædelighed og Dyd, vil og dette yttre sig i enhver anden Forbindelse i Livet.

Maaeden, paa hvilken denne Bog udbreder og beforsører Sædelighed og Dyd, skeer ved Erexempler, og det ved Exempler af den virkelige Verden, ikke ved opdigtede, som vel af smaae Børn kunne læses med

ret god Nutte, men hos de Ældre ganske forfejle-
deres Hensigt. Ynglingen altsaa, som man giver
denne Bog i Hænder, vil blive bekjendt med mange
Mennesker og Begivenheder, og vil ufrivillig brin-
ges paa den Tanke: Saaledes bor og Du handle
kanod dine Forældre, Lærere, Gødkende; ic. og saa-
ledes tor Du ikke forholde Dig imod dem!

At jeg nu og da noget vidtløftigere har frem-
sat de skadelige Folger af et usædligt Forhold, og
især gjort opmærksom derpaa, vil man, som jeg
haaber, ikke ansee som et Anstod imod den rene
Moral. Thi den første Dydslære kan dog nok
ikke være andet end Klogstabslære. Ligesom Vejen
til Sandhed gaaer igjennem mangfoldige Fordom-
me og Bildfareller; saaledes løber og Banen, ad
 hvilken man naaer til praktisk god Villie, igjen-
nem Sandselighed og Egenkjerlighed. Imidlertid
mangler det i denne Samling ikke paa Exempler,
som anbefale en uegennyttig Dyd; og til sammes
Besordring tjener og allerede den ofte brugte blc-
belske Autoritet.

Endelig kan og bør denne moraliske Læsebog være
en Forberedelse til den egentlige Religionsundervis-
ning; og at en saadan Besledning kunne bidrage
dertil, derom er vel ingen Twivl. Ved Tilskyndel-
sen af den moraliske Følelse frembringes og for-
stærkes Nædvendigheden af Troen paa en Gud, og
ved Verigtigelsen og Udvidelsen af Kundstabten om
det.

det, som er ret, godt og ædelt, meddeles Materiale til et værdigt og opphøjet Begreb om Gud; Troen paa et viist, alsgødt og retfærdigt Forsyn vækkes og stadsfæstes ved Skildringen af de fremtrædende Personers Skjebne, og foranslediger det Ønske, at der maa gives en tilkommende Gjengældelsestilstand. Uden moralst Forberedelse forsøger man forgjeves, at bibringe Ungdommen egentlige Religionsbegreber; den vil ellers tale om Religionen, uden at tænke noget derved.

Gode, unge Mennesker, til hvilke jeg først og fornemmelig anbefaler denne min Bog, I ville i denne Samling finde mange Exempler paa gode og onde Mennesker.

Exemplerne paa de onde Mennesker skulle tjene Eder til Advarsel. I ville deraf see, hvorledes Mennesket, naar han engang forlader Gud og overgiver sig til Synden, lid efter anden falder alt dybere, og ligesom henrives fra een Synd til en anden. Det vil bestyrke Eder i det Førsæt, at I eders hele Liv ville beholde Gud for Øjne og i Hjertet, og omhyggeligen vogte Eder for den første færtige Synd.

Exemplerne paa de onde Mennesker, som I finde her, kunne og tjene Eder dertil, at I deraf kunne see, hvor forunderlig Gud ofte bringer Menneskenes skjulte Misgjerninger for Dagen. Ingen Synder kan altsaa være vis paa, at hans Forbrydelse vil blive

ſejst. Det vil ſtyrke Eder i det Forſet, alſid, endog i Landom, at tanke paa den alvidende Gud, og vandre hellig og uſtræſſig for ham.

Exemplerne paa de gode Mennesker, som I finde her, fremſtilles for Eder til Efterſignelſe. Naar I her læſe, hvorledes de Personer, om hvilke jeg fortæller Eder, have frygtet Gud, føſtet deres Haab til ham, og taalmodigen baaret deres Tilkikkelsær; hvorledes de have elſket deres Medmennesker, givet Enhver Sit, og troligen tjent og hjulpet Mæſten; hvormange der af Lydighed mod Gud og af Menneskeſkjerlighed have oposſret deres egen Fordeel, ja ſaagar deres eget Liv — naar I læſe alt dette, ſaa bør det jo tilſkynde og opmuntre Eder, at I beſlitte Eder paa, at handle ligesaa retſtaffent, ligesaa ivrigen i det Gode, og at blive hine fromme Mennesker lige.

I ville af diſſe Exempler tydeligen ſee, hvorledes de dydige Mennesker ofte forunderlig beſkyttes af Gud, og allerede her i Verden herligen lønnes! Deraf kunne I ſlutte, hvilket Velbehag Gud har i de Mennesker, ſom ere fromme og redelige af Hjertet. Beſlitter Eder derfor, ogsaa at leve ſaaledes, at I kunne behage eders gode himmelske Fader.

Men I ville også her finde mange Exempler paa gode Mennesker, ſom ikke ere blevne lønnede for deres Dyd i denne Verden, og ſom alligevel gjerne have gjort Godt, og opfyldt deres Pligter, uden

uden der ved at tenke paa Lønnen eller paa deres egen Fordeel. Og det bør lære Eder, at vi ved det Gode, vi gisre, ikke bør være egennyttige eller have Hensyn til Belonningen.

Den, som kuns gør Godt for sin egen Fordeels Skyld, elsker ikke det Gode, men kuns sig selv; og er ingen sand Christen.

Ville vi være Christne, maae vi opfylde vore Pligter, om det end ingen Fordeel tilfører os. Vi skulle gisre det Gode, fordi det er godt, og ikke for Lønnens Skyld. Egentlig kunne vi heller ingen Løn forlange af Gud, naar vi opfylde vore Pligter; thi naar vi have gjort Alt, hvad os var besalet, maae vi alligevel sige: Vi ere unyttige Tjenere, vi have kuns gjort: hvad vi vare pligtige at giøre. Dog vil Lønnen sikkertlig ikke til sin Tid udeblive.

Kilderne, hvoraf denne Samling er udskydt, ere fornemmelig: J. C. Welands Sittenlehre durch Beyspielen; Nahrung für Geist und Herz; G. F. Kirsch's Unterhaltungen für Christen aus allen Ständen; Sammes Erholungen nach ernsthaften Stunden; Snells Sittenlehre für Bürger und Landleute; Samlungen schöner Handlungen (von Musæus); Wagnitz Moral in Beyspielen.

Mit Ønske er, at denne siden Samling maa gavne: anden Løn, anden Betaling faaer

jeg ikke, søger jeg ikke for mit ufortsbne Års
bejde. Med al Erfjendtlighed og Ungdoms-Bes-
fedenhed modtager jeg de til Bogens Forbedring
allene sigtende Rettelser og Erindringer, som en
redeligsindet, upartisk Bedommer engang maatte
behage at fremsætte. De skulle sikkertig afbenyttes
ved et forventende andet Oplag.

København, i Maj 1801.

Forfatteren.

Ind-

Indhold.

I.	En christelig Menneskeven	Side 1
2.	En brav Deserteur	10
3.	Taknemmeligheds Mindesmærke	12
4.	Et mærkeligt Exempel paa Ondskabs Gjen- giældelse	17
5.	En retfærdig General	23
6.	Slemme Vaners Magt	23
7.	Edel Handling af en gemeen Soldat	35
8.	Erlighed i Ulykken	37
9.	Det er en stor Lykke, at have sunde Lemmer	38
10.	En god Prins	41
II.	Sand Menneskejærlighed er langtfra Egen- nytte	41
12.	Begicør ikke fremmet Gods	42
13.	Tilfredshed er Rigdom nok	44
14.	En barmhjertig Samaritan	46
15.	Overalt finder man gode Mennesker	48
16.	Gruesomhed imod Dydrene	50
17.	Den, som graver Graven for andre, falder selv i den	54
18.	Falsk Christendom	56
19.	Middel til bestandig Tilfredshed	56
20.	Fejl bør man igjen rette, saameget som mueligt	58
21.	Barnlig Kierlighed	59
22.	Taknemmelighed imod Forsynet	61
23.	Hvor daarligt, at stole paa sin Sikkerhed	64
24.	En ond Samvittighed lader ingen døe rolig	65
25.	Vanen i Ungdommen bliver Tilbøjeligheden i den ældre Alder	66
		26.

26.	Sparsomhed	Side 68
27.	En ærlig Pige	69
28.	Gisr Ret, og forlad Dig paa Gud	70
29.	Gjerrighed er en Rød til alt Ondt	74
30.	Barmhjertighed	76
31.	Gører dem Godt, som fornærme Eder	78
32.	Lovter bør man holde	80
33.	Man bør ikke giøre Godt for Værens Skyld	82
34.	Jørgen og hans Brud	83
35.	En ærlig Skyldner	90
36.	En god Son	92
37.	Exempel paa oprigtig Kjærlighed i Ægte- standen	93
38.	Har Du fejlet, da negt det ikke	94
39.	En Hædning, som elsker sin Fader højere, end sig selv	96
40.	Værer barmhjertige, ligesom eders Fader er barmhjertig	97
41.	Du skal ikke vidne falso	99
42.	Gjengældelsesret	101
43.	Det ene Menneske bør ikke foragte det audet	103
44.	Broderkjærlighed	104
45.	Uretfærdigheds aabenbare Straf	105
46.	En ærlig Bonde og en taknemmelig Jøde	106
47.	Skjult Ondskab kommer ofte underlig for Dagen	111
48.	En tro Son	114
49.	Den brave sorte Mand	116
50.	Flye Fristelser	118
51.	En tro Datter	119
52.	Gud veed Midler til at aabenbare Ondskaa- ben, og redde Uskyldigheden	121
53.	En religiørende Græve	123
54.	En ærlig Tiggerdreng	125
55.	Man bør ikke giøre Godt af Egenhytte	126
56.	Gud allene Væren	129
		57.

57. De stakkels Gamle	Side 131
58. En ørlig Gjendøber	140
59. Man bør gjerne giøre Godt i Vondom	141
60. En retskaffen Tjenestepige	146
61. En Tyv skal robe sig selv, og bringe Uskyl- digheden for Dagen	147
62. Hvad Gud giør, er velgjort	151
63. Den forbedrede Foroder	152
64. En ørlig Jøde	154
65. Et tabt og igjenfundet Barn	155
66. Naar en god Gjerning skal lønnes, maa alting underlig foje sig	158
67. En tro Undersaat redder sin Monarks Liv	159
68. De to Gjerrige	160
69. En tro Ven	162
70. Stoltheds Straf	165
71. Et Forsyn styrer Alt	167
72. En brav Ssemand	183
73. En tro Fader	186
74. En ørlig Snedker	187
75. En sand Menneskeven	188
76. Taalmodighed overvinder Alt	191
77. En Morders forunderlige Opdagelse	192
78. En Hjelper i Nøden	194
79. Samvittigheden dommer upartise	196
80. Menneskekjerlighed	199
81. Højmodig Handling	204
82. En tro Page	205
83. Hjelp den Nedlidende	206
84. Hvad dog en ond Samvittighed kan giøre	207
85. Hvor skønt, naar Sødkende elsker hinanden	209
86. En højmodig Rover	210
87. En skændig Son	211
88. Wedel Handling af et Menneske, som mange ansee for uørligt	213
89. Gjeldens højmodighed	215
90. De brave Borgere af Calais	216

91.	Spillesyge forleder til de største Forbrydelser	Side 223
92.	Sand Edelmodighed	227
93.	Gud tænkte at giøre det godt	230
94.	En brav fransk Grenadeer	239
95.	En tro Handelsbetjent	241
96.	Mærkeligt Exempel paa Læknemmelighed	242
97.	Førstedyd og Førstehøjsched	244
98.	En oprigtig Brud	250
99.	Giv enhver Sit	251
100.	Gjerrighed forleder til de største Daarskaber	252
101.	En Historie til Advarsel for det fjerde Buds Overtrædere	254
102.	Hvo der gjerne hjälper Andre, finder og igjen en Hjälper i Nöden	260
103.	En fattig Kones Verlighed og hastige Död	262
104.	Det er stor Synd, at lade Barn allene uden Opsyn	264
105.	En velgiorende Læge	266
106.	Gjerrighed straffer sig selv	266
107.	En godgiorende Officier	267
108.	Et lidenskt Levnet fører til Fortvivelse	268
109.	Den tro Thomas	270
110.	En retfærdig Regent	282
111.	En god Rosak	284
112.	En Morder opdaget tit ved ringe Omstændigheder	286
113.	En brav Kulsvier og hans Kone	292
114.	En Officier, som af Kjerlighed til sin Kone udover Varmhjertighed	295
115.	En roesværdig Gnær	297
116.	En ærlig Hyrde	298
117.	En god Son redder sin Fader	300
118.	Læknemmelighed imod Velgiørere	303
119.	Mudder morderen	304
120.	Netskaffenhed	306

1. En christelig Menneskeven.

Den fortræffelige Prins Maximilian Julius Leopold, Hertug af Brunsvig, som den 27de April 1785 fandt sin Grav i Oderen ved Frankfurt, var en af de særste og mest virksomme Menneskevenner. Han besad et meget ædelt og blødt Hjerte, som stod aabent for ethvert heldbringende Indtryk, enhver nyttig Sandhed, enhver skøn Dyd, og som kun var tillukt for Daarstaber og Laster. Allerede hans første Lærere havde faaet den viise Befaling af hans ærværdige Forældre, ved enhver Lejlighed at indprente ham Højagtelse for Religionen, og gisre ham bekjendt med dens salige Lærdomme; og hans aabne Hjerte modtog saa villig, saa begjærlig deres Undervisning, at det lod til, som om Kundskaben om et højere Væsen, om Midlene til en sand Lyksalighed, var hans Undlingsvidenskab.

Engang talde han med en af sine Lærere om en Præken, han havde hørt. "Det var en skøn Præken, sagde han, og dog faae jeg, at nogle sladdrede, nogle saagar sov. Hvorledes kan man

sladdre eller sove under Prækenen? Jeg hører saa
gjerne, naar en god Præst foredragter slige opbyg-
gelige Sandheder. Hvad hielper alting Menne-
sket, naar han ikke er dydig, ikke from? Vel er
jeg en Prins; men dog et Menneske, og Gud har
ligeledes at byde over mig. Naar jeg ikke elsker
ham, vil han heller ikke elske mig; og hvad kan jeg
begynde paa i Verden, naar Gud forlader mig.

Bed en anden Lejlighed sagde han: "Naar
jeg bliver stor, vil jeg ret uddele mange Penge —
saamange, jeg til alle Tider kan undvære, blandt
fattige Folk. Det stasser mig ret en stor Glæde,
naar jeg giver en Fattig en Almisse; naar jeg seer,
at han saa hjertelig glæder sig derover, og med
Taarer takker mig derfor; men det seer jeg ikke
gjerne, at man saa dybt ydmyger sig for mig.
Dertil ere jo de Rige, de Fornemme, de Lykkelige
i Verden, at de skulle antage sig de Ringe, de Fatt-
tige og Ulykkelige. Gud er endnu langt fornem-
mere end jeg; og han bekymrer sig dog om alle
Mennesker, endog om de allerringeste."

Da han engang saae en Soldat meget bee-
drovet paa sin Post, spurgde han ham: "Hvad fej-
ler ham, min Ven? Han seer jo saa sorgmodig ud!
Er han ikke frisk? Jeg vil bede, at han maa blive
afloft, og kan gaae hjem i sit Qvarter." — Sol-
daten trak paa Skuldrene. — "Siig mig dog, hvad
fejler ham? Var ikke saa undseelig for mig. Jeg
elsker Soldaten og alle Mennesker." — Maadigste
Prins, svarede denne, jeg har ikke Mod til at sige
Deres Durchlauchtighed det. — "Ikke Mod! Han
er

er Soldat, og har ikke Mod til at sige mig, hvad der fejler ham? Jeg forlader ham ikke før, jeg maa vide det. — Naar De udtrykkelig befaler det — jeg har endnu ikke idag faaet noget at spise. — "O det gør mig ondt! Hvorfor har han ikke sagt mig det før? Jeg er jo allerede engang før idag gaaen forbi ham. Kunde han ikke tiltale mig, klage sin Nød for mig? Der har han en Gylden. — Naadigste Prins, jeg tør ikke tage den. — "Hvorfor ikke? Det er af mine Lommepenge, og jeg under ham den. Tag han den! En Soldat maa ikke sulde. Vilde han ikke modtage den, naar en Aanden tilbød ham den?" — Jeg tager ikke Penge af nogen, naar jeg staarer paa min Post; jeg maatte besrygte, at min Officier saae det, og da vilde han troe, jeg havde tigget. Hellere vil jeg sulde. — "Det maa jeg lide! Men af mig kan han sikker tage den, jeg skal ikke sige det til nogen." — Naar da Deres Durchlauchtighed vil være saa naadig; saa beder jeg allene om otte Skilling; imorgen er det igjen Louningsdag. Nu vil jeg oven i Riobet give ham en Gylden til; og hvis han ikke tager det, bliver jeg vred. — De er en allerkierreste Prins! For dem vilde jeg, naar det forlangtes, lade min sidste Blodsdraabe. — Soldaten modtog Pengene, og Prinsen ilde saa fornjet fra ham, uden at oppebie hans Tak, som om det behageligste Tilfælde var modt ham.

Stedse foelde han Religionens kraftige og velgjorende Indtryk, og var sig dem bevidst med den meest sikre og sodeste Beroligelse. Ofte, naar han ved disse foelde sig opfordret til skionne Handlinger,

linger, plejede han at sige ved sig selv: "Det har jeg allene min ejere Jerusalem at tække for.

Sin Mening om den menneskelige Sjel lagde han engang paa følgende Maade for Dagen imod den skarpsindige Lessing: — "Det vil nu blive Mode, at man twivler om Sjelens Uddelighed, og anseer dens Bedbarenhed efter Doden for en tom Grille, for en Drom af Indbildningskraften; men mig skal denne Mode ikke henribe. Det sri-
der altfor meget imod min Fornuft, at ansee mig blot for et legemligt Væsen, mine tanker, mine Følelser for blotte Virkninger af Materien, og til-
skrive mit Legems mechaniske Indretning alt, som foregaaer i mig. Jeg kan slet ikke forestille mig det som rimeligt, at Gud, den vise, gode Gud, blot skulde have skabt Mennesket for dette Liv. Alt, hvad jeg veed om Gud, og selv bliver vaer hos Menneskene, modsiger denne Tanke, som jeg ej kan tænke uden Mishag. Jeg indseer heller ikke, hvorfor jeg skulde paatvinge mig en Mening, som saa ganske modsætter sig min hele Sjel. Jeg vil bestrebe mig for, at leve saaledes, at jeg ikke behøver at ønske, at dø for evig; at jeg meget mere med Glæde kan fortrøste mig ved Uddelighed og Lyksa-
lighed efter Doden. — Ikke sandt, min ejere Les-
sing, De bifalder mig dog vel heri? —

I Spise og Drinke iagttagt denne fortræf-
lige Prins en ret efterlignelsesværdig Maadelig-
hed; og var sparsom imod sig selv, for at være
destomere rundgiven imod andre. Han skydede ikke
alleneste alle Bekostninger, men unddrog sig end-

og enhver Bequemmelighed, for v. d Sparsomhed
destomere at satte sig i stand, til at blive de Fattis-
ges Velgører, og de Nødlidendes Hjælper. Han
fornegtede Forsten i sine huuslige Udgivter, for i
sin Menneskefjærighed at kunne vise sig som For-
ste. Til et bestemt Aantal Fattige lod han maas-
nedlig uddele en vis Sum af 166 Rigsdaler; og
ligesaameget, og ofte mere, uddelede han selv med
egen milde Haand blandt Trængende, ved Lejlig-
heder, som opfordrede hans let vakte Medynt.
Han selv op sogde nødlidende Familier og Menne-
sser, mod hvilke han kunde vise sig velgjorende;
gav sig ofte, naar det lod sig gisre, slet ikke til-
kjende for dem, og lindrede mange Elændiges Nød,
uden at disse vidste, hvo der var deres hejmodige
Besrier. Han steeg saagar op til de ussleste Vaa-
ninger under Taget, for at forstaffe sig den salige
Fryd, at befrie de Forfrosne for Kulde, og de
Hungrige for Sult. Han vilde paa ingen Maade
gisre Opsigt med sin Velgjernhed, intet lydeligt
Lak, ingen offentlig Lortale fortjene sig; men gan-
ske i Stilhed være en Engel blandt Menneskene.
Mange Trængende modtoge deraf Aimisser af
ham, uden at vide, at de kom fra ham; hvor-
fore man heller ikke kan beregne Mængden af
hans Velgjerninger. Saameget er imidlertid
vist, at den var meget stor, saaledes som man
først efter hans Død erfoer, at han hver Uge havde
skjenket en halvsenteskindstyveaarig blind Kone to
Gylden, som han ikke sendte, men selv i egen Per-
son overleverede hende.

I hans 24de Åar blev han preussisk General, og Kongen af Preussen tildeelde ham et Regimentske, ved hvilket han nu skulde være nærværende. Han afrejsede altsaa fra Brunsvig til Preussen den 9 Januar 1776. Iforvejen tog han personlig Afsted med alle sine Venner og forrige Lærere. Hans Hovmester, som havde undervist og opdraget ham, og som han endnu bestandig ærede og elskede som en Ven, ledsgagede ham paa denne Rejse.

Afrejsen stede om Natten. I Begyndelsen hensad Prinsen i dybe Tanker, og talde intet. Hans Ven, som sad hos ham i Vognen, troede, at denne Laushed var en Virkning af Træthed eller Sorg, saasom Prinsen her maatte forlade Forældre og Beslægtede.

Efter nogle Timers Fortid begyndte Prinsen at tale, og fortælte nu sin Ven, med hvilke Tanker han i disse to Timer havde været sysselsat. Han udlod sig omtrent saaledes:

"Jeg har nu noje overvejet hos mig selv, om der er Nogen bleven tilbage i Brunsvig, som er blevet fornærmet af mig, eller kunde være misfornojet med mig. Det er mig meget magtpaa-liggende, ret at overveje dette; og, hvis De heri kan være mig behjelpelig, beviser De mig en sand Ejendeste. — Saaledes, som jeg nu er gaaen udaf min Faders Huns, vil jeg og, med Guds Hjelp, engang gaae udaf Verden. Begge Afrejser have meget Lignende med hinanden. Idetmindste on-sker jeg, at min Afrejse fra Verden maa ligne denne min

min Afrejse fra Brunsvig, og at jeg heller ikke da maa efterlade mig noget Menneske fornærmet eller usorsonet. — Jeg vil da ligesaa rolig kunne giøre det vigtige Skridt i Evigheden, som jeg nu gaaer mit ny Kald for dette Liv imøde.

Saaledes talde den fortræffelige Prins; og nu underholdt han sig endnu lange med sin Ven om Menneskefjeligheds og Tjenstfærdigheds skionne Pligter. Under denne Samtale sagde han blandt andet følgende mærkværdige Ord:

"Jeg ønsker, at jeg ikke maa lade noget Menneske, som jeg kan hjelpe, ufulgt. At hjelpe og tjene mine Medmennesker, er altid min største Glæde. Ja, den Tanke staar stedse levende i min Sjel, at jeg dog engang maatte finde Lejlighed, til at redde et Menneskes Liv. Hidtil er ingen saadan Lejlighed forekommen mig, skonadt jeg altid inderlig ønskede den. Og troe mig, at jeg alerede forlængst har søgt den. — Vistnok hører der og Lykke til, naar man vil redde et Menneske. Men et saadant Forsøg mislykkes og kun sjeldent.

— Gaa Mennesker har jeg lært at kjenne, som funne rose sig af denne Lykke; men sikkertlig ligge hos mange kun Skylden deri, at det manglede dem paa Lejlighed. — Hvor maaq det glæde et Menneske, naar han er sig bevidst, at have reddet et andet Menneskes Liv! Hvormeget maa denne Erindring ved hans Bortgang fra Verden berolige hans Hjerte.

Hartad paa hele Rejsen talde Prinsen herom, og erindrede sig mange Ulykkestilfælde, hvor-

ved Mennesker havde tilsat Livet; men beklagede derhos, at han aldrig havde været tilstede derved, og altsaa ikke havt **Bejlighed**, til at blive **Forslyk Fedes Befrier**. Og til Slutning blev han ved:

"**Nødig vilde jeg døe, før jeg har opfyldt dette Ønske; men da gjerne!**"

Denne Samtale var saa mærkværdig for hans Ven, at han, saasnart de kom til Potsdam, optegnede det vigtigste deraf, og henlagde det forseglet.

Mi Aar levede denne menneskelige Prins i de preussiske Lande, og aflagde ogsaa her mange og skionne Prøver paa sin Menneskelighed, blandt hvilke især dette fortjener at ansøres, at han oprettede en stor Skole, hvori fattige Soldaterborn node Klæder og fri Undervisning.

Den store Menneskelighed, som højlede ham, drev ham og om sider, til at lade sit Liv for sine Brødre. Dette skeede i Foraaret 1785. Han opholdt sig dengang med sit Regiment i Frankfurt an Oder. Efterat den dybe Sne pludselig optoede, vare alle Bække og Floder vorne til en strækkelig Hosde; især var Oderen stegen særl over sine Bredder, og anrettede overalt stor oversvømmelse og Skade. Mange huse og Gaarde blev bortrevne af Vandet; og mange Mennesker tilsatte Livet. Da vaagnede Begierligheden hos den ædle Prins, efter at hjelpe de nødslidende. Han gif udenfor Byen ned til Floden, han saae sig om, og overvejede, hvor Hjelp bedst gjordes behov; og han fandt snart, hvad han sogde; han saae Men-

nesker, som svævede i største Fare, og ingen Hjel-
per havde. Det var Folk, som havde boet i sine
Huse tæt ved Floden. Da Vandet saa hastig vorde
og kom i deres Huse, funde de ej længere undskyde;
de havde ingen anden Udbej, end at bestige Tagene
og høje Træer. Her sadde de nu, paa alle Sider
omgivne med Vand, i Storm og Slud, uden no-
get til Livets Ophold, i øjensynligste Livsfare; de
flagede og jamrede sig, de raabde om Hjelp, men
der var ingen, som vilde være deres Befrier. Nu
viisde den fortræffelige Leopold, at hine Ord, han
paa Rejsen havde talt til sin Ven, vare komme fra
Hjertet, og at han virkelig nærede det alvorlige
Ønske, at blive sine Medmenneskers Befrier. Thi
næppe saae han Faren, hvori disse Ulykkelige svæ-
vede, førend han allerede gjorde alle Anstalter, til
at hjelpe dem. Han tog en lidet Baad, begav sig
selv i den, led saget fun af tre Roerknægte, som
han ved sit Exempel indgydede Mod, og satte over
den stormige Flod, for at udribe sine nødlidende
Medmennesker af den nærforslaaende Dødsfare,
og bringe dem til Land.

Men det var ikke Guds Willie, at han i denne
Verden skulde nyde den Lykke, at see Mennesker,
hvis Liv han havde reddet. Endnu, førend han
maaede de Nødliidende, stodte Baaden an paa en
Muur, og kantrede. De fire Personer, som sadde
deri, styrte i Vandet. Leopolds tre Folgesvende
bleve lykkeligen reddede af Vandet, og blev i Li-
ve; fun den fortræffelige Prins selv tilsatte Livet
i den rivende Strom. Forst efter lang forgivæs

Sognings, fant man hans dyrebare affjelede Fader.

Hvo der har levet som denne Prins, og paa en saadan Maade opoffret sit Liv for sine Medmennesker; for ham er Døden ingen Ulykke, intet Tab, men en Belgjerning, en Binding. Thi Døden fører ham til et bedre Liv, til Menneskenes Fader, som har befalet os, at elste vor Nøsse, som os selv, og som sikkert vil lønne en saadan Kjerlighedsgjerning.

2. En brav Deserteur.

En Deserteur er just ikke at rose, og forestjener Straf. Men følgende Historie giver os dog et Exempel paa et Menneske, som i en god Hensigt blev Deserteur.

En fattig Bonde i det Østerrigiske saae sig bestedt i stor Nød. Han skulde udrede ti Rigs-daler til Amtmanden, eller og næste Dag forlade Huus og Hjem; og dog vidste han endnu ikke, hvorfra han skulde tage disse Penge.

Han havde to Sønner. Den ældste var Soldat. Denne henvendte sig til Amtmanden, og bad ham ydmyg og med Saarer, at han dog en fort Tid vilde have Saalmodighed med hans Fader. Men omsonst! Amtmanden vilde ikke. Han overvejede nu Sagen meget noje, hvorledes han bedst kunde komme sin Fader til Hjelp. Om-

sider kom han paa folgende besynderlige Indsalb. Han vidste, at Kajseren havde fundgjort, at En-hver, som kunde opbringe en Deserteur, skulde erholde en Belonning af tolv Rigsdaaler. Han besluttede nu, fremtviis at desertere, og hans Broder skulde paagribe og opbringe ham. Denne vilde da erholde den lovede Belonning af tolv Rigsdaaler, og hermed kunde de betale deres Farvers Gield. Straffen, som var forbunden med denne Brode, nemlig at lobe Spidsrod, vilde han siden med Taalmodighed udstaae.

Som sagt, saa stæet. Han aftaler med sin Broder, hvorledes man i alt skal forholde sig, og derpaa deserterer han. Broderen bringer ham tilbage, og modtager Pengene. Disse bringer han sin Fader: men denne vil paa ingen Maade imodtage dem, og siger, det er Blodpenge.

Deserteuren kommer imidlertid i Arrest. — Han havde til alle Tider opført sig vel, og dess-aarsag kan ingen begribe, hvorledes han nu var kommen paa de Tanker, at desertere. Ingen, uden Broderen, ved Marsagen. Selv Forældrene bebrejdede ham, at han var løben bort. Ogsaa hans Officierer, som til alle Tider havde yndet ham, forlange reentud at ville vide Marsagen, hvorfor han var deserteret? Men han siger den ikke. Han maa altsaa lobe Spidsrod. Han udstaaer taalmodigen denne Straff, og, efterat den er forbi, sulker han ved sig selv:

"Himlen stee Tak! nu er det forbi, og min Fader er reddet!"

Disse

Disse Ord hører en Aanden, og figer dem til Kapitainen, som nu paa ny undersøger Sagen, og om sider bringer den hele Hemmelighed for Dagen.

Da Faderen erfoer dette, bad han Sonnen tusindegange om Forladelse, at han havde gjort ham saamange Bebrejdelser, og beklagede ham hjertelig, saasom han af Kjerlighed til ham havde udstaet saamange Smærter. — Alle de øvrige Soldater roesde og ophøjede denne tro Son for hans barnlige Kjerlighed. Men nu var han i Frygt og Angest for en ny Straf, saasom han paa en vis Maade havde bedraget Kaiseren de tolv Rigsdaler fra.

Dog, han havde intet at befrygte. Thi da Kaiser Joseph kom til Kundskab om denne Historie, blev han saa rort derover, at han ikke allene tilgav Deserteuren sin Forseelse, men gjorde ham endog i samme Øjeblik til Fændrik, og skjenkede han oven i Kiobet saamange Penge, som han behovede, til at anskaffe sig alle Nædvendigheder til denne ny Plads.

3. Taknemmeligheds Mindesmærke.

I Året 1764 ophøjede vor gode Konges, Christian den svvendes Fader, Friderich den fornede, en Deel af Gjentofte Sogn, under Navn af Bernstorff, til et Stamgods, og overdrog samme til

til den daværende Minister, nu forlængst forevigede Græve af dette Navn. Dette Gods bestaaer af de tre Bønderbyer Gjentofte, Bangede og Ordrup, som indeholde 42 hele Bøndergaarde, og ligger om-trent en Miil fra København paa Vejen til Frederiksborg. Forfatningen i disse Bønderbyer var dengang yderst slet, og Fattigdommen blandt All-muen, uagtet de Fordele, deres Nærbeliggenhed ved Hovedstaden kunde forskaffe dem, ualmindelig stor. Kongen forbeholdt sig ikke destomindre alle Skatter og Afgifter, tilsigemed en aarlig Afgift af Hovmarkerne, som forholdsmaessig beregnetes efter de forrige Mæringers Indkomster; ja Græven af Bernstorff maatte endog paataage sig Extraskat-ten for de Fattige paa Godset og alle øvrige restes-rende Afgifter, lønne en Forvalter, og giøre ad-misslige Bekostninger, som gjorde et anseeligt aar-ligt Tab højest sandsynligt.

Der vare desaarsag mange, som fraraadte Græven Modtagelsen af Godset under disse Om-stændigheder og Betingelser, og som troede, at disse usle Bøndergaarde aldrig ville erholde nogen Værd, eller at Græven funne haabe Erstatning for de anvendte Bekostninger. Hvad der endmere bestyrkede denne Mening, var og, at man just til samme Tid maatte bruge virkelige Evangsmidler, for igjen at besætte to ledigblevne Bøndergaarde.

Græven vedblev imidlertid sin engang fattede Plan, at give et Exempel i Landhusholdningen; modtog Godset og begyndte dets Forbedring, som sikkerlig kostede ham en ikke ubetydelig Kapital.

Ophævelsen af de fælleds Marker var det første, som blev foretaget, og Opmaalingen og Uddelingen skeede saa fuldkommen og regelmæssig, som man endnu ikke finder det nogensteds i Danmark. Bønderne fik deres Jorder i ordentlige Figurer, samlede paa eet Sted, og som oftest bygtes deres Huse i Midten af deres Marker; en Indretning, hvis Fordeel man siden efter har erkendt, og med Nytte paa mange Steder i Riget efterfulgt.

Efter denne Opmaaling og Afdeling blev nu Gaardene den 1ste October 1767 lodviis uddelelte blandt Bønderne, og overdragne dem med fuldkommen fri Ejendomsret. De befriedes tiltige for al Hoverietjeneste, imod aarlig Erhæggelse af 15 Mark danst for hver Tonde Hartkorn. Og Frihed og Ejendom viisde allerede snart sin velsigrende Indflydelse. Glid, Arbejdsmæd, ordentlig Huusholdning, og den deraf oprindende Oversædighed tiltog bestandig, og allerede i lang Tid vidste man ikke mere af Restanser i Skatter og Afgifter hos Bønderne her paa Godset. Og siden den Tid har det Indbringende af disse Bøndergaarde meget anseelig formeret sig; thi allerede leverer dette Gods, endog efter de billigste Priser at regne, for mere end tyvetusinde Rigsdaaler Produkter mere end tilforn. Og foruden denne Fordeel, som Bønderne aarlig have havt og aarligent kunne vente sig, har dog Godsejeren fuldkommen fundet sin Regning derved.

Hoved-

Hovedkilden til alle disse Forbedringer og den tiltagende Welstand paa Godset var den priisværdige Græve af Bernstorffs Ædelinodighed. Dette erkendte Bønderne, og dette bevægede dem til, tolv Aar efter hans Død, og sexten Aar efter disse Forbedringers Begyndelse, at vise deres Taknemmelighed imod deres Welgjører, og offentlig hædre hans Minde.

I denne Henseende besluttede de fuldkommen eensmig, at oprejse Græv Bernstorff en af den beromte Direkteur og Professor Wiedewelt forfærdiget Ærestøtte. Samme bestaaer af en Obelisk, paa et forhøjet Postament. Øverst ved Toppen er Borgerkransen — corona civica — eller Egekransen udhuggen, som i Rom skjenkedes den, der havde reddet en Medborgers Liv, og som nu omstunder bruges, til at betegne enhver udmerket Welgjerning mod Medborgere i Staten. Paa Forsiden af Postamentet sees en sammenbunden Kornneeg, Landets fortrinligste Frugt, en Hafte og Spade, som Agerdyrkningens første nødvendigste Redskaber. Paa Bagsiden derimod er anbragt et omvendt Overslodighedshorn, som Sindbilledet paa Welstand, Frugten af Landmandens Glid og Windskibelighed.

Indskriften med indhugne forgylte Bogstaver er paa Bagsiden latinſt, paa Forsiden derimod danske, følgende:

ÆREMINDE EFTER DÖDEN
FOR
JOHAN HARTVIG ERNST
GRÆVE AF BERNSTORFF,
SOM GAV
UDSKIFTEDE HOVINGFRIE ARVELIGE
GÅRDE,
MED DEM STRÆBSOMHED, VELSTAND, ALT
TIL MÖNSTER FOR EFTERSLÄGTEN
1767.
OPRETTET
AF GODSETS TAKFULDE BEBOERE
1783.

Det hele er af næst Marmor, højden ti
Alen, fjorten Tommer, foruden den i tre Tin
staarne Terrasse.

Dette Taknemmeligheds Monument, uden-
tvivl det første af sit Slags i Europa, blev med
Kongens Tilladelse, i en talrig Forsamling deels
af Godsets Beboere, deels andre Fremmede, op-
rejst paa Godsets Mark, ved Fredensborgvejen,
omtrent en Miil fra København, den 28de Au-
gust 1783; og hver især af Bonderne, som havde
bidraget til Bekostningen af Erestøtten, erholdt
et Exemplar af samme i Kobber, for at gjemmes
ved deres Frihedsbrev, til Erindring for Efter-
slægten.

4. Et mørkeligt Exempel paa Ondskabs Gjengældelse.

Paa et græveligt Slot blev for saa Mar
siden en Pige forført, og om sider forløst, uden
at nogen vidste det. Af Frygt for Skammen
fattede hun det skrækkelige Anslag, at ombringe
Barnet. Hun fastede det i Privetet, som var
bygget over en Flod, og troede nu fuldt og fast,
at det var omkommet og bortsært af Strommen.

Dog, det forholdt sig langtfra ikke saaledes,
som hun tænkte. Thi heelt nede i Privetet vare
tvende stærke Jernstænger satte forsvaris over hin-
anden. Barnet var netop faldet paa dette Kors,
og blevet liggende paa samme. En Tjener hørde
det endnu om Astenen sildig at skrige. Han sagde
det til de andre, de gik hen, holdt et Lys ned,
og saae det stakkels Barn soeve i største Fare over
Bandet. Det syntes hartad umueligt, at redde
det. Dog vovede en Karl det, satte en lang Stige
paa de forrustne Jernstænger, steg ned, og bragde
Barnet lykkelig op.

Sagen blev strax anmeldt for Græven. Han
lod anstille en stræng Undersøgelse, og man opda-
gede snart Barnets Moder, som og strax tilstod
Forbrydelsen. Hun var, som Morderstue, skyldig
til Døden; thi hendes fulde Hensigt havde været,
at ombringe Barnet, skøndt hendes Anslag ej var
lykkedes. Men Græven benaade hende; dog
lod han hende endnu selv samme Nat føre over
Grænsen. Hun sagde nu andensleds Tjeneste,

tjende endnu en Tid lang hif og her, og anskaffede sig om sider en lidet Handel, hvormed hun drog omkring i Landet.

Græven og Grævinden vilde nu ej længere boe paa Slottet, hvor denne skrækkelige Gjerning var begaaen; men pakfede endnu samme Nat sammen, og droge bort til et andet Slot, nogle Mile derfra paa samme Grævskab. Men ingen bekymrede sig om det stakkels Barn. Ingen vilde antage sig det, uden den brave Karl, som med Livsfare havde reddet det. Denne tog det, bar det hjem til sin Kone, og hun var og strax villig, til at antage sig det. Det blev dobt, og fik Navnet Anton. De gode, ørlige Folk opdroge det troelig med deres egne Born.

Da Anton var elleve Aar gammel, døede begge de gode Folk, som hidtil havde opdraget ham. Deres Beslægtede kom nu, og afhentede alt, hvad de havde efterladt sig; ogsaa deres Born toge de til sig; men ingen bekymrede sig om den lille Anton, han maatte blive ganske allene tilbage i det tomme Huus. Da han nu ej havde noget at spise, gif han hen paa Kirkegaarden, satte sig paa sine Plejeforældres Grab, og begyndte at opkradse den, som om han vilde klage sin Nød for dem.

En Skoemager, som i det samme gif forbi, indlod sig i Samtale med ham, ynskedes over ham, og tog ham hjem med sig, i den Hensigt, at antage ham som Læredreng, og lære ham Skoemagerhaand-
vær-

værket. Men Lauget, Olderman og Bisiddere, tillod det ej, saasom Anton var et uægte Barn.

Skoemageren bragde ham dersor til sin Svoger, som var en rüg Bonde. Denne tjenede han som Dreng. Men her blev han ej vel opdraget. Hans Huusbonde holdt ham meget strængt, slog ham for enhver ringe Ting, og fastede ham bestandig hans uægte Fødsel. Her ved blev han halsstarrig, ildesindet og hevngjerig. Dog forblev han ti Aar hos denne Mand

Engang en Søndag var han med andre af Byens unge Karle ved Keglespil. Han var heldig, og vandt meget. De andre bleve vrede over ham, og En sagde, han slet ikke mere vilde spille med ham, thi uægte Born havde altid mere Lykke end de ægte. Anton blev herover saa fortrydelse, at han slog Spotteren Kuglen i Hovedet. Denne skyrtede strax til Jorden, og laae i Afmagt. Anton troede, han havde slaaet ham død, og tog strax Flugten. Han løb fire og tyve Timer i eet væk, saasom han endnu bestandig befrygtede, at man skulde estersætte og igjen indhente ham.

Mandags Aften kom han til et Værtshuus, som laae dybt inde i en Skov. Hunger, Tørst og Træthed drev ham derind. Ganske frygtsom spurgde han Værtten, om han funde saae et Kruus Öl og Natteleje? Værtten svarede Ja, og bragde ham Öllet. Medens han endnu sad ved Bordet og drak, traade henved tyve fremmede Karle ind i Stuen; tre Koner og mange store Hunde fulgte

efter. Anton trykede sig frygtsom op i en Krog; men Giæsterne blev ham snart vær: De spurgde ham: Hvorfra er Du, Landsmand? Han nævnde dem Stedet, hvorfra han kom. De spurgde videre: Hvor agter Du Dig hen? og han svarede, han vidste endnu ikke, hvorhen hans Vej vilde føre ham. Af disse Ord og af hans Frygtsemhed sluttede de, at han maaatte have begaet noget, og desaarsag var paa Flugten.

Disse fremmede Giæster bare Røvere. Da de saae, at Anton var ung og stærk, faldt de paa de Tanker, at optage ham som Kammerat i deres Selskab. De begyndte desaarsag at udspørge ham, om han ikke havde begaet Tyverie, eller noget saadant? og, da han intet vilde tilstaae, truede de med, at opbringe ham. Derved bragde de ham saavidt, at han fastede sig paa Knæe for dem, og bekjendte, han havde begaet et Mord.

Den fornemste af Røverbanden begyndte nu, at staddre meget om den Gare, hvori Anton befandt sig, og gjorde ham bange med, at han maaa ske om fort vilde komme til at doe for Bøddelens Haand. Om sider sagde han:

"Dog, naar jeg tager Dig i min Beskyttelse, skal Ingen funne gisre Dig noget. Men Du maa tilsværge mig, aldrig at forlade eller rose mig." □

Anton havde endnu ikke prøvet meget i Verden, og mørkede altsaa endnu ikke, at han var iblandt Røvere. Med Glæde modtog han altsaa Tilbuddet, aflagde den forlangte Eed, og begav

begas sig under Selskabets Skyts. Derpaa spisste og drak han ret træstig med dem, og glædede sig ret inderlig, at han var kommen blandt saa gode Folk.

Næste Morgen drog han afsted med dem. De forde ham dybere ind i Skoven. Nu mærkede han først, at han befandt sig blandt Tyve og Røvere. Gjerne vilde han igjen have undslaget, men de gav noje Agt paa ham. Sex Uger var han hos dem, og i denne hele Tid kom han ikke udaf Skoven. Han maatte altsaa imod sin Villie blive hos dem. Hans Kammerater brugde ham, til at høre Levnetsmidler bagefter dem.

Omsider tog Ansøreren ham engang med sig i et tykt Krat, hvor der endnu vare tre andre. Her overvældede man sig med stærke Drikke.

Da Anton begyndte at føle Vinens Kraft, sagde Ansøreren til ham:

"Broder, Du skal idag giøre dit Provesyfke." Anton forskrækkes; men de andre indgjorde ham Mod, gave ham mere at drikke, toge ham derpaa omsider med sig, og forde ham til en Landevej, hvor de luredes bag Træerne.

Da det begyndte at mørknes, saae de en Kone komme opad Vejen. Da sagde en af Røverne:

"Det er en Krammerke; hun kommer fra Markedet, og har sikkertlig i det mindste hundrede Rigsdaler hos sig."

Derpaa sagde Ansøreren til Anton:

"Frisk Mod! antast hende, fordre hendes Venge, og, naar hun ikke vil ud med dem, nedhug hende paa Stedet. Afsted! ellers jeg nedhugger Dig." ^a

Angestisfuld ravede Anton efter Konen, og raabde: Hid med dine Venge! Hun vilde undslye, men Anton trak sin Sabel, og sloede hendes Hoved. I Hjeblikket saae han, at en Hob Bonder kom tilstumlende; han saae sine Kammerater tage Flugten; han vilde giøre ligedan, men for Skræk og Beskyrtelse kunde han ikke komme af Stedet. Bonderne grebe ham, og førde ham til nærmeste Landsbye. Han kom i Forhor, og bekjendte strax alt, hvorledes det var tilgaaet. Man bragde ham i Arrest. Ved videre Undersogelse viisde det sig, at den myrdede Kræmmeresse var Antons Moder. — Ørefærdige Himmelens Belsenner! hvor forunderlig maa alting føje sig! Denne Kone havde allerede for eet og tyve Aar siden fortjent Doden, thi hun havde villet ombringe sit eget Barn. Dengang var hun undgaaen sin Straf. Men nu sik hun sin Lon af sin egen Sons Haand, som hun havde villet myrde.

Anton sik det at vide i Fængslet, at han havde ombragt sin egen Moder. Denne Esterretning gif ham saa nær til Hjerte, at han derover tabde Forstandsbrugen, hverken spiisde eller drak, og omsider sjette Nat hængde sig i Arresten.

Dette

Dette Menneskes sorgelige Levnetslob og
skrækkelige Endeligt kan lede os til allehaande
nyttige Betragtninger. Hans hele Ulykke skrev
sig derfra, at han var nægte født; ogsaa hans
Moder geraadte derover i Fordærvelse. Havde
hun ikke ladet sig forsøre til Utugt, vilde al
denne Ulykke ikke have paafulgt.

5. En retfærdig General.

I den syvaarige Krig havde en Deel af
den kaiserlige Armee taget Vinterqvarteer i
Sachsen. Generalen, som kommanderede dem,
havde sit Qvarteer i en sachsisch Bondebys. Han
forbød sine Soldater paa det strængeste, ikke at
fravende Undersaatterne noget. Han funde ders-
for og, da Krigen var tilende, med et roligt Sind
forslade Sachsen; thi med hans Vidende var In-
gen tilfojet mindste Uret eller Fornærmelse.

Mange Aar derefter blev en af hans Be-
tjentere dødelig syg. Han var i sin hele Sygdom
meget urolig, og tilstod om sider, at han havde
noget paa Samvittigheden, som trykde ham me-
get haardt. Han havde nemlig frataget Bonden,
hos hvilken han laae i Vinterqvarteer, mange
Ting af Værdie, og ligeledes ofte tvunget ham,
til at give sig meget, som han slet ikke var ham
skyldig.

Slige Uretfærdigheder begaaes ofte i Krigens
og ansees ikke for nogen Synd. Formodentlig

habde denne Betjent ogsaa ringeagtet den Uret, han hadde tilfojet Bonden. Men paa Døds-
sengen betragtede han Sagen ganske anderledes. Hans Samvittighed sagde ham nu, at han havde
syndet, og lod ham ingen Roe, for han havde
bekjendt sin Synd.

Generalen tilfredstillede ham nogenledes, i
det han sagde, at han ikke allene ville tilgive ham
denne Forseelse, men og erstatte Bonden den lidte
Skade; og da funde han og haabe Tilgivelse for
sin Synd hos Gud. Betjenten blev herved be-
roliget, og døede med et angerfuldt Hjerte.

Generalen var nu og virkelig strax betenk-
t paa, at erstatte Bonden sin Skade, og det endog
af sin egen Lomme, saasom Betjenten ikke havde
esterladt sig saameget. Thi han var ikke saale-
des tilfinds som mange Krigere, der ville berige
sig paa de arme Undersaatteres Bekostning: men
han hadede enhver Uretfærdighed. Ikke desto-
mindre, ihvor beredt han end var, til at erstatte
de af hans Tjener udøvede Uretfærdigheder, fandt
han dog store Vanskeligheder. Thi han funde ikke
længere ret erindre sig Landsbyens Navn; ogsaa
havde han glemt sin Wærts Navn der paa Stedet.
Dog funde han endnu noie erindre sig, hvorledes
sammes Huus og Lader bare bygte. Han satte
sig dersor ned, tog Papiir, og gjorde en noiagtig
Aftegning af Huset og Udbygningerne. Denne
Tegning sendte han til en Ven i Dresden, tils-
meldte samme Egnen, hvori Landsbyen laae, og
bad

bad ham, ved Hjælp af denne Legning, at opføge
Verten, hos hvilken han havde været tilhuse.

Vennen gjorde sig al muelig Umage, rejede
omkring i samme Egn, og fandt om sider Huset,
hvori Generalen havde haft sit Qvarter. Bon-
den, som havde boet der, var ved Krigens Plager
bleven forarmet, og doet i usle Omstændigheder.
Enken havde af Nod maattet forlade Huus og
Hjem, og var dragen til en anden Landsbye.
Disse Omstændigheder blev alle tilmeldte Gene-
ralen. Den redelige Mand oversendte da strax
Enken saameget i rede Penge, at den lidte Skade
rigelig var erstattet. Derved blev den fattige
Familie igjen ophjulpen, som nu med tusinds
Glædestaarer takkede Gud og deres Belgører.

6. Slemme Vaners Magt.

Slemme Vaner ere som oftest meget vanske-
lige igjen at aflægge. Den, som først har over-
givet sig til en slem Vane, bliver lettelig en Slave
af samme, og den beherber ham saaledes, at han
ikke længere kan imodstaæ den, skonadt han gjerne
vilde. En overgiver sig til Drif, en anden til
Spil, en tredie til Bellystens Synder, en fjerde
til Lediggang; og enhver af disse Synder, naar
den bliver til Vane, kan blive saa mægtig, at den
tyrannisk beherber Mennesket, og om sider skyter
ham i Fordærvelse. Hvor vigtigt og nødvendigt

er det altsaa, at vi omhyggeligen bogte os, for ikke at antage nogen stemme Vane.

Ogsaa Tyverie kan blive til Vane, naar Mennesket først engang har vænt sig saaledes, at han ikke nojes med det, han har; naar Begierigheden efter fremmet Gods først engang behersker ham, vil det holde haardt for ham, igjen at aflagge denne stemme Vane. Hølgende Exempel kan tjene alle Tyve til Advarsel.

I Paris levede for endeel Aar siden en Skräder, ved Navn Johan Baumorin, som var meget yndet ved det kongelige Hof, saasom han vel forstod, at sye Klæderne efter Moden. Alle bare Klæder fra Johan Baumorin. Han givtede sig med en anden Skrädermesters Datter, og de fik en Søn, som de kaldte Michael.

Hvor lykkelig habde Johan Baumorin funnet leve, havde han ikke overgivet sig til Tyverie! Men denne strækkelige Last styrtede ham i Fordærvelse.

Man opdagede engang et Tyverie, som var begaet i en fornem Mand's Huus. Tyven kom i Galgen. Man sandt, at Skräder Johan Baumorin ogsaa var indviklet med i Tyveriet, og han skulde ligeledes været bleven hængt, havde han ikke havt fornemme Welyndere og Venner. Disse bragde det ved deres Forben dertil, at han ikke blev straffet paa Livet, men hensat paa en Galej, hvor han for Livstid skulde forblive. Her blev han nu smiddet til Lænken, maatte roe og

og forrette andet strængt Arbejde; dog blev han ikke bedret ved denne haarde Straf, som siden vil sees, men hans Hjerte blev kunst endmere forhærdet og forstokket.

Hans eneste Barn var dengang først to Aar gammelt. Man forestiller sig næppe den Bedrøvelse, hans Kone følede over denne hendes Mands sorgelige Skjebne. Imidlertid opdrog hun Barnet vel, og skulde omhyggelig hans Faders Skjebne for ham. Hun vilde ikke, at Barnet skulde bedrøves ved Faderens Skændsel; og naar Drennen undertiden erkundigede sig om sin Fader, saarede hun, han var død. — Omsider efter mange Aar troede hun og virkelig selv, han var død, saasom hun slet ikke hørte det mindste fra ham; og givtede sig med en Handelsbetjent.

Den unge Michael Baumorin vokste imidlertid op, og lærde allehaande Konster og Færdigheder. Især lagde han sig efter Musik og Sang; og, saasom han heri allerede havde bragt det temmelig vidt, blev han antagen som Sanger i en fornem Mands Huus.

Da han var tyve Aar gammel, fattede han den Beslutning, at rejse til Italien, for der endnu at opnaae større Færdighed i sin Konst. Han tog Afsked med sin Moder, som med Tårer bad ham, snart at vende tilbage igjen. Derpaa begav han sig under en Prælats Følge, som just til samme Tid rejede til Rom.

Da han kom til Rom, tog han Tjeneste hos en Kardinal, som satte høj Priis paa ham,
paa

paa Grund af hans fortæsselige Stemme. Dog blev han ikke længe her; thi Lysten, til at rejse og besee Verden, drev ham videre, og han kom omsider til Neapel. I denne Stad besaae han alle Mærkværdigheder, og gik omsider ogsaa ned til Havnens, for at see, om han blandt de mange fremmede Skippere maaskee funde træsse nogle Landsmænd.

Det skulde føje sig saaledes, at Galejen, hvortil hans Fader var smiddet, just til samme Tid laae i Havnens ved Neapel. Han kom til Galejen, og den første Galejslave, han saae, var en graahærdet Olding. Han spurgde ham, om han maaskee var en Transtmand af Gødsel? og Oldingen svarede:

"Ja — men det er allerede længe siden, jeg blev fordreven af mit Fædreland."

"Og hvorlænge vel?"

"Mere end tyve Aar."

I det den Gamle sagde dette, befragtede han det unge Menneke med usravendte Øjne, og drog et dybt Suk. — Michael Baumorin spurgde ham omsider: "Hvi sukker Du saa, gode Gamle?" — Og den Gamle svarede:

"Ach Gud! jeg har nok Marsag til at sukke, naar jeg sammenligner denne min nærværende Tilstand med min forrige. Men især smærter Tanken mig om en Son, som jeg i hans andet Aar efterlod i Paris. De bringer mig ham i Grind;

dring; thi det forekommer mig, som om jeg saae
ham, saameget ligner De ham. »

"Hvad hedde da denne eders Son? »

"Han hedde Michael Baumorin. »

Nu mærkede Ynglingen tydelig, at denne
Gamle var hans Fader. Dog lod han sig ikke
mærke med noget, men udspurgde ham endnu
videre. Den Gamle begyndte nu, at fortælle
sit hele Levnetsloeb, nævnde sin Kone, betegnede
Stedet, hvor han havde boet, og opgav saamange
Omstændigheder, at det unge Menneske var fuld-
kommen overtydet om, at see sin Fader for sig.
Dog lod han sig endnu ikke forstaae dermed, men
lovede blot, næste Morgen at komme igjen.

Nu gik han hjem, og overvejede Sagen.
Hans Moder havde altid sagt ham, at hans
Fader var død. Og dog stemde alle Omstændig-
heder hos denne Gamle saa noje overeens, at han
om sider sikkerlig troede, han var hans Fader, og
at hans Moder med Glid havde villet dølge Fa-
derens Skindsel for ham. Længselfuld ventede
han den næste Morgen.

Da Morgenen kom, tilde han igjen ned til
Stranden, opfogde Galejen, og fandt sin Fader,
som omarmede ham med Taarer, og sagde:

"Jomere jeg seer paa Dem, destomere erin-
drer jeg mig min Sons Ansigtstræk. »

Nu kunde det unge Menneske ikke længere
holde sig; han omfavnede sin Fader, og råabde:

"Ja,

"Ja, jeg er Michael Baumorin, eders Son; jeg takker Gud, at jeg har fundet Eder igjen, da jeg allerede forlængst har troet Eder død. "

Begge glædede sig her over denne saa uventede Begivenhed, og strax fattede Sonnen den Beslutning, at befrie sin Fader. Han løb til Skibskapitainen, og bad ham paa det næst resende, at skjenke hans gamle Fader Friheden; men Alt var omsonst. Skibskapitainen sagde: han vilde løsslade den Gamle, imod at Sonnen vilde træde i hans Sted.

Michael Baumorin gif altsaa bedrøvet bort; dog opgav han endnu ikke sit gode Forfæt, men udtenkede andre Midler, til at befrie sin ulykkelige Fader. Han hørte, at disse Gausejer tilforn havde tilhørt Kongen af Frankrig, og at denne havde foræret dem til Hertugen af Savoien. Han begav sig derfor paa Vejen, rejede tilfods igennem hele Italien, fra Neapel til Turin, for at bønsalte Hertugen om hans Faders løssladelse. Han traf Hertugen og Hertuginden ved Indgangen til et Kapelle, hvor de vilde høre Messe; her fastede han sig ned for deres Fodder, og androg sin Bon. Hertugen svarede:

"Det staaer ikke længer i min Magt, at løsgive eders Fader, saasom jeg har folgt Gausejerne til Kapitainen; men jeg vil give Eder et Brev med til ham. "

Den fortræffelige Förste lod strax Brevet udfærdige, og skenkede desuden Ynglingen so Rigs-

Rigsdaler. Hertuginden gav ham ligesaam meget. Og nu tilstraad han med Glæde Tilbagerejzen til Neapel. Da han ankom her, gik han strax til Skibskapitainen, som tilhørde Galejerne, og overleverede ham Hertugens Brev. Dette gjorde saa god en Virkning, at Kapitainen strax viisde sig villlig, til at losgive den Gamle for 50 Rigsdaler. Sønnen betalte ham denne Sum, og tilde deraa til sin Fader, som strax blev løsladt.

Ubeskrivelig stor var Glæden og Henrykelsen hos den tro Son, da han nu saae, hvorledes Kænkerne blevne tagne af hans Fader, og derhos betenkede, at samme blot ved hans Bonner og megen andvendte Møje var reddet. — Han opholde sig nu ikke længe i Neapel, men forde strax sin Fader til Rom i et godt Herberge, for desto bedre at kunne pleje ham, og derved tilbagekalde hans tabte Kræfter.

Hvor rolig og lykkelig havde den gamle Baumorin funnet tilbringe sine øvrige Dage, da han nu igjen havde sin Frihed, og en tro Son, der saa vel sorgede for ham; naar han funs fra nu af havde fort et ordentligt Liv, og vogtet sig for videre Forbrydelsser; men den onde Vane havde altfor stor Magt over ham; den lange og haarde Straf havde ikke bedret ham. Man seer af dette Exempel, at det ikke altid er godt, naar grove Forbrydere igjen slippe paa fri God. Den gamle Baumorin viisde ved alle sine Handlinger, at han ikke var den Frihed værdig, hans tro Son havde forskaffet ham.

I Gæstgiverhuset i Rom drak han sig saa
besjjenket, at han vilde pryggle alle, og Sonnen
havde sin fulde Moje, at tilfredstille Værtten og
hans Fader.

De fortsatte snart deres Rejse videre, thi
den tro Son længtes ejer, igjen at føre sin Fader
til Paris. Men næppe havde de været to Dage
undervejs, saa sik den Gamle atten Lyft til at
stjæle. Han stod op om Natten, gjennemsegde
sin brave Sons Lommer, og besjjal ham. Denne
mærkede det, og tog sig nu bedre i Agt; dog lod
han endnu nogle saa Henge tilbage i Lommen, og
da disse næste Mat ligeledes blev borte, var han
fuldt og fast overbevist om, at hans Fader var
Lyven.

Man forestiller sig lettelig, hvorledes dette
maatte frænke den brave Son. Dog det var
endnu ikke alt, som bedrøvede ham, han maatte
og endnu taale andre Fornærmelser af sin Fader.
Saa ofte Bejen blev besværlig, bandede den Gam-
le, og ønskede Ondt over Sonnen, at han havde
taget ham fra Galejen, for at lade ham giøre en
saa besværlig Rejse. Det gode unge Menneske
maatte anvende alt, for at berolige sin Fader, og
forestillede ham, at de nu ret strax bare paa
frank Grund.

Efter mange Besværligheder ankom de om-
sider til Paris, og toge ind i et Værtshuus. Son-
nen bad sin Fader, at blive der saalænge, indtil
han havde tilmeldt sin Moder deres Ankomst.

Hidtil havde den Gamle endnu ikke tænkt paa, at erkundige sig om sin Kone. Men, da han nu hørte hende nævne, spurgde han, om hun endnu var i Live? Sønnen svarede:

"Ja; hun var frisk og sund, da jeg forlod hende. Men hun har givt sig andengang, saa som hun ansaae Eder for død."

Da den Gamle hørte dette, begyndte han skrækkelig at skielde og bande, og sover derhos i sin Vrede, at ombringe sin Kone.

I midlertid forlod Sønnen ham, og iilste til Moderen, som modtog ham med Glædestaaer. Han aabenbaredes hende strax, at hans Fader endnu var i Live, og at han havde reddet og bragt ham med til Paris. Hun forskrækkedes ikke lidet herover. Men i Øjeblikket traad alle rede den Gamle selv indaf Døren, og styrte sig i Kaserie over hende. Hun begyndte at strige. Ved Skriget kom hendes anden Mand til hjælp; begge Mændene kom her i Haarene paa hinanden. Sønnen funde ikke stille dem ad, og raabde om hjælp. Folk stimlede til, og adskilte de Stridende.

I midlertid kom Sagen til Proces for Parlamentet (eller den højeste Ret i Paris). Dommen blev, at Konens første Egteskab endnu skulde staae ved Magt, det andet derimod ophæves, og at den anden Mand maatte give sig andensteds, hvor han vilde.

Saa snart nu den gamle Baumorin igjen var forenet med sin Kone, flyttede de begge med

deres Son sammen i een Holig. Men Faderen havde i sit lange Hængestab forstørstelen glemt sit Haandværk, og hans Syn var meget svægget; han funde altsaa ikke giøre andet, end bøde eller skifte gamle Klæder. Dog havde han endnu ikke glemt sin gamle onde Vane.

Næppe var et Aar forløbet, saa mærkede man allerede tydelig, at han intet kunne foretage sig, uden at stjæle.

Engang blev Familien indbudten til et Bryllup. Man havde lejet en Sahl i en Trakteuraard, hvor Bryllupsselskabet skulde beværtes. Her funde den gamle Baumorin ikke afholde sig: han tillistede sig en solv Sukkerbossé og en Solvske. Da Maaltidet var endt, savnede Værtens det Stjaalne, og aabenbaredes det for Selskabet. Mistanken faldt strax paa den gamle Baumorin; man visiterede hans Lommer, og fandt det Stjaalne.

Sagen, som ikke funde skjules, blev gjort anhængig for Retten. Straffelovene for Tyverie vare dengang meget strænge i Frankrige. Det forrige Tyverie, og denne ny Forbrydelse, foranledigede Dommen, at han skulde hænges. Denne Dom blev og virkelig fuldført paa ham, og han døde Tyves og Røveres Død i Galgen.

Maar onde Vaner ere saa vanskelige at aflægge, saa vogte dog Enhver sig for Begyndelsen!

7. Edel Handling af en gemeen Soldat.

Skal det altid være et Ordensbaand, under hvilket det ædle Hjerte slaaer? I Sandhed, der gives i Hytter, i Kitler, Hjertet, som langt oftere ere i stand, til at øve ædle Handlinger, end hos dem, som klæde sig i Purpur og kosteligt Linned.

I forrige Krig i Sydsland begik en bohemisk Glække den Uforsigtighedsfejl, at Indbyggerne med nogle østerrigste Tropper skøde los paa Preusserne. Efter Krigsartiklerne var Plyndring og Ildspaa-sætning Straffen. En menneskefjerlig Prins formildede denne Straf til Fouragering. Et Kyradsseerregiment blev beordret, at inddrive Fouragen. En Kommando faldt altsaa ind i en Bondegård, belæssede Hestene med Foder, og begyndte derpaa at plyndre, hvortil dog ingen Ordre var given. En iblandt dem modsatte sig dette Uvæsen. "Kammerater!« sagde han: "giører det ikke. Dertil have vi jo ingen Ordre. Tænker dog menneskelig. Fourageringen allene kan være trykende nok for disse stakkels Folk. Berøve vi dem nu oven i Kisbet alt, er deres sikre Undergang jo forhaanden.«

Han blev udleet. Men hans Hjerte fremqbælledes paa ny, og Munden talde Hjertets Sprog. "Kjære Brødre! betænker dog engang, hvorledes det vilde smage os, om man saaledes behandlede vores Koner og Born. Lader dog de stakkels Folk beholde det Nædvendige. Vi ere jo hverken Kroas-ter eller Pandurer.«

Han prækede for døve Gren. De blev ved at plyndre. Herved blev det gode Menneske saa opbragt, at han drog Sabelen, og sagde: "Afsaae G ikke fra eders Forehavende, have G med mig at gisre, og endnu i denne Aften angiver jeg det. G tvinge mig, til at blive eders Anklager." □

Denne Bravour rørde dem saa hæftig, at de pakkede alting op igjen, og gave Folkene det tilbage. De vendte derpaa tilbage. Den Kommanderende sif Nys herom, og lod den brave Karl falde. "Sig mig oprigtig," sagde han, "hvad er forefaldet ved Fourageringen?" Han fortælde nu alt paa det meest aabenhjertige, dog uden at nævne nogen. Du har handlet, sagde han, som en brav Karl. Det er ikke din Konges Villie, at frige mod de stakkels Undersaattere. Men sig mig, hvem varer de Ummennesker, som vilde plyndre? "Ach, Hr. General! jeg er Dem Lydighed skyldig: men forstaan mig for denne Bekjendelse. De have jo givet alting tilbage. De veed, i Krigen gaaer det ikke altid saa ordentlig til. Lad det herved beroe." Nu vel, brave Karl; der har Du to Louisd'orer, morder Dig nogensinde en Uloemppe, saa henvend Dig til mig. —

Var det ædelt, at dette Menneske modsatte sig Plyndringen; saa var det end mere ædelt, at han ikke vilde forraade sine Kammerater. O! hvor ædelt et Hjerte voer ikke ofte under groveste Dragt! G enhver Stand — ogsaa i Soldaterstan-

standen — blandt allehaande Folk, er den Gud velbehagelig, som frygter ham og givt Ret.

8. Ærlighed i Ulykken.

En Uhrmager i Kreuznach, en siden Stad i Græstabet Sponheim i den sverhinske Kreds i Tyskland, giver os et meget sjeldent Exempel paa Ærlighed i Ulykken.

Da Staden Kreuznach den 7de Januar 1794 maatte friste den Skjebne, at blive udplyndret af Frankmændene, mistede denne ærlige Mand ogsaa den største Deel af sin Formue. Fienderne trængde ind i hans Huus, førend han nogensinde var island, til at skjule noget, og borttoge alle solv og guld Uhre, som de forefandt, foruden det bedste af hans øvrige Ejendomme. Kun et enestie Lommehr blev forskaanet, som var sendt ham til Reparation, og som han Dagen forher havde gjort færdigt, og henlagt i en Æsse, for ved Lejlighed at sende det til Ejermanden. Denne Æsse stod paa en Hylde, og var ikke falden Frankmændene i Øjnene.

Ejermanden til dette Uhr, som boede sex Mile fra Kreuznach, gjorde sig ej længere mindre Tanke derom, da han sik at høre om Byens Udplyndring, og troede det ikke engang Umogen værdt, at spørge derefter. Uhrmageren havde altsaa, under den Forevending, at Frankmænde-

ne ogsaa havde taget dette Uhr, lettelig funnet beholde samme, uden at være blevet frævet derfor.

En Anden vilde maasee i hans Sted have tænkt:

"Jeg har mistet saameget, og Ejemanden til dette Uhr slet intet. Jeg vil altsaa, saameget jeg kan, holde mig skadeslss derved. «

Men slige Tanker faldt aldrig denne ærlige Mand ind; saasnart derimod Hienden var borte, sendte han Uhret af sig selv tilbage til Ejemanden.

Welsignet være den ærlige Mand, som selv i Ulykken ikke glemmer sine Pligter! — Midt under Krigens Rædster og Farer kan han sige:

Maar jeg i alt bevare kan
Samvittigheden reen og rolig,
paa Jorden intet er ifstand,
at skrække mig fra Fredens Boelig.

9. Det er en stor Lykke, at have sunde Lemmer.

Mennestene nyde mangfoldige Velgjerninger af Skaberen, som de dog ikke noksom paaskionne, fordi de ere saa vante til samme. En saadan upaaskionnet Velgjerning er vistnok Legemssfundhed; den, som stedse er sund, betænker ikke, hvorstor denne Lykke er. Dette lærer følgende Historie.

Klaus,

Klaus, en fattig Bonde, gik engang en heed Sommerdag over Marken; træt og mat næede han omfider et Værtshus, gik ind i samme, og forlangde sig et Kruus Øl og et Stykke Mad. Strax derpaa ankom til samme Værtshus en kostbar Rejsekaret, hvori sad en riig og fornem Mand, som lod sin Tjener hente sig i Værtshuset en Portion Steg og en Flaske Viin, som han fortærede i Vognen.

Førend Karetten kom, havde Klaus været velfornojet ved sit Øl og Brød; men nu var han paa eengang utilfreds, og tænkte ved sig selv:

"Denne Rige kan spise Steg og driske Viin, og derhos føre saa ganske magelig i sin Karet; jeg derimod maa gaae tilfods, og har intet til min Vedervægelse, uden en Drik Øl og et Stykke Brød. Kun at jeg havde det saa godt, som denne Rige." ^a

Saaledes tænkte han, og saae meget stjevt til Manden. Denne blev det vaer, og gav sig i Snak med ham:

"Bedste Ven," sagde han, "havde I maastee Lyst til at bytte med mig?" ^a

Klaus betænkte sig ikke længe, men svarede strax resoluteert:

"Derom er vel ingen Tobi! vil Herren stige af Vognen, og give mig alt, hvad han ejer; jeg giver ham alt, hvad jeg har." ^a

I Øjeblikket besoel den Rige sine Tjenere, at løfte sig af Vognen. De efterkom hans Or-

dre; men — hvilket Slyn! begge hans Been bare lamme; han funde ikke staae: Betjenterne maatte holde ham, indtil man sik Krykkerne frem, hvor-paa han styttede sig. Han kastede nu Øjnene til Klaus, og sagde:

"Maa! har Du endnu Lyst til at bytte med mig? Giv mig dine sunde, stærke Been, og Du skal faae alt, hvad jeg ejer." „

Klaus svarede ganske forskrækket: "Nej, vor Herre bevare mig! Mine to Been ere mig kjerere, end tusinde Heste og Vogne. Hellere vil jeg spise tort Brød, og være min egen Herre, end have Vin og Steg, og lade mig bære omkring af andre som et Barn. Gud hjelpe ham!" „

Med disse Ord rejste Klaus sig og gik bort.

"Du har Ret!" — raabde den Rige efter ham — "funde Du give mig dine sunde Been; mine Vogne, mine Heste, og alle mine Penge skulde da tilhøre Dig. En frisk og sund, skiondt fattig Mand, er lykkeligere, end en riig Krobling." „

At være frisk og sund, er bedre, end at eje Guld; og et sundt Legeme er bedre, end store Midler. Ingen Rigdom er at ligne med et sundt Legeme, og ingen Glæde vejer op mod Sindstroæ og Tilsfredshed. Syrach 30, 15. 16.

10. En god Prins.

Den sidste Konge af Frankrig, Ludvig den Sextende, som den 21de Januar 1793 blev domt tildode og affivet af sine egne Undersættere, havde allerede i sin Ungdom, før han blev Konge, aflagt mange og store Prøver paa Menneskefjerslighed og Billighed.

Han fikke engang med sin Broder paa Jagt. Paa eengang hørte de, at en Hjort i Nærheden blev fældet. Prinserne tilde til, og tilskyndte Ludsten, at føre gesvindt. Ludsten slog paa Hessene — og, for at komme destosnarere dithen, vilde han føre over en nys tilsaet Mark. Men Kronprinsen, som blev dette vær, råbde:

"Hold! fik en anden Vej! Denne Mark tilhører os ikke, vi tor altsaa heller ikke fordærv den."

Hans Broder, Greven af Artois, beundrede denne hans ødle Tænkemaade, betragtede ham med Æmhed, og udraabde ganste henrykt:

"O Frankrig! hvor lykkelig kan Du prise Dig, som har en saa retsfærdig Kronprins!"

11. Sand Menneskefjerslighed er langtfra Egennytte.

I Straßburg brændte engang nogle Huse af. En Kone, da hun hørte Raabe Brand, sprang

i Forstærkelse udaf Huset, som allerede stod i lys Lue. Hun havde slet intet taget med sig, Isb omkring paa Gaden, og raabde: "Det Bedste, jeg ejer, er endnu tilbage!" En Soldat, som kom tilbørende, spurgde hende: "Hvad er det da, som er tilbage?" og hun svarede: "Mit Barn, bedste Ven, mit Barn!" Soldaten sprang ind i Huset, som allerede truede med at skytte sammen, og henteade Barnet ud.

Da Konen havde faaet sit Barn, sagde hun: "Ach, min Ven! endnu staaer der et Skrin med endeel Penge!" Soldaten Isb atter ind i det brændende Huus, og bragde hende ligeledes Pengeskrinet.

"Ven!" raabde nu Konen hjerteglæd — "se, Halvdelen tilhører ham!"

"Nej, Tak!" svarede Soldaten — "sligt givs man ikke for Penge."

12. Begier ikke fremmet Gods.

En fattig Haandværksmand, som redelig eruerede sig ved sine Hænders Gjerning, fandt engang paa Landevejen en Pung med en betydelig Sum Penge. Han glæddede sig langtfra ikke herover, men var bekymret, og tankede, at den, som havde mistet den, maa skee derved var bleven ulykkelig. Han gjorde sig al Umage, for at opspørge Ejemanden til Pengene, og gjorde det over-

overalt offentlig bekjendt. Den retmæssige Ejer mældte sig snart, og modtog sine Penge ubeskaarne. Han tilbød nu den ærlige Haandværksmand nogle Dukater til Belønning; men denne svarede: "Min Herre, De bør ingenlunde betale mig for det, som er min Skyldighed. Men hvis De imidlertid vil giøre en god Gjerning, saa send disse Dukater til den fattige Enke, som boer her tæt ved, og behøver dem højliges til Brød til sine mange Børn."

Denne hans christelige Begjæring blev opfyldt; den fattige Enke erholdt Gaven, han selv ikke vilde imodtage.

Selvsamme ærlige Mand har endnu afslagt en anden Prøve paa sin Retskaffenhed. En Kribsmand, som kjendte ham overmaade vel, rejste igjennem den Stad, hvor Haandværksmanden boede, og gav ham en stor Sum Penge i Forvaring, indtil han igjen kom tilbage. Han forvarede Pengene; Kribsmanden rejste videre — men undervejs havde han det Uheld, at fyrte med Hesten og til sætte Livet.

Den ærlige Haandværksmand havde nu Pengene. Ingen vidste det mindste derom; ingen frævede ham derfor; intet Beviis var udstedt for Imodtagelsen. Havde han ikke været en ærlig Mand, havde han funnet tie stille og beholde Pengene.

Men dette faldt ham aldrig ind. Nappe havde han erfaret Kribsmandens Uheld, før han til

tilstrev Mandens Enke, og oversendte hende de betroede Penge.

* Ey — sagde en af hans Bekjendtere —
" hvor ensoldig har Du ikke her været, og ikke beholdt Pengene? Hvem skulde vel have funnet saae Mys derom?

Den ærlige Mand svarede: "Gud, den allvidende Gud vilde dog have vidst det, og jeg selv, som da aldrig vilde have havt Noe i min Samvittighed. ^a"

Langt bedre er den siden Deel, Dydige med Rette eje, end rige Boldsmænds Overflodighed. Psalm. 37, 16.

13. Tilsfredshed er Rigdom nok.

En Præst i Paris blev faldet til en syg Brændebugger. Han fandt ham i en ussel Hytte, paa et slet Leje af Straae, bedækket med Psalter og Klude. I Værelset var hverken Bord, Stoel eller andet Huusgeraad; thi det Lidet, som havde været der, havde den Syge allerede solgt, for at forstaffe sig den meest nødvendige Vederqvægelse. Kun en Øre og to Sange hang endnu paa Væggen.

Præsten var inderlig rort over den Syges bedrovelige Forsfatning. "Her behøves Trost," tænkte han; og tiltalte ham dersør med følgende Ord:

"Min Ven, han har al Marsag, til at takke Gud, at han nu snart forløses fra denne jammerfulde

fulde Verden, hvor han næsten har forsøgtet i Elendighed, hvor han har ført et saa ulykkeligt Liv! „

”Hvorfor ulykkeligt? „ — svarede den Syge med en svag Stemme — ”De tager fejl, ærværdige Herre! mit Liv var aldrig ulykkeligt. Jeg har levet fornøjet, og aldrig klaget over Skjebnen. Jeg levede stille og fredelig; Had og Avind vare ubekjendte for mig. Om Dagen arbejdede jeg mig træt; men om Matten sov jeg og rolig. De Medskaber, som De der seer paa Bæggen, forstafedde mig altid mit daglige Brød. Da jeg stedse var frisk, smagde min ringe Kost mig altid saa vel, at jeg aldrig længtes efter den Riges Bord, der som oftest er syg ved sine mange kostbare Rætter. — — Skulde jeg igjen blive frisk, som jeg dog næppe troer, priser jeg min Gud, arbejder paa ny — og haaber, at leve ligesaa fornøjet, som tilforn. „

Præsten faldt i største Forundring, og vidste hertad ikke, hvad han skulde sige til en Syg, som viisde sig saa veltilsreds med sin Armod, og saa taalmodig i sine Lidelser. Omsider blev han ved: ”Welan da, skondt hans Liv altsaa ikke var ulykkeligt, maa han dog nu være beredt til at forlade det, naar Gud kalder ham. „

”Ja, i Sandhed! „ — svarede den Syge med en rolig Stemme — ”vi skulle jo alle døe. Og hvis jeg har levet som en Christen, skal jeg og nu vide at døe som en Christen. Jeg priser Gud, som har skjenket mig Livet og saameget Godt, og som

som nu ledsager mig igjennem Dødens mørke Dale. Næt længe vil det ikke være — Hjemblifket er snart forhaanden; — Lev vel! *a*

Hjemblifket var og virkelig kommet, da Gud kaldte ham til et bedre Liv.

Enhver, som ønsker saaledes at døe, han leve og saa jevn og simpel, saa flittig i sit Kald, og veltilsfreds med det, Gud skjenker ham.

Sand Liid til Gud, og glad ved Lidet,
et Haab om varigt Held at naae,
det Bejen er til Roe i Livet.
Lær mig, o Gud! den Bej at gaae!

14. En barmhjertig Samaritan.

I Egnen af Halberstad gif en Kjedelslifker med sit Værksj i en stræng Frost over Marken, og fandt paa Landevejen en Jøde, som var næsten gaanske forkommen af Kulde; ved Siden af ham stod en Kurv med allehaande Tojer og Baand, hvormed han havde handlet. Mangen anden vilde her have borttaget Varerne, og ladet Jøden ligge. Men Hjertet blødte hos den barmhjertige Kjedelslifker; han tænkte: "Maaskee lever den stakkels Jøde endnu, maaskee kunde han igjen komme til Live; lad være, han er en Jøde, er han dog et Menneske, er min Broder; jeg bør hjelpe ham. *a* —

Saa ædelt tænkte han; og ufortøvet gjemde han sine og Jødens Sager i Sneen, tog ham paa Ryggen, og bar ham til nærmeste Bondebys, lod ham vadste med Brændeviin, og efterhaanden opste. Til sin store Glæde saae han Jøden igjen komme til Live, og aabne Øjnene.

"Gud stee Lov! " — udbrod han — "saa var min Hjælp dog ikke dennegang forgjeves!"

Han gav derpaa Værtens nogle saa Penge til Jødens Pleje, tilde igjen ud paa Marken, og hentede sine og Jødens Sager, som han havde nedgravet i Sneen.

Da han kom tilbage igjen med alt, salde Jøden ham om Halsen, takkede ham inderlig for sin Redning, og bad ham imodtage den liden Kurv, hvori hans helse Formue bestod. Men denne over al lav Egennytte ophøjede Menneskeven afslog det ganske. Jøden bad ham en nu engang med Tårer i Øjnene, i det mindste at modtage en liden Erkjendtlighed; men Kjedeslikkeren vilde ikke høre det mindste derom; han pakkede sit Værktøj sammen, trykde med Varme Jødens Haand, og sagde:

"Hvad jeg har gjort, var min Pligt: det er det ene Menneske altid det andet skyldig. Gud hjelpe os begge fremdeles!" — Herpaa mar- scherede han bort.

Gaf hen, og gjør ligesaa!"

15. Overalt finder man gode Mennesker.

En Præst, som havde været Missionair i Ostindien, (det vil sige, som var blevet sendt blandt Hedningene, for at undervise dem i den Christelige Tro,) har siden ofte sagt:

"Overalt, i alle Lande, blandt alle Nationer gives der gode Mennesker. Det har jeg lært blandt mine Vilde i Ostindien. «

Han har og i den Anledning fortælt mange Historier, han selv havde oplevet. Følgende er især mærkværdig:

Han gik engang henimod Aften ud at spadse med nogle af sine Venner. De hørde paa eengang en yndelig Jamren i en nærliggende Skov. De gik efter Lyden, og fandt om sider en Wild under et Træ (det vil sige, en af de Hedninger, som beboe Ostindien.) Han laae plat paa Jorden, gammel og afmægtig, og syntes allene at vente paa Døden. Præsten spurgde ham, hvorledes han befandt sig? I Begyndelsen vilde han slet ikke svare; dog om sider sagde han:

"Ach! idag ganske tidlig, da Himmelens var rød, gav jeg mig paa Rejsen, og sogde at naae mit Hjem. Men jeg er blevet vildfarende; det begynder nu at blive mørkt, og jeg er træt: jeg maa nu blive liggende her. Slanger, vilde Dyr eller mine Fiender ville nu sikkerlig ombringe mig. Min stakkels Kone og mine Børn! «

Præsten, som havde største Medhjælp med ham, bad ham, at følge med sig til sit Hjem, og overnatte der.

"Men Du kender mig jo ikke!" — sagde den Vilde.

"Jeg behøver ikke at kende Dig," — svarede Præsten, førde ham derpaa hjem med sig, og vederqvægede ham med Mad og Drikke. — Derefter beredte han ham et Matteleje i et lidet Værelse tæt ved hans eget, saa at kun en tynd Brædebæg var imellem dem. Den Vilde begav sig til Roe.

Midt om Matten hørde Præsten en Rassel, som om den Vilde stod op fra Lejet. Han forstrekkes og lyttede til: han befrygtede, at den Vilde muligt havde Ondt i Sinde. Men han gjorde ham Uret, og havde slet ingen Grund til at frygte; thi han hørde nu, at den Vilde knælede, og bad med følgende Ord:

"O Gud! jeg takker Dig, at Solen har skinnet paa min Vej; jeg takker Dig, at ingen Slange har stukket mig, intet vildt Dyr gjore Unfald paa mig; at mine Fiender ikke have overrasket mig. Jeg takker Dig, at denne gode Fremmede kom til, som optog mig i sit Huse. — O Gud, naar denne Fremmede eller hans Efterkommere rejse, lad da ogsaa din Soel skinne for dem; bevar Dem ligeledes for Slanger, vilde Dyr, og for deres Fiender. Og hvis han eller nogen af Hans skulde blive vildfarende, og ligge

ved Landevejen, send da ogsaa en god Mand, som velvillig optager dem i sit Huus. «

Saaledes bad denne Hedning. Og sikkert lig har hans Bon behaget Gud.

16. Gruesomhed imod Dyrrene.

Thyge, en Bondeson, gav allerede i sin tidlige Barndom tydelige Prover paa et gruesomt Hjerte. Hans storsie Glæde var, at martyrede uskyldige Dyr. Naar han fik en Spurreunge i Hænder, piinde han den langsom tildsde. Hvor han saae en Oldenborre, fangede han den, og afrev den Vingerne. At overskære og dræbe Orme, Fluer og andet Smaakryb, det var hans Hjertenssyst. Han var bestandig Stene hos sig, hvormed han angreb de uskyldige Dyr, han blev vaer paa Gaden eller Marken. Hvor han gif, horde man sædvanlig Hunde hyle, som han havde lemloest. Kunde han undertiden faae Gingre paa en Kat, var den lykkelig, om den slap med at miste Rumpen og begge Ørene i denne lille Gøddels Hænder; thi sædvanlig osde han fogende Vand over den, eller afhuggede den et par Been. Han forstyrrede alle Fuglereder under Taget og i Buskene. De ganste spede Unger, som nys havde faaet Livet af deres milde Skaber, overgav han til Doden under tusinde Piinsler; og kunde han faae fat paa de Gamle, maatte de gaae samme Vej. Øste havde han
hørt

hørt de vigtige Ord af hans Lærere: at ingen Spurre falder til Jordens uden Guds Billie; og dog forde han uassadelig den gruesomste Krig imod disse uskyldige Guds Skabninger. Hans Hjerte følde ej ringeste Medynd ved disse stækels Dyrskidser. Maar de krympede sig mest under hans Hænder, og droges med Doden — naar Fugleungerne, som han plukkede eller spiddede levende, pebe ret ynklig — naar Hundene eller Kattene ved Skrig fremførde deres Klager — dette alt forstakkede ham største Glæde, og opfyldte hans Sjel med en ugudelig Henrykkelse.

Slige Gruesomheder øvede den umenneskelige Thyghe lige indtil hans trettende Åar, vel ikke nu saa hyppig, som i Barndommen, da han nu ikke længere havde saa god Tid og Lejlighed dertil; dog var hans Hjerte endnu ligesaas gruesomt, som tilforn, og fandt endnu beständig sin største Lyst og Glæde i de uskyldige Dyrskidser.

Efterat han var blevet konfirmeret, tog han Tjeneste hos en Brygger. Da han her en Dag var i Bryggeriset, faldt hans Hat af Vandbare i Bryggerkjedlen. Han vilde opfange den igjen med en Stang, men kom udaf Ligevægten, og styrtede i Kjedlen. Han holdt sig fast med Hænderne ved den øverste Rand af Kjedlen, saa at kun Benene kom i det fogende Øl. Han raabde om Hjelp, de øvrige Folk i Gaarden kom til, og trak ham op. Begge Benene vare ganske forbrændte, og man bar ham hjem til Forældrene.

Her saae han nu, og føelde ubeskrivelige Smærter; hele Naboelauget hørde det skrækkelige Brøl, hans forsmædelige Øvaler afpressede ham. Paa eengang bemærkede man hos ham, at han syntes ligesom henrykt i dybe Betænkninger; og, efter at han roligere havde tilbragt omrent en halv Time, forlangde han at tale med en Præst. Man opfyldte hans Ønske. Da Præsten kom, begyndte Thyghe i største Fortvivelse, og sagde:

"Herre! jeg har begaaet Forbrydelser, som jeg aldrig er i stand, til at erstatte. Mange tusinde Dyr har jeg martret tildøde, uden, at føle endog ringeste Medlidenhed med dem. Jeg føler nu paa mit eget Legeme, hvilken Barbar jeg har været imod dem. Ach! sig mig et Raad, hvorledes jeg igjen skal udsllette alle disse Gruesomheder. Var jeg en Tyv, en Ærestander, eller en Mordbrænder, kunde jeg maaßee igjen erstatte den anrettede Skade. Men hvorfra skal jeg vel igjen tilbagehente endog kuns et eneste Liv af saamange tusinde? hvad Erstatning skal jeg vel give de mange dræbte Dyr, som ingen anden Lyksalighed havde at vente i Verden, end den Glæde, at leve? Ach! til hvem skal jeg henvende mig? Til Gud tor jeg ikke; thi jeg har været en Rebeller imod ham; jeg forstyrrede det Værk, hans Almagt og Biisdom havde ståbt saa skjnt; jeg forde Krig imod hans Skabninger — mishandlede dem, skjndt de aldrig havde fornærmet mig — og lemlestede dem, uden at deres Død klassede mig mindste Nutte.

Ach!

Ach ! utallige ere de Skabninger, som maaskee endnu i denne Time skulde have feydet sig ved Livet, hvis jeg ikke havde været saa gruesom imod dem. „

Præsten lod den Ulykkelige endnu en Fortid forblive i denne Angest, og forestilde ham derpaa, at et Dyr s ondskabsfulde Drab allene i den Henseende var strafværdigt, fordi et Dyr intet videre havde at vente, end dette sorte Liv, og de saa Glæder, det nod i denne sorte Verden.

Under denne Samtale blev Præsten vaer, at Thygges Been bare ganske sorte. Man hentede en Læge, og denne forsikrede, at Benene inden en hals Time maatte affættes, hvis Patienten ikke skulde døe af Koldbrand. Benene bleve og virkelig affatte. Nu steeg hans Fortvivlelse endnu højere. Den Tanke faldt ham ind : hvormange Dyr han ikke ondskabsfuld havde berovet de selvsamme Lemmer, han nu selv maatte savne.

”Ach !“ raabde han, ”hvormangen Oldenborre, hvormangen Fugl rykkede jeg ikke Benene af, uden at betænke, at ogsaa den maatte flage over slige utsaalelige Smærter, som jeg nu føler ! Hvormangt et Dyr, som jeg overosde med kogende Vand, maatte ikke føle de samme Qualer, jeg nu selv sukker under !“

Saaledes streg Thygge uophørlig. Han var næsten ræsende, og skulde maaskee i Fortvivlelse have ombragt sig selv, havde ikke Præsten om sider nogenledes trøstet ham.

Han blev frisk igien; levede endnu fem og tyve Aar som en Kæbbling, til et advarende Exempel for andre; og med Varme og Alvorlig-
hed foreholdt han stedse etbvert Barn, han sikk i
Tale, Barmhjertighed imod Dyrne.

17. Den, som graver Graven for andre, falder selv i den.

I en af Londons Forstæder boede en fattig Daglonner, som havde Kone og Barn, og ernæ-
rede dem kummerlig ved sit Arbejde. Det faldt
ham engang ind, at befrie sig fra denne tryk-
kende Byrde, og ombringe Kone og Barn ved
Gift. Han fik bde desaarsag en Lamme-fjerding,
indgneed den med Arsenik (som er den stærkeste
Gift), bragde den hjem, og befoel sin Kone, at
stege den om Søndagen, og fortære den med Bor-
nene, om endog Tilsældest skulde være, at han ikke
selv kom hjem. Han gik derpaa bort, og blev ude
Søndagen over. Konen stegde riktig nok Lamme-
fjerdingen; men, da Manden ikke kom hjem, vilde
hun ikke allene med Børnene leve højt; men tilla-
vede anden Mad, og lod Stegen staae urort.

Om Mandagen kom Manden hjem, for at
erfare, hvad Virkning Giften havde gjort. Han
syntes noget bestyrtet, da han endnu saae sin
Kone frisk og sund, og spurgde strax, hvorledes
hun befandt sig? og: om de havde spist Lamme-
fjer-

Hærdingen? Han skændte, som af Godhed, da han hørde, at det ikke var stæet, og befoel, at de skulle spise den samme Middag. Til sig selv derimod lod han stege nogle Fisk, han havde medbragt.

Konen mærkede endnu intet, og efterkom Mandens Billie. Hun tog Fedtet, som var stegt af Lammejærdingen, stegde Fiskene deri, og fremsatte dem for hendes Mand, som og meget begjærlig gav sig ifærds med. Imidlertid varmede hun Stegen, bar den ind paa Bordet, og skjar den itu for sig og Børnene. Allerede vilde de begynde at spise deraf, — men Gud afvendte denne Ulykke, og reddede de Uskyldige. Thi Manden, som allerede havde spiist sin Fisk, spurgde nu Konen, hvori hun havde stegt den? — Og, da han hørde, at Konen havde taget Fedtet af Lammejærdingen dertil, skreg han: Jeg er Dødens! Og nu bekjendte han i Angesten sin skændige Misgjerning. — I Øjeblikket indsandt og Smærterne sig. Endnu to Timer levede han under de skrækfæligste Qualer — hans Samvittighed nagede ham med Helvedangest — og saaledes døede han om sider den forsmædeligste Død, som han fuldkommen havde fortjent. —

Med samme Maal, I maale med, skal Eder igjen tilmaales. Luc. 6, 38.

18. Falsk Christendom.

Mange Mennesker indbilde sig, at være gode Christne, naar de fun flittigen tagttage den christne Kirkes udvortes Skifte, skondt de forresten slet ikke leve christelig.

I Italien blev engang en Stratenrover paagreben, og fremtrukken for Retten. Man spurgde ham ihenseende til hans Forbrydelse, og han bejendte, at have begaaet mange Tyverier og Mordsgjerninger. Da han omsider blev spurgt, om han og aarlig havde skriftet og kommuniceret, forsikrede han, at han endnu aldrig havde forsømt sligt; ja han blev saagar fornærmet over dette Spørgsmaal, og sagde:

"Hvorledes? troer De da oven i Kiobet, jeg ingen god Christen skulle være?" —

Hvormange saadanne falske Christne gives der ikke overalt, der blot føre Navnet, men ved beres Gjerninger ganske fornegte Christendommen. Om disse giælde Christi Ord:

Ikke Alle, som sige til mig: Herre! Herre! komme i Guds Rige; men de, som giøre min himmelske Faders Willie. Matth. 7, 21.

19. Middel til en bestandig Tilfredshed.

Naar vi troe, at have meest Aarsag til at være utilfreds, skulle vi allene see hen til Andre, som

som det endnu gaaer værre, eller som endnu have flere Sorger og Gjenvordigheder at stride imod; vi blive da atter fornøjede og tilfreds med vor Skjebne.

Dette Middel brugde en lerd Perser, ved Navn Lockman, som han selv fortæller i sine Skrivter, hvor han siger:

"Ingen Gjenvordighed i Livet er gaaen mig synnerlig nær, Modgangs Skyer maatte end være nok saa mørke: naar jeg allene undtager een eneste Gang, da jeg gik barfodet, og ikke havde saameget, at jeg kunde kisbe mig et Par Skoe. Jeg gik derfor ganske bedrøvet til Templet i Kufa. Da jeg her fandt et Menneske, som ingen Been havde, var jeg hjertelig tilfreds med mine bare Fodder, og takkede Gud inderlig, at jeg endnu kunde gaae foruden Skoe. Det var jo dog bedre, at manglade Skoe, end manglade Fodder. Det arme Menneske var gjerne gaaen barfodet, naar han kuns havde haft sine Been. ^a —

Nyd fro, hvad Gud Dig mild besværer,
og undvær glad, hvad Du ej har;
hver Stand har sine egne Glæder;
hver Stand og sine Byrder har.

20. Fejl bør man igjen rette, saameget
som muligt.

En fattig Enke i Dungannon i Irland, som med fire smaae Born levede i storste Mangel og Elændighed, fandt sig engang bestedt i stor Nød. Hendes Born skrege om Brød; hun vidste ikke at hjelpe sig; hun ejede intet, uden nogle gamle forslidte Klæder; disse tog hun, gif grædende hen til en Meelhandlerske, og bad hende om noget Havremel, hvorfor hun vilde sætte hende Klæderne i Pant. Men Meelhandlersken afviste hende, da Klæderne næppe varre otte Skilling værd.

Dog siden fortrød det hende, at hun havde ladet den stakkels Kone gaae bort uden Hjelp, og hun besluttede derfor, at giøre denne Fejl god igjen. Om Aftenen, da hendes Mand kom hjem, fortalte hun ham Alt, og sagde, hvor inderlig det smærtede hende, at hun ikke havde givet den fattige Kone noget. Manden rejste sig i Øjeblikket, tog et heelt Brød, og ilde hen dermed til det Hus, hvor Konen boede.

Men han kom for sildig. Hunger og Forstivelse over hendes Børns Nød havde allerede ombragt den stakkels Kone. Hvilket ynkvaerdigt Syn! Da Meelhandleren traad indaf Doren, saae han Moderen ligge død paa en Bænk; tre smaae nøgne Born skrege og græd omkring hende; det fjerde hang endnu ved hendes Bryst, og sagde forgjeves Næring fra denne udtorrede Kilde. Han sidet som forseinet ved dette Syn. Da han om-

sider

lder igjen var kommen sig fra sin Skræl, uddelede han Brodet blandt Børnene, tog det mindste Barn paa Armen, de andre ved Haanden; og bragde saaledes disse fire fader- og moderlose Børn hjem med sig.

Hans Kone var utrosstelig, da hun hørde, hvad Ulykke hun ved sin Haardhjertighed havde anrettet. Dog fogde hun derved, igjen paa en vis Maade at gisre denne store Fejl god, at hun beholdt de fire Børn hos sig, og opdrog dem, som om de var hendes egne.

21. Barnlig Kjærslighed.

En berømt preussisk General var i sin Ungdom Page ved Kongens Hof. Hans Fader var død, og hans Moder ernærede sig meget kummerlig i sin Enkestand; han var derfor uafsladesig betænkt paa, at skaffe hende een eller anden lidet Understøttelse. Men dengang havde han endnu ingen Lejlighed, til at fortjene noget, og af sin knappe Gage kunde han intet undvære. Dog udfandt han omsider et Middel, til at erhverve noget til hendes Understøttelse. Hver Nat skulle en Page holde Vagt i et Værelse tæt ved Kongens Sovekammer, og opvarte Kongen, naar han forlangde noget. De skiftedes til denne Forretning. Mange faldt dette altfor besværligt, de overdroge derfor deres Vagter til andre. Den fattige Page

paatog sig derfor, at holde Vagt for de andre hos Kongen; han fik Betaling derfor, og Pengene, som han paa denne Maade fortjende, oversendte han altid sin Moder.

En Nat kunde Kongen ikke sove, og vilde derfor lade sig forelæse noget. Han ringede, han kaldte; men ingen kom. Om sider stod han selv op, og gik ud i Gorgemakket, for at see, om den vagthavende Page var der. Her fandt han den gode Yngling, som af Kjærlighed til sin Moder havde Vagt for en anden. Han sad ved et Bord; foran ham laae et Brev til hans Moder, som han havde begyndt at skrive; men under Skrivningen var han falben i Sovn. Kongen listeide sig sagte til, og læsde Begyndelsen af Brevet, som lod saaledes:

"Bedste, elskede Moder!

Dette er nu allerede tredie Nat, jeg gør Vagt for Betaling. Mæsten kan jeg ikke længere udholde det. Imidlertid glæder det mig uudsigelig, at jeg nu atter har fortjent ti Rigsdaaler, som jeg hermed oversender Dem. a

Kongen, som blev inderlig rørt over denne gode Ynglings Hjerte, lod ham sove i Noe, gik ind i sit Gemak, hentede to Tutter Dukater, stak ham een i hver Komme, og gik derpaa igjen til sengs.

Da Pagen vaagnede, og fandt Pengene hos sig, sluttede han strax, hvorfra de vare komme. Vel glædede han sig herover, saasom han nu var i stand,

istand, til end bedre at understøtte sin Moder; dog strækkedes han tillige, fordi Kongen havde fundet ham sovende. Om Morgenens tidlig, saas snart han kom ind til Kongen, bad han ydmigst om Tilgivelse, fordi han havde sovet, og taffede meget for den naadige Gave. Den gode Konge roesde hans barnlige Kjærlighed, udnævnde ham i Øjeblikket til Officier, og gav ham desuden en Sum Penge, til at anskaffe sig alt, som han behovede til sin ny Post. Han steg siden bestandig højere, og tjende de preussiske Konzer som en tapper General til sin sildige Alderdom.

22. Taknemmelighed imod Forsynet.

I Schweiz findes, som bekjendt, mange høje Bjerge, som faldes Alper. De højeste ere bedækkede med Sne og Ijs. Ved stærkeste Sommervarme begynder omsider Sneen at smelte paa Bjergspidsen, Vandet nedfyrter da Strommeviis, bortriver Jord og Stene med sig, og frembringer dybe Huler i Jorden. Disse Huler ere som oftest bedækkede med Sne og Ijs, saa at man ikke kan see dem; den, som ikke er Egnen bekjendt, og voer at gaae over en saadan Grav, kan lettelig glide ud eller falde i, og finder da der sin Død i den rivende Strom.

Nogle Rejsende lagde engang Vejen over Alperne, og toge en Schweizer med sig der fra Eg.

Egnen til Bejviser, som og førde dem sikre over disse høje Sne- og Isbjerge. Da han undervejs blev staaende stille, for i en Frastand at vise dem Bejen, blevé de ganste uventende en Taare vær i hans Øje. De spurgde ham om Aarsagen, og man erfoer nu, at det var en Taare, som faldtes af et rort og taknemmeligt Hjerte.

"Det vilde være største Utaknemmelighed imod Gud, " — sagde Schweizeren, — " om jeg nogensinde kunde passere dette Sted, uden med Taknemmelighed at erindre mig hans mægtige her mod mig beviiste Hjelp. Her, kære Herrer, her paa dette Bjerg — seer De hist langtborte hiint graa Strøg paa Ilsen? Det er en Grav, nogle Favne dyb, hvor Issvandet strømmede is løber under Snebjergene. Visnok troer De, at den uden Redning er tabt, under hvis Fodder den bedragerste Iis brækker, og som styrter i dette skæckelige Svælg? — Her paa dette Bjerg og i denne Afgrund skulde jeg for nogle Aar siden have fundet min visse Grav, havde ikke Guds mægtige Arm, næsten ved et Under, igjen draget mig ud deraf. To af mine Landsmænd og jeg joge her paa Bjerget efter Steenbulke. Bjerget var tildægget med nysalden Sne. Vi kom paa Spoer efter en Steenbul; men, da vi altfor hid-sigen forfulgte Sporet, sank den løse Sne under mine Fodder. Jeg var allerede sunken dybt i Issvælget. Da jeg endnu var ved mine Sanders fulde Brug, undstrafte jeg Arme og Been saa-

saavidt som mueligt, og staadsede derved Faldet mod den faste Eis paa begge Sider, saa jeg endnu svævede over Vandet. Mine Ledsagere havde aldrig saasnart tabt mig af Sigte, for de ængstelig tilraabde mig; og, da de fornam, at jeg endnu var i Live, lovede de mig, at giøre alt mueligt til min Redning. Gulde af Attraae efter at hjelpe mig, løbe nu de gode Mennesker, hurtigere end Steenbukken, en heel Miil, til nærmeste Hytte, medens jeg imellem Haab og Frygt i min vanskelige og redsomme Stilling svævede over Vandet. Hvert Øjeblik sank jeg dybere; allerede var jeg i Strommen indtil Knæene, næsten ganske stiv af Kulde, og ventede intet andet end Døden. Efter nogle Timers Forløb hørde jeg mine troe Ledsagere raabe til mig. De havde i nærmeste Hytte søgt et Reeb, og da de intet havde fundet, havde de staaret et Lagen i Strimler, sammenbundet disse, og paa denne Maade selv forfærdiget et Reeb. Dette nedlode de, og jeg bandt mig det med megen Moje om Livet. Nu droge de mig med forenede Kræfter udaf Kløften, saa at de næsten kunde naae mig med Hænderne; men pludselig brast Nebet, og jeg, med et Stykke af det om Livet, gleed uopholdelig ned igjen, ligesaa dybt som forhen. Men nu var Moden end stærre: ikke blot fordi Nebet var blevet fortære, men fordi jeg ved dette sidste Fal døde havde brukket en Arm, og følgelig havde mindre Kraft, til selv at bidrage det nødvendige til min Redning. Nagtet alt dette, tabde vi dog

dog ikke Modet. Utrættede sjæle de Strimlerne endnu eengang fra hinanden, hvorved de igjen forlængede Nebet; dette fastede de nu andengang ned til mig, og jeg var endnu stærk og behændig nok, til med een Haand at binde mig Nebet om Livet, og atter forsøge min Redning. Og ved dette end svagere Reeb vare mine Venner saa heldige, at redde mig af den øjensynligste Dods-fare, og af den allerede aabne Grav igjen at drage mig frem for Dagens klare Lys. — Og skulde jeg da vel, mine Herrer, nogensinde i mit Liv glemme denne guddommelige Hjælp? Skulde jeg ikke hvergang, jeg passerer dette Sted, bringe Herren, som reddede mig, en Taknemmeligheds-taare til Offer?" —

Min Sjel, lov Herren, og glem ikke,
hvad Godt han har gjort imod dig! Psalm.
103, 2.

23. Hvor daarligt, at stole paa sin Sikkerhed!

En Bonde gif engang til et Marked. Undervejs modte en af hans Bekjendtere ham, og spurgde, hvor han gif hen? Bonden svarede:

"Jeg gaaer hen paa Markedet, for at kiose mig et Par Oxne."

Hun erindrede ham, at han dog burde lægge til: om Gud vilde! Men Bonden svarede højt ubetænksom:

"Det

"Det behøver jeg ikke! jeg har Penge i
Lommen, og Øxne ville ikke fejle paa Markedet."

Han gif. Hans Vej førde ham igjennem
en Skov, hvor han blev overfalden af Rovere,
som fratogte ham hver Skilling. Han gif nu ikke
paa Markedet; men vendte med uforrettet Sag
tilbage. Selvsamme Bekjendter, som han paa
Udvejen havde talt med, modte ham nu igjen, og
spurgde: hvorfør han saa tidlig kom tilbage, og
hvori Øxnene vare? Med Graad fortælde han
nu sit Vanheld, og tilstod, at han billig ved sit
Gorehavende burde have sagt: om Gud vilde;
og at intet Værk kunne lykkes uden Guds Bes-
signelse.

24. En ond Samvittighed lader ingen dse rolig.

I November 1783 tildrog følgende Historie
sig i Prag. I det militaire Hospital laae en
Soldet meget farlig syg. Om sider døede han,
og blev, som Sædvanen var, først henlagt i Liig-
stuen. Efter en halv Dags Forlob mørkede man
een og anden Bevægelse hos ham; man saae, at
der virkelig endnu var Liv hos ham; han blev i
Øjeblikket bragt tilbage i Sygestuen, og der paa
ny plejet og forsynet med de fornødne Medika-
menter. Dog Bedring var ikke at tanke paa.

Næste Dag døede han atter, blev andengang
henlagt i Liigstuen, og overnattede der. Mor-
ge:

genen derpaa besogde man ham, og fandt ham krybende paa Gulvet, hartad ganske stiv af Kulde og Afmagt.

Man plejede ham paa ny, som førstegang. Da han igjen var kommen til sig selv, forlangde han at tale med Præsten, og bekjendte offentlig for den hele Forsamling, at han i sit Liv havde begaaet tre Mord, som han nu med Graad og Beemod oprigtig angrede.

Den onde Samvittighed og Frygt for Guds retfærdige Dom havde ikke forundt ham Noe til at døe. — Bekjendelsen, som han her aflagde for Præsten, kunde vel ikke skaffe ham Tilgivelse for Synden, naar han ikke allerede iforvejen alvorlig havde bedret sig; dog derved forstiffede han sit beklente Hjerte nogen Lust; han blev nu roligere, og døede virkelig. Man lod ham henligge to Dage og to Nætter, og paa tredie Dag begrov man ham.

Hvilket Helvede maa dog en ond Samvittighed være; naar den saagar togange kan opvække en Osende af sidste Døds Kamp!

Ihyad Du gior, saa betenk Enden;
Du vil da aldrig handle ilde. Syrach 7, 40.

25. Vanen i Ungdommen bliver Tilhojeligheden i den ældre Alder.

En Tyv, som ofte havde stjaalet, skulde hænges. Da han stod under Galgen, saae han en

en uhyre Mængde Mennester omkring sig, og iblandt dem sin Moder, som græd og bejamrede sin Ulykke. Han udbad sig Tilladelse, endnu eengang at maatte tale med hende, hvilket og blev ham indrommet. Moderen blev fort ind i Kredsen; han gik ganske tæt hen til hende, som om han vilde hviske hende noget i Øret — men istedetfor dette, beed han hende saa stærk i Øret, at den gamle Kone begyndte højt at skrige.

Alle faldt i Forundring over denne Afdærd. Man faldte ham en ugudelig, og gudsforgaaen Krop, som i samme Øjeblik, han skulde døe, kunde mishandle sin Moder.

Han gav derpaa Tegn med Haanden, at man skulde høre hans Forsvar; og, da alsting var stille, sagde han:

"Sparer eders Skældsord, fordi jeg har gjort dette ved min Moder; thi hun er Skyld i min Ulykke, og har bragt mig til Galgen. Da jeg endnu var ganske lille, begyndte jeg allerede at tilliste mig eet og andet; og hun straffede mig ikke deraf. Da jeg kom i Skole, frastjal jeg de andre Børn deres Abcbøger og Catechismer, og naar jeg kom hjem, loe hun ad mine Pudsierer, og folgte Bøgerne. Derved vantes jeg altsaa til at sticke, og drev det bestandig alt videre og videre, indtil jeg omsider kom til Galgen. Havde denne slette Moder strap i Begyndelsen afholdt mig fra Eyverie; jeg skulde da aldrig være kommen saavidt. Og just af denne

Marsag har jeg her villet give hende en lidet
Tankefæddel, paa det hun dog kan vide, hvem
der er Marsag i min Død. „

Saaledes, som man vænner Drengen,
saaledes bliver han og i Alsterdommen. Ord-
sprog. 22, 6.

26. Sparsomhed.

En Landsbye blev antændt af Llynilden og
ganske lagt i Aske, og det strax efter Høsten, da
Indvaanerne allerede havde al deres Sad i Huse.
Dette ulykkelige Sogn sendte dersor to Mand om-
kring i den hele nærliggende Egn, for at indsamle
Brandstyr. Disse kom en Morgen ganske tidlig
i en velhavende Bondes Gaard, som just da stod
udenfor Stalden, og talde med sin Karl. Da
de kom nærmere, hørte de, at han gav Karlen
en alvorlig Trettesættelse, fordi han havde ladet
Skaglerne, hvormed Hestene havde været spændte
for Plogen, Matten over ligge udenfor i Regnen,
istedetsor at hænge dem ind i Tørre.

”Her haue vi Tids nok!“ — sagde den ene
til den anden — ”denne Mand er af de Paa-
seende! her vil ikke vanke meget.“

Og virkelig vilde de allerede vende om igjen,
da de ingen Gave ventede sig her. Omsider an-
stillede de dog Forsøg derpaa, henvendte sig til
Manden, og foredrog deres Grinde. Han led-
sa-

sagede dem ind i Stuen, beværtede dem med en god Frokost, gav dem en anseelig Gave i Penge, og lovede desuden, at sende det forulykede Sogn ligesaameget i Sædekorn.

De forundrede sig storligen, at en Mand, som de havde anseet for saa paaseende, meddelede dem saa rigelig. Ja, de funde end ikke afholde sig fra, at sige Manden selv, at de nys havde anseet ham for gjerrig; nu tvertimod saae de, at de meget havde miskjendt ham. Derpaa svarede han:

"Kjere Venner, just derved, at jeg til alle Tider holdt tilraade med mit, kom jeg i den lykkelige Forsfatning, at jeg nu kan meddeele og giøre vel imod andre.

Rigdomme formindskes ved Ødselhed; men ved at holde tilraade, vore de. Ord-sprog. 13, 11.

27. En ærlig Pige.

Paa Linsenhof tætved den sachsiske Stad Suhla udbrod engang en frygtelig Ildebrand. Det var tredie Paaskedag 1784, sildig ud paa Matten. Man sogde i denne Skynding at redde alt det bedste. Konen i Huset tog en siden Pakke udaf Chatollet, hvori vare nogle hundrede Rigsdaaler, og gav En den i Forvaring. I denne Bestyrtselse havde hun ikke givet Agt paa, hvem hun leverede den.

Ilden blev i en Hast slukket, og nu funde hun paa ingen Maade besinde sig, hvem hun havde givet Pengene i Forvaring. I det hun meget øengstelig bejamrede dette øjensynlige Tab, kom en fattig Pige og leverede hende Pengene.

En anden Pige, som ikke var saa ørlig, sagde til hende:

"Du var dog ret en Mar, som ikke beholdt Pengene. Det var jo Neat, da Du fik dem, eg ingen var falden paa, at Du havde dem."

Men hiin svarede:

"Det bevare mig Gud fra! Sikkert vilde han have straffet mig dersor, og kun Vanheld og Ulykke vilde jeg have haft deraf. Nu dersimod har jeg i alle Henseender en god Samvittighed."

Den Retfærdiges Minde bliver i Besignelse. Ordspr. 10, 7.

28. Gior Ret, og forlad Dig paa Gud.

En ørlig Haandværksmand i Magdeburg i det Preussiske var ved Sygdom og Dyrtid blev ven ganske forarmet, og Neden havde allerede adskilligegange været saastor hos ham, at han havde maattet anmode medlidende Mennesker om Hjelp.

En-

Engang, da han ligeledes saae sig bestedt i stor Nød, og ikke havde Brød i Huset til sine Born, forlod han sit Hjem med et sorrigfuldt Hjerte, for at soge Hjelp hos en Menneskeven, hvis Belgiorenhed var ham bekjendt. Til al Uheld traf han ham ikke hjemme; men hørde, at han var ude paa Marken ved hans Abyling, temmelig langt fra Staden. Hans Nød var stor, og taalde ingen Opsættelse; han længtes efter Hjelp, og gif derfor udenfor Staden, for at opsoge sin Belgiorer.

Hans Hjerte var besværet med Næringsforger; han opsendte i sin Kummer mange varme Suk til Gud, Menneskenes fælleds Fader, at han vilde give ham og hans Born Brød. Hans Vej faldt forbi en Kirke, Døren stod aaben, han gik ind, gjentog der med en bekymret Sjel hine dybe Suk, og fandt sig derved paa ny bestyrket i sin Tillid til Guds Hjelp. Han troede nu med en vis Forsikring, at det var den Almægtige en let Sag, at opfylde hans Begjering.

I denne Fortrosning fortsatte han sin Gang videre. Han gif tversover en Landevej. En Postvogn kørde ham i det samme meget gevindt forbi, og, da den allerede var langtborte, saae han, at der faldt noget af Vognen. Han tilde til, tog det op, og mærkede snart paa Vægten, at det var en Pakke med Penge. Postvognen var imidlertid allerede saa langt borte, at det ikke var ham muligt, at indhente den, og igjen til-

stillede Rejsende det Tabte. Han maatte nu altsaa være betænkt paa, indtil videre at bringe sin fundne Skat i Sikkerhed.

Men Pakken var saa stor og tung, at han ikke retvel funde bære den hjem paa eengang. Han bar den derfor fra Landevejen hen til et afsides Sted i Nærheden, løsde den op, og fandt, at Pengene vare fordeelte i adskillige Smaaposer. Han nedgrov Halvdelen i Jorden, og den anden Halvdeel bar han hjem. Derpaa gik han atter ud, og hentede Resten.

Han havde nu en stor Skat i sit Huus, som ingen vidste noget af. Mangen anden vilde have tænkt: Nu er jeg riig nok! — Men denne ærlige Mand tænkde ikke saaledes. Det var jo ikke hans, hvad han havde fundet; det var hans Skyldighed, at tilbagelevere Ejemanden de tabte Pengene. Saaledes tænkde han; og, skisndt han ikke havde Brod i Huset, angreb han dog ikke den fundne Skat, men meldte det for Øvrigheden, og Pengene blev nedlagte under Forsegling paa Raadhuset, hvor de skulle forblive, indtil Ejemanden mældte sig.

Nogle Dage derefter blev bekjendtgjort i Aviserne, at en gjennemrejsende Kiobmænd havde tabt en Pakke med tolvtusinde Rigsdaaler, hvoraf han lovede den en Belønning af femhundrede Rigsdaaler, som kunde opdage eller tilvejebringe dem. Man tilmeldte ham strax Stedet, hvor hans Penge vare; han kom, modtog dem, og ikke

ikke en Skilling fattedes i Summen. Han undrede den fattige Mands Redelighed, og gav ham med Glæde den belovede Belønning af femhundrede Rigsdaler.

Denne Gave funde den ærlige Mand modtage med en god Samvittighed. Han græd Taknemmeligheds- og Glædestaarer, da han fik denne lille Skat; saamange Penge havde han endnu aldrig haft samlede paa eet Brædt. Han saae nu paa eengang en Ende paa al sin Nød; nu behøvede han ikke længere at sulde og lide Mangel med sine Born, han havde nu saameget, at han ved Flid og Windskibelighed funde haabe, stedse for Fremtiden at finde sit anstændige Udkomme. Han var paa ny bestyrket i sin Tillid til Guds Forsyn, og gjorde enhver opmærksom paa, hvor forunderlig Gud havde gjort en Ende paa al hans Nød og Kummer. Han førde nu som før et stille og arbejdsmægtigt Liv med sin Familie, og kom aldrig oftere i saadan Nød, at han ængstelig skulde spørge: "Hvorfra tage vi Brædet?"

For saadant skulle J ikke sørge, og sige: hvad skulle vi øde? hvad skulle vi drikke? og hvormed skulle vi klæde os? thi eders himmelske Fader veed, at J have alle disse Ting behov. Matth. 6. 31. 32.

29. Gjerrighed er en Rød til alt Ondt.

I en lille Landsbye levede et Par fattige Folk, som havde en eneste Son. Denne lærde et Haandværk, og, efterat have udstaet sine Læraar, rejede han udenlands. Bel tolv Aar gik hen, uden at Forældrene hørte det mindste til ham, eller vidste, om han var levende eller død. Dog var han i Live, og fortjende anseelig Penge blandt Fremmede. Da tolv Aar vare omme, besluttede han at rejse tilbage til sit Hjem, for, som en taknemmelig Son, at dele sine redelig forhvervede Penge med sine fattige Forældre.

Han gav sig paa Vejen, og havde een af sine Langsbrødre med sig. Da de vare ganske nær ved hans Godebye, sagde han til denne:

"Hør, jeg har nu i Sinde, at skenke mine Forældre en ret uventet Glæde. Jeg vil i Aften tage ind til dem, og ikke sige, hvem jeg er. Morgen ganske tidlig, forend jeg endnu er opstaaen, kommer Du bagefter, og spørger da mine Forældre, om deres Son ikke er der? Maar de da svare Nej, saa siig Du kuns, at han sikkert maal være der, da han igaar Aftes var ankommen. Mine Forældre ville da i en Hast løbe til Sengen, og underlig glæde sig over dette lille uventede Puds."

Som sagt saa skeet. Sonnen kom om Aftenen til Forældrene. De kjendte ham ikke mere,

mere, paa Grund af den lange Tid, han hadde været borte fra dem. Han foregav dersor, at han var en Fremmet, og bad dem, for Penge og gode Ord at laane sig Matteqvarteer, da han meget nødig vilde forblive i Kroen. Han trak derpaa en temmelig stor Pung frem med Penge, og gab dem en Gylden.

Forældrene toge vel imod ham, og tænkde mindst paa, at dette Menneske var deres egen Son. Men ved Synet af de mange Penge, han havde hos sig, opstod paa eengang den uguadelige Tanke i deres Sjel, at slaae ham ihjel om Matten. De tænkde, han var en Fremmet, var kommen til dem sildig ud paa Aftenen, ingen vidste det mindste om ham; der var altsaa intet, som kunde robe dem, i Tilfælde at de sloge ham ihjel.

Saaledes tænkde de. Og, efterat Sonnen var gaaen tilsengs, og af Træthed sob tryg, aabnede de ganske sagte Doren til hans Kammer, listede sig hen til Sengen, og sloge ham ihjel med en Øre. Derpaa fratoe de ham Pengene, og begrov ham selv samme Mat udenfor deres Lade.

Morgenen derpaa kom hans Nejsekammerat efter Aftale, og spurgde, om ikke deres Son igaar Aftes var ankommen? De svarede Nej. Men denne vedblev at paastaae, at han maatte være kommen; og omsider sagde han reent ud, at den Fremmede, som igaar Aftes havde indlogeret sig hos dem, var deres Son. Ved disse Ord oplostede begge Forældrene et skæckeligt Jammerskrig:

Chi nu bleve de fuldkommen overtydede om, at de havde ombragt deres eget Barn. Sagen blev gjort anhængig for Rettten, og begge Forældrene døede den fortjente Død paa Retterstedet. —

De, som ville være rige, falde i Fristelser og Snarer, og mange daarlige og skadelige Begæringer, som nedænke Menneskene i Fordærvelse og Undergang. 1 Tim. 6, 9.

30. Barmhjertighed.

I Paris levede en Frugthandlerske ved Navn Mevthe, som ernærede sig med ti Barn og en 62aarig Mand ved en lidet Frugthandel.

Hun havde en ugift Søster, som arbede sig meget ilde, og var hende slet ikke god, fordi hun af og til vilde give hende høisfornodne Formninger. Denne slette Søster døede, og efterlod sig en femaarig uægte Son, og en Formue af 40,000 Livres (omtrent 8000 Rigsdaler). Men ved Testamente havde hun bortskjenket sin hele Formue til en velhavende Bagerkone.

Da Mevthe fik dette at vide, smærtede det hende inderlig, at hendes Søsters Barn intet skulde arve. Hun raadforde sig med en Jurist, om det ikke skulde være muligt, at fuldfasie dette uretfærdige Testamente? Men denne svarede, at der var intet Middel forhaanden imod slige Uretfærdigheder. Mevthe tog derpaa sin

Sø-

Søsters Barn i Favn, trylde det til sit Bryst,
og sagde :

"Welan da ! dette Arvegods efter min Søster
vil dog vel ingen gisre mig sridigt. Jeg tager
derfor Barnet til mig ; thi jeg veed, at Bager-
konen vilde ilde medhandle det ; eller, for reent
at blive det qvit, saagar om faa Dage aflevere
det i Plejehuset. «

Advokaten foresilde hende, hvorlunde det
vilde falde hende tungt, foruden Byrden af hen-
des egne ti Born, endnu at ernære dette.

"Men, « — sagde Mevthe — "det er jo
ikke Barnets Skyld, at det er kommet i Verden.
Det vil jo dog og leve. Og hvo vil vel antage
sig det, naar jeg ikke gisr en Kjærlighedsgjerning
imod det ? Gud, den gode Gud, vil sikkertig
hjelpe os ! «

Denne Historie blev hastig bekjendt i Paris ;
og der fandtes mange ædle Mennestevener, som
tilsendte den gode Kone betydelige Pengegaver.
Men nogle rige Familier i Paris vilde end her-
ligere belonne den veldædige Mevthe. De an-
rettede dersor et meget prægtigt Giæstebud, hvor-
til mere end 140 Personer af de højere Klasser
bleve indbudne. Man spiisde i en stor Sahl,
hvis ene Hørne var tildækket med et Forhang.
Under Maaltidet blev Dækket optrukket, og man
saae — den gode Mevthe paa en Throne ; hen-
des ti Born, alle nyklædte, stode omkring hende ;
og det forladte Barn, som hun havde svæt Barm-
hjær.

hjertighed imod, sad ved hendes Fodder. En af dem, som havde foranstaltet alt dette, stod op, og holdt en meget rørende Tale, hvori han fortalte Selstabets det hele Skuespil, og fortalte dem Historien om den gode Mevthes meget sjeldne Godgørenhed. En fornem Dame stod derpaa op, og satte hende en Krone paa Hovedet. En anden overrakte hende en Pung med Penge. Det hele Selstab var rørt indtil Tårer. Alle lovede, at være behjælpelige til at drage Omsorg for dette Barn.

Saamegen Ere og Welsignelse vederfoer den gode Mevthe for en Belgjerning, hvorfor hun slet ingen Løn havde ventet; men som nu rigelig blev hende erstattet. Dog, den bedste Løn havde hun i sit Hjerte, nemlig det Samvittighedsvidnesbyrd, at hun havde gjort Godt.

31. Gisrer dem Godt, som fornærme Eder.

En Pranger fra Hamborg, ved Navn Schnell, gik engang ud paa Landet, for at indkøbe Øvæg. Undervejs mødte ham en Mand, som bad ham om en Almisse. Schnell var strax færdig, til at give ham den, og trak sin Pengespung op; dog vendte han sig om, paa det at ikke han skulle se de mange Penge, han havde. Æret han vendte sig om, slog Staaderen ham med en

en tyk Stok saa sterk i Hovedet, at han falde ganst afmægtig til Jorden; og strax fastede han sig over ham, for at frarøve ham Pengene. Dog denne Ondskab bekom ham selv meget ilde; thi Prangeren havde meget troe Medhjelpere i Baghaand, hans to Hunde; disse anfaldt Tiggeren, tilredte ham ilde, og trak ham i en nærliggende Mose. Her lode de ham ligge, vendte derpaa igjen tilbage til deres Herre, og slikede ham saa længe, indtil han igjen opvagnede af sin Alsmagt.

Efterat han fuldkommen var kommen til sig selv igjen, og fandt, at han endnu havde sine Penge, vilde han fortsætte sin Rejse videre. Paasengang hørde han en ængstelig Klage i Nærheden. — ogsaa saae han Blod paa Vejen; han gik efter Blodet, og fandt om sider Røveren i Mosen, som havde givet ham Slaget, og sine to Hunde, som paa ny sledde i denne Elendige. I Øjeblikket sprang Schnell til, jog Hundene bort, og trak det ildetilredte Menneske opaf Mosen.

Nu spurgde han ham om Aarsagen, hvorfor han saa morderisk havde mishandlet ham? Han svarede, den yderste Nod havde drevet ham dertil. Derpaa sagde Schnell:

"Med Rette kunde jeg nu overlevere Dig som en Røver i Øvrighedens Hænder; men det vil jeg ikke. Der, modtag dette for de Saar, mine Hunde have tilføjet Dig, og gak bort."

Med

Med disse Ord gav Schnell Roveren nogle Rigsdaler, og forlod ham. —

Lad ikke det Onde overvinde Dig; men overvind hellere Ondt med Godt. Rom. 12, 21.

32. Lovter bor man holde.

I Spanien levede fordum mange Mohrer, men som siden alle blevet fordrevne for Troens Skyld; thi de bekjendte sig ikke til den christelige, men muhamedanske Religion. Ikke destomindre gaves der dog meget retskaffne Mennesker iblandt dem, som følgende Exempel skal vise.

En Spanier kom i Strid med en fornem ung Mohr, som han ikke kende; og dræbde ham. Han tog Flugten, man forfulgte ham; men han reddede sig omsider derved, at han sprang over en Havemuur. Ejemanden til Haven, som og var en Mohr, befandt sig just til samme Tid i den. Spanieren kastede sig ned for hans Fodder, aabenbaredes ham, hvad som var sket, og bad, at han for Guds Skyld vilde skjule ham. Mohren gav ham sit Ord, at han skulle være sikker hos ham, skulde ham i et Havehuus, og lovede, næste Nat at skaffe ham bort i al Sikkerhed.

Mohren gik derpaa hjem. Næppe havde han sat sig ned, før en stor Hob Mennesker med højt

hojt Skrig kom indaf Døren, og bragde hans Son død paa en Bærebør, med den Efterretning, at han uylig var bleven dræbt af en Spanier. Man forestiller sig lettelig, hvorstor Mohrens Skræk og Bedrøvelse var. Han erkundigede sig noje om alle Omstændigheder, og mærkede nu tydelig af hele Fortællingen, at netop den Spanier, som laae skjult i hans Have, var hans Sons Morder. — Hvad skulde han nu gisre? Morderen var i hans Vold; han funde altsaa henvne sig paa ham eller overlevere ham i Rettens Hænder. Men det gjorde han ikke. Thi han havde givet Spanieren sit Ord, at han skulde være sikker hos ham; han havde lovet ham sin Beskyttelse — og hans Lovte var ham altfor helligt. Han taug derfor gaanske stille; og, saasnart det blev Nat, gik han ned i Haven, opsgøgte Spanieren, og tiltalte ham saaledes:

"Christen! det Menneske, Du har dræbt, er min Son! Hans Liig er i mit Huus. Du havde fortjent Straf derfor; men jeg har givet Dig mit Ord, som jeg ikke tor bryde." □

Derpaa forde han Spanieren i sin Stald, gab ham en af sine bedste Heste, og sagde:

"Glye, saa langt Du kan! Mørket beskytter Dig, og imorgen vil Du være sikker. Bist nok har Du gjort Dig skyldig i min Sons Blod; men jeg takker Gud, at jeg ikke har gjort mig skyldig i dit Blod, men holdt Dig mit Lovte." □

Hold, hvad Du lover. Det er bedre,
at Du intet lover, end at Du ikke holder,
hvad Du har lovet. Ordsp. 5, 3. 4.

33. Man bør ikke giøre Godt for
Ærens Skyld.

I den svære franske Krig, som nu allerede siden 1792 har varet over i otte Aar, og endnu ikke er tilende, blevne mange frivillige Gaver i Penge overrakte Kaiser Franz den Anden af hans troe Undersaattere, paa det han desto lettere funde beskrive de fornødne Krigsomkostninger og beskytte Fædrelandet.

I Aaret 1793 indfandt sig blandt andre ogsaa en Bonde med disse Ord: "Her bringer jeg og noget." — og lagde tusind Gylden paa Bordet for Kaiseren. Kaiseren forundrede sig ikke lidet over Bondens Rundgivenhed, som bragde en saa anseelig Gave, og spurgde ham om hans Navn, og hvorfra han var?

Havde han sagt Kaiseren begge Dele, var det rimeligiis blevet bekjendtgjort i Aviserne eller paa anden Maade, og Gjerningen havde unegtelig geraadet ham til Ære. Men han gav ikke sin Gave for Ærens Skyld, blot af Trostab og Hjerlighed til sin gode Monark. Han svarede derfor ganske kort paa Kaiserens Spørgsmaal:

"Det

"Det skal Ingen faae at vide," — og dermed
gik han bort.

Kajseren sendte derpaa nogle af sine Folk
efter ham, for endnu eengang at spørge ham
Om hans Navn og Hjem; men disse svarede han
leende:

"Tænke I vel, at jeg skulde sige Eder det,
som jeg ikke har villet sige Kajseren?"

34. Jørgen og hans Brud.

Jørgen, en ung og rask Bondeson, men
meget fattig, elskede en Pige fra en anden Lands-
by, og ønskede gjerne at ægte hende. Han hen-
vendte sig derfor til Pagens Fader, og anholdt
ordentlig om hende. Den Gamle modtog ham
ganske venlig; dog sagde han ham reentud, at
han ikke funde give ham sin Datter, da han
ingen Formue havde, og altsaa ikke funde er-
nære en Kone. Jørgen gav ham til Svar, at
han var frisk og stærk, og arbejdede med Lyft;
det vilde altsaa sikkerlig ikke mangle dem paa
Brød. Endvidere sagde han, at han paa nogle
faa Åar havde sparet sig fem og tyve Rigsdaaler
i rede Penge, hvormed han kunde bestride Bryls-
luppet og de første Udgivter; og siden havde han
i Sinde, at fæste sig en lidet Bondegård, og
haabede, med Guds Velsignelse og ved sin Glid
at erhverve sig sit Brød. Derpaa svarede den
Gamle:

"Besan! lad det endnu beroe et eller et par Aar med Brylluppet, indtil Du har fortjent noget mere; Du kan da altid faae min Datter."

Med dette Svar gik Jørgen bedrovet bort. Hans Elskede, som hedde Marie, var samme Dag i Købstædet. Han gik hende iminde; og da han kom til hende, fortalte han hende alt, hvad han havde talt med hendes Fader, og var utilfreds, fordi den Gamle ikke havde villet indvilge hans Andragende.

Imedens de nu saaledes gik ganske langsom med hinanden, stodte Jørgen med Goden mod noget, snubledes og faldt. Det var allerede mørkt; han stod op igjen, og fælde med Haanden, hvad han var falden over, og seer! — det var en svar Pengepose, som han næppe funde løste fra Jorden. — Da de et Stykke derfra faae en Lyngild paa Marken, ilde de hen med Pengeposen, og begyndte at tælle. Der kom eet Hundrede Rigsdaler frem efter et andet, og Posen blev bestandig svær. Omsider fandt de, at der vare henved fire tusinde Rigsdaler.

"Nu — sagde Jørgen — "vil din Fader sikkerlig give sit Minde til, at jeg maa faae Dig. Gud stee Lak, at vi have fundet denne Skat!"

Imedens de saaledes ret glade gik med Pengeposen til Landsbyen, faldt den Lanke dem paa eengang ind, at nogen dog maatte have tabt disse Penge, og at de altsaa igjen maatte le-

levere dem fra sig; naar denne meldte sig; de vilde da etter være ligesaa fattige, som tilforn. Dog trøstede de sig igjen derved, at de i saa tilfælde i det mindste vilde faae en god Findeløn.

Omsider fattede de den Beslutning, at henvende sig til Stedets Præst, fortælle ham den hele Sag, og raadsøre sig med ham. De gik strax hen til ham, fortalte ham alt, og sagde, at de vilde lade Pengeposen forblive i hans Forvaring, indtil den mældte sig, som havde mistet den. Præsten roesde deres Ærlighed, modtog Pengene i Forvaring, og lod bekjendtgøsse i de offentlige Tidender, at en Pose med Penge var funden paa Landevejen, hvorom den retmæssige Ejer kunde mælde sig hos ham.

Tillige lovede han ogsaa de unge Folk, at være dem behjelpelige, til at faae hinanden. Han anholdt selv hos den Gamle om hans Datter til Jørgen, og fik Jaordet. Han hjalp ogsaa til, at Jørgen kunde fåste den lidte Bondegård, han saa gjerne vilde have, og forskaffede ham Kreaturer og Avelingsredskaber. Disse unge Folk ernærede sig nu flittig og redelig.

I midlertid henlaae Pengene bestandig hos Præsten, uden at nogen mældte sig som Ejer til dem. Efter to Mars Forlob tog han Pengeposen, bragde den hen til de unge Folk, og sagde: efterdi Ingen har villet mælde sig til dem, saa tilhøre de med al Billighed Eder. Men, da det imidlertid dog var muligt, at Nogen endnu

kunde mælde sig, vilde han raade dem, at an-
vende Pengene vel, og kisbe noget Myttigt der-
for, de vilde da altid være sikre, Ejemanden
maatte komme, naar han vilde.

De fulgte hans Raad. Jørgen kisbede
den Bondegaard, han hidtil kun havde haft i
Gæste; og da den kostede lige firetusinde Rigs-
daler, kunde han strax betale den reent ud. I
kort Tid bragde han det og ved Flid og Arbejd-
somhed saavids, at Bondegaarden var meget mere
værd, end hvad han havde givet for den.

Nogle Aar derefter dædede den gamle Præst.
De ærlige Egtesolk nedlagde et Dokument hos
den ny Præst, hvori de lovede, at hvis Nogen
endnu skulde mælde sig til de fundne Penge, vilde
de igjen fratrede Bondegaarden. Og dette lo-
vede de ikke blot for deres egen Person; men der-
res Born og Børneborn skulde ligeledes være for-
buudne dertil.

Ti Aar vare forløbne efterat Jørgen havde
fundet Pengene, da han en Dag varude paa Mar-
ken, og saae paa Vejen en halvtildækket Vogn,
hvori sadde tvende Mandspersoner. Paa een-
gang væltede Vognen og gik ishykker, de to Rej-
sende faldt ud, dog uden at komme til mindste
Skade. Jørgen sprang hastig til, hjalp dem op,
og bad dem venlig, at følge hjem med sig, for-
der at udhvile lidet. De modtog hans Indby-
delse, og fulgte med. Undervejs begyndte en af
de Fremmede, og sagde:

"Det

"Det er netop, som om dette Sted altid var forhævet! Jeg kan ikke slippe her forbi, uden at eet eller andet Uheld skal mode mig. For ti Aar siden leed jeg en betydelig Skade her. Jeg kom fra Leipziger Messe, havde firetusinde Rigs-daler hos mig, og disse maatte jeg miste her."

"Hvad?" — sagde Jørgen — "firetusinde Rigsdaler har De mistet her? men har De da set ingen Umage gjort Dem, for at faae Pengene igjen?"

"Det var mig umueligt, min Ven!" — svarede den Fremmede. — "Jeg skulde nødvendigen til Holland, hvor et Skib allerede laae færdig, med hvilket jeg vilde gaae til Ostindien. Tiden var fort, og Skibet vilde ikke have ventet efter mig. Jeg kunde altsaa intet videre gisre, end at jeg skrev til en Ven i Leipzig, og bad ham, at erkundige sig om de tabte Penge. Men han havde ikke faaet mit Brev, og altsaa er der ikke skeet mindste Esterspørgsel, om Nogen har fundet Pengene, eller ej? Og, om det endog virkelig var skeet, hvor kunde jeg da vel troe, at Nogen skulde være saa ørlig, og give mig Pengene igjen? Jeg har dersor heller ikke videre bekymret mig om den hele Sag, og nu rinder det mig blot i Tanker igjen, da jeg atter befinner mig paa dette ulykkelige Sted."

Jørgen vidste nu med fuld Visshed, at denne Fremmede var Ejemanden til de Penge, han for ti Aar siden havde fundet paa Landevejen.

Mangen anden vilde være blevet meget bedrovet over, at han nu saa uformodentlig igjen skulde miste sit Gods, som han allerede saalænge havde været i Besiddelse af. Den ærlige Jørgen derimod glædede sig ret af Hjertet over, at han nu havde Lejlighed, til igjen at overlevere denne Fremmede sin tabte Ejendom. Dog lod han sig endnu ikke mærke med noget; men førde de Fremmede hjem med sig, og bad dem tage til Takké med et Middagsmaaltid. Immedens hans Kone tilberedte Middagsmaden, løb han selv hen til Præsten, fortælde ham hele Sagen, og indbød ham ligeledes tilbords. — Efter Maaltidet førde han sine Fremmede rundtomkring paa Gaarden, viste dem sine Marker, Agre og Haver, og fortalte dem, hvormeget hans Avling aarlig indbragde. Om sider vendte han sig til den ene Fremmede, og sagde:

"Alt, hvad De her seer, er Deres Ejendom, og tilhører ene og allene Dem. De fire tusinde Rigsdaler, som De har tabt, har jeg fundet. Vor forrige brave Præst lod det sætte i de offentlige Tidender; men, da ingen mældte sig, kisbde jeg denne Bondegaard for Pengene, med det faste Forsæt, engang igjen at overlevere ham den, som havde mistet Pengene, saasnart han mældte sig."

Han fortalte ham den hele Historie. Den Fremmede vidste ikke, hvorledes han her var farren. Han saae snart paa een, snart paa en anden — om sider gav han Jørgen sin Haand, roes-

roesde hans store Ærlighed, og spurgde ham, om han endnu foruden denne Gaard ejede en anden?

"Nej! — svarede Jørgen, — "men, hvis De ikke har Lust til at sælge denne Gaard, skal De dog bortleje den til en Aanden: og jeg haaber, at De da giver mig Fortrinet for enhver Aanden." «

"Bedste Ven! — sagde den Fremmede, — "eders Redelighed fortjener visselig en større Besønning. Det er nu allerede ti Aar siden, at jeg har taegt disse Penge, som I har fundet. Siden den Tid har Gud overordentlig blesignet min Handel i Ostindien, og allerede i endeel Aar har jeg ikke længere vænt paa dette mit Tab. Fier tusinde Rigsdaler vilde nu ikke giøre mig stort rigere. Eder derimod vilde de giøre fattig, naar I skulde udbetaale mig dem. Behold dersor hele denne Ejendom! Forsynet har skjenket Eder den, og jeg vilde giøre mig en Samvittighed af, at fraskille Eder den. Den er eders! jeg skjenker Eder den hermed eengang for alle, og glæder mig ret hjertelig, at jeg ved denne samme Lejlighed har lært at kjende en saa retskassen Mand." «

Han tog derpaa det Dokument, som Prästen hidtil havde havt i sin Forvaring, og rev det isykker. Derpaa opsatte han et nyt, hvori han skjenkede den ærlige Jørgen og hans Kone, samt deres Efterkommere Bondegaarden til en bestandig Aar og Eje, og tillige erindrede deres Redelighed med største Lovtale.

De ærlige Ægtefolk funde nu ikke tilbageholde deres Taknemmelighedstaarer, priisde Guds underfulde Førelse; og gjorde sig det her paa ny til en fast Regel, stedse at handle redelig.— Havde Førgen fortjet Sagen for den Fremmede, vilde han unegtelig ogsaa have beholdt Bondegaarden; men dog aldrig med saa rolig en Samvittighed. Nu derimod funde han nyde den glad og med en god Samvittighed. —

Ov stedse Trostfab, Ærlighed
indtil din Folke Grav,
og viig ej mindste Fingersbred
Fra Dydens Bane af.

Da bli'er hver Byrde i din Stand
Dig taalelig og let;
Glad synger Du ved Brod og Vand,
som ved kostbarest' Ræt.

Du da som paa en Blomstereng
dit Liv henvandrer fro;
og selv i Dødens visse Hjem
Du ejner idel Roe.

35. En ærlig Skyldner.

En Engelsker, som var rejst til Engelland,
opholdt sig temmelig længe i London, saa at han
fortærede alle de Penge, han havde haft med sig, i
denne kostbare Stad. Han havde nu ingen Penge
til

til Tilbagerejsen, heller ingen Bekjendtene, han kunde anmode om Laan. Han var altsaa i storste Forlegenhed. Bedrøvet passerede han adskillige Gader, og tænkte frem og tilbage over sin ulykkelige Forsatning.

Under disse Tanker kommer han omsider udenfor en riig Kiobmands Huus. Paa en gang besinder han sig, og gaaer ind. Man spørger, hvad han vil? og han forlanger Herren i Huset i Tale. Man fører ham ind i et Værelse til Kiobmanden; han fortæller ham fra først til sidst sine Omstændigheder, og anmoder ham til Slutning om et Laan. Kiobmanden spørger:

"Hvad forskriver De mig da til Sikkerhed,
naar jeg laaner Dem disse Penge?"

Tydskeren svarer:

"Jeg kan ingen anden Sikkerhed give Dem,
end mit ørlige Ansigt."

Kiobmanden betragtede ham en Tidlang;
omsider sagde han:

"Welan! den Forsikring vil jeg troe."

Han gav ham derpaa hundrede Guineer (500 Rigsdaaler). Tydskeren vilde give ham Beviis; men Engelsænderen vilde intet have, og sagde, at han borgede Tydskerens ørlige Ansigt uden Beviis.

Saa højmodig var Engelsænderen, og lige saa ørlig var Tydskeren; thi han rejsde uforbet tilbage til sit Fædreland; og næppe var han kom-

Kommen hjem, før han oversendte Kibmanden i London den laante Sum. Men denne sendte den efter med næste Skib tilbage, og desuden en anseelig Forøring, hvorhos han skrev:

"Det glæder mig meget, at jeg har hjulpet en ørlig Mand."

36. En god Son.

I Frankrige er en Glække ved Navn Aoste, som forhen aarlig skulde stille en Rekrut. Det var Skik her, at den mandoorne Ungdom fastede Lod indbyrdes, og den, Loddet træf, blev Soldat. I Aaret 1784 var den tredie Junji ansat til Lodfastning. En ung Knæs, ved Navn Mignot, som troelig ernærede sin gamle Fader ved sine Hensders Gjerning, tænkede, at hvis Loddet maaskee træf ham, skulde hans Fader lide Mangel. Han gjorde derfor sine Kamerater det Tilbud, at han uden Lodfastning frivillig vilde være Soldat, naar enhver af dem vilde give ham noget i Penge til Skadeslosholdelse. De andre antog dette Forlagt med Glæde, og enhver gav ham en Rigsdaler, hvorför han frivillig blev Soldat.

I Begyndelsen troede man, at han maaskee havde Lyst til Krigsstanden, eller og gjorde det af Pengegjerrighed. Men snart saae man, at man havde taget fejl. Thi næppe havde han modtaget Pengene, før han overdrog den hele Sum

Som til Fogden i Sognet, en meget ærlig Mand, og bad ham, Lid efter anden at tilstille hans Fader Pengene, alt eftersom han behovede det. Han havde nu solgt sin Frihed, paa det han fandt være forsikkret om, at hans Fader ikke skulde mangle det nødvendige Underhold.

Kjere Barn! plej din Fader i Alderdommen, og bedrov ham ikke, saalænge han lever. Syr. 3, 14.

37. Exempel paa oprigtig Kjærlighed i Ægtestanden.

I en Landsbye nem Mile fra Altona boede en fattig Skoemager, hvis Kone ganske havde mistet Synet efter en svær Sygdom. Andre fattige Folk, især paa Landet, betenkede sig ofte længe, før de raadføre sig med en ordentlig Læge, da de frygte for Udgivterne, og hellere behjelpe sig med usæle Huusraad. Denne Skoemager derimod sparede intet, for igjen at forskaffe sin Kone Synet. Allerede i to til tre Aar havde han brugt mange Midler. Om sider hørde han tale om en berømt Øjendoktor i Altona. Strax gav han sig ved haardt Vejr paa Vejen, og ledte sin blinde Kone derhen, for endnu ogsaa at forsøge dette. Doktoren lovede at helbrede hende, men forlangde nem og tyve Rigsdaler for Kuren. Dette var en heel Kapital for ham. En anden havde maaskee

ved

ved denne Fordring ladet sig afstrukke; dog den gode Skoemager bragtes derved slet ikke til Be-
tænkelighed, men blev fast ved sin Beslutning.

Han gik allene tilbage til sit Hjem, og fulgte
sin eneste Koe, som hartad udgjorde hans hele
Ejendom, og som hidtil næsten ganske havde er-
noret Familien — denne skilte han sig ved, af
Kjærlighed til sin Kone, bragde Pengene med
Glæde til Doktoren, og efter saa Uger forde han
sin Kone fuldkommen seende tilbage til sin Hytte.

38. Har Du fejlet, da negt det ikke.

En Prins gik engang ombord paa en Gallej,
for der at besee de Fange, som for deres Mis-
gjerninger varre lagte i Lænker. Det smærtede
ham inderlig ved at see saamange Mennesker, som
fun varre halvbedækkede med usæle Pjalter, og Dag
og Nat maatte føre de svære Alarer. Han besluts-
tede dersor, i det mindste at skjenke een af disse
Friheden.

Dog isforvejen vilde han undersøge, hvo af
dem der bedst fortjende denne Welgjerning? Han
spurgde dersor een efter en anden om Marsagen,
hvorfor han var hensat her?

Nu begyndte da Bejamringen for Alvor.
Enhver for sig forsikrede, at han var et ærligt,
uskyldigt Menneske; onde Mennesker allene havde
falsklig besøgt ham for Øvrigheden, og saaledes
var

var han uforkyldt og paa uretfærdigste Maade hensat her. Enhver især bad Prinsen, at han endelig vilde forbarme sig over ham, og stjenke ham Friheden.

Omsider kom Prinsen til et ungt, psalstet Menneske, og spurgde ham ligeledes:

"Hvad har Du da gjort, siden man har dragt Dig herhid?"

"Raadige Herre!" — svarede han, — "jeg er et afskyeligt, ugudeligt Menneske. Jeg har ikke villet lystre min Fader, er loben bort fra ham, har siden sort et lideligt Lebnet, har stjaaslet og bedraget Folk; ja, jeg behovede vistnok et par Timer, til at fortælle Dem alle de onde Handlinger, jeg i mit Liv har begaaet. Gjerne vil jeg nu her lide min Straf, thi jeg veed, at jeg fuldsommen har fortjent den."

Prinsen vidste retvel, at de alle havde fortjent deres Straf. Dog om denne sidste havde han det bedste Haab, at han skulde forbedre sig, da han allerede erkendte sine Forbrydelser. Han sagde desaarsag leende:

"Hvorledes kommer da et saa afskyeligt, strafværdigt Menneske her blandt saamange ærlige Folk? Tag i Øjeblikket Jernet af ham, og lad ham løbe, paa det han ikke skal forfore disse mange Ærlige."

Straf blev han løst af sine Baand, og sat i Frihed. De andre derimod, som ansaae sig for uforkyldige, maatte forblive paa Gallejen. —

Hvo

Hvo som vil negte sine Misgjerninger,
for den skal der ikke lykkes; men hvo der
bekjender, og afstaaer fra dem, finder Med-
ynk. Ordspr. 28, 13.

39. En Hedning, som elsker sin Fader
højere, end sig selv.

I China, et hedenst Land i Asien, er en
Løb, som byder, at de Embedsmænd, der ikke tro-
ligen forvalte de offentlige dem betroede Penge,
skulle miste begge Hænderne. — En Oppeborsels-
betjent havde engang begaet hin Forbrydelse,
og altsaa efter Landets Løbe fortjent denne grue-
somme Straf. Hans Datter vovede at træde
frem for Kajseren, for at bede for sin Fader.
Ydmyg fremstillede hun sig for Monarken af
China, og sagde:

"Jeg negter ikke, store Kajser! at min
ulykkelige Fader jo virkelig har fortjent Straf-
sen, og bor, ifølge vort Lands Løbe, miste begge
fine Hænder. Her ere de." —

Ved disse Ord trak hun Handskerne af,
rakde Kajseren sine egne Hænder, og blev ved:

"Ja, store Kajser! disse Hænder tilhøre
min ulykkelige Fader. De ere utilstrækkelige til
hans Families Underhold; modtag dem, og lad
derimod min Fader beholde sine, hvormed han
er-

ernærer min gamle Bedstefader, mine Brødre,
Søstre og mig.^a

Kajseren blev rørt ved denne gode Piges
barnlige Kjærlighed, som vilde hengive sine egne
Hænder for sin Fader. Han roede hende, lod
hende i Fred gaae hjem, og bemaadede Faderen
for Datterens Skyld.

40. Bærer harmhjertige, ligesom eders Fader er harmhjertig.

I den syvaarige Krig laae Hesserne en
Winter i Forstendommets Hildesheim i West-
phalen. Da de forlodte Vinterqvarteret, blev
en svg Soldat liggende paa Vejen ikke langt fra
Woltorf. En Bonde fra denne Landsbye saae
ham, og gif forbi. Dog fortalte han det haen-
delsesviis i et andet Huus, hvor der brede bedre
Folk. Konen sagde strax til sin Mand:

"Mand! hvad synes Dig? Skulle vi hente
denne stakkels Karl, og hjelpe ham, saa godt vi
kunne? Han er dog et Menneste!^a

Manden vilde juist ikke saa strax samtykke
deri; thi han befrygtede, at Huset kunne blive
besængt af Utoj eller een og anden smitsom Syg-
dom. Dog overtalde Konen ham saavidt, at han
gif hen, mældte det for hele Sognet, og gjorde
en Forbon for den elændige og smægtende Syge.

Men han sandt ingen Bonhørelse; og ingen i hele Sognet vilde antage sig den ulykkelige Soldat.

Da den godhjertige Kone hørde dette, bad hun paa ny for den arme Forladte, og sagde til sin Mand:

"Nu maae vi hjelpe! — Du veed jo retvel, at den gode Gud har besalet det. Vil Ingen antage sig det arme Menneste, ville vi være barmhjertige Samaritanere. Gaae! hent Hestene, spænd for Vognen, og bring den stakkels Karl herind under Tag."

Manden kunde nu ikke længere imodstaae, og den Syge blev hentet. Man isforde ham reent Linned og rene Klæder, og nedgrov hans sonderrevne Psalter. Man kaldte og strax en Læge, som inden fort Tid fuldkommen helbredte ham.

Den retstafne Kone var Lutherst; men, da hun hørde, at den Syge var katholst, lod hun en katholst Præst hente til ham fra Peine. Kort, hun gjorde alt muligt til hans Hjelp, og plejede ham saa vel og ufortroden, at han igjen inden fort Tid blev en dygtig Arbejder. — Af Taknemmelighed tjende han siden trolig fem Lar i dette Huus. —

Denne brave Kone var et sandt Mynster for andre Mennesker; thi hun handlede saa ganske efter Guds Ord:

"Giv den Hungrige Bred; optag den Fattige og Elsændige i dit Huus; seer Du

en

en Nøgen, da meddeel ham Klæder, og vend ikke dit Øje bort fra den, som er af eet Rist med Dig. Jesai. 58, 7. *a*

41. Du skal ikke vidne falsk.

En fattig Mand, ved Navn Amhynt, saae sig bestedt i stor Nød. Han funde ikke længere tilvejebringe saameget, at han funde mætte sine mange hungrige Born; og en haardhjertig Mand, som han skyldte ti Rigsdaaler, truede med at ville gisre Indførsel i hans Smule Fattigdom, hvis han ikke inden faa Dage betalte Giælden. I denne Nød gik han hen til en riig Mand, og bad ham, at laane sig de ti Rigsdaaler imod Beviis, hvilket han redelig igjen skulde indfrie, saasnart han paa ny funde fortjene noget.

Den Rige vilde ikke; han fortælde ham vidtløftigen, hvormange Penge han var blevet bedraget for. Amhynt blev ved, han bad, bad ham med grædende Tårer for Guds Skyld; men den Rige lod sig ikke bevæge.

Omsider kom en Haandværksmand ind, som havde en Regning at afgøre med den Rige; de blevueens om Regningen, og den Rige skældte Haandværksmanden for Skjelm og Tysv.

"Hvad? — sagde denne — "er jeg en Skjelm og Tysv? Det skal De bevise; imorgen

Iader jeg Dem indstævne for Retten. Amynt
har hørt det. «

Med disse Ord gik Haandværksmanden
bort, og henvendte sig ufortsvet til en duelig
Advokat. Den stakkels Amynt blev imidlertid
endnu staaende, og ventede paa, om han skulde
faae noget? Omsider begyndte den Rige:

"Hør, Amynt! jeg har her overilet mig,
og kaldt Manden en Skjelm og Tyy. Han an-
klager mig nu, og Du vil da blive fremstillet
som Bidne; forraader Du mig, maa jeg offent-
lig for Retten giøre ham Afbigt. Dette vilde jeg
ansee for en stor Skam. Hør, giør mig den
Tjeneste, naar Du bliver spurgt, at sige, at
Du intet har hørt. Jeg vil i Øjeblikket laane
Dig de ti Rigsdaler, Du har forlangt. «

"Herre! « — svarede Amynt, — "anmod
mig ikke derom. Det var jo at vidne falso; min
Pligt som redelig Mand, som god Christen, for-
byder mig sligt. Hvis jeg skulde blive spurgt, om
jeg har hørt det? bør jeg jo og tale Sandhed. «

Derpaa sagde den Rige atter:

"Hvis Du vil giøre mig den Tjeneste, vil
jeg skjenke Dig de ti Rigsdaler reent ud. «

Men Amynt vægrede sig endnu bestandig,
for at afslægge et falso Bidnesbyrd. Omsider
blev den Rige ved:

"Hvis Du vil hjelpe mig udaf disse for-
trædelige Omstændigheder, vil jeg skjenke Dig
tyve

tyve Rigsdaler; Du kommer derved ud af al din Nød og Elændighed. Betenk nu vel, hvad Du gør!“

Men den ærlige Amynt vedblev sin Beslutning, og sagde:

”Nej, min Herre! dertil bringer De mig aldrig, at jeg skulde aflægge et falsk Bidnesbyrd. Bistnok finder jeg mig bestedt i stor Nød; mine Barn have allerede i to Dage ikke haft fuldt op af tert Brød; de ville græde og klage over Hunger, naar jeg kommer hjem. Dette vil anegteslig smærte mig som Fader. Man vil jage mig fra Huus og Hjem — men alt dette vil jeg hellere taale, end at jeg skulde foretage mig noget imod Pligt og Samvittighed.“

Saaledes talde Amynt, og gik bort.

Den, som er sanddru, siger reent ud, hvad Sandhed er; men et falsk Bidne besdrager. Ordspr. 12, 18.

42. Gjengældelsesret.

Hvor ofte seer det ikke i Verden, at det ene Menneske har tiltænkt eller tilføjet det andet noget Ondt; og siden føje dog Omstændighederne sig saaledes, at det selv samme Onde vederfares ham selv, hvorved hans Ondskab bliver lønnet, og Guds Retsærdighed lagt for Dagen. Dette stadfæstes ved efterfølgende Historie:

Tre Rejsende fandt en Skat, og deelde den lige imellem sig. De fortsatte derpaa deres Rejse, og raadsløge med hinanden, hvorledes de bedst kunde anvende deres Rigdomme. Levnetsmidlerne vare imidlertid slappne, og man besluttede, at en af dem skulde gaae til nærmeste By, for der at indkøbe nye. Den Yngste af dem blev assendt.

Medens denne var borte, holdt de to Andre følgende Samtale imellem sig:

"Det var dog Skade, at dette unge Menneske kom til os, og vi altsaa skulde dele Skatten med ham. Dog, vi have jo gode Sidegevæhrer; naar han kommer tilbage, ville vi ombringe ham, og tilegne os hans Andeel."

Den Yngste tænkte undervejs:

"Vistnok er jeg nu paa eengang blevet riig. Men jeg vilde dog endnu have været rigere, hvis jeg havde fundet Skatten allene. Det kostet mig imidlertid funs lidet Moje, ogsaa at tilvende mig de to Andres Andeel. Jeg vil forgifte de Foddevarer, jeg nu indkøber. Jeg siger da, at jeg allerede har spist i Byen, og lader mine Kamerater spise allene. De spise da uden ringeste Mistanke — døe af Giften; og den hele Skat tilhører mig."

Han fuldførde Beslutningen, forgiftede Foddevarerne, og bragde dem til sine Kamerater. Disse fuldførde ligeledes deres Beslutning, og dræbde den Yngste, strax ved hans Ankomst. De gave
sig

sig derpaa ifærd med Maden, spilte Giften,
og dædede.

Enhvers Ondskab var nu altsaa gjengialdt.
Enhver af dem havde besluttet, at beroe sin
Kamerat Skatten og Livet; og netop det selv-
samme vederfoer dem alle. Thi de maatte alle
tre lade Livet, uden at have nydt Skatten.

43. Det ene Menneske bor ikke foragte det andet.

En ung Adelsmand, der tjende som Page
hos Ludvig den Tolvte, Konge af Frankrig,
var engang yderst opbragt paa en Bonde, og be-
handlede ham med største Foragt. Kongen, som
fil dette at vide, befoel, at man om Middagen
intet Brod skulde satte for denne modtvillige Yng-
ling, men allene Steeg og Viin. Dette skeede.
Pagen forlangde Brod, man gav ham intet.
Han besværede sig derover hos Kongen, og denne
spurgde ham, hvorför han ikke var fornøjet med
den Spise, han allerede havde faaet? Pagen
svarede:

"Man har intet Brod givet mig; og
Brodet er jo dog en nødvendig Deel til Li-
vets Ophold."^a

"Ey!"^a — sagde Kongen, — "naar Du
ikke kan undvære Brodet, hvi er Du da faa
daarlig, at behandle dem slet og foragtelig, som

forstaffe os det? hvil forægter Du Bonden, som ved sin sure Sveed og Msje frembringer Brodet af Jordens Skind? ^a —

Have vi ikke alle een Fader? har ikke een og samme Gud skabt os? hvil forægte vi da hverandre? Malach. 2, 10.

44. Broderkjerlighed.

En riig Kjøbmand i London, ved Navn Dorvey, havde tvende Sønner. Den ældste overgav sig til alle Laster og Udsvæbelser. Faderen blev meget opbragt derover, og da han saae, at hans Ende nærmede sig, gjorde han et Testamente, hvori han gjorde den vanartige Søn arveløs, og indsatte den Yngste til enesie Arving.

Strax derpaa døede han. Da den ældste Søn kom til Kundskab om sin Faders Død, gik han i sig selv, anstillede alvorlige Betragtninger over sit forrige Lebnet, og anrede sine Forbrydeller. Da han omisider hørde, at han var gjort arveløs, knurrede og klagede han ikke; men ørede sin Faders sidste Willie, og sagde intet videre, end: jeg har fortjent det.

Da den yngste Søn erfoer denne sin Broders Forbedring, var han ganske udeaf sig selv for Glæde, opsgæde ham, tog ham i Havn, og sagde:

"Min

"Min Broder! ved dette Testamente, Du her seer, har vor Fader indsat mig til eneste Arving af hans hele Formue, og udelukt Dig ganske. Men han har sikkertlig kun villet giøre det Menneske arveløs, Du dengang var, og ikke den, Du nu er. Da Du altsaa har forbedret Dig, giver jeg Dig med en god Billie den Andeel, der tilkommer Dig."

45. Uretfærdigheds aabenbare Straf.

En Bonde havde med fri Billie forrykket Pælen, som gjorde Markessjellet imellem hans og hans Naboes Marke, og derved gjort sin Jord nogle Skridt større. Kort derefter steeg han op i et Piletræ, som stod ved hans Mark, for at skirre Vidier til Kurve. Stigen, hvorpaa han stod, gik ishyller, og — han faldt lige paa den forrykkede Pæl, som oven til var spids, og gik ind i Livet paa ham, hvoraf han døede.

Havde han ladet Pælen blive staaende paa sit Sted, var han udentvivl ikke kommen til mindste Skade ved dette Fal, da Jordbunden var meget blod. Nu derimod gav Pælen, som han faldt paa, ham hans fortjente Lon.

Bee den, som foroger sit Gods med fremmet Gods. Habak. 2, 6.

46. En ørlig Bonde og en taknemmelig Jøde.

En ørlig Jøde rejede engang tilhest til Markedet, og havde et heelt Bælte fyldt med Penge om Livet. Paa Vejen maatte han ride igjennem en Flod, som ved Regnen var steget højt over sine sædbanlige Bredder. Strommen red ham bort, og i Øjeblikket saae man hverken Hest eller Rytter mere. En Bonde stod ved Flodbredden, saae Ulykken — og da han godt kunde svømme, fastede han i en Hast Klæderne af sig, sprang i Vandet, og fik lykkelig fat paa Jøden. Med megen Moje bragde han ham i Land; men Hesten kunde han paa ingen Maade redde.

Jøden var imidlertid halvdød. Men da Bonden mere end eengang havde hørt, at man igjen kunne bringe Druknede til Live, bar han ham strax i sit Huus, lagde ham paa et Knippe Straae, og gjorde sig al Umage, for igjen at bringe ham til Live. Det lykkedes ham, og Jøden kom virkelig til sig selv igjen.

Da han fuldkommen havde samlet sig fra Forstrækkelsen, takkede han sin Besrier inderlig. Nu vilde han gribte efter sine Penge, for at give ham en Belønning; men de vare borte. Han beklagede sig nu over, at hans Pengebælte var bortkommet, og sagde, at samme umuelig kunne være blevet i Vandet, saasom det var fastbundet om Livet.

Bon-

Bonden forskrækkedes herover. Wel frikjendte hans Samvittighed ham, men det fraenkede ham dog inderlig, at han derved skulde paa drage sig en uforkyldt Mistanke. Han forsikrede ham ved alt, hvad helligt var, at han ingen Penge havde fundet hos ham, og sogde at overtyde ham om, at hvis han havde havt i Sinde, at beroeve ham hans Penge, havde han vistnok ikke gjort sig saamegen Umage, for igjen at bringe ham til Live.

Skiondt Jøden endnu bestandig stod i Tvivl, om Sagen virkelig saaledes forholdt sig; vilde han dog ikke indlade sig i Strid med den, som havde frelst hans Liv; men ansaae Pengene som tabte, og rejsde bort. Begge skiltes altsaa ikke ret fornøjede fra hinanden: Jøden var missfornojet over, at han havde mistet sin Hest og sine Pengene; og Bonden var bekymret over, at han saa uskyldigvis skulde blive mistænkt for Tyverie.

Foraaret derpaa vilde Bonden føre sin Mødding ud paa Ageren; i det han nu med Greben fastede noget Straae paa Vognen, blev han en Læderpung vaer, som laae i samme. Han tog den op, og fandt, at den var meget tung; han aabnede den, saae i den, og see! den var heel fuld af Guld. Guld af Gorundring kaldte han paa sin Kone, og sagde:

"Hvor i al Verden komme disse mange Penge her i min Mødding?"

"Ey!"

"Ey — sagde Konen — de maae sikkerlig tilhøre Jøden, som Du forrige Esteraar reddede af Vandet." *a*

"Du har Ret, Kone! — sagde han: — Det glæder mig inderlig! Nu passerer jeg dog ikke længere for en Skjelm og Bedrager! Om fort Tid skal han have sine Penge igjen. Men hvorledes ere de komne her?" *a*

De besindede sig nu frem og tilbage, og om sider formodede de, at Bælter maatte være gaaet los om Livet af Jøden, da han laae paa Straaknippet. Og strax derpaa var Straaet bleven udkastet paa Møddingen.

Den ærlige Bonde forvarede imidlertid Pengene med største Omhyggelighed, indtil en Lejlighed vilde tilbyde sig, til igjen at overlevere Jøden dem. Men nu var hans største Beskymring, at han ikke vidste, hvad samme hedde, eller hvor han boede. Desaarsag gif han ofte ved Markedstiden ud paa Landevejen, og gav noje Agt paa, om han maaskee igjen funde saae Hje paa Jøden. Hans Kone og Born maatte ligesledes flittig agte paa Enhver. Imidlertid kunde de dog ikke altid være paa Landevejen, og endeel Aar gif saaledes hen, uden at de traf Jøden.

Da det nu varede saalænge, sogde Konen om sider at overtale Manden, til at tage nogle af Pengene, og betale deres Giæld med. Men Manden vilde ikke, skonadt han var fattig og i meget usæle Omstændigheder. Hun plagede ham uden

uden Øphør, og sagde, at de paa denne Maade
kunna hjelpe sig udaf al deres Nød; Jøden var
ikke at tænke paa, han kom ikke mere, og om han
end virkelig indfandt sig, tilkom dem dog altid
noget for deres Umage. Manden rystede be-
standig med Hovedet, og sagde:

"Kone, sag ikke at overtale mig dertil!
Pengene ere og skulle blive samlede paa mindste
Stilling nær, indtil jeg faaer Ejernanden op-
spurgt, og igjen overleverer ham dem. Det
var en skion Binding, om jeg for dette lumpne
Guld skulde bortgive min gode Samvittighed!
— O nej, det gør din Henrich ikke! Skondt
han er fattig, er han dog ærlig, og vil arbejde
flittig; Gud vil da og sikkert bestiere ham og
hans Born det daglige Brod."

Omsider en Aften kom en Vogn, belæst
med allehaande Varer, kisrende for Bondens
Dør. Jøden, som Bonden havde reddet, var
tilstede ved Vognen. Med en glad Mine traad
han ind i Stuen, og sagde:

"Gud være hos Eder, I gode Folk! kjende
I mig endnu?"

"Ach — raabde Bonden — Himlen stee
Tak, at jeg seer Eder igjen! jeg har allerede
længe ventet Eder!"

Jøden faldt ham ind i Lalen, tog ham
ved Haanden, og sagde:

"Bedsie Ven! tilgiv mig, at jeg havde
Eder mistænkt, for at have frataget mig mine
Penge.

Penge. Saa ofte jeg er rejst til Markedet, har jeg noje erkundiget mig hos Folkene her i Egnen, om man ikke mærkede, at I blev rigere? om I havde betalt eders Giæld, eller opbygget Eder et bedre Huus? Men jeg hørte stedse, at I endnu var ligesaa fattig, som tilforn. Saaledes hengik nogle Varer, og jeg funde nu med Bisched slutte, at I ikke havde børvet mig mine Penge. Tilgiv mig dersor, og modtag endnu engang min hjerteligste Tak, fordi I har reddet mig. Jeg har her paa min Wogn medbragt nogle Varer, som jeg vil skjenke Eder, til et ringe Beviis paa min Taknemmelighed. «

Saaledes talde den taknemmelige Jøde, og frembar derpaa Osj til Klæder, og mangehaande andre Ting, som Bonden retsel funde bruge, tilligemed en ssion Sum Penge, som han lagde paa Bordet. Den fattige Bonde stod her ganske bestyrtset, og sagde:

"Bedste Ven! eders Penge ere virkelig her i mit Huus. Maaskee har I hørt af Andre, at jeg har fundet dem i min Modding, og har vel tænkt, at jeg vilde beholde dem selv. Men, ved Gud! det faldt mig aldrig ind! allerede forlængesiden skulde jeg have bragt Eder dem, naar jeg kuns havde vidst, hvor I boede. Velan, her ere de, tæl dem nu selv; jeg troer ikke, der skal mangle eneste Skilling. «

Jøden faldt i sterste Forundring over Mandens Verlighed, og bad ham, ligeledes at bes-

beholde disse Penge. Men Bonden var ikke at overtale dertil. Kun de andre Forærlinger, Jøden havde bragt ham, beholdt han, for ikke at bedrøve ham.

Nu betalte han sin Gæld, og opbygde sig et nyt Huus, hvori Jøden hvergang besøgte ham, naar han rejede derigjennem. Disse gode Mennesker glædede sig da ret med hverandre, naar de tænkte paa den underlige Begivenhed, hvorved de vare blevne Venner.

47. Skjult Ondskab kommer ofte underlig for Dagen.

En Graverkarl grob en Grav paa en Kirkegaard, og opkastede derved et Dødningehoved. Strax derpaa saae han tilfældeviis, at samme bevægede sig. Han tog det op, for at spore Marsagen, og fandt, at en Frø sad i samme, som bevægede det. Men derhos blev han ogsaa vært, at et langt og svært Som sad i Hjerneskallen, som var drevet dybt ind i Hovedet.

Sagen forekommer ham betenklig. Han tager Hovedet i et Torklæde, og bærer det hen til Præsten. Denne falder i Forundring ved Sysnet, og bringes snarlig paa den Formodning, at et voldsomt Mord maatte være begaaret paa den Afdeude.

Han

Han tager sig fore at undersøge, hvo der er blevet begravet paa dette Sted. I lang Tid kunde han ingen sikker Efterretning indhente, og var allerede i Begreb med, at lade Sagen beroe. Omvisider opdagede han dog, at en Smed var blevet begravet her, som var død for otte og tyve Aar siden. Strax efter Mandens Død havde Konen ægtet hans Svend, og var nedkommen i Barselseng i syvende Maaned efter Brylluppet. Begge Egtesfolk levede endnu.

Disse Efterretninger valde en stor Mistanke om et begaægt Mord. Præsten lod Konen falde til sig; men isforvejen lagde han Dødningehovedet paa Bordet, og tildækkede det med et Klæde. Da Konen kom, spurgde han hende om allehaande Omstændigheder ved hendes første Mands Sygdom og Død. Hun besvarede alle Spørgsmaale saa behjertet og uforfærdet, som om hun havde haft den bedste Samvittighed. Præsten spurgde bestandig videre; og, da han til sidst lod sig mærke med Mistanke, blev hun vred, og truede med, at ville anklage ham. Dog Præsten lod sig ikke i mindste Maade forvirre eller afstrække, men spurgde hende til Slutning, om hun vel endnu vilde funne kjende sin Mand, naar hun saa ham? Hun blegnede, og spurgde ganske forstrækket, hvorledes dette vel var muligt, da hendes Mand allerede havde været død i otte og tyve Aar? Præsten forsikrede hende, at han vilde vise hende det, og spurgde endnu engang, om hun

hun vel dristede sig til, at see ham lige i Øjnene? I samme Øjeblik tog han Klædet af Dødningehovedet, og sagde:

"See! det er din afsøde Mands Hoved, som anklager Dig!"

En grændselös Skræk og Angest henres Konen ved dette Syn, og hun raabde:

"Ach Gud! ja det er min Mands Hoved. Sommet sidder der endnu, som jeg har været med at slaae deri."

Hun bekjendte nu den hele strækfulde Historie for Præsten. Hun fortælde, at hendes Mand altid havde været sygelig, og derhos løbet hende forlænge: at hun om sider havde onsket hans Død, især efterat han havde testamenteret hende hele Boet. Hertil kom endnu en utilladelig Omgang med deres Svend; og da hun om sider fandt sig frugtsommelig ved denne, havde hun frygtet for offentlig Skam og hendes Mands haarde Gebrejdelser. Alle disse Omstændigheder tilsammertagne havde forledet hende til den strækfulde Beslutning, at ombringe ham. Midt i Nattens Stille listeade hun sig til sin sovende Mands Seng, holdt ham et Søm paa Hovedet, og Svenden forrettede Slaget med en Hammer, hvorfra han og i Øjeblikket døede. Kort derefter holdt de Bryllup, og vare alle rede i lang Tid sikre, i det de fuldt og fast troede, at der allerede forlængesiden var groet

Græs over denne Historie, og at den aldrig
kunne komme for Dagens Lys.

Men hvor mærkelig toge de ikke fejl! —
En Græs skulde være det Middel, hvorved Gud
bragde deres Forbrydelse for Dagen. De blev
ufortsøvet paagrebne, og fik den Straf, de for
deres Ondskab havde fortjent. —

Gud skal føre Enhvers Gjerninger for
Dommen, med alt, hvad som er skjult, enten
det er Godt eller Ondt. Præd. 12, 14.

48. En tro Son.

Følgende Historie har tildraget sig i Algier
i Afrika. Denne Stad staaer under den tyrki-
ske Raajers Herredomme. Indbyggerne bekjende
sig til Muhameds Religion. De ere Søers-
vere, og holde desaarsag mange Krigsskibe, som
bestandigen slakte om paa Søen, for at opsnappe
de europæiske Nationers Skibe. Maar de faae
faadant et, føre de alle de Christne, de finde
derpaa, til Algier, og giøre dem til Slaver,
hvor de da maae forrette haardeste Arbejde, ind-
til deres Venner i Europa faae det at vide, og
igjen løse dem ud.

Et ungt Menneste fra Sverrig var engang
kommet i samme bedrøvelige Slaverie, og efterat
han en Tidlang havde tjent som Slave, blev han
igjen

igjen løslosbt, og vilde nu fornøjet vende tilbage til Europa.

Men i det samme saae han efter en ny Glop Christne ankomme, som ganske nyligen var gjort til Fanger; og blandt dem blev han sin egen Fader vær. Han lob hen, og gav sig tilkjende for ham. Begge grad af Glæde, over at de igjen saae hinanden; men de oploftede tillige en lydlig Jammerflage over den Ulykke, som var hændet Faderen.

Sonnen havde selv følest, hvor tungt og trykkende det tyrkiske Slaveries Nag var; og han funde lettelig forudsee, at hans gamle Fader ikke ret lange vilde holde det ud. Han besluttede dersor, selv igjen at blive Slave, og træde i Faderens Sted. Han bad dersor Sørsøeren, som havde fanget hans Fader, igjen at løslade ham, og beholde ham selv i hans Sted. Hans Begiering blev strax indtrummet; thi han var endnu ung og stærk, og funde altsaa bedre udholde svært Arbejde, end Faderen.

Deyen (eller Førsten) af Algier kom til Kundskab om denne Historie. Wel var han ingen Christen, og kjendte intet til det fjerde Bud; men dog gefaldt denne gode Sons barnlige Kjelighed og Trost kab han saa vel, at han til Belonning ligeledes skjenkede ham Friheden, og at altsaa Fader og Son med hinanden funde vende tilbage til deres Fædreland.

49. Den brave sorte Mand.

Et engelsk Skib landede til Guinea i Afrika, hvis Indbyggere ere lutter sorte Mennesker. Her blev det en Tid lang liggende, og da det igjen afgik, maatte en Læge, som var meget syg, blive tilbage paa Kysten. Denne syge Engænder hedde Murray; en Sort, ved Navn Eudjok, optog ham i sin Hytte, og plejede ham det bedste han kunde.

Kort Tid derefter ankom et hollandsk Skib. Nogle Sorte varer altfor nysgerrige, vilde gjerne besee Skibet indvendig, og gik om bord paa samme. Men det bekom dem ilde; thi Hollænderne begik den store Uretfærdighed, at de med Magt holdt disse sorte Mennesker tilbage paa Skibet, sejlede bort med dem, og gjorde dem til Slaver.

De Gangnes Forældre og Venner skrege af Fortvivelse, da de saae Skibet sejle bort med deres Born og Beslagtede. De forsamlede sig indbyrdes, og svore, at ville hevne sig paa det første hvide Menneske, som satte God paa deres Land.

Paa eengang erindrede de sig den syge Murray, som opholdt sig i Eudjoks Hytte. Her, tænkte de, have vi en Lejlighed, til strax at hevne os paa de Hvide, naar vi ombringe ham. Anslaget gefaldt dem alle, og de raabde eensstemmig:

"Afsted! afsted! til Eudjøks Hytte, der
finde vi et hvidt Uhyre, hvoraf Enhver skal rive
sit Stykke!"

De løb nu alle som Rasende til Eudjøks
Hytte, og da de naaede den, skrege og brølde de
med frygteligste Stemme:

"Giv os Murray herud! Murray! paa
det vi kunne hugge ham Leed for Leed!"

Eudjøk gaaer udenfor, standser dem ved
Øren, og spørger ganske rolig:

Hvad har denne Hvide gjort Eder? hvor-
fore have I fattet dette dodelige Anslag imod
ham?"

"Ved Du da ikke, — skrege de, — at
denne Hvides Brodre have idag bortrøvet nogle
af vore Børn og Venner?"

Eudjøk svarede dem endnu bestandig rolig:

"De Hvide, som have gjort dette, ere de
største Skurke, som vi billigen burde ombringe,
hvis vi havde dem her i vore Hænder. Men
denne Hvide, som boer her hos mig, har slet
ingen Deel i hines Forbrydelse, og har heller
aldrig fornærmet Eder. I ville dog aldrig
være saa ubillige og gruesomme, at ombringe
denne Mand blot af den Marsag, fordi han er
hvid? var det ikke største Uretfærdighed?"

Nogle af de Sorte vilde alligevel paa in-
gen Maade lade sig tilfredsstille. Men Eudjøk
tiltalde dem alvorlig, og sagde om sider:

"Hører! Murray er min Ven. Mit Huns
er hans: og jeg er derfor skyldig, til at forsøre
ham til sidste Blodsdraabe. Bove G derfor nu,
at tilføje min Ven noget Ondt, skulle G først
gjennembore dette Hjerte."

Disse sidste Ord gjorde den bedste Virkning.
De vendte ganske rolige tilbage, og skammede sig
ved, at de i deres Brede bare gangne saa vidt,
og havde villet ombringe en Uskyldig.

Murray blev altsaa i Live, sic sin forrige
Sundhed, og strax derpaa ogsaa Lejlighed, til
med et andet engelsk Skib at komme tilbage til
sit Fædreland. Den brave Eudjok havde han
allene at takke for sit Liv. Denne sorte Mand
var en Hedning; men dog visindof langt bedre,
end mange tusinde Hvide, som falde sig Christine.

50. Flye Fristesser.

Før mange Aar siden regjerede en Konge i
Sparta, ved Navn Kleomenes. Hos samme
indsandt sig en fremmed Første og vilde overtale
ham til noget, som vilde have været højest skade-
ligt for hans Fædreland; derhos tilbød han ham
en stor Sum Penge, hvis han vilde giøre, hvad
han forlangde. Kleomenes afslag det. Den
Aanden tilbød ham endnu engang saameget; og,
da han heller ikke funde udrette noget dermed,
steeg han omsider til halvtredstindstyve Talenter
(som

(som efter vore Penge udgiøre omrent 40,000 Rigsdaler.)

Kleomenis lille Datter, et Barn paa otte Aar, som just til samme Tid var i Værelset, raabde nu paa eengang:

"Fader! forsajer Du Dig ikke bort, vil dog denne Fremmede omsider bestilke Dig." a

Kongen fulgte sin Datters Raab, rejse sig i en Hass, og gik ind i et andet Værelse. Den Fremmede blev nu ikke mere indladt for ham, og maatte igjen rejse bort med uforrettet Sag.

Havde Kleomenes længere laant sit Øre til Forførerens Stemme, lettelig havde da Pengene funnet blænde og forføre ham til Utroslab imod hans Fædreland. Hvor godt er det dersor, naar man undviger Fristelserne til det Onde! —

Elye for Synden, som for en Slange; thi kommer Du den for nær, stikker Den Dig. Syr. 21, 2.

51. En tro Datter.

Kaifer Joseph den Anden saae engang en Afsten, paa en Spadseretur, en ung Pige, som hørte ganske henslød i Zaarer. Han spurgde om Marsagen, og hun fortælde ham, at hendes Fader havde været Kapitain, var falden i Krigen, og havde set ingen Midler efterladt sig; hendes

Moder var syg; hun selv havde hidtil ansænget alle sine Kræfter, for at forstørre sin syge Moder det fornødne Underhold og Pleje; men hendes Kræfter vare altfor svage. — Saaledes talde hun, og udøste paa ny en Strøm af Tårer. (Men hun vidste ikke, at hun talde med Kajseren). Kajseren sagde dersør til hende:

"Har De da ikke endnu henvendt Dem til Kajseren? ^a

"Ach! ^a — svarede hun — "kunne vel vores Klager trænge sig til hans Throne? ^a

Kajseren lovede, at indlægge en Forbøn for hende. Han udgav sig for Lieutenant, og sagde, at han stod i Tjeneste ved det kajserlige Hof, og boede paa Slottet; hun skulde kuns Dagen efter komme til ham. Derhos sagde han hende et opdigtet Navn, hun skulde spørge efter; og nu forlod han hende.

Næste Dag til bestemt Tid indsåndt hun sig paa det kajserlige Slot, og spurgde efter Lieutenant, hvorhos hun nævnde det Navn, Kajseren havde sagt hende. De kajserlige Betjente, som allerede isorvejen vare underrettede herom, forde hende ligetil Kajserens Gemak. Hvor forstrekkes hun ikke, da hun saae sin Monark, og fandt, at det netop var den selv samme, hun Aftenen tilforn havde talte med, og anset for en Øfficer! — For Skræf og Forundring funde hun ikke fremfore enestie Ord. — Men den milde og men-

menneskekjærlige Monark tog hende ved Haanden, og tiltalte hende i al Venlighed saaledes:

"Her, min Datter, ere trehundrede Dukater til eders Moder, femhundrede for eders barnlige Kjærlighed og aabenhjertige Tillid til mig, og her en Anvisning, som forsikrer Eder begge en aarslig Pension af femhundrede Rigsdaler, —

Hvo, som viser Belgjerninger imod Foreldre, skal aldrig glemmes, og alt Godt skal blive ham til Deel. Syr. 3, 16.

52. Gud veed Midler til at aabenbare Ondskaben, og redde Uskyldigheden.

En Mand, som man efter udbortes Skin ansaae for meget ørlig, drev hemmelig Stratenroverie, hvorved han havde sit rigelige Udkomme. Især luredes han paa de Handlende, som rejede til og fra Markedet.

Gengang overfaldte han en Kiobmand paa Landevejen, vilde fratauge ham hans Penge; og, da samme satte sig til Modværge, gav han ham nogle dødelige Stik. Nu fratog han ham baade Penge og Uhr, lod ham ligge, og gik bort. Og, for ikke at blive robet, tomde han Kiobmandens Pengebælte, og fastede det fra sig.

Strax derpaa kom en anden Rejsende ad samme Vej, fandt det tomme Pengebælte, og,

da samme endnu var godt og brugbart, tog han det op, og bandt det om Livet. — Nu kom han til Stedet, hvor den saarede Kjøbmand laae. Han betragtede ham, fælde paa ham, — og, da han endnu sporede Varme hos ham, tog han sig af ham, som en barmhjertig Samaritan, og forsøgte, om han igjen kunde bringe ham til Live.

Under disse saa velsigrende Bestræbelser blev han overrasket af nogle Bonder, som ansaae ham for Morderen, og toge ham fangen. Thvor meget han end forsikrede sin Uskyldighed, det hjalp ikke; man trak ham for Retten.

Dommerne lode ham visitere; man fandt den myrdede Kjøbmands Pengebælte hos ham, som sammes Beslægtede meget noje kjendte. Efter alle Omstændigheder var det altsaa temmelig sandsynligt, at han var Morderen. Og stondt han ikke tilstod det, blev han alligevel domt til Døde.

Den virkelige Morder havde imidlertid hørt om hele Sagen, og var saa forboven, at han endog indfandt sig i Fængslet, for at see den Ulykkelige, som skulle lide for hans Misgjerning.

O nedrige Ondskabsfulde! vær kun ikke saa sikker! snarlig kan Gladet vende sig. Glæd Dig kun ikke saa hjertelig over en Missforstaelse! Gud veed, at redde Uskyldigheden, om end Alt modstætter sig den; om end intet Menneske tænkte paa, at Du kunne være Gjerningsmanden.

Jme-

I medens han var gaaen hen i Fængslet, for at see det Menneste, som skulde dse uskyldig, opbrak hans Karl hans Chatolle, borttoz blandt andet den myrdede Kjøbmands Uhr, og folgte det til en Jøde. Jøden bød det tilfals, og kom om sider med det til en Mand, som kjendte det. Denne angav det for Ketten. Man spurgde Jøden, hvor han havde faaet Uhret? Han forklarede sig. Derved kom den hele Sag for Dagen, og det endnu til rette Tid, medens den Uskyldige endnu levede. Denne blev nu løsladt; den sande Gjerningsmand derimod ufortvvet fængslet, og fik sin fortjente Løn. —

Gud er retsærdig i alle sine Væje,
og hellig i alle sine Gjerninger. Ps. 145, 17.

53. En velgivrende Græve.

I Bohmen boede en Græve, som var en overmaade stor Elster af Heste. Han havde anlagt et Stutterie, hvorpaa han anvendte store Summer, og hvor de skinneste Heste bleve opelstede.

I den haarde Dyrtid i Aaret 1771, da Havren steeg til en umaadelig høj Pris, gav man ham det Raad, at afskaffe Hestene. Dog paa ingen Maade kunde han overtale sig dertil, da disse Dyr skjenkede ham saamegen Fornojelse.

Hver Morgen besøgte han Stalden, for at forlyste sine Øjne ved Synet af de skionne Dyr. Da han engang gik tilbage fra Stalden til sit Slot, midte ham en fattig, af Hunger udteret Kone, som med grædende Tårer fastede sig for hans Gdder, og sagde:

"Ach! Deres Excellence, hvem der dog i denne Tid var en Hest!"_a

Græven studsede, og spurgde: "Hvorfor det, gamle Mo'er?"_a

"Ach!"_a — svarede hun, — "immedens jeg med min syge Mand og tre Barn er nærvædt at forgaae af Hunger, have Deres Heste hver Dag fuldt op af Foder, og see stærke og trivelige ud."_a

Græven gav hende en Dukat, gik ind i sit Gemak, og var ganske fordybet i Tanke. Efter et fort Overlæg beholdt Menneskekjerslighed Sejer over hans Hjertes Tilbøjelighed. Han troede nu det var bedre, at undvære Hestene, end lade sine Undersaattere omkomme af Hunger. Han folgte deraf alle sine Heste, paa to Rides-heste nær. Den Havre, han havde i Forraad, lod han uddele blandt sine Undersaattere. Hvet folgte han ligeledes. Pengene, han indløste for Hestene og Hvet, anvendte han paa de Fattiges Forsorgelse. Og nu havde han den Glæde, at ingen af hans Undersaattere døede af Hunger.

Strax derpaa udbrsd et Oprør blandt de bohemiske Bonder. Rebellerne røvede og plyndrede

drede, og en Sværm af samme nærmede sig ogsaa den velgiorende Græves Godser. De opfordrede sammes Undersattere, til ligeledes at foreene sig med dem, og være behjelpelige, til at udplyndre Grævens Slotte. Men de gode Folk gjorde det ikke; de erindrede sig endnu med Taknemmelighed de Belgjerninger, Græven havde besvist dem i hin dyre Tid. Ja, de grebe saagar til Baaben, for med Magt at tilbagedrive disse Røvere fra deres Herres Godser.

Græven, som var kæslerig General, op holdt sig dengang i Wien. Sagen blev ham berettet. Han kunde ikke læse Brevet uden indeligste Glædestaarer, og udraabde:

"Hvormegen Tak skylder jeg ikke den gamle behjertede Kone! Hun skal, saalænge hun lever, nyde en aarlig Livrente. Havde hun ikke saa rørende forestillet mig sin Nsd, var maaskee nu en stor Deel af mine Undersattere omkommen af Hunger; mine Forvaltere og Betjentere ihjel slagne, og mine Slotte og Haver forstyrrede."

Den laaer Zehova, som viser Godhed mod den Fattige; hans Belgjerninger vil han rigelig belonne ham. Ordspr. 19, 17.

54. En ærlig Tiggerdreng.

Da Hertug Ernst August af Brunsvig engang var i Benedig, bad en fattig Dreng ham

ham om en Almisse. "Jeg har ingen Smaapenge; — sagde han; og Drengen tilbød sig, at gaae hen, og bytte en Dukat. Hertugen loe, gav ham en Dukat, og tænkde aldrig paa, at Drengen kom igjen. Dog efter saa Minuter kom den ærlige Dreng tilbage, og bragde ham Smaapenge.

Hertugen forundrede sig storlig over Drengens Ærlighed, og skjenkede ham ikke alle mest Pengene, men tog ham ogsaa med sig til Tydskland, lod ham oplære; og befordrede ham siden til et anseeligt Embede.

55. Man bør ikke giøre Godt af Egenhytte.

Efter en haard Winter indfaldt pludselig Tøvejr. Sneen smelte; alle Bække og Floder vordte; de tilfrosne Stromme brak op, sege til en frygtelig Højde, og væltede store Jissstykker bort med sig. Ved denne Omstændighed blev mangt et Huus, som stod ved Vandet, og mangen Broe bestridiget.

I Verona i Italien var en stor Broe bygget over en bred Strom. Paa samme stod et lidet Huus, hvori en Toldbetjent boede, som oppebar Tolden og Broepengene. Denne Broe blev ligeledes dengang bortreven af Strommens og Jissstykkernes Magt; dog ikke heel paa een gang;

gang, men lidt efter lidt. Først blevé begge Enderne bortrevne. Toldbetjenten funde altsaa ikke længere komme i Land. Imidlertid bortrev Strømmen bestandig mere af Broen, og man saae allerede tydelig for Øjnene, at ogsaa den øvrige Deel tillsigemed Toldbetjentens Huus vilde gaae bort. Den stakkels Mand tilsigemod hans Kone og Born oplosstede et ynklig Skrig, og raabde om Hjelp. Men ingen funde redder dem. — Broen skyttede bestandig alt mere ind, Faren blev hvert Djeblink større, de saae deres visse Død for Øjne; de fordobbledereres Angestskrig — men endnu kom ingen Hjelp. Mange tusinde Mennesker stode ved Strandbred- den, og havde Medynk med de Ulykkelige; men hvem funde hjelpe dem? hvem vilde vel vove, med en skrælig Baad at sejle igennem den ri-vende Strøm og de uhyre Gissstykker hen til Broen, og afhente den ulykkelige Familie?

Omsider kom en Græve, ved Navn Spol-verini, ridende til paa sin prægtige Hest, holdt en stor Pung fuld af Guld i Vejret, og raabde:

"Den, som redder disse Ulykkelige, skal have tohundrede Dukater til Belønning. Frisk Mod! usorfærdede!"

Saaledes raabde Græven uafladeslig, og holdt Pungen højt i Vejret. Alle saae begær- lig hen til den, men ingen vovede dog, at for- tjene den.

Vandet voxer imidlertid beständig højere,
Bindene tude, Bolgerne bruse frygtelig, Fis-
syklerne komme alt hyppigere, Toldbetjenten,
hans Kone og Born fordoble beständig deres
Klageraab om Hjelp — men ingen Befrier vi-
ser sig.

Dog — en Bonde i en slet Dragt vover
det, springer i en usel lille Baad, arbejder sig
med største Moje igennem Stormen og Vand-
bolgerne imellem Fisstykkerne, og naær om sider
lykkelig Broen. Men — Toldbetjenten havde
mange Born, og Baaden var kun lille; de
funde derfor ikke alle rummes i den paa een-
gang. Han tog altsaa en Deel af de Ulykke-
lige, bragde dem lykkelig til Land; — og usor-
tvet begav han sig andengang i denne store Fare,
kom lykkelig til Broen — men endnu funde han
ikke optage dem alle i sin Baad, han medtog der-
for atter kun en Deel af dem; og, efterat han
ogsaa havde bragt disse til Land, forsøgte han
det trediegang — og det lykkedes ham saaledes
om sider, at holde den hele Familie ved Live.
Og næppe vare de sidste komme til Land, før
hele Broen tilsigemed Toldbetjentens Huus styr-
tede sammen.

Alle Tilskuerne glædede sig inderlig over
de gode Folks lykkelige Frelse, og beundrede
stortigen Bondens Mod. Den veldædige Græve
reed ham venlig imode, rakte ham Pungen med
Guldet, og raabde:

"Her,

"Her, min Ven! her er din velfortjente
Løn. Kom! modtag den!"
Men den retskaffne Bonde svarede:

"Hvad jeg gjorde, gjorde jeg af Menneske-
fjærlighed; ikke for Helonningens Skyld har jeg
voget mig, thi mit Liv er ikke tilfals for Guld.
Vel er jeg kun fattig, dog lider jeg ingen
Mangel. — Vil De imidlertid giøre en god
Anvendelse af disse Deres Penge, saa gib den
fattige Toldbetjent dem, som i dette Øjeblik har
miflet alt, hvad han ejede."

Saaledes talde Bonden, vendte sig derpaa
om, og gik bort. Ingen vidste, hvorsfra han
var, eller hvad han hedde. — Det var en sand
og dydig Christen; thi han vovede frivillig sit
Liv for sine Medmennesker, og ansaae det for
Pligt, at adlyde Johannis Ord: (I Joh. 3, 16.)

"Vi bør ogsaa sætte vort Liv til for
vore Brødre."
og Jesu Befaling: (Luc. 6, 35.)

"Gisrer Godt, uden at vente noget
derfor; saa skal eders Løn vorde stor, og
I skulle kaldes den Højestes Born."

56. Gud allene Eren.

Store Herrer ere som oftest omringede af
Hyktere, der rose dem i deres Paahør, og til-
legge,

lægge dem større Ære, Guldkommenheder og For-trin, end dem virkelig tilkommer. Men fornus-tige Folk høre ikke gjerne Smigerens Stemme.

Knud, Konge i Danmark, giver os et Exempel herpaa. Denne spadserede engang ved Strandbredden. Hans Tjenere, som ledsagede ham, smigrede ham ved allehaande Lovtaler, op-højede hans Magt, og sagde blandt andet, "at han ene havde at befale og byde over Lande og hele Have." a

Kongen, som vilde bestemme disse ubeskedne Hyltere, satte sig ned ved Strandbredden, ganske tæt ved Vandet, og sagde:

"Hav! jeg hyder Dig, at Du ikke kommer mig for nærl, eller gjor mit Legeme vaadt." a

Da Hævollerne ikke destomindre bestandig sloge op imod ham, og gjorde ham ganske vaad, vendte han sig til sine Tjenere, og sagde:

"O Djenskalke! seer her eders mægtige Konge, som har at byde og befale over Lande og hele Have, og som dog ved sin Besaling ikke kan afholde en eneste Vanddraabe fra sig! — Ingen er mægtig, uden Gud; og Ingen tilkommer den Ære, at kaldes mægtig, uden ham, som har skabt og opholder alle Ting." a

57. De stakkels Gamle.

En ærlig Bonde, ved Navn Jacob, og hans Kone, fortjene for deres Samvittighedsfuldhed og retskaffne Sindelav at anføres til Exempel.

Tilforn havde de levet i Velstand; ingen Ting havde manglet dem, og de kunde ogsaa meddele de Fattige mangen Almisse. Men Uheld paa Uheld twang dem, til at sætte sig i Giæld; om sider fortærede saagar en overhaandskagende Ildebrand deres Huus med alt, som fandtes deri.

Hvad var nu her at giøre? De havde ikke Formue, til at opbygge et nyt Huus, og vidste altsaa intet andet Raad, end at sælge deres Jordlod til en riig Bonde, som og strax paa-tog sig deres Giæld. Derpaa flyttede de til en anden nærliggende Landsbye, og fæstede der et lille Huus med Have, som stod eensom ved Enden af Landsbyen.

Her levede de i meget trange Omstændigheder. Wel arbejdede de, saameget de kunde, men de vare begge allerede gamle og svage, og kunde ikke fortjene synderlig. Ogsaa skammede de sig, ved at anmode andre Folk om noget, og ledet hellere yderste Mangel, som ofte var saa stor, at de havde maattet dse af Sult, hvis ikke adskillige velhavende Indvaanere i Landsbyen uanmodede havde meddeelt dem Levnetsmidler.

Engang stod den gamle Olding med vaade
Øjne for Winduet i sin lille Hytte, og saae ud.
Hans Hjerte var beklemt af Næringsforgreder; thi
endnu aldrig havde deres Nød været saastor, som
nu. Det var Søndag. Det ringede til Kirke.
Han saae velklædte Mænd og Koner fra de nærliggende Landsbyer gaae forbi hans Hytte til
Kirken. Ved Synet af dem tænkte han paa de
forrige Tider, da han ogsaa havde nydt denne
Lykke; thi for nærværende Tid kunde hverken
han eller hans Kone længere besøge Kirken, saa
som de ingen Klæder havde.

Konen sad i en Krog i Stuen, holdt For-
klædet for Øjnene, begræd sin Nød, og især
smærtede det hende, at hun ikke om Søndagen
funde tage Deel i Gudstjenesten.

Manden saae en Tidlang med ufravendte
Øjne henudover den viide Mark; derpaa løftede
han Øjnene taaresfulde mod Himmelnen; strax
sank Hovedet igjen ned paa Bryset, og Taarerne ruslede ned over hans Kinder. Nu tog
han en opbyggelig Sangbog, bladede i den, og
sogde en Sang om Forsyhet, som han erindrede
sig, og hvori stod, at Gud endog bespiisde Fuglene under Himmelnen.

I det han saaledes bladede i Bogen, saae
han en ung, velklædt Mand komme opad Landevejen, som satte sig i Græsset udenfor hans Hytte,
for at udhvile lidet. Her aabnede han sin Rejse-
taske, tog nogle Papirer frem, gjennemsaae dem,
lag-

lagde dem igjen sammen, og puttede dem atter i Tasken. Strap derpaa rejede han sig, og vandrede videre opad Landevejen.

Haa Minuter derefter gik den Gamle udenfor, for at tage en Smule frisk Lust, og under den skjonne Naturs Betragtning forglemme sin Kummer. Tilsfældviis kom han til Stedet, hvor den Fremmede havde sat. Her skinner noget Hvidt ham i Øjnene. Han gaaer nærmere til; det er et sammenlagt Stykke Papir. Han tager det op, det forekommer ham svært; han aabner det, og — hvor besyrtset bliver han, da to store Guldpenge blinker ham i Øjnene!

"Mo'er! Mo'er! " — raaerde han — "kom engang herud!" Og da hun kom, blev han ved: "Mo'er, se, hvad en Vandringemand nylig har tabt her! Har Du vel seer feet sligt?"

"Garmihjertige Himmel!" — sagde Konen; — "seer Du, Fa'er? Gud forlader os ikke. — Naar Rosden er størst, saa hjelper han. — Jeg var ret hungrig, Fa'er, jeg vilde kunst ikke sige det, og Du sikkertlig ogsaa. Og betragt engang din Kjole! der er mere end nok til en ny, og til en ny Troje og Livstykke til mig. Seer Du vel, Gud hjelper!"

"Ja," sagde Manden — "Gud hjelper, men ikke ved disse Penge. Jeg siger Dig jo, de tilshøre en Vandringemand. Han kan endnu ikke være ret langt borte."

"O, han behøver dem maaſſee ikke!" sagde Konen. — "Han bryder sig sikkertig ikke om dem! ellers havde han nok været forsigtigere dermed!"

"Sandt nok!" — svarede Manden, derpaa betænkte han sig en Smule, og blev omſider ved: "men, Mo'er, de tilhøre ham dog. Og om han end ikke bryder sig derom, om han end ikke veed, hvor han har fåbt dem — Gud veed det dog. Fat Dig, og lad Dig ikke forblinde af Guldet!"

Konen forestillede ham endnu engang den store Nød, hvori de befandt sig. Manden begyndte og at vakle i sit gode Forsat, og var tvivlsom, hvad han skulde giøre. Dog snart befindede han sig igjen, og sagde:

"Nej! nej! see kuns, hvor skøn Sæden staaer, her ligefor os Kirkedommerens Hvede, der Fogdens Byg, og hist Præstens Rug, de kunne sandelig ikke fortære det alt alle, de ville sikkertig ogsaa betænke os med lidet. Og see kuns, her vifter Vinden allerede over Stubben, og jager mig Ulden af de torre Tidselfnopper i Ansigtet; Høsten er nær, og denne Høst kunde maaſſee tage os bort med fra Verden. Snart gaaer Vinden over vor Grav, og saa nær Gravens Bredde skulde vi handle uredelig? Jeg blir bange, Mo'er, meget bange. Bort, bort med Guldet! Det forekommer mig, som om jeg allerede var død, og stod for Verdens Dommer, og han sagde til mig: Du har dit sneehvide Haar med

med Ære, og for et var Guldstykker har Du beskæmmet dit graae Haar; kom Dig!“

Denne Tale gik Konen saaledes til Hjerte, at hun ganske forskrækket raabde:

”Gode Gud! vi ville hellere døe af Salt. Du har Ret, Fa'er; det er Samvittigheden! Du gior mig angst og bange, som om jeg havde stjaalet; lob, lob, alt hvad dine gamle Been kunne, jeg vil bringe Dig din Stok. — Gud give kuns, Du igjen maa indhente Vandringemanden!“

Skielvende tilde Konen ind i Huset; og skielvende gik den Gamle frem og tilbage, og saa øengstelig henad Landevejen.

Mu kom den Gamle ud af Hytten, rakte ham Stokken, og sagde: ”Der, Fa'er! og nu saa gesvindt, som Du kan! Landevejen krummer sig her et godt Stykke, naar Du folger Gangstien igjennem Krattet, kan Du endnu naae ham hinstede ved Enden af Skoven. Jil, ill! give Gud, at Du kuns endnu maa indhente ham!“

Disse Ord raabde hun endnu efter ham, thi han var allerede paa Vejen; og anstrængede alle Kræfter, for kuns suart at indhente Vandringemanden. Konen saae efter ham, og, da det forekom hende, som om han gik for langsom, tilde hun øengstelig efter ham, naaede han, greb hans Arm, og sagde: ”Jeg er dog endnu noget rastere, end Du; jeg kan undersøtte Digt hold Dig kuns ved mig!“

Saaledes rokkede begge de Gamle afsted,
hastigere end tilforn. Hvo der her havde seet
dem, havde vidst deres Omstændigheder, og Hen-
sigten, hvori de foretoge denne iilfærdige Gang;
havde maattet følde Glædestaarer, og takke Gud,
som giver Menneskene Kraft, til at staae saa faste
i det Gode, at Hungeren selv ikke kan rokke dem,
Guldets Glands ikke forblinde dem.

Mand og Kone iilde igjennem Kratskoven,
og naaede snart Enden af samme. Nu vare de
ved Landevejen, og saae med inderlig Glæde, at
de vare foran Vandringsmanden, og at samme
først nu nærmede sig dem, efterat de igjen havde
draget Vejret og en Smule udhvilet sig.

"Min Herre," sagde den ærlige Olding;
"her ere to Guldpenge, som De histhenne, uden-
for den sidste Hytte af Landsbyen, har trukket
op af Deres Rejsetaske og tabt i Græsset."

Ynglingen betragtede begge de Gamle med
Forundring og Højagtelse; dernest saae han paa
deres pjaltede Klæder, som valde hans Medynd;
og om sider sagde han:

"J synes at være fattige?"

"Meget fattige, min Herre!" svarede
Manden. "Men vi ville gjerne blive ved at
være ærlige," — sagde Konen; — "der har De
Deres Penge."

Ynglingen var tviblom, om han skulde
invadtage dem; han betenkde sig lidet — om-
sider modtog han dem, og sagde:

"Jeg

"Jeg modtager dem, saasom jeg maaſkee
funde bruge dem der, hvor jeg agter mig hen.
Dog vil jeg give Eder noget, som jeg idag kan
undvære; og naar jeg igjen kommer tilbage,
skulle I see, at der gives Mennester, som vide
at satte Priis paa ærlig Armod. — Jeg vil
ogsaa ſige Eder, I gode Folk, hvor jeg maaſkee
vil behøve diſſe Pengeslykkel. Jeg gaaer, for
at besøge mine Forældre, som jeg for tolv Aar
ſiden forlod som en ung Haandværksvend. I
fulde elleve Aar har jeg ikke hørt det mindſte til
dem, og veed altsaa ſlet ikke, i hvilke Omſcien-
digheder de nu befinde ſig."

Den Gamle faae betenkelig til ſin Kone,
og sagde: "Hører Du, Mo'er? har jeg ikke sagt,
den Fremmede funde maaſkee nødvendig bruge
Hengene? — Men, min Herre, hvor kommer
det ſig, at De i ſaa lang Tid ikke har hørt noget
fra deres Forældre?"

Unglingen svarede: "Efterat jeg var rejſt
ſea mine Forældre, arbejdede jeg et Aar i Ham-
borg. Jeg lod mig overtale, til at giøre nogle
Meijer tilſves. Vel skrev jeg et pargange hjem,
men fik intet Svar. Udentvivl have mine For-
ældre ikke faaet Grevene; maaſkee være de og
allerede vengang døde. — Tilſidst var jeg nogle
Aar i Batavia i Ostindien, og Forsyuet har
her rigelig velsignet mine Hænders Gjerning.
For ſex Uger ſiden ankom jeg atter til Hamborg.
Min Meijers Datter, som jeg tilſorn havde ar-

bejdet et Aar hos, var imidlertid fra en lille
Pige blev en smuk og ret vacker Tomfrue.
Hun stod mig an, Faderen fjendte mig, og saa-
som jeg havde rigelig at leve af, drog han ikke
i Betænkning, at give mig hende. Jeg har for-
lovet mig med hende, og om to Maaneder bli-
ver hun min Kone. Nu flettes mig intet videre
til min fuldkomne Lykke, end at jeg veed, hvorle-
des det gaaer mine gamle Forældre. Fra Ham-
borg har jeg igjen strevet dem til, men intet Svar
faaet; desaarsag har jeg nu selv givet mig paa
Bejen, for forsidstegang at hilse mit ejere Hjem-
sted. Gud give, at jeg igjen maa træffe mine
Forældre, og at de maae beslutte, at drage med
mig, og nyde hos mig, hvad Gud har beska-
ret os. »

De to Gamle havde en eneste Son, som
ligeledes allerede havde været tolv Aar borte.
Imedens den Fremmede saaledes talde, randt
deres egen Son dem i Tankerne, om hvilken de
ikke vidste, om han endnu var i Live? Om sider
kom de paa de Tanker, at denne Fremmede
maaesse var deres Son. De betragtede ham
nsje, og det forekom dem meget sandsynligt, at
det var ham. Det var virkelig ham; men at
de ikke faa strax fjendte ham, kom deraf, fordi
han i de tolv Aar meget havde forandret sig;
thi han var først atten Aar gammel, da han
forlod sine Forældre. — Han fjendte heller ikke
sine Forældre; thi ved den Nød og Armod, hvori
de

de saalænge havde levet, vare de ligeledes blevne meget forandrede og ukjendelige.

Efterat den Gamle længe havde betragtet Ynglingen, saae han omsider betænklig til sin Kone, vinkede ad hende med Øjnene, og sagde sagte: "Mo'er, forekommer det Dig og ligeledes?" Derpaa vendte han sig til den Fremmede, og sagde: "Hvorlangt er Deres Hjem herfra, min Herre, om man tor spørge?"

"Fire Mile" — svarede denne; — "skulle der endnu være herfra til Brokstad.

Da han nævnde Navnet Brokstad, glædes begge de Gamle inderlig; thi dette var just Navnet paa Landsbyen, hvori de tilsorn havde boet.

Med udstrakte Arme raabde de: "Ach! Brokstad! Brokstad!" Ynglingen kjendte dem endnu ikke, og spurgde ganske forfærdet: "Gud! hvad fejler Eder? ere I bekjendte i Brokstad? min Fader hedder Jacob."

Nu faldt begge de Gamle ham om Halsen, og raabde i Henrykelse: "Ach, Wilhelm! ach, min gjenfundne Wilhelm!" mere funde de ikke fremfore.

Sønnen saae nu, at han laae i sine Forældres Arme. Hans Glæde var saastor, at han ikke kunde fremfore eneste Ord. Han fremstammede funs: "Min Fader! min Moder!" Derpaa faldt han paa Knæ, oploftede sine Øjne og Hænder

der mod Himmelten, og bad med skælvende Læber: "O Gud! hvor godt gior Du det med mig! Gud see Tak!"

Omsider begyndte den Gamle:

"O Mo'er! nu har al vor Nod en Ende!
Fald paa Knæ! Vi ere sikkert i Himmelten, og
see der vor Son igjen. Paa Jorden haabede jeg
ej længere en saadan Salighed. Mo'er! Vil-
helm! takker! priser Gud! det forekommer mig,
som om vi bare i Himmelten."

"Vi ere der virkelig," — svarede Sonnen;
— "hvo der er from og redelig, som I, han er
allerede her paa Jorden i en Himmel."

58. En ørlig Gjendøber.

Gjendsberne ere en særegen Art af Christne, som leve i nogle Egne af Lydskland, ligesom og i andre Lande, og især udmarkte sig derved, at de ikke dobe deres Born, förend de ere voxne. De ere forsvarstestedelen gode og ør-lige Folk.

I den syvaarige Krig, da Franzimændene i Aaret 1759 stode i Forstendsummet Waldeck, blev en fransk Generals Adjutant udsendt, for at søger Fourage til hans Heste. Han mødte en Gjendøber, og befoel ham, at vise sig en Byg-ager. Denne undskyldte sig vel i Forstningen, men det hjalp ikke, han maatte følge med.

Han

Han førde derpaa Adjutanten igjennem en lidet Skov, hvor der tætved paa begge Sider laae de skionnesse Bygagre. Efterat de allerede havde lagt et temmeligt Stykke Vej paa Bagten, saae Adjutanten, at de allerede vare komne forbi adskillige Bygagre, og spurgde Gjendsberen, hvorfor han ikke havde anviist ham een af dem? Den ærlige Gjendsber taug, gik endnu nogle Skridt frem — blev derpaa staaende stille ved en Bygager, og sagde:

"Hine Agre vare ikke mine, men denne tilhører mig. Bring mig en Lee, og siig, hvor meget De behøver."

Denne ærlige Mand handlede fuldkomment efter Pauli Ord: (I Cor. 10, 24.)

"Ingen sege sin egen, men enhver sege den andens Fordeel."

59. Man bor gjerne giore Godt i Løndom.

I Marseille i Frankrig kom engang en Fremmed ned til Havet, for i Aftenkølingen at sejle lidet omkring ved Landkysten. Det var en Søndags Aften. Et ungt Menneske, ved Navn Robert, stod i en Baad, og tilbød sig, at sejle omkring med ham. Den Fremmede modtog Tilbuddet, dog tilstod han, at han ikke ville have an-

anseet Robert for en Søemand, da hans hele Udseende ikke var dertil. Robert svarede:

"Jeg er heller ingen Søemand; jeg gaaer kuns ud med min Baad om Sen- og Højtidsdagene, for at fortjene en Skilling. "

"Pfui! " — sagde den Fremmede — i hans Alder allerede at være saa gjerrig! "

"Ach! " — svarede Robert — "hvis De saasandt kuns vidste, hvorfor jeg saa inderlig ønsker, at fortjene Penge; vilde De sikkert ikke missbillige det. "

Den Fremmede blev nysgjerrig, og spurgde, hvad da Alrsagen var, hvorfor han saa gjerne ønskede, at fortjene Penge? og Robert begyndte at fortælle:

"Jeg har kuns en eneste Sorg, nemlig den, at min Fader er i Slaveriet, og jeg endnu ikke kan befrie ham dersra. Han og min Moder havde ved en siden Handel lagt sig endeel til Bedste. Nu vilde han begynde at handle i Stort, kiopte allehaande Varer, og begav sig dermed ombord paa et Skib, som gif til Smyrna, for at vinde betydelig derpaa, og igjen hjembringe andre Varer fra Smyrna. Men Skibet blev optaget af Sørovere og bragt til Letuan. Min ulykkelige Fader tabde altsaa ikke blot sin hele Formue, men blev endog selv gjort til Slave. Vi have allerede forespurgt os, hvormeget hans Loskiobing vil koste, og man har forlangt et tusinde Rigsdalser. Men, da han har sat sin hele

Før-

Gormue i Handelen, som nu altsammen er mistet, saa ere vi for nærværende Tid ikke i stand, til at tilvejebringe saastor en Sum Penge. Imidlertid arbejde min Moder og Søstre Dag og Nat; jeg gior ligedan hos min Herre, som er en Juveleer; og Son- og Højtidsdagene bruger jeg saaledes, som De her seer. Vi indstrænke os paa alle muelige Maader, for at spare desto mere. Et snervert lille Kammer fører vor ulykkelige Familie sin hele Huusholding. «

Den Fremmede erkundigede sig om, hvem den gamle Roberts Herre var i Tetuan? og erfoer, at samme tjende Overinspektoren over de kongelige Haver. Derpaa sagde han:

"Min Ven, hans Ulykke gaaer mig meget nær til Hjerte; jeg ønsker ham en bedre Skjebne.«

Imidlertid vare de igjen komne til Land. Den Fremmede steeg af Baaden, og fastede sin Pung til Robert, hvori vare otte dobbelte Louisdors og ti Rigsdaler i Selvpenge. I Øjeblikket gik han bort, endog før Robert funde faae Tid, til at takke ham dersor. Robert saae sig adskilligegange om efter ham, og ønskede sig kunsteligethed, til at bevidne den velgjørende Fremmede sin Taknemmelighed; men han funde ingensteds finde ham.

Nogle Uger derefter blev den gamle Robert løsksiøbt af Slaveriet, og bragt ombord paa et Skib, som gik til Frankrig. Her paa Skibet sandt han fri Fragt og Kost, og desuden over-

le-

leverede man ham halvtredsindstyve Louisd'ors.
Med dette Skib kom han lykkelig til Frankrig.

Han vidste ikke, hvem der havde bevist
ham disse mange og store Belgjerninger. Den
goddædige Fremmede havde gjort det, som til-
forn havde været hos den unge Robert i Mar-
seille; men han havde indrettet altig saaledes,
at Ingen skulde erfare, hvo der var Belgiereren.
Den gamle Robert troede altsaa, at hans Kone
og Børn havde loskøbt ham. Glad ilde han
derfor til Marseille, for at see sin Familie, og
takke dem for sin Befrielse.

Da han ankom her, fandt han dem i det
lille Kammer, alle i fuldt Arbejde. I det han
traad ind, raabde han:

"Ach, min kjære Kone! ach, mine kjere
Børn! hvorledes have I saa hastig funnet be-
frie mig? Hvorledes skal jeg takke Eder for saa-
megen Iver, for saastor Kjerlighed? Men hvor
kummerlig have I ikke maattet behjelpe Eder for
min Skyld; af Kjerlighed til mig have I vistnok
maattet negte Eder alle Bequemmeligheder!"

Hele Familien sattes saaledes i Forundring,
ved igjen saa ganske ubentet at see deres Fader,
at ingen af dem i Begyndelsen funde fremføre
eneste Ord. De fældte alle de inderligste Glædes-
taarer, og omfavnede den elskede Fader.

Omsider fortælde de ham, at skondt de
havde gjort sig største Umage, for at fortjene
sa-

saamange Penge, som behovedes, til at løske
ham, havde det dog hidtil endnu ikke været dem
mueligt, at tilvejebringe saastor en Sum. De
stode altsaa i Tvivl om, hvad de skulde tænke om
hans Besrielse, og vidste ikke, hvem de skyldte
Tak for samme.

Omsider faldt det den unge Robert ind,
at huin Fremmede, som skjenkede ham Pungen
med Pengene, saa noje havde erkundiget sig om
alle Omstændigheder. Og nu tvivlede de intet
Øjeblik længere om, at jo denne Ubekjendte var
deres Belgører, og vistede sig nu allene Lejlig-
hed, til at takke ham.

I midlertid begyndte den gamle Robert
paa ny at handle; han fandt Venner og Bistand,
og alt lykkedes ham saa vel, at han igjen efter
faa Aar var en velhavende Mand, og kunde ret
godt forsørge sine Børn. Nu levede den hele
Familie lykkelig. Kuns een Ting manglede dem
endnu, nemlig Lejlighed, til at bevidne den frem-
mede Belgører, Stifteren til denne hele Lyksa-
lighed, deres fulde Taknemmelighed. Den unge
Robert gjorde sig imidlertid al muelig Umage,
for at finde ham.

Over to Aar derefter traf han ham en
Søndags Morgen, da han spadserede ved Ege-
kanten. Han fastede sig strax for hans Fodder,
takkede ham med tusinde Saarer, og bad ham,
at folge med sig, paa det at og hans Forældre
og Søskende kunde see deres Belgører. Men

han anstillede sig ganske fremmet for alt, og lod, som han slet ikke kendte Robert. Denne erindrede ham nu om alle Omstændigheder; men han anstillede sig bestandig fremmet, lod, som han ikke vidste af noget — og, da Robert tog ham ved Haanden, for at føre ham med sig, rev han sig los, og blev borte blandt Mængden af de tilstedeværende.

Denne velgjørende Fremmede var den beromte lærde Mand, Baron von Montesquieu. Efter hans Død kom det endnu tilfældevis for Dagen, at han var den, som havde løsfløbt den gamle Robert, skjundt han i levende Live omhyggelig havde holdt det skjult. Thi det var ham ved denne ødle Daad ikke om Ere og Lovtaler at gifre; ej heller forlangde han deres Tak, som han havde hjulpet, men han havde blot svært sin Velgjerning af reen Menneskefjelighed.

60. En retskassen Tjenestepige.

I Året 1785 tildrog følgende Historie sig i Wien. — En fattig Handelsbetjent tabde en Pakke med 4000 Rigsdaler i Bankosedler. Man var strax villig nok, til at ansee dette som et udtaenkts Bedragerie, og arrestede Personen. Men i samme Øjeblik mældte en Tjenestepige sig i Retten med Pakken, som hun havde fundet.

Man

Man vilde give hende hundrede Rigsdaler til Belønning, men hun modtog dem ikke. Man tilbød hende derpaa tredive, og endelig fandt fem Rigsdaler; men hun modtog ikke det mindste, og sagde: hun havde blot gjort sin Skyldighed, og ikke fortjent nogen Belønning.

Da Kaiser Joseph den Anden kom til Kunderstab om denne Begivenhed, og tillige hørte, at samme Pige var forlovet med en Fanesmed, sendte han hende et Udstyr til hendes Bryllup, som vurderedes til sexhundrede Rigsdaler.

61. En Tyr skal robe sig selv, og bringe Uskyldigheden for Dagen.

Omtrent for fyretiye Aar siden har folgende Historie tildraget sig i en tydse Rigsstad. En Pige, som allerede i otte Aar havde tjent ærlig og tro hos en Kiosmand, uden at man sporedt mindste Utroskab hos hende, var endnu en Aften allene oppe, da hendes Herskab allerede var gaaet tilsengs. Imedens hun endnu forrettede sine Syssler i Kiskkenet eller Kjelderne, listede en Tyr sig ind i Huset, og skulde sig i Dagligstuen under en Kanapee.

Henimod Klokkens elleve kommer Pigen og saa ind i Dagligstuen, affører sig sine Klæder, og ifører sig reent Linned, hvorved hun siger sagte

ved sig selv: "Hvad er dog Mennesket, naar det er nogen!" — Derpaa gaaer hun op paa sit Kammer, og ssjer sig i god Roe tilfengs.

Tyven havde imidlertid holdt sig ganske rolig, indtil Pigensov. Nu listede han sig frem, frasjal Klobmanden omtrent femtenhundrede Rigs-daler, og fandt ogsaa Lejlighed, til igjen at slippe ganske ubemærket udaf Huset.

Da Klobmanden stod op, mærkede han snart, at han var bestjaalen. Han lader Pigen komme for sig, og spørger hende, naar hun var gaaen tilfengs? om nogen Fremmed havde været i Huset hos hende? og om hun noje havde lufket Dorene? Og efterat Pigen i fuld Over-eensstemmelse med Sandheden havde besvaret disse og flere Spørgsmaal, sagde han:

"Jeg er i Nat bleven bestjaalen omtrent for femtenhundrede Rigs-daler, og I maa fol-gelig være vidende om dette Tyverie. Tilstaar I mig det oprigtig, og giver mig det Stjaalne tilbage, skal Ingen faae det at vide, og jeg vil oven i Klibet give Eder nogle Penge, hvoraf I kan leve, indtil I igjen faae Eder en Tjeneste; og det vil jeg allene giøre af den Marsag, fordi I i saa lang Tid har tjent mig ærlig. Men til-staaer I mig det ikke, lader jeg Eder ufortovet kaste i Fængsel."

Den ærlige Pige kunde intet tilstaae. Hun begyndte at græde og jamre sig, og snoer ved alt, hvad helligt er, at hun var ganske uskyldig.

Men

Men omsonst! hun blev hensat i Fængsel, og kom siden i Forhor; og, saasom hun intet befjendte, bragde man hende paa Pinebænken. Her blev hun paa det skæckeligste martret; men hun befjendte alligevel intet.

Dommerne ansaae det dersor fornødent, ved større Piinster at bringe hende til Besjendelse, og befole, endnu engang at lægge hende paa Pinebænken. Men da hun andengang blev bragt til Pinekammeret, fæstede hun sig for Boddelens Gødder, som forestod Torturen, snoede sig som en Orm, og anraabde Gud om Bisland. Dommerne befole Gøddelen, at giøre sin Pligt. Han undskylder sig, og beder dem, at skaane hende; Pigen var sikkerlig uskyldig. Man erindrer ham atter om hans Skyldighed, truer ham selv med haardere Straffe, ja, man vil endog tvinge ham; men han fastar Pineredskaberne for Dommernes Gødder, forbander sin Bestilling, og siger, at han ikke lod sig tvinge til denne Gruesomhed, om det end skulde koste ham hans Embede; Personen var sikkerlig, sikkerlig uskyldig!

Da man just ingen anden Gøddel havde vedhaanden, blev hun igjen fort tilbage til Fængslet, og Sagen berettet for Statsraadet. Statsraadet bragtes selv paa den Formodning, at hun maaske ogsaa virkelig var uskyldig. Man lod derfor Kistmanden komme, sagde han, hvorledes Sagen stod, og spurgde, om han vilde drive det videre, eller af Barmhjertighed frikjende Pigen

paa Grund af de allerede udstandne Lidelser? Kjøbmanden forbarmedes over hende, lod hende helbrede, og tog hende atten i sit Huus; og hun tjende ham igjen ligesaa ørlig, som tilforn.

Efter nogle Aars Forløb blev hun engang af sin Herre sendt hen paa Viinskelderen, for at hente nogle Glasser Viin. I det hun gaaer igjennem Viinstuen, seer hun et Menneske sidde ved en Glæse Viin, som allerede temmelig stærk sporedt Kraften af denne ødle Drif. I det samme, hun gaaer ham forbi, siger han ganske sagte og med en spotte Mine til hende:

"Ach, min Datter! hvad er dog Mennesket, naar det er nogent?"^a

Hun forstrækkedes, og vidste ikke, hvad hun skulde svare. Dog, imedens hun gik ned i Kjølteren, erindrede hun sig, at hun selv havde sagt disse Ord, den samme Aften, da hendes Herre blev bestjaalen; nu tænkde hun videre, at Ingen kunne have hørt dette, uden Tyven, som dengang havde været i Huset. Hun formodede altsaa sikkerlig, at dette Menneske maatte være Tyven. Hun lod sig imidertid ikke mærke med noget, men gik ganske ligegeyldig tilbage igjen igjennem Viinstuen forbi Mennesket, og udaf Huset. Nu løb hun i en Hast hjem til sin Herre, og raabde ham imøde:

"Gud skee Tak, som om sider har hørt min Bon, og opdaget Tyven, der syrtede mig i saamegen Jammer!"^a

Her-

Herpaa fortælde hun ham, hvad som var forefaldet, og bad ham, at lade Personen arrestere. Herren gif strax ud, tog Vagt med sig, og iilde derpaa til Viinhuset, hvor de endnu træf Personen, ganse glad og veltilsfreds ved sin Flaske. Man bragde ham i Arrest, optog Hør-hør over ham, og, da han tilstod Gjerningen, anlagde man Proces imod ham, og han blev hængt.

Gud, som den uskyldig lidende Pige i sin Angest havde anraabt, havde altsaa hørt hendes Bon, og ikke allene formildet Menneskenes Hjerte til Medlidenhed, saa at hun blev fritagen for videre Piinsler; men han vidste og, at læmpe Omstændighederne saaledes, at Lyven maatte forraade sig selv, sik sin fortjente Straf, og Uskyldigheden derved kom for Dagen.

62. Hvad Gud gør, er vel gjort.

Den vigtige Sandhed, at Gud gør altting vel, stadsættes atter ved følgende Exempel.

En fornem engelsk Lord (Græve) havde i Sinde, at sejle over fra Irland til Engelland; men i det han gif ombord, faldt han og brak Benet. Hans Venner beklagede og bejamrede ham; men han sagde:

"Det er vel! det tjener mig til Gode. & Man spurgde ham, hvorledes et Beenbrud funde

geraade ham til Gode, især da han nu maatte opsette sin Rejse, som var ham saa vigtig ? Han svarede :

" Forsynet veed det bedre, end jeg. Men jeg vedbliver, hvad jeg engang har sagt: det tjenner mig sikkert til Gode. "

Det viiste sig og snart, at han heri havde Ret. Han blev tilbage paa Landjorden; Skibet afsejlede, forgik, og alle Personer, som vare ombord derpaa, druknede. Beenbrudet havde altsaa reddet hans Liv. —

Vi vide, at alle Ting tjene dem til Gode, som elsker Gud. Rom. 8, 28.

63. Den forbedrede Forsder.

En Bonde, hvis Kaar desuden vare funs maadelige, satte alt overstyr, hvad han ejede, ved Drik og Spil. Han tilbragde ofte hele Dage i Kroen, imedens hans brave Kone og lille Barn hungrede hjemme.

En Torvedag havde han folgt noget i Kioskfædret, og samme Aften opdrak og bortspillede han Pengene, han havde indlost derfor. Morgen den derpaa gik han som Daglønner hen i Torvemosen, og bestilte sin Kone, til at bringe sig Middagsmaden didhen.

Henimod Middag indfandt Konen sig med en tildækket Kurv, og satte den ned for ham. Den hungrige Mand forlod i Øjeblikket Arbejdet, satte sig ned ved Kurven, og forretede, af blot Vane, sin sædvanlige Bordben. Med Begærighed tog han derpaa Dækket af Kurven; men — hvor forstrekket blev han ikke, da han der, istedetfor den forventede Middagsmad, blev sit sovende Barn vær!

Ganske bestyrket slog han Øjnene op til sin Kone, som om han vilde spørge hende, hvad dette skulle betyde? Hun havde med al Flid stillet sig ligeoverfor ham, for ret at give Agt paa ham. Hun tang, betragtede Manden med øjensynlig Bedrøvelse, og omsider udbrod hun med en Stemme, som trængde hende igennem Maro og Been:

"Ed! det er alt, hvad jeg kan bringe Dig, da Du igaar har sat altting indtil den sidste Skilling oversyr. Fortær nu dit halvforhungrede Barn, ellers vil Hungeren fortære det. Du har jo dog større Ret dertil, end Hungeren."

Manden sad ganske bedøvet, og betragede det sovende Barn med usråvendte Øjne. Omsider funde han ikke længere holde sig, sprang med eet op, faldt sin Kone om Halsen, bad hende med grædende Tårer om Tilgivelse, og lovede, fra nu af ganske at forandre sin hidtilførte Leve-maade. — Han har og ærligen holdt sit Ord, besøger aldrig østere Kroen, og har, som en ret-

Skaffen Mand og Fader, med Alvorlighed antaget
sig sine Huussyssler og sin Families Vel. —

Dersom Nogen ikke haver Omsorg for
fine Egne, er han værre end en Hedning.
1 Tim. 5, 8.

64. En ærlig Jøde.

I Berlin var en ærlig Jøde, ved Navn
Asche Benjamin. Denne fandt et tungt Brev,
hvori en stor Sum Penge var indsluttet. Han
elskede langtsra ikke Penge saa højt, at han af
den Marsag skulde giore sig til Skjerm; men var
allene betænkt paa, igjen at tilstille den rette
Ejemand det Fundne. Da han ikke under-
haanden funde opspørge ham, lod han den 9de
December 1794 følgende Bekjendtgjørelse ind-
rykke i de offentlige Tidender:

"Da jeg igaar har fundet et Brev med
Penge, saa behager den, som har tabt samme,
og vedbørslig kan legitimere sig dertil, at mælde
sig hos mig, for imod denne Bekjendtgjørelsес
Bekostning at modtage samme. a

Dette og mange flere Exempler stædfæste,
at der ogsaa gives ærlige Jøder, og at man
altsaa ikke blot for Troens Skyld bør foragle
eller have nogen.

65. Et tabt og igjensfundet Barn.

En Landmand i Amerika, ved Navn **Le Gevre**, havde elleve velopdragne Born, som han alle elskede overmaade højt. Den yngste af dem hedde **Diderik**. Da denne var fire Aar gammel, gif han engang for langt fra Faderens Hjem, og blev vildfarende i en stor Skov, hvor han stod Farre, for at blive ihjelrevet af vilde Dyr. Man forestiller sig næppe dette stakkels Barns Angest, da han træt og hungrig løb fra een Bust til en anden, sogde en Ves, og funde ingen finde — hvorledes han raabde paa Forældrene, og efter langt forgiæves Skrig satte sig træt og mat ned, og ventede hvert Øjeblik, at et vildt Dyr skulle komme og opsluge ham.

Faderen, Moderen, Sødkende, Hunsgesinde og Naboer, alle løb omkring ved den frembrydende Nat, for at opsoge den lille Diderik. Thi alle havde ham kjer, efterdi han var en munter og hørig Dreng. Mogle meende, at han var falden i en Brond eller Fiskedam, og fiskede allerede overalt efter ham. Andre løb i Skoven, og raabde: **Diderik!** **Ejere Diderik!** hvor er **Du?** Men ingen Diderik vilde svare. De forblev den hele Nat i Skoven, og det blev efter Morgen; men endnu havde man ikke fundet den stakkels Dreng.

"**Han er tabt!**" sagde Forældrene, og udbrøde i lydelig Graad og Weeklage. Allerede vare de ifærd med at vende tilbage til deres Hjem;

Hjem; da en Wild misdte dem, som handlede med Pelsværk. Denne erkundigede sig om Aarsagen til deres Bedrovelse, og beklagede dem af ganske Hjerte. Tilliige tilbod han sig, maaske igjen at tilvejebringe deres Barn. Han gik hjem med dem, og tog ogsaa sin Jagthund med. Da han var kommen i deres Huus, udbad han sig de Skoe og Stromper, Barnet sidst havde haft paa. De gave ham samme; han holdt dem for Hunden, og lod den lugte dertil. Nu gif han i Gloven, og lod Hunden opføge den Vej, Barnet var gaaen. Hunden viiste strax ved sin Gioen, at den var paa Sporet. Den Wilde fulgte efter Hunden, og fandt omsider Barnet næsten ganske forsmaegtet liggende ved et Træ. Han tog det paa sine Arme, og bragde det i største Hast til de bedrovede Forældre.

O hvilket rørende Syn! hvor glade blevle ikke de stakkels Forældre og Godskende, da de igjen saae deres kjere Diderik! Hvor inderlig trykte de den gode Wildes Haand! En Strom af Glædesstaarer sloe fra Forældrenes Djue, da de igjen omarmede deres halvdøde Barn. Nu faldt de den Wilde om Halsen, og udsatte her de smmeste Taknemmelighedstaarer. Den Wilde selv funde ikke afholde sig fra Graad. Imidlertid lob de smaae Godskende omkring den tro Pommer, som havde opføgt Barnet. De lode ikke af med at stryge og slappe den, og gave den saalænge at æde, som den havde Appetit. Den lille igjenfundne Broder

der havde nu spist og drukket, og efter fuldkom-
men forfrisket sig. Han fortælde nu sin farlige
Rejse, og hans Søstre og Brodre hørde med Be-
gærighed til.

Den glade Fader tilbød den Vilde af Tak-
nemmelighed alt, hvad han havde i sit Huus, for
at han kunde vælge, hvad han selv vilde. Men
den Vilde tog intet, uden et godt Skydegevær.

Siden anstillede Le Fevre en kostbar Gle-
desfest, hvortil han lod indbyde alle sine Maboer
og Venner, i alt tre og firehundstyve Personer,
og blandt dem ogsaa den Vilde, som hedde
Levenissa. Da hele Selskabet var samlet, tog
han den Vilde ved Haanden, stillede ham ved
sin Side, og holdt følgende Tale til ham, som
ganske var indrettet efter de Wildes Sprog og
Sædvaner:

"Levenissa! mit Hjerte var saaret, Du
har helet dets Saar. Jeg græd bitterlig, Du
har aftsorret mine Laarer. Jeg gamle Mand
havde mistet min Alderdoms Trost og Stotte;
Du har igjensundet mig denne Trost og Stot-
te! — Hvorledes skal jeg gjengielde Dig dette,
Levenissa? Jeg antager Dig som min Broder.
Alle, som ere nærværende, skulle være Bidner
dertil. — Naar Du bliver gammel og svag,
og ikke længere kan jage; kom da her til mig,
og end dine Dage i Fred og Roe! — Naar
din Hund bliver gammel, og ikke længere kan
folge Dig paa Jagten, send den da til mig, hos
mig

mig skal den finde Roe og Gode indtil dens Død. «

Da den lille Diderik blev voksen, tog han den Wildes Son til sig, ansaae ham som sin Broder, og sagde ved alle Lejligheder til ham, at han aldrig skulde glemme, at hans Fader havde reddet hans Liv.

Den gode Le Fevre giver os et skønt Exempel paa Taknemmelighed, som og paa oprigtig Faderkjerlighed; og heri ligner han den Fader i Evangelio, som ligeledes efter sin forlorne Sons Tilbagekomst anrettede en Glædesfest, og sagde:

Lader os spise og være glade; thi denne min Son var død, og er igjen blevet levende; han var fortapt, og er igjen funden. Luc. 15, 23. 24.

66. Naar en god Gjerning skal lønnes, maa altig underlig føje sig.

En Kistmand i China fandt paa en Rejse en Pung, hvori var et vende store guld Maale. Han satte sig ned, og ventede, om maastee Nogen skulde komme, som havde tabt dem. Henimod Aften kom en Slavinde grædende, sogde efter Maalene, og sagde, at samme tilhørde hendes Frue, hun havde tabt dem, og blev nu anseet

feet for Thy. Kibutanden leverede hende dem, og rejsde bort.

Tilbagerejzen gjorde han tilsoes paa en sejlbar Flod. Da han efter kom til samme Sted, stod just selvsamme Slavinde ved Flodbredten, saae og kjendte ham, raabde og vindede saalænge ad ham, at han omsider sejlede til Land, og steeg af Baaden. Hun bad ham, at folge med, hun vilde vederqvæge ham med Mad og Drifte; og da det var varmt i Vejret, lod han sig overtale, og gik med. Af Taknemmelighed opvartede hun ham saa vel, at han forsinkede sig, og Skibet afgik imidlertid. Han maatte altsaa forblive Natten over i Land, og det var hans Lykke, og tillige hans Ærligheds Belønning. Thi i selvsamme Nat opkom en heftig Storm; Skibet, hvorpaa han havde været, gik under, og alle hans Rejsfælumerater druknede.

67. En tro Undersaat redder sin Monarks Liv.

Bed en opkommen Isdebrand i Wien indfandt Kaiser Joseph den Aanden sig, og stillede sig tæt ved det brændende Huus. En Haandværksmand, som saae, at Kaiserens Liv her stod i Fare, advarede ham, at gaae tilside. Kaiseren saae sig om, om og Karen virkelig var

var saastor? Men da han tsbede forlænge, kom Haandværksmanden igjen, greb ham med Utaalmodighed om Livet, loftede ham i Mejret, og henbar ham paa et sikkert Sted. Neppé stod han her, før det brændende Huns styrtede sammen; og de antændte Biælker faldt netop paa det Sted, hvor Kajseren nys havde staet.

Kajseren rakte derpaa sin Befrier til Besønning en Pung fuld af Penge; men den brave Haandværksmand modtog den ikke; han sagde:

"Hvad jeg har gjort, gjorde jeg af Kjelighed; og den kan ikke betales! Skal jeg imidlertid udbede mig en Maade, da er det for min Naboe. Han er en ærlig og flittig Mand, men saa fattig, at han ikke kan blive Mester, eller anstaffe sig det fornødne Værktøj."

Kajseren opfyldte hans Begiering, og forsynede hans fattige Naboe rigelig med alt. Men sin Befrier til Ære, lod han siden slæg en stor guld Skuemynt.

68. De to Gjerrige.

Den Gjerrige er til alle Tider ene og allene betænkt paa, at opdynge Penge; men Mydelsen af disse tillader han ikke sig selv, meget mindre nogen Aanden. Dette stadfæstes tydelig ved følgende Historie.

En

En riig Mand, som derhos var meget gjerrig, blev syg, og maatte tage sin Tilflugt til en Læge, som og lykkelig helbredte ham.

Nu var han altsaa Lægen en Belønning skyldig. Men inderlig smertede det ham for hans ejere Skillinger, og ikke funde han bringe det over sit Hjerte, at skille sig ved et par Rigsdaler: han uttænkte derfor en List, til uden sin Skade at kunne affinde sig med Lægen.

Han tog nemlig tolv Bouteiller, fyldte dem med Vand, propede og forseglede dem vel, sendte dem som en Foræring til Lægen, og udgav dem for Champagnerviin. Han frengtede derhos slet ikke for, at Lægen skulde opdage Bedrageriet; thi han vidste, at samme ligeledes var overmaade gjerrig. Og han kjendte Gjerrigheden af Erfaring. Han haabede derfor sikkert, at Lægens Gjerrighed ingenlunde tillod ham, at brække en eneste af disse Bouteiller; og de forbleve altsaa forseglede indtil hans Død.

Det stede virkelig, hvad han havde ventet. Lægen modtog Gaven med storste Taknemmelighed, og fredede meget omhyggelig over dem. Efter saaår døede han. Hans Arvinger fandt de tolv Bouteiller Champagnerviin i hans Kjelder, alle endnu forseglede, tilligemed en streven Seddel, hvorfra de vare komne. Dette var en herlig Gangst for de hjerteglade Arvinger, som besluttede, at lade denne Viin sinage dem ret

godt ved Arbegodsets Deling. De aabnede og i samme Øjeblik en af Gouteillerne, men fandt, til deres store Forundring, istedetfor Vijn — raadent, ildestinkende Vand.

69. En tro Ven.

En Bonde fra Dahlinghausen i Forstendommet Osnabryck kom til en Præst i Naboe-egnen, og bad ham meddele sig en Attest, hvori Præsten skulde bevidne, at han ejede en egen Gaard med tilhørende Jorder, og var forresten en ærlig og stikkelig Mand. Præsten spurgde, til hvem Attesten skulde stiles? og Bonden svarede:

"Til en vis Hr. Amtmand udenfor vojt Forstendommene, til hvilken jeg nu har i Sinde at gaae hen, paa Grund af et vist Anliggende, som foruroliger mit Hjerte. En meget ærlig og retskaffen Mand er der blevet sat i Fængsel, paa Grund af et Tyverie, han skal være vidende om. Jeg anseer den gode Mand for uskyldig, og troer, at onde Mennester af andre Marsager have gjort ham mistankelig. Det er nu allerede paa ottende Uge, han sidder i Fængslet; og da jeg elster og agter denne Mand meget højt for hans Retskaffenhed, har jeg allerede i den Tid nogle gange besøgt ham. Han laae, desværre! i et usælt Tyvesengsel. Hans gode og angerøske Samvittighed stjerner ham umegtelig standhaftigt Mod;

Mod; men det gif mig meget nær til Hjerte, da han saa ofte suksede for sin stakkels Kone, saa indertig længdes efter sine to syge Born. Han anraabde uafladelig Gud om den Maade, at han kuns endnu saalænge vilde holde hans to Born i Live, indtil han endnu engang havde seet dem. Men nu ere Bornene saa syge og daarlige, at jeg frygter for, de næppe opleve tre Dage. Hans Kone tor ikke tilmælde ham det, saasom hun befrygter, han selv vilde tage sin Dod der-over. Jeg har den hele Nat, paa Grund heraf, ikke funnet sove, da dette ligger mig altsor tungt paa Hjertet. Jeg har derfor besluttet, at lade mig fængsle i hans Sted, paa det han derved kan forstaffe sit beklemte Hjerte Lust, endnu en gang som Fader trykke sine Born til sit Bryst, og, om det saa behager Himlen, selv besorge dem til Jorden. Hvorstor vilde den arme Mandes Elendighed blive, om han skulde høre, at hans Born ikke længere vare i Live, og at de i deres Sygdom havde udstaet saa haarde lidelser. Jeg vil derfor saalænge holde ved at bede den gode Hr. Amtmand, indtil han losslader ham, og lader mig træde i hans Sted. Men Dem, Hr. Pastor, beder jeg ret hjertelig, at give mig en Recom-mendation med til Hr. Amtmanden, saasom De er en god Ven og Bekjendter af ham. — End-nu en Begjæring; Min Kone har jeg overtalt til, at hun lader mig rejse; men hun veed ikke af, at jeg kommer til at sidde i et Tyvehus. Skulde hun nu imidlertid faae det at høre, saa beder

jeg Dem, at affnakke hende det, saasom hun dog allerbedst troer Dem. «

"I er en brav Mand; det har jeg altid anseet Jer for. Og det, I her har i Sinde at giore, gior Eder Ære for Gud og Menneskene. Jeg vil strax skrive Brevet. Men først skal I spise med mig; thi Maden smager mig bedst, naar jeg videre kan tale med Eder derom. «

Efterat de havde spiist, skrev Præsten Brevet, og sagde:

"Maa, her er Brevet. Jeg forsikrer Eder, at I i Hr. Amtmanden vil finde en Mand, som vil behage Eder. — Men I har iforvejen sagt, at I ikke kan sove om Matten. Troer I da, at I bedre vil kunne sove i Fængslet? «

"Ja, det troer jeg sikkertig, Hr. Pastor; thi min Kone og mine Born ere, Gud stee Lov! friske og alle uden al Nod. Og hvor vil ikke Manden glæde sig hos sin Kone og sine Born, dem han saalænge Dag og Nat har sukket og længedes efter! Og Gud er jo hos mig i Fængslet? «

"Ja, han vil sikkertig være tilstede hos Eder, og belsegne eders retskaffne Daad. Jeg haaber, I ikke vil blive strængt bevogtet; thi jeg har skrevet Hr. Amtmanden til, at jeg vil være Borgen for Eder, at I ikke undviger, for eders Ven kommer tilbage igjen og afslører Jer. «

"Jeg takker Dem for denne gode Tillsid. De skal see, at vi begge handle ærlig. «

"Gud

"Gud led sage Eder da, og give Eder
fremdeles Mod til dette christelige Foretagende!"^a

Den ærlige Mand begav sig bort med
Brevet. Amtmanden satte saastor Tillid til
Præsten, at han paa hans Ord løslod dem
begge. Den Fange ilde nu ved sin Vens
Side med et glad Hjerte tilbage til Sine, og
takkede Gud, som gav ham saadan en Ven.

70. Stoltheds Straf.

Følgende Historie har tildraget sig i den
syvaarige Krig. — I en vis tydsk Stad boe-
de en riig Enke, som var meget svag og syge-
lig. Hun havde en eneste Datter, som endnu
var meget ung. Denne Datter laae hende me-
get paa Hjertet; thi hun forestillede sig, hvis
hun skulde dse, og Fienden kom, og borttog alt,
var Barnet ilde faren.

Hun lod desaarsag en fattig, men ærlig
Dagslønner komme, som hartad dagligen arbej-
dede i hendes Have. Denne maatte grave hen-
de et Hul i Jorden, og ordentlig indmure samme
med Steen. Derpaa slæbde Enken om Matten
ved Hjelp af Dagslønneren det hele Hul fuldt
af Penge og Solvtsj. Og efterat Dagslønneren
igjen ret tæt og fast havde tildækket alt, maatte
han højtideligen love og forsikre Enken, at han

vilde aabenbare den skjulte Skat for hendes Datter, naar hun blev voxyen og sit Forstand.

Strax derpaa doede Moderen. Den arsige Daglunner beholdt Hemmeligheden hos sig, med det faste Forfæt, ikke at aabenbare den for Datteren, for hun sit bedre Forstand. Men efter nogle Aars Forlob blev han syg. Da han mærkede, at Sygdommen tog til, sendte han Bud til Jomfruen, og lod hende sige, at hun maatte komme til ham, saasom han havde noget af Vigtighed at sige hende. Men hun var saa stolt og hoffærdig, at hun ansaae det for en Skam, at besøge den fattige Mand, og lod ham sige ved Budet: Hvad hun skulde i hans Hytte?

"Lob gesvindt" — sagde den Doende med en svag Stemme — "og sig Jomfruen, hun maa ile: hendes Moder har nedgravet en stor Skat til hende, og jeg vil aabenbare hende Stedet, hvor den ligger."

Da den hoffærdige Jomfrue hørde dette, gav hun sig strax paa Vejen, og løb saa sterkst hun kunde, til den fattige Daglunners Hytte. Mådesless kom hun styrtende ind — men for sildig; den Fattige var i samme Øjeblik død, og hun sit nu ikke at vide, hvor Skatten laae skjult. Wel sagde hun allevegne; men fandt intet, og ørgrede sig halv til Døde over sig selv, at hun havde været saa dum og hoffærdig.

71. Et Forsyn styrer Alt.

Omrerent for halvtredindstyve Aar siden levede i Frankensland en Kræmmer, som drog omkring i Landet, og handlede med allelags Haand og Lojer, hvorfra han folgte meget i Landsbyerne og Glæsterne. Han førde altid to store engelste Hunde (eller Dogger) med sig, paa hvilke han læssede endeel af sine Varer, saa at de saae ud, som om de vare opсадlede. Et ungt Gruentimmer, som han udgav for sin Kone, ledsgagede ham allevegne. — Man holdt ham just ikke for saa ganske hellig; dog funde ingen overbevise ham om nogen aabenbar Uretfærdighed.

Til samme Tid levede i en liden Landsbye en ørlig Linnedvæver, som allerede havde sex Børn, og var derhos meget fattig. Bissekræmmeren kjendte ham, og plejede undertiden at overnatte i hans Huus. Naar da den fattige Linnedvæver flagede sin Nød for ham, syntes han medlidende at høre paa ham, og lovede, ved første Lejlighed at bidrage til hans Kaars Formildelse.

Engang kom Bissekræmmeren just til en Tid, da den fattige Linnedvævers Nød var meget stor. Han skulde udbetaale ti Rigsdaaler, ellers og næste Dag lade skee Indforsel i sin Smule Hattigdom; og han havde ikke ti Skilling i Huset. Taus og bedrovet sad han bag ved sin Døverstol; Konen græd, Børnene kregte

om Brod. — Efterat Bissekrammeren en
Tid lang havde seet og hørt denne Jammer,
sagde han:

"Her maa jeg giøre en Ende paa Noden.
Jeg er just i Begreb med, at gaae hen til en
af mine bedste Kunder, hvor jeg skal hæve en
betydelig Sum Penge; og derpaa vil jeg hente
mig nogle nye Varer. Kom med, hjælp mig
at bære! Jeg vil rigelig belønne Dig derfor!
Overalt, naar jeg seer, at Du er stillet til min
Haandtering, vil jeg fra nu af bruge Dig der-
til; og jeg vedder, at den inden fort Tid skal
bedre brodfode Dig, end din usle Væverstoel.
Jeg havde desuden ikke i Sinde, denne gang at
overnatte her. Men min Kone kan blive her,
indtil vi komme tilbage.«

Væveren var strax færdig, til at antage
dette Forslag. Bissekrammeren lod hente Brod
og Bl, de spisste og drak med hverandre. Vor-
nenes Graad blev altsaa stillet, og den fattige
Families Klager forbandedes til Glæde. Begge
Mændene gave sig nu paa Vejen.

Vejen forde igjennem en Skov. Da de
vare midt i Skoven, blev det allerede Nat. De
kom paa en Korsvej. Her blev Bissekrammeren
nogle Øjeblikke staende, og peeb derpaa af alle
Kraester til alle fire Sider. Væveren kunde ikke
begribe, af hvad Aarsag dette skede. De gif vi-
dere frem. Efter nogle Minuter raslede det paa
alle Kanter i Bustene. Væveren foer sammen af
Skæk;

Skræk; men hans Bestyrtselse blev end større, da han saae ni eller ti Karle springe frem, som alle stillede sig rundtomkring de tvende Vandringsmænd, og raabde:

"Velskommen! Bissekrammer! velskommen!
hvor blev Du saalænge af? og hvem er denne
Fremmede?"

"Det er en ny Kammerat" — svarede Bissekrammeren. — "Gattigdom og Ulykkestilfølde have hidtil nockom hjemmigt ham i Verden; nu vil han desaarsag holde sig skadeslos ved andre Godtfolks Lommer. Jeg indessaer jer for hans Troskab; thi jeg har allerede hændt ham længe."

"Hvis saa er, saa er han os velskommen!" — saaledes svarede de alle, og grebe den ene efter den anden Væverens Haand, og trykde den trofast, som Pant paa deres Forbund. — Nu mærkede Bissekrammeren først, at han befandt sig blandt Rosvere. Det havde han mindst troet, at Bissekrammeren paa saadan Maade havde villet hjelpe ham. Hvor stor var hans Bestyrtselse! Hvor gjerne havde han igjen onsket sig tilbage i sin huuslige Elændighed! Ja, han skulle saagar reent ud have sagt Roserne, at han affskyede deres Afsærd; men han frygtede for, at dette ville koste ham Livet. Af Kjærlighed til Livet forstilde han sig altsaa, saa godt han funde, paatog sig en villig Mine, trykde igjen Enhvers Haand, takkede for den gode Imodtagelse, og

og lovede, at giøre sit Mueligste, for at være
Selbstabet nyttig.

Bissekremmeren var Ansører for Rover-
banden. Nu aabenbarede han dem, hvorhen-
de den Mat skulde gaae. Han sagde, han vid-
ste, at en riig Molser, omtrent en Mil der-
fra, for faa Dage siden havde imodtaget tre-
tusinde Rigsdaler hos en Mand i Kiosstedet.
Disse Penge funne de bedre bruge, end Mol-
seren, og ville hente dem om Matten. Men,
paa det de ikke skulde blive kjendte, ville de alle
male sig Ansigtene sorte. Molseren, Molser-
sonen og Ejendesefolkene maatte man være be-
taenkst paa at binde; og hvis nogen maastee
skulde sætte sig til Modværge, maatte Alt, som
i Møllen havde Liv, myrdes forfode.

Forslaget blev antaget. Man begav sig
paa Vejen; og da de kom til Møllen, blev
Linnedvæveren, saasom han endnu kuns var en
Lørbling, sat til Skildvagt for Møllen. Saa let
denne Forretning var, saa slog dog hans Hjerte
frygtsom derved; imidlertid vedblev han at for-
stille sig, og lovede, at være saa aarvaagen som
muelig. De andre broede ind; Molseren og
hans Folk bleve bundne, og ilde medhandede;
men Tyvene fandt ikke, hvad de sogde; thi de
tretusinde Rigsdaler varre allerede igjen udsatte.
De pakkede alting sammen, hvad de fandt, lode
Folkene ligge bundne, og gik bort. I Skoven
deelde de Byttet; Linnedvæveren sit for sin
Deel

Deel fem Rigsdaler. De øvrige Røvere adspilte sig nu, og Væveren gif igjen hjem med Bissekrammeren.

Næppe vare de allene, før Væveren gjorde Bissekrammeren de bitterste Bebrejdelser, og sagde, at hvis han kunst havde funnet formode, at man vilde bruge ham til en saa skændig Gjerning, skulde han hellere have valgt Tiggerstaven, end denne Udvej. Heller ikke vilde han beholde de fem Rigsdaler; men sagde, det var Blodspenge, som trykkede ham haardere, end Hungeren selv; og aldrig vilde han uden Anger tænke paa hin sidsafsigte Mat, da blot Kjerlighed til Livet og Omsorg for Kone og Born havde bevæget ham, til at være behjelpelig i slig en Skurkestræg.

Bissekrammeren hørde paa alt dette ganske rolig og med Latter; dog modtog han ikke de fem Rigsdaler, som Væveren vilde tilbagelevere ham, men sagde:

"Behold Du dem kunst; jeg begriber retvel, at de, paa Grund af din store Frygtagtighed, have været Dig sure at fortjene. Betenk, at din Kone og dine Born maaskee imorgen vilse døe af Sult, hvis Du nu bortkaster disse Penge, som dog alligevel aldrig komme tilbage til deres rette Ejer. Vil Du af en from Dumhed med Magt blive en fattig Djævel, nu velan, saa bliv det! Jeg viisde Dig i det mindste den Besj, paa hvilken Du havde funnet hjelpe Dig; men jeg vil ikke med Magt giore Dig behjertet og lykkelig.

sig. Læg allene Mærke dertil, Karl! hold reen Mund med alt, hvad Du saae og hørde hos os! Drister Du Dig til, endog kuns at lade eneste Ord falde derom, skal din Hytte staae i Brand over dit Hoved; og ikke alleneste skal det koste Dig dit Hoved, men og din Kone og Born skulle blive dræbte for dine Sine. Det sværger jeg Dig til, hvad enten Du troer paa en Gud eller Dævel; jeg sværger Dig til ved begge! Og det skulle sikkerlig syrgetyve til halvtredsindstyve rølle Knusse, som hverken frygte Galgen eller Retten, giøre mueligt! ^a

Dette sagde han i en saadan Tone, at man retvel funde mærke, hvor alvorlig han meende det. Den stakkels Bæver, som var mere bekymret for Sines Liv, end for sit eget, bevarede Hemmeligheden omhyggelig hos sig. End ikke sin Kone sagde han eneste Ord om den hele Historie. Saa ofte Bissekrammeren siden kom til ham, skielvede han hemmelig; og naar samme spurgde ham leende, om han igjen vilde folge med? svarede han intet videre, end: Vor Herre bevare mig!

Gaa Maaneder derefter blev Bissekrammeren fengslet i en nærliggende Stad, saasom man havde ham mistænkt for adskillige Røverier. Han negtede rafk; men man havde saa sterke Beviser imod ham, at han efter dengangvarende Brug bragtes paa Pinebænken. Han udholdt Piunsterne med Standhaftighed, og vedblev,

blev, at han var uskyldig. Da man nu intet andet Middel vidste, til at bringe ham til Beskjendelse, blev han omsider igjen løsladt, og fik endog et skriftligt Vidnesbyrd om sin Uskyldighed, tilligemed Tilladelse, for Fremtiden som tilforn at ernære sig ved sin Smaahandel. Saaledes forlod han nu Gængslet, med det faste Forstørrelsesfølelse han nu havde, med det faste Forstørrelsesfølelse som forhen at fortsætte sit Tyvehaandværk, funs noget forsigtigere, end tilforn.

I Forstaden af samme Bye var et Værts-huus, hvor han ofte tilforn plejede at tage ind. Ogsaa nu var dette det første Sted, han besøgte. Og da det just var det aarlige Marked, fandt han her en stor Mængde Giæster forsamlede i de nederste Værelser. Nogle gamle Bekjendtere omringede ham strax, glædedyde sig, ved igjen at see ham fri, og spurgde ham, hvorledes det egentlig var tilgaaet? om han havde maattet udtaae meget? om han var fuldkommen frifjendt? og deslige mere. — Nu begyndte han at prale med sin Uskyldighed, og med sin behjertede Standhaftighed under uforstykede Lidelser. Han fremvælde til alle sit skriftlige Vidnesbyrd, og lod derhos mange bittere Ord falde imod Øvrigheden, som saaledes uden Betenkning havde martret en ærlig Karl, og nu dog til Slutning maatte staae sig paa Munden. — Alle, som hørde denne Fortælling, ynkedes over ham, beundrede hans Mod, og trængde sig rundtomkring ham, ikke blot for at høre paa ham, men for ligesom til Erstatning at kisse ham noget af.

Men

Men blandt Giæsterne her i Stuen sad og en, som Bissekrammeren mindst formodede, nemlig Skarpretteten fra nærmeste Kibstad, som Aaret tilforn var blevet bestjaalen. Denne blev vaer, at Bissekrammeren og hans Kone bare Klæder, som havde tilhørt ham og hans Kone. Han lod sig ikke mærke med noget, gik stiftende ud af Stuen, og besoel Værtten, ikke at lade disse to Personer slippe bort. Han løb nu hen, og hentede Bagten. Bissekrammeren tankede paa ingen Fare; men drak, sladdrede og pralede endnu bestandig, da Bagten usformodentlig traad ind, og lagde Haand paa ham. Han studser, og forlanger at vide Aarsagen; Skarpretteten spørger ham, hvorfra han har faaet disse Klæder? Han austiller sig vel ganste uskyldig og frimodig; men maa dog om sider igjen gaae i samme Fængsel, han først saa nylig havde forladt.

Mistanken imod ham var nu sterkere end tilforn, og Dommerne fandt fornødent, saasom Pinebænken intet havde udrettet hos ham, ved større Piinsler at bringe ham til Bekjendelse. Skarpretteten udtaenkde selv en gruesom, umenneskelig Pinemaade, som man sikkert ikke mere i vore Dage vilde bruge, og forrettede ogsaa selv den skæckelige Hæddelbestilling paa Bissekrammeren. Man isorde ham nemlig en fin bomulds Skjorte, dyppet i Olie, og som derhos saa forsiktig blev stukken i Brand paa Kroppen af ham, at den ganste langsom opbrændte. Dette for-

foraarsagede ham saa utsaelige Smærter, at han omfoder tilbød sig, at bekjende Alt.

Han blev nu ordentlig forhort; og, da han engang var bragt til Bekjendelse, erføre Dommerne mere, end de vilde, mere end man havde funnet venle. Allerede i en lang Række af Aar havde han drevet sine Roverier, snart allene, og snart i Selskab, snart om Dagen i Skovene og paa Landevejene, og snart om Matten ved voldsomt Indbrud. Men det var langtfra endnu ikke Alt. Thi denne gruesomme Skurk havde og en uhyre Mengde Menneskeblod paa sin Samvittighed. Han havde ikke blot hersket uskyldige Venner og venstabelige Kamerater Livet; men hans Ondskab var og siegen saa højt, at han allerede havde myrdet otte frugtsommelige Koner, revet Fosterne udaf Livet paa dem, og fortæret Hjerterne af samme. Sin egen første Kone, en uskyldig Skabning, som aldrig havde fornærmet ham, og sit eget første Barn, havde han allersørst paa denne Maade oposfret, og siden endnu syv andre. — Alt dette tilstod han selv, og sagde verhos med en ondstabsfuld Latter:

"Havde jeg kunst endnu hyttet mig den ene Dag, da jeg blev fangen, skulde jeg kunne have leet af Eder og eders Gængsel, eders Bagter og Bødler.^a

Man spurgde ham, hvad han vilde sige hermed? og han svarede:

^aSaa-

"Saasom jeg just den Aften tankede at myrde den niende frugtsommelige Kone, og havde allerede udseet mig al Lejlighed dertil."

Man udforskede nu videre, og erfør om sider, at han havde den taabelige og urimelige Overtro, at naar han havde fortæret det niende Hjerte, vilde han kunne flyve som en Fugl.

Efterat han nu fra først til sidst havde hækjendt sine skændige Misgjerninger, forlangde man, at han ogsaa skulde opgive sine Medhjel pere og Kammerater. Men det gjorde han ikke; han sagde bestandig, han ikke hækjende dem af Navn, eller vidste deres Opholdssted, men var altid funs forsamlet med dem i Skoven. Derhos forsikrede han, at man ingen af dem vilde kunne faae fat paa; thi de havde allerede forlængst afgjort imellem sig, at, saasnart En af dem blev fangen, ville alle de andre ufortøvet forsoje sig over Grændsen. Vel troede man ikke dette hans Udsagn, men han vedblev bestandig ders med; man truede ham med Pinebænken, men kunde dog ikke bringe ham til videre Bekjendelse. — Omsider sagde han:

"Velan! En kan jeg dog angive, hvis Navn og Voepel jeg veed. Og jeg troer sikkerlig, man endnu vil kunne faae fat paa ham. Denne var min trofaste Medhjelper ved alle mine Røverier; ihvor enfoldig han end anstiller sig, var han dog altid suvere end jeg, og kan visinok bekjende langt mere end jeg."

Man spurgde, hvem denne var? og han nævnde den stakels ørlige Linnedvæver. —

Paa denne falske Anklage blev samme alt-saa strax hæfset. Hans Kone, som just til samme Tid var frugtsommelig med det syvende Barn, faldt i Alfmagt; hans Born skrege om Hjelp og Forbarmelse; Naboenne løb sammen — og han blev ganske sandsløs slæbt afsted og fastet i Fængsel.

Bed første Forhør tilstod Linnedvæveren alt, hvad han havde gjort, alt, hvad han vidste; men han kunde heller ikke videre tilstaae, end at han ved det ene Tyverie var blevet tvungen, til at staae Skildvagt. Dog denne Tilstaaelse stemde ikke overeens med Bissekrammerens An-givelse. De blev begge tagne i Forhør paa eengang. Væveren tabde hartad al Sands for Skræk og Forundring, da han hørde Bissekrammerens løgnagtige Beskyldninger. Han bad ham med Zaarer, med opilstede Hænder, at han dog ikke saa ondskabsfuld ville forsynde sig paa ham, og bevidnede, at han var uskyldig. Men Bissekrammeren vedblev, at han havde været ham behjelpeelig ved mange Røverier og Drabsgjerninger, og tilbed sig, at ville doe paa Sands heden af dette sit Udsagn.

Saasom nu Væveren ikke vilde bekjende noget, blev han bragt paa Pinebænk; og denne gruesomme Marter maatte den Uskyldige til-staae mere end eengang. Thi saa ofte han be-

sandt sig under Gøddelens Haand, tilstod han for Smærte alt, hvad man spurgde ham om; men saasnart man ophørde med Piinsterne, tilbagekaldte han igjen alt, og vedblev, han var uskyldig.

Dommerne ansaae ham imidlertid for skyldig, og Dommen blev affagt, at han skulle hænges, Bisselrämmeren derimod radbræffes.

Da denne Dom blev forkynnet Fangerne, loe Bisselrämmeren ganske foragtelig; Væveren derimod jamrede sig, vred sine Hænder for Kummer over sin Kones og sex nogene Borns Elendighed, som næsten den hele Tid, han havde sat fangen, blot havde levet af Almisser og Maboernes milde Gaver.

Hans Kone havde med megen Msje næppe to- eller tregange erholdt Tilstadelse, at besøge ham i Fængslet. Hun havde seet ham under hans Smærter, da han blev bragt tilbage fra Pinekammeret til Fængslet; hendes Hjerte havde saaledes blødt derved, hun havde jamret sig saa ynklig, at en Steen maatte røres derover. Det var hartad et Under, at hun ved denne Jammer, ved hendes uafsladelige Angest Mat og Dag, ved hendes Mød og Armod, hendes haarde Arbejde, og ved saa ofte at løbe til Staden og igjen tilbage, ikke om sider ganske gif tilgrunde.

Under disse mange og tunge Lidelser var der endnu en eneste svag Trast tilovers for hende, nemlig Haabet om, at Dommerne endnu

na skulle indsee hendes Mands Uskyldighed, og frikjende ham. Men da nu Henrettelsesdagen var forhaanden, da hun hørde Dødsdommen offentlig afgjøres over ham, da Toget begyndte til Netterstedet, og begge de Gangue blevne af Bagten forte didhen, da hendes Mand for sidstegang med Zaarer i Øjnene vilde omarme hende, og sige hende det sidste Levvel; da geraadte hun hartad i Fortvivelse, rev sig løs fra ham, og med det mindste Barn paa Armen, og de øvrige ved Siden, løb hun til Slottet, og forlangde, at inlades for hendes Første (Markgræven af Baireuth.)

Bagten ansaae hende for affindig, og vilde ikke inlade hende. Men en medlidende Person hvistede ganske sagte til hende, at Markgrævinden just til samme Tid var i Haven. Strax tilde hun didhen med sin lille Biok, fastede sig for Markgrævindens Fodder, og bad med tusinde Zaarer om Forbarmelse, besvoer hende ved disse sine ulykkelige Born, ved det endnu ulykkeligere, som laae under hendes Hjerte, og om faa Dage skulde see Verdens Lys, ved hendes Jammer uden Maal og Grændse, ved alt, hvad helligt var, at hun dog vilde redde hendes uskyldige Mands Liv.

Markgrævindens Hjerte var ødest og blødt. Hun blev rørt over denne ulykkelige Kones Jammer, og over Bornenes Zaarer, som stode saa nær ved at blive faderlose. Hun tilde til Slottet

til sin Gemahl, og bad selv for Væverens Liv. Han sovde endnu en Tidlang, dog omsider indremmede han hendes Begærering, og skjenkede Væveren Maade. En Dverg, som opholdt sig paa det forstelige Slot, og var en Mester i at ride, ful Ordre, at sætte sig paa den raskeste Hest i Forstens Stald, i største Gil ride til Retterpladsen, og forkynde Væveren Pardon. Markgrævinden formanedede ham, til at skynde sig, det bedste han funde, saasom hun ellers befrygtede, han kom for sildig. Dvergen foer i fuld Galop til Retterstedet, og holdt en Stang med et hvidt Klæde paa i Vejret, paa det man langtfra funde see det som et Maadestegn.

Og denne Gilfærdighed var meget nødvendig, hvis den stakkels Væver skulde blive i Live. Thi Toget var allerede kommet paa Retterpladsen; Præsten havde allerede indviet Linnedvæveren til Døden, og den uskyldige besleeg allerede Stigen til Galgen. Mængden af Tilsuerne ansaae ham for uskyldig, ynkedes over ham, og saae ofte tilbage til Staden, om der ikke maaskee endnu kom Pardon for ham? — Men nu syntes det at være ude med Væveren, han stod allerede paa det sverste Erin af Stigen. Goddelen vilde allerede lægge ham Strikken om Halsen — da man paa eengang langtborte blev noget hvidt vaer i Lusten. Man tilraabde Goddelen, at han endnu skulde holde inde; og inden saa Minuter var Rytteren der, som forkynchte:

Pardon

Pardon! Pardon for Væveren! Dodsangesten hos denne Elændige blev herved pludselig forvandlet til en glad Henrykelse, og ubeskrivelig stor var Læskuerenes Glæde, da de saae den Uskyldige benaadet og reddet.

Men ingen blev ved denne uformodentlige Forandring saa hæftig rørt, som Bissekremmeren. Denne forstokkede Synder havde hidtil hverken troet en Gud eller Evighed; under Arresten havde han haardnakket afviist Præstens Tiltale og alle Erindringer om et tilkommende Liv; og naar man formanede ham, til at angre sine Misgjerninger og giøre God, svarede han, han nok skulde vide at døe som en Mand, og ikke som en gammel Kjerling. Da Dommeren forelæsde ham Dommen, udbrod han i en Skogger-latter; og paa Vejen til Retterstedet havde han endnu spottet over Pøbelens Larm, og hans Kammerats Skielven, og derhos sagt: "Det skal være min sidste Glæde, at see, hvorledes denne andægtige Typ gør sine sidste Afseedskaprioler."

Saa haardt og forstokket forblev dette Menneskes Hjerte ligetil det Sted, hvor han skulde døe. Her stod han og saae, hvorledes den stakkels Væver besteeg Stigen. Han skiftede ikke engang Farve derved; man mærkede endnu ingen Frygt hos ham, endnu ingen Samvittighedsuro; med ufravendte Øjne saae han op til Galgen. — Men da den Stemme gje: lod, som endnu i sidste øjeblik forkyndte den Uskyldige

Pardon, da blev hiin forstokkede Skurk paa eengang bleeg, som et Liig, traad et par Skridt tilbage, og raabde:

"Jo, der er en Gud til, og et Forson, som jeg hidtil aldrig har troet! dette var Proven, jeg vilde sætte! Jeg troede allerede at have vundet, men seer nu, at jeg har tabt."

Man spurgde ham, hvad han meende havde? og han svarede:

"Bæveren er virkelig uskyldig. Hiin Skild-vagt ved Mossen blev han tvungen til. Endog Pengene, han sik, vilde han tilbagelevere, ihvor haardt end Mangel og Hunger trykkede ham. Ethvert Tyverie har han hadet, som Døden selv. Alt dette vidste jeg, og anklagede ham falsklig med Flid. Jeg gjorde det ikke af Fiendskab eller Henvnjerrighed; men blot for at see, om der gaves en guddommelig Retfærdighed, som antog sig Uskyldigheden? Jeg erkjender nu, at der gives et Forsyn; og beder, at man fører mig tilbage, paa det jeg kan omvende mig, før jeg dør. Ogsaa vil jeg endnu beklaende meget, som vel fortjener, at man lader mig leve nogle Dage længer."

Hans Begiering blev indrommet, og man førde ham tilbage til Fængslet. Nu var hans Samvittighed virkelig rort; han bevidnede og forsikrede attor Bæverens Uskyldighed; og angav nu oprigtig sine virkelige Tyvelammerater, som da og alle blevne fangne, og sik deres for-tjente

tjente Lon. Han levede endnu ti til kols Da-
ge; og da han andengang blev udført, var hans
Hjerte ikke længere saa haardt og forstokket; men
han tilstod, at have fortjent Døden, og dæde med
virkelig Anger over sine Synder. —

Daaren siger i sit Hjerte: Der er
ingen Gud til. Psalm. 53, 1.

72. En brav Søemand.

I Dieppe i det nordlige Frankrig ankom
et Skib fra Esen, hvorpaa vare ti Mennester.
Det var om Aftenen, da det allerede var mørkt.
og en Himmelstorm rasede paa Havet. Styr-
manden vilde i Havn; men træf ikke den rette
Kurs, og forsejlede Indløbet til samme.

En Søemand, ved Navn Bussard, som
stod paa Landet, raabde til ham i et Talersor,
hvorsedes han skulde styre. Men Styrmanden
funde for Mørke og Storm hverken høre eller
see. Han sejlede paa en Klippe, og Skibet stil-
tes ad.

Allerede faldt Stykkerne af Skibet fra
hinanden, og Mennestene, som vare ombord
paa samme, oploftede et yndeligt Skrig. Den
brave Bussard besluttede, om muligt, at redde
dem. Hans Bekjendtere og Venner fraraadte
ham dette farlige Foretagende, og troede, at

hans Uimage her vilde være forgjeves. Hans Kone og Børn vilde med Magt holde ham tilbage; men han vedblev uroffelig sit Forsæt, lod sin Kone og Børn først bringe tilside; og nu tog han et langt Reeb, giorde den ene Ende af samme fast paa Landet, og den anden bandt han sig om Livet. Derpaa svommede han til Skibet, for at række de Ulykkelige Nebet, paa det de lunde holde sig fast ved samme, og saaledes trækkes til Land.

Allerede var han kommen tæt til Skibet, da en svær Bolge pludselig slog ham tilbage. Dog kom han strax igjen tilsyne, forsøgte det samme paa ny, og blev igjen fastet tilbage. Sex gange var han allerede fastet tilbage; og hver gang lemlestet paa de skarpe Klipper og Bragene, som svommede omkring i Havet. Og dog afslod han ikke; hans Iver var endnu ikke folet; han bovede det atten. — Men nu blev han af en Bolge fastet under Skibet, saa at man ikke saae ham for død og borte. Dog snart kom han igjen tilsyne, havde et Menneske i sin Gavn, og bragde ham lykkelig til Land.

Nu begav han sig atten i Vandet; og efter megen Moje lykkedes det ham omsider, at naae det sønderlagne Skib, og hæste Nebet paa samme. Sex Personer holdt sig fast ved samme, og blev saaledes lykkeligen trukne i Land. Bussard troede nu, at alle, som havde været ombord paa Skibet, vare reddede. Udmattet, saaret

ret og lemlestet kom han nu svommende tilbage til Land, og hensalst i Afmagt. Man viisde ham al muelig Hjelp, og inden fort Tid kom han til sig selv igjen. Da man sagde ham, at der endnu fra Skibet hortes en ynklig Klage, losrev han sig i Øjeblikket af sine Venners Arme, løb til Søen, styrte sig igjen i samme, naaede Skibet, og var saa lykkelig, endnu at redde en Mand, som ikke havde funnet holde sig fast ved Rebet, saasom han var syg. Ogsaa ham bragde den brave Bussard lykkelig til Land. Nu havde han ialt reddet otte Personer. To vare allerede druknede iforvejen.

Da Hr. Necker, Kongens Minister, kom til Kundskab om denne Historie, skrev han følgende Brev til Bussard:

"Brave Mand!

Zeg har med megen Glæde erfaret den behjertede Daad, I har udrettet; og igaar har jeg mældt den for Kongen, som har befalet mig, at bevidne Eder sin Tilfredshed, og at sige Eder, at han har anviist Eder en Douceur af tusinde Livres, og en aarlig Pension af trehundrede Livres. — Vedbliv stedse, at hjelpe Andre, hvor I kan, og beed for eders gode Konge, som elsker og belønner alle brave Folk."

73. En tro Fader.

En ung, uygivet Bonde blev før en svær Brode dømt til fire Aars Fæstningsarbejde. Hans Fader, som endnu var temmelig rørig, tilbød sig, at lide Straffen for sin Son, hvorhos han sagde:

"Jeg har endnu Kræfter nok, til at arbejde i fire Aar. Dør jeg da, er alting forbi. Min Son derimod skulde endnu i mange Aar bære Skammen, selv hans stakkels uskyldige Born skulde i lang Tid lide derunder. Maar han derimod forsaanes, kan han forbedre sig, i de fire Aar dyrke sin Jord med Fordeel, og endnu i lang Tid blive en bras Mand. Derved er saavel Bornene som Herskabet bedre tjent, end med mig gamle Mand; thi min Sons Ulykke vilde alligevel snart bringe mig i Graven." a

Dommeren forestilde ham, hvorlunde han ikke kunde straffe den Uskyldige istedetfor den Skyldige. Men den gamle Mand sagde, at Fader og Son vare Eet. Dommeren gjentog:

"Eders Son vilde ikke giøre det for Eder." a

Den Gamle svarede:

"Derfor er han og min Son, og ikke gammel nok, til ret at indsee alt." a

Dommeren berettede Sagen for Regjeringen, og den unge Bonde blev før sin tro Faders Skyld benaadet og løssladt. a

74. En ærlig Snedker.

En Adelsmand havde tilforhandlet sig et prægtige Smykke besat med kostbare Ædelstene, og henlagt samme i en Veske i en forborgen Skuffe i sit Skatol. Ingen vidste noget herom. Strax derpaa døede han pludselig. Hans Bonn sandte optegnet, at han havde kiobt en saadan Kostbarhed; de vidste ikke, hvor den var henlagt. De sogde overalt — og, da de ikke fandt den, sattede de strax Mistanke til en Betjent, som alene havde været tilstede ved deres Faders Død, og troede, at denne maatte have borttaget den. Da man antastede ham derfor, og han intet vilde tilsiæ, blev han uskyldigen fastet i Hængsel, hvorfaf han dog om fort fandt Lejlighed til at undslye.

Den afdsde Adelsmands Son sendte siden Skatollet til en Snedker, for at istrandsættes. Denne finder den forborgne Skuffe og Smykket i samme. En Bekjendter, som var hos ham, tilbod sig, at støffe ham titusind Rigsdaaler for samme, naar han vilde give ham hundrede Rigsdaaler for Ullagen. Men Snedkeren svarede:

"Ven! hvad Ret havde jeg dertil? Formodentlig har Herrens Fader, som har tilhørt Skatollet, gjent dette Stykke her, uden Familiens Vidende. Det er altsaa min Pligt, at levere det tilbage til dets retmæssige Ejer."

Han bragde og virkelig Smykket tilbage til Ejemanden. Denne glædede sig inderlig over

den

den lykkelige Opdagelse, men især derover, at Betjentens Uskyldighed nu herved var lagt for Dagen. Og da Snedkeren fortalte ham, at en Bekjendter havde budet ham titusind Rigs-daler dersor, forsikrede Adelsmanden, at det var tredivetusind Rigsdales værdt. Derpaa sagde han videre til Snedkeren:

"Redelige Mand! jeg skjenker Dig saa-meget, som din Ven bød Dig for Smykket."

Han holdt sit Ord; Snedkeren sik de ti-tusind Rigsdales, og vedblev stedse med sin Rig-dom, at være arbejdsmom, velgivrende og redelig.

75. En sand Menneskeven.

I Aaret 1662 indtraf en meget langvarig og gruesom Hungerensod i Paris. En vis Hr. ven Sallo, Parlamentsraad i Paris, gik en Aften sildig hjem, og havde allene en Tjener med sig. Pludselig kom en ubekjendt Karl, sprang imod ham, satte ham en Pistol for Brystet, og fordrede hans Penge; men alt dette gjorde han dog med Skielven, og som en Mand, der slet ikke var øvet i dette Haandværk. Hr. von Sallo sagde:

"J træsser paa den Urette; jeg vil ikke kunne giøre Eder riig, thi jeg har kunns tre Pistoleetter (tolv Rigsdales) hos mig, som jeg gjerne vil give Eder."

Han

Han gav ham dem; Roveren modtog dem, og gif bort, uden videre at forlange noget.

Hr. von Sallo befoel sin Tjener, at liste sig bagefter denne Mand i en vis Afstand, og give usje Agt paa, hvor han gif hen. Tjeneren fulgte bagefter Roveren igjennem endeel snevre Gader, og saae ham om sider gaae ind til en Bager, hvor han kioede et Brød, og byttede et af Pistoletterne. Ikke langt derfra gif han ind i et Huus, steeg fire Trapper i Vejret, hvor han boede, og hvor intet andet Lys var, end det, som Maanen fastede ind igjennem vinduerne. Tjeneren listede sig sagte bagefter ligetil Stuedoren. I det Manden traad ind, fastede han Brødet paa Bordet, og sagde grædende og halvfortvivlet til sin Kone og Born:

"Der, spis! det Brød kommer mig maaskee dyrt at staae. Spiser Eder mætte, og quæller mig ikke længere, som I hidtil have gjort. Jeg vil en af Dagene blive hængt, og I ere Skyld deri."

Hans Kone græd, og sogde at trøste og berolige ham, saa godt hun funde. Derpaa tog hun Brødet, og gav sine fire usle Born deraf, som hartad vare forsmægtede af Hunger.

Efterat Tjeneren havde seet og hørt alt, hvad han behovede at vide, forsojede han sig igjen ligesaa sagte ned, som han var kommen op, og fortælde sin Herre troligen Alt.

Nu havde Hr. von Sallo lettelig funnet bringe denne stakkels Mand til Galgen, hvis han havde anklaget ham som Røver. Men saa hevngjerrig var han ikke. Han var en Menneskeven. Han ynskedes over den Elendige, som af Nød og Fortviblelse var bragt paa saa farlig en Afvej; han havde Medynk med hans Kone og Børn; og desaarsag besluttede han, ikke allene at tilgive Røveren, men og at lindre hans Nød, og derved bringe ham tilbage paa bedre Vej.

Han gif dersor næste Morgen tidlig, Kloken fem, hen med Tjeneren, og lod ham vise sig Huset, hvor den fattige Mand boede. Udenfor Døren træf han tvende Piger, og spurgde dem:

"Kunne I ikke sige mig, hvad det er for en Mand, som boer her i Huset i fjerde Etage?"

En af dem svarede:

"Det er en Skoemager, en meget ørlig og stræbsom Mand, som har Kone og mange Børn, og er derhos saa fattig, at ingen kan være fattigere."

Den anden Pige bevidnede det samme. Nu gif Hr. von Sallo op i Huset, og bankede paa Døren. Den stakkels Mand stod i en Hast opaf Sengen, iforde sig sine pjaltede Klæder, lukte Døren op, og kjendte i Øjeblikket den Herre, han Aftenen forher havde bestjalet. Man forestiller sig lettelig, hvor forstrækket han blev. Han kastede sig for Hr. von Sallos Fod:

Godder, bevidnede ham, at han aldrig tilforn havde gjort sig skyldig i sleg en Brødre, funs dennegang havde Mod og Elændighed bragt ham dertil. Menneskevennen svarede:

"**Vær ubekymret!** jeg kommer ikke, for at gisre Eder ulykkelig. Men saameget forsikrer jeg Eder, I driver et højstfarligt Haandværk; og vil om fort styrte Eder selv i Fordærvelse, hvis I vedbliver dernied. Jeg veed, I er Sloemager. Her har I tredive Louisd'ors, dem skjæfer jeg Eder. Kobb Læder dersor, og fortjen fra nu af paa en redeligere Maade Brødet for Eder selv og eders Børn." —

Forslader, saa skal Eder forlades, giver, saa skal Eder gives. Luc. 6, 37. 38.

76. Taalmodighed overvinder Alt.

Det er en stor Daarlighed, naar mange Mennesker troe, at deres Lidelser ere utsaelsig tunge, og derover geraade i Fortvivelse, eller saagar ved Doden ville ende deres Lidelser. Thi ved Taalmodighed blive om sider endog de tungeste Lidelser lette at bære.

I Engeland var engang en fattig Mand i Skoven, og opsamlede Brænde. Han saae her en velflaedt Adelsmand komme til, som syntes meget bedrovet. Adelsmanden, som ikke blev den

den Fattige vaer, stod stille, tog et Papiir opaf Lommen, aabnede det, læsde det med en alvorlig Mine, og rev det istykker. Derpaa trak han en Pistol op af den anden Lomme, satte den for Panden, og trykde los; men Haengfrudet brændte af, og der paafolgde intet Skud.

Nu sprang den fattige Mand til, og rev ham Pistolen udaf Haanden. Adelsmanden greb strax til Kaarden, og vilde nedhugge sin Besrier. Men denne var ganske uforfaerdet, og sagde:

"Stod kuns til! jeg frygter Doden ligesaa lidet, som Du; men jeg har mere Mod, til at bære dette Livs Lidelser. Allerede over tyve Aar lever jeg nu i Armod og Kummer; dog har jeg lært, at Taalmodighed overvinder Alt, og overslader det allene til Gud, naar han vil ende min Mod." —

Udstaae alt, som moder Dig, og vær taalmodig i enhver Lidelse. Thi lige som Guldet bewares i Ilden, saa bewares og de i Gjenvordighedens Ild, som ere Gud velbehagelige. Syrach 2, 4. 5.

77. En Morders forunderlige Opdagelse.

Det skeer ofte, at Mennesker, som have begaaet een eller anden ond Gjerning, forraade sig

sig selv. Kuns Sandheden bestaaer; Lognen derimod gaaer tilgrunde. Hvo der har en god Samvittighed, tor uforfaerdet tale Sandheden. Hvo der derimod er sig en ond Gjerning bevidst, og vil redde sig ved Logn, kan aldrig være ret trøstig og sikker; den onde Samvittighed øengstiger og strækker ham uophørslig; og denne Angest og Samvittighedsuro gior, at han ikke ret kan overlægge sine Ord. Heraf kommer det, at saamangen Forbryder maa robe sig selv, skonadt hans Misgjerning hidtil var ganske skjult for Verden.

Et tydeligt Exempel herpaas giver følgende Historie, som omtrent for tyve Aar siden tildrog sig i Polen.

En rejsende Jøde var blevet myrdet; man fandt ham død paa Landevejen. Morderen var ubekjendt; dog havde man stor Mistanke til en anden Jøde. Man fængslede denne, bragde ham i Forhør; men han negtede alt. Saasom man vel ikke havde noget Beviis, men dog stærk Misstanke imod ham, blev han tildomt Ged. Men hvo der ikke gior sig Samvittighed af at myrde et Menneske, vil vel heller ikke frygte for at sværge en falsk Ged? Han var virkelig Morderen! og alligevel tilbød han sig, ved Ged at bekræfte sin Uskyldighed.

Den Myrdedes Liig laae paa Raadstuuen, og var tildægget med et hvidt Klæde. Dommeren paabed, at Jøden ved Edens Aflæggelse

skulde holde den Myrdede i Haanden. Dog gav han ham endnu en halv Times Betænketid, og lod ham saalænge gaae udenfor.

I midlertid blev den Myrdedes Liig støffet til side, og et levende Menneske henlagt istedetfor, og tildækket med Klædet. Dommeren havde iforvejen underrettet denne om, hvorledes han skulde forholde sig.

Da Betænketiden var omme, kom Morderen ind igjen. Hans Samvittighed var endnu ikke opbaagnet; han vedbles, at han vilde sværge Eden. Med fræk Mine gik han hen, og greb Menneskets Haand, som laae under Klædet, for derved ligesom at bevise sin Uskyldighed; thi han troede, at den Myrdede laae der endnu. Nu oplod han Munden, for at fremstige Eden. Men i Øjeblikket blev hans Haand trykket saa fast, at han begyndte højt at skrige.

Man forestiller sig lettelig hans Skræk. Han troede, den Døde var igjen ved et Mirakel bleven levende, for at aabenbare hans Ondskab. Hans hele Mod og Frækhed var forsvunden; han funde ikke længere negte, bekjendte sin hele Brøde, og sik Morderens Straf.

78. En Hjelper i Noden.

I een af Smaastæderne i Sjælland var en brav Matvægter, ved Navn Franz, som med Glid

Glid og Marvaagenhed forestod den ham betroede Post. Han hørde engang en Vinternat Klokkens Et en hylende Menneskesemme; Klokkens To hørde han den atter. Han ilde hjem, vakte sin ældste Son af Sovnen, og gik med ham igjen nem den dybe Sneen efter den hylende Stemme; thi han troede, det var hans Kald, at forebygge Ulykker. De gik ligetil Skoven, og fandt der om sider en gammel tresindstyrebarig Jøde, som var bleven vildfarende i Skoven, og siddende i Sneen. De bragde ham paa Besen.

Men han var allerede saa stiv af Kulde, at han ikke kunde gaae, og derhos saa tung, at de ikke kunde bære ham. Sovnen løb dersør til Byen, og henteede en Vogn; de lagde den stivfrossne Jøde paa Vognen, og kørde ham til deres Hjem.— Nu lode de ham allerførst sikke de forfrossne Lemmer i foldt Vand; derpaa gave de ham varmt Theeband at drifte, og bragde ham saaledes Lid efter anden til Varme. Han kom derved om sider fuldkommen til sig selv igjen, saa at han nu videre kunde fortsætte sin Rejse.— Den brave Mand blev siden rigelig lønnet for sin Omhu af mange Edle der i Egnen.

Denne Historie lærer, at man altid bør være rede til at gaae dithen, hvor man hører Mennesker klage eller raabe om Hjelp, og at man gjerne bør hjelpe, om det end paafører egen Moje og Besværlighed.

79. Samvittigheden dommer upartist.

En riig Juveler i Holland gjorde en Rejse, og tog allene en Ejener med sig. Denne vidste, at hans Herre havde endeel kostbare Juveler og en stor Sum Penge hos sig, fattede derover det ugodelige Forsæt, at myrde ham, og tilegne sig disse Skatte. Han paa-
passede altsaa Lejligheden, da hans Herre en-
gang steg til Hest, tog sin Pistol, og skidt ham
død paa Stedet. Derpaa fratrøg han ham Ju-
velerne og Pengene, hæng ham en stor Steen
om Halsen, og fastede ham i Stranden. Nu
reed han bort, folgte siden Hestene, og begav
sig med sine røvede Skatte til Engelland, hvor
han nedsatte sig i en liden Stad.

Her begyndte han i Forstningen en ganske
liden Handel, og lod sig ikke mærke med, at
han ejede saamange Penge. Lid efter anden
satte han flere Penge i Handelen, og blev om-
sider en anseelig Kibmand. Alle troede, han
blot ved sin Glid og Windstibelighed havde for-
hvervet sig sin hele Formue. Og saasom han
og virkelig var flittig i sin Haandtering, og op-
førde sig udvortes ærbar, saa forstakkede han sig
og overalt Kredit og stor Anseelse. Han ægtede
en riig Pige i samme By af fornem Familie;
fik et anseeligt Embede; ja steg fra een Eres-
post til en anden, indtil han omsider blev Bor-
gemester. Denne Post forvaltede han saa vel,
at den hele Stad var tilfreds med ham.

Enhver ansaae ham altsaa for en ørlig og retskaffen Mand. Saaledes domme andre Mennester, som kuns slutte efter det Udvortes; men vor egen Samvittighed dommer ofte langt anderledes. Den er en upartist Dommer, og kerer sig ikke om Andres Dom. Saaledes gik det og her. Borgemesteren var, uagtet al hans Lykke, dog aldrig rolig eller fornøjet. Hans Samvittighed tilhvoistede ham bestandig, at han ved en stændig Gjerning, ved Mord og Roverie, havde lagt Grunden til sin Rigdom, Ere og Højhed. Disse Tanker gjorde ham stedse urolig. Omsonst bestræbde han sig, for at slaae samme af sit Sind; omsonst sogde han, at inddytte sin onde Samvittighed; densov ikke, den slumrede kuns, indtil en Lejlighed gaves, da den igjen opbaagnede desto græsseligere.

Og dette stede, da han engang sad ved den piinlige Ret, og hjalp at forbære en Misærder, som man beskyldte for at have dræbt sin Herre. Vidnerne blev afhørte, og den Anklagede virkelig funden skyldig. De øvrige Medlemmer af den piinlige Ret havde allerede indgivet deres Stemmer: at den Anklagede var overbeviist om Mordet, og fandtes skyldig til Døden. Nu tilkom det allene Borgemesteren, at afgive Dødsdommen over ham.

Men her vaagnede hans Samvittighed, da han skulde fordømme en Anden for en Forbrydelse, han engang selv havde begaaret. Hele

Forsamlingen ventede, at han skulle aſſige Dommen. Men han funde ikke fremføre eneste Ord — han fliftede Farver — man saæ, at hans Sind var yderst uroligt.

Omsider rejſde han sig fra Gædet, fliftede sig hen ved Siden af den Anklagede, og tiltalte de øvrige Dommere saaledes:

"I ſee her et mærkeligt Exempel paa Hilmens retfærdige Hevn. Efterat jeg i tredive Åar har ſkjult min onde Gjerning, ſkal den endnu idag komme for Lyset. Den Dag idag fremſtiler for Eder i mig en langt større Forbryder, end denne anklagede Misdæder."

Herpaa begyndte han at fortælle sin Forbrydelse med alle Omstændigheder, tilſtod ſin Skyld, ifær ſin store Utaknemmelighed imod ſin Herre, ſom havde beviſt ham ſameget Godt, og fæſtede den fiorſte Lillid til ham. Han forſtelde, hvorſedes han ved Hyklerie og udvortes Verbarhed havde antaget sig Skin af Dyd, og ſtaſſet ſig et godt Navn for Verden. Og nu vedblev han videre:

"Men nu, ſaaſnart denne Ulykkelige blev fremſtillet her for vor Ret, vaagnede min Samvittighed. De gruesomme Omstændigheder ved hans Forbrydelse, erindrede mig om Ulykkeligheden ved min egen. Den Almægtiges Pile holdt mig fast, og min Handling forekom mig ſaa stændig, at det ikke var mig muligt, at aſſige en Dom

Dom over min Medforbryder, førend jeg havde fremstillet og anklaget mig selv. Jeg kan og heller ikke nu paa anden Maade befries for min Samvittighedsangest, end derved, at jeg anraaber Retfærdigheden, offentlig at affrage det gruesomme Mord, jeg har begaaret paa min Belgisrer. Desaarsag bevidner jeg hermed for den altestedsnærværende Gud, og for denne hele Forsamling, at jeg er skyldig, og forlanger en Dødsdom affagt over mig, som over en grov Forbryder. »

Saaledes talde Borgmesteren. Man føresiller sig lettelig, hvormeget den hele Forsamling sattes i Forundring herover. — Imidlertid blev hans Begjæring indrømmet, og en Dødsdom fældet over ham, og han døede med et angerfuldt og bødfærdigt Hjerte.

O hvor daarligt er det, naar Mennesket ved Synd og Forbrydelser vil erhverve sig tilmelig Lykke, som han dog siden ikke rolig kan nyde! —

De lastefulde have ingen Nøe. Jesai. 48, 22.

80. Menneskefjerlighed.

Et hollandsk Skib, som var bestemt til Ostindien, laae for Anker ved det gode Haabs Forbjerg i Afrika, og ventede paa gunstig Wind

til videre Afresse. Med eet rejsde sig her en hæftig Storm, som uafbrudt rasede i to Dage og Nætter. Skibet blev hartad ganske skjult af Bolgerne, fæstedes snart paa een snart paa en anden Side, og var hvert Øjeblik i øjensynligste Fare. Omsider paa tredie Dag blev Stormen saa hæftig, at Ankertougene sprang, og Skibet altsaa blev bortdrevet af Bolgerne. Paa een gang blev det af Stormen med saadan Magt fastet paa en Sandbanke, at det skiltes ad. Nu stod det fast; eet Stykke rev sig derpaa los efter et andet, og man saae grandgiveligen for Øjnen, at det hele Skib om ganske fort ville oples ses i Havet. Folkene paa Skibet bestedtes i største Angest og Besyrtelse. De saae deres visse Dod for Øjne, og vidste intet Middel, til at undgaae den.

Skibet var omtrent trehundrede Skridt fra Land. En stor Mængde Mennesker stod paa Strandbredden, og betrakte den Fare, hvori Skibsfolkene svævede. De Ulykkelige kregen om Hjelp og Redning. Men Ingen vilde vove sig med en skrobelig lille Baad, igjennem de strækkelige Stormvinde og uhyre Bolger, hen til det sonderslagne Skib, for at afhente de Ulykkelige. Ingen vilde vove det. Kuns en gammel Bonde paa halvfjerdindstyve Aar, ved Navn Woltesmade, fattede den dristige Beslutning, at redde sine nødlidende Brødre. Han vendte sig til de øvrige Læskuere, og raabde:

"Skuf-

"Skulde vi være Mennesker, og ikke redde vore Medmennesker? Skulde vi rolig se paa, at Mennesker omkom for vore Øjne? Hvad hjelper det, at staae her og jamre? Kunne vi ikke giøre mere? Mennesker! hjelper Mennesker, ellers Ære ikke Mennesker længere."«

Saaledes raabde Woltemade, og de andre svarede: "Hvor gjerne vilde vi hjelpe, naar vi kuns funde! men hvem kan?"«

"Hvo der vil, han kan" — raabde Woltemade, og dermed løb han hjem, hente sin Hest, gav den noget Brændevin til Styrkning, satte sig paa den, gjorde Fodderne faste i Stigbojslerne, og begav sig saaledes i Guds Navn i Sæn. Da de øvrige saae hans Forehavende, raabde de:

"For Guds Skyld! Woltemade, hvad gør Du? er Du afsindig?"«

Men han kerede sig ikke om deres Raab, arbejdede sig allene med sin Hest frem igjennem Stormen og Bolgerne, og kom om sider lykkelig til Skibet. Nu tilraabde han de Rødklidende:

"Mod! Mod! forlader Eder paa Gud! lader ikke Modet falde! der er endnu Redning tilbage. Jeg vil giøre, hvad jeg kan; efterhaanden bringe Jer i Land. To af Jer springer nu ned, og holder sig faste ved Rumpen af min Hest. Gud vil sikkertig hjelpe os over; jeg kommer da igjen, og afhenter flere.

Men kuns To paa Gangen ! kuns ikke flere !
for Guds Skyld ikke flere ! „

Gaaledes raabde Woltemade ; og strax
sprang to Mennesker ned fra Skibet , holdt
sig faste ved Hestens Rumpe , og nu arbejdede
Woltemade sig igjennem Stormen og Bolger-
ne med dem , og bringer dem lykkeligen til Land.

Tilstuerne falde i Forundring over Os-
dingens Mod og ædle Iver ; de Reddede hart-
ad tilbede ham af Taknemmelighed og Glæde ;
han derimod har ikke Hensyn til dem , som ere
reddede ; men allene til dem , som endnu ere tils-
bage at redde . Hans Venner forestilde ham , at
saabel han som Hessen vare allerede udmattede
ved den første Strabatse , og umueligen vilde ud-
holde samme endnu engang . Men nu lod han sig
end mindre holde tilbage , end forstegang . Thi
han havde hørt de Ulykkeliges Angestrig nær-
ved , havde hørt deres Fortviblelse , og brændte
derfor end mere af Begjerlighed , efter at redde
dem . Han begav sig altsaa atter i det brusende
Hav , arbejdede sig igjennem , naaede Skibet ,
og raabde :

”Aller To ! men , for Guds Skyld , kuns To ! „

To springe igjen ned , hænge sig ved Hestens
Rumpe , og han bringer dem lykkeligen til Land.

Den ædle Woltemade vender atter til-
bage ligesom tilforn . Jo oftere han vover sig
i Gas-

i Faren, jo større Tilskuerernes Forundring bliver, desto ivrigere bede ogsaa hans Venner ham, at staane sig selv. Men intet holder ham tilbage; han agter end ikke paa sin egen og Hestens Træthed. Begierligheden efter at hjelpe, driver ham syvgange i Vandet, og syvgange kommer han ogsaa igjen tilbage til Land, og hvergang medbringer han to Mennesker.

Gjorten Mennesker, som den edle Woltemade havde reddet, staae nu paa det torre Land. Men endnu ere nogle faa tilbage paa Skibet. Ogsaa disse vil han endnu redde, begiver sig ottendegang i Søen, og naer lykkeligen Skibet. Han raabde som tilforn: kuns To! ikke flere! Men han raaber omsonst. Tre Mennesker springe paa eengang ned. To gribte Hestens Klumpe, og den tredie Bidselet. Men nu er Byrden for svær; omsonst anstrenger Hestien alle Krefter. Omsonst givt Woltemade sig Umage, for at hjelpe den. Den kan ikke mere; Lasten ved Bidselet nedtynger dens Hoved og Hals i Vandet, den synker, og de tre Mennesker, som hang ved den, omkomme — og selv den edle Woltemade, Menneskevennen, opgiver her Livet for sine Brødre, og hans Sjel iler henover til et bedre Liv, hvor han modtager sionneste Lon for sin Menneskefjelighed.

81. Højmodig Handling.

I Aaret 1702 rykkede Peter den Store, russisk Kæsser, med en anseelig Hær mod de svenske Grændser. Han gjorde adskillige frugtesløse Angreb paa Notteborg (nu Schüsselburg); og sendte om sider Gorsten Galizin, Oberst for Garde, med et udvalgt Korps mod Pladsen, for at indtage den med stormende Haand. Galizin satte med sine Tropper over Vandet, og landede tæt ved Fæsiningsværkerne, som hartad strafde sig ligetil Floden. Men her blev han modtagen med saadant Mod af Besætningen, og et saadant Blodbad anrettet blandt hans Folk, at Peter, som nu ansaae det for umueligt, at bestorme Pladsen, ufortøvet assendte Ordre til sine Russere, at de skulle trække sig tilbage. Men Gallizin begrede sig, for at adlyde denne Besaling, og sejede endnu til sit afflaaende Svar: "Siig min Monark, at jeg nu ikke længere er hans Undersaat, i det jeg har begivet mig under en ham saa overlegen Magts Beskyttelse." Derpaa vendte han sig til sine Soldater, indgjord dem Mod ved Ord og Exempel, forde dem mod Fienden, besteg Murene, og erobrede Fæstningen. Peter blev saa overrasket ved denne Handling, at han ved første Sammenkomst med Galizin sagde til ham: "Gorlang af mig, hvad Du vil, kuns Mosskau og min Katharina undtagne." Galizin forlangde i Øjeblikket med ædleste Højmodighed Tilgivelse for sin gamle eftertragtede

Ris

Rival, Gorsten Repnin, som fra en Feldtmarskals Rang var af Kaiseren fornødret til gemeen Soldat. Han erholdt Benhærelse, og med samme Monarkens Fortrolighed, Repnins Højagtelse, og Folkets lydelige Bifald.

82. En tro Page.

Da Hertug Moritz af Sachsen i Maaret 1542 bivaanede Tyrkekrigen i Ungarn, reed han engang om Morgenen udenfor Lejeren, for at recognoscere Fienden. Han havde kunst en svag Bedækning med sig, og en Page (en adelig Tjener) ved Navn Sebastian Reibisch.

Næppe bare de komme et lidet Stykke fra Lejeren, forend de blevne omringede af en Hob tyrkiske Rytttere. Der var hartad intet andet Middel tilovers, end enten at give sig fangne, eller blive paa Plætten. Ikke destomindre besluttede de dog, at værge sig saalænge, indtil maaskee Nogen fra Lejeren kom dem til hjælp. Hertugen angreb Tyrkerne modig, og han saavelsom Reibisch viisde her ubeskrivelig Tapperhed. Men saasom hans Svite ikke hurtig nok fulgte ham, blev Hertugens Hest skudt under ham, og Kastetten slaaen af Hovedet; ja han blev saagar kastet til Jorden og omringet af Tyrkerne, som nu stormede los paa ham med dragne Sværd.

Her var han i sørste Fare, for at blive myrdet eller fangen af Tyrkerne. Men da den tro Neibisch saae dette, sprang han af sin Hest, fastede sig over Hertugen, bedækkede ham med sit Legeme, og lod sig saalænge hugge og stikke, indtil omisder en Eskadron af deres Ryttere kom til, og reddede Hertugen.

Den fortræffelige Neibisch, som opoffrede sit Liv for sin Herre, havde faaet saamange farlige Saar, at man har ham halvdød til Lejeren, hvor han strax derpaa døede.

83. Hjelp den Nodlidende.

Det er bekjendt, at de franske Emigrantere, eller Adelige og Geistlige, som ere udvandrede af Frankrike, have i en Tid af otte Aar forstørstes delen opholdt sig i Tydskland, og snart hist snart her sagt og fundet et Tilflugtssted. En stor Maengde af disse opholdt sig og i Rigssstaden Wezlar; og der vare mange iblandt dem, som levede her i sørste Usselhed. En af dem, en fransk Præst, af den katholske Religion, boede hos en lutherst Kantor i Wezlar. Denne gode Mand havde selv kuns lidet, og sad i meget kummerlige Omstændigheder; men dog vilde han efter sin ringe Evne bidrage til, at lindre sine Medmenneskers Nød. Han lod den franske Præst boe frit hos sig, som og spise frit ved sit Bord.

Da

Da de Franske i September 1795 gik over Rhinen ved Düsseldorf, og nærmede sig Rigs-staden Wehlar, forsviede de fleste Emigrantere sig bort, som havde opholdt sig her, og ligeledes Præsten, som boede hos Kantoren. Men efterat den franske Armee den 12te October var slagen ved Hochst, og dreven tilbage over Siegfloden, skrev den velgjerrige Kantor den franske Præst til, at han nu igjen var ganske sikker i Wehlar, og at han kuns fulde komme til ham; han vilde igjen optage ham i sit Huus, og dele sin Bid Brød med ham.

Denne gode Mand fandt sin største Glæde i at gisre Godt, stiondt den, som oppebar Vel-gjerningerne, var af en fremmet Nation, og af en anden Religion.

84. Hvad dog en ond Samvittighed kan giore!

I en lidet Stad i Italien vare nogle Haandværkssvende forsamlede i et Værtshuus, drak med hinanden, og kom omsider over en ringe Ting i hæftig Trætte. I Bredet trækker En sin Kniv, jager den i Brystet paa sin Kammerat, og løber derpaa ubemærkt med den blodige Kniv i Haanden ud paa Gaden. Udenfor Porten finder han under et Træ en anden Kammerat, som ogsaa havde drukket med dem, men

som var gaaen bort før Striden begyndte, og nu laae her i Græsset, for at udsove Rusen. Morderen tager sin blodige Kniv, stukker den i den sovende Kammerats Bælte, og iles bort.

I midlertid opkom stor Alarm i Byen over det begangne Mord. Den Myrdedes Legeme blev bragt for Retten og besigtiget. Man ud-sendte Soldater paa alle Kanter, for at opføge Morderen. Disse sandt omsider udenfor Porten det sovende Menneste, som havde den blodige Kniv i Bæltet. Man ansaae ham fuld og fast for Morderen, og bragde ham i Fængsel.

Næste Dag, da han havde udsovet Rusen, erfoer han først, hvorför man holdt ham fangen. Han veed af intet Mord; men Kniven vidner imod ham. Han kommer i Forhør; men beskjender intet. Man bringer ham omsider paa Pinebænken, for der at bringe ham til Bekjendelse. Wel er han sig sin Uskyldighed bevidst; men, da han ikke kan udholde Piinsterne, beskjender han omsider Mordet, som han dog aldrig har begaet. Han bliver altsaa dømt til Døde.

Da han førtes til Rettersedet, fulgte en stor Mængde Mennesker bagefter, for at see hans Henrettelse. Blandt disse var ogsaa hin Haand værkssvend, som havde begaet Mordet, og stukket den Uskyldige Kniven i Bæltet. Hans Forbrydelse var aldeles skjult; intet Menneste tænkte paa, at han var Morderen. Men hans onde Samvittighed havde dog stedse foruroliget

og

og ængstiget ham; den havde til alle Tider føreholdt ham, at han paa denne Maade blev en dobbelt Morder, da ogsaa hans uskyldige Kammerat skulde dse for hans Skyld; disse Tanfer havde ingensteds forundt ham Roe. Men, da han nu saae, at hans ulykkelige Kammerat blev udført som et uskyldigt Slagtoffer, bestedtes han i saadan Samvittighedsangest, at han frivilligen løb hen, og angav sig som Morder. Han maatte altsaa lide den fortjente Død, og den Uskyldige blev løssladt.

85. Hvor skint, naar Godskende elße hinanden.

En riig Mand i Wien havde fem Born. En Datter var givet, og levede lykkelig; men Faderen var dog ikke fornøjet med dette Givtermaal, og dette vilde han endnu efter sin Død lade hende haardt undgjælde. Thi da han døde, efterlod han sig et Testamente, hvori han tillagde ethvert af de andre Born tyvetusinde Rigsdaler, men den givte Datter funs femtusinde.

Da Testamentet blev aabnet, var en Son nærværende. Denne holdt det for ubilligt, at den givte Søster skulde affortes noget. Desaarsag rejste han hen til sine øvrige Godskende, og sagde:

"En af Jer er paa en vis Maade udelukt af Testamentet. Men det er ubilligt. I vide end-

endnu ikke, hvem det angaaer. Vi ville nu desaarsag afgjøre imellem os, at vi dele Arven i fem lige Dele. ^a

De øvrige Godskende lode sig det gefalde, og Forlighet blev sluttet. Derpaa aabenbarede han dem, at det var den givte Øsster, som var forurettet i Faderens Testamente. Dog nu gif hun i lige Arv med de øvrige.

86. En højmodig Rover.

Paa Den Korsika blev en Stratenrøver greben, og skalde henrettes. Men han fandt imidlertid Lejlighed, til at komme ud af Arresten, og undslap lykkelig. Soldaten, som havde staætet Vagt ved Gangselet, blev desaarsag drægen til Ansvar, og efter Krigsartiklerne dømt fra Livet.

Dette sik Roveren at vide. Hans Samvittighed var endnu ikke ganzke forhærdet. Havde han end ingen Betænkning gjort sig af at stælse, funde han dog ikke føre det over sit Hjerte, at et uskyldigt Menneske skulde for hans Skyld miste Livet. Han begav sig derfor i største Hast til den franske Kommandant, og tiltalte ham saaledes:

"Kjender De mig ikke, Hr. Kommandant?
— Jeg hører, at en af Deres Soldater skal skydes til Døde, fordi han har ladet en Arrestant undslippe, som dog igjen kan leveres i Deres Hænder. ^a"

"J

"J vore Hænder? hvorledes da? hvor ek han? hvor har han begivet sig hen?"

"Han staaer her for Deres Øjne."

"Hvad hører jeg?"

"Sandhed. Jeg er den Fange, De domde til Døde; jeg kommer, for at lide min Straf, skonadt jeg nu lettelig kunde have undgaaet den. Men aldrig vil jeg tillade, at en Uskyldig dør for min Skyld.

Den franske Officier blev saa rørt ved Røverens højmodige Sindelav, at han ganske henrykt udraabde:

"Nej, Du skal ikke dør; jeg bemaader Dig; ogsaa Soldaten skal igjen faae sin Frihed; men bestræb Dig for, fra nu af ved en sand Bedring at indholde Frugterne af din Højmodighed; thi Du er født til at være en ærlig Mand."

87. En Skændig Son.

En ung Kaiserlig Officier, som var en stor Ødeland, plagede altid sin Fader for Penge, under det Paaskud, at han ingenlunde kunne komme ud med sin Gage. Hans Fader, som var kaiserlig Embedsmann, og havde en offentlig Kasse under sin Forvaltning, gav ham ofte Penge; men, da Snnen om sider drev sin Ødselhed for vidt, og paa eengang forlangde 300 Rigsdaler af Faderen, hvorhos han foregav, at

han paa nærværende Tid nødvendigen skulle bruge denne Sum, hvis han ikke vilde see sig utsat for Eressorliis; anstillede Faderen sig, som om han ikke havde mere, tog derfor 300 Rigsdaaler af den kajserlige Kasse, gav sin Son dem og sagde, at han for nærværende Tid ikke kunne hjelpe ham paa anden Maade. Han haabede, herved at bringe Sonnen til Estertanke, at han ikke i Fremtiden skulde forsøde saamange Penge paa en saa strafværdig Maade. Sonnen modtog Pengene, og gik bort; og Faderen lagde igjen strax af sit eget, hvad han havde taget af den kajserlige Kasse.

Kajseren havde fort forher udstedet en stræng Forordning til alle Embedsmænd, hvori han truede den med haardeste Straf, som dristede sig til at angribe en kajserlig Kasse; derimod lovede han den en anseelig Belønning, som kunde angive en saadan Forbryder. Denne Forordning var bekjendt for hin ungे udsvævende Officier. Han besluttede altsaa, at blive sin Faders Angiver, og derved fortjene den udsatte Belønning. Han gik selv til Kajseren, og sagde med en skinhellig Hylkermine, han ansaae sig forpligtet, til at angive, at hans Fader havde taget 300 Rigsdaaler af den kajserlige Kasse. Kajseren assendte strax Folk, som skalde undersøge Kassen og estertælle Pengene; og disse fandt, at ingen Skilling manglede. Men de erfore tillige

Sa-

Sagens helse Sammenhæng, og fortælde den igjen for Kæsseen.

Den retfærdige Monarch, Kæssee Joseph den Anden, domde nu den skændige Son til en tiaarig Tugthuusstraf. Faderen derimod gav han et Tillæg i Lønnen, for derved at trøste ham i hans billige Kummer og Sorg over en saa vanlig Son.

88. Edel Handling af et Menneske, som mange ansee for uærligt.

I Berlin er en Forordning, at Enhver, som vil holde en Hund, skal løse et Tegn hos Skarpretteten eller hans Folk, som koster tolv Skilling. Men naar en Hund uden saadant Tegn løber omkring paa Gaden, har Skarpretteten Ret, til at slaae den død paa Stedet, eller tage den levende med sig.

Samme steds var en fattig Enke, som tilforn havde været i Velstand, men nu ved Ulykkesfælde var kommen saaledes tilbage, at hun af sin Formue ikke havde mere tilovers, end en lidet spansk Hund. Denne havde hun inderlig kjer, og vilde nsdig miste den. Men da hun omsider ikke længere vidste Udveje til Brod, saae hun sig nødsaget, til ogsaa at sælge den. Hun tog den derfor paa Armen, og bar den selv hen

til en riig Mand, som ofte tilforn havde budet hende anseeligt for den.

Undervejs satte hun sig ned paa en Trappe, for at udhvile lidet. Hendes lille Hund løb omkring hende. Da hun mindst ventede det, kom en af Skarprettens Folk; og, da han saae, at Hunden intet Tegn havde, tog han den op, og gif bort med den. Enken raabde efter ham, men han hørde ikke hendes svage Raab blandt Brimmelen af Mennesker.

Hun rejser sig, iles efter ham, henter ham ind, og forestiller ham, at hun ikke havde haft saameget i Eje, at hun kunde løse et Tegn, og at hun just nu var i Begreb med at sælge Hunden, for derved at opholde Livet.

Den gode Karl havde Medynk med hende, gav hende strax Hunden tilbage, og oven i Kistebet et Tegn til den.

Konen tog sin Hund og gif bort. Folkene, som havde seet dette, forundrede sig storligent over, at et saadant Menneste havde et saa medlidende Hjerte, og sammenstioede nogle Rigsdales, som de gave ham til Besonning for hans Godgiorenhed.

Han modtog Gaven med Taknemmelighed; beholdt den dog ikke selv, men gif efter den fattige Enke. Hun var allerede gaaen ind i Huset, hvor hun vilde sælge Hunden. Han blev staende ved Døren, indtil hun kom ud igjen; derpaa gif han hende imode, og sagde:

"Her

"Her, modtag dette. For Eders Skyld
har jeg faaet disse Penge; behjelp Jer dermed,
thi jeg behøver dem ikke." *a*

89. Sjeldens Højmodighed.

En fornem Dame i Paris, Grævinde von Villacerf, lod sig engang aarelade. Hun bestjende sig dertil af en duelig og meget beramt Læge. Men samme var denne gang saa uheldig, at han overslog hende en Pulsaare. Vel stilles des Blodet; men Saaret blev saa farligt, at Koldbrand slog sig dertil efter nogle Dages Fortsættelse. For nu at beholde Livet, maatte hun bestemme sig til, at lade Armen affætte. Dette skeede og virkelig. Men Operationen løb etter saa ulykkelig af, at hun strax derpaa døede.

Før sin Død gjorde hun endnu sit Testamente. Hun bestemde deri, at Lægen, som havde aareladt hende, for Livstid skulde have en aarlig Pension af hendes Midler. Hun lod følgende Ord tilføje i Testamentet:

"Jeg testamenterer Lægen denne Pension, fordi jeg forudseer, at den Ulykke, han ved U forsigtighed har tilføjet mig, vil for Fremtiden beroeve ham al Kredit, og han ingen Fortjeneste mere vil faae. Men hvoraaf skulde siden den stakkels Mand leve?" *a*

Sjeldent Exempel paa Højsmodighed, som ikke allene kunde tilgive en saadan Fejl, men endog gisre vel imod den Fejlende, som børse vedte hende Livet!

90. De brave Borgere af Calais.

Kongen af Engelland, Edvard den Tredie, som regjerede fra Aaret 1327 til 1377, gjorde Fordring paa Kongeriget Frankrike, og førde en langvarig Krig, for at erobre det. I Aarene 1346 og 1347 belejrede han den faste franske Stad Calais, som ligger ved Søen, hvorfor det og var ham meget magtpaasliggende, jo før jo hellere at faae den. Men Indvaanerne forsvarede sig over et heelt Aar af yderste Kræfter. Gouverneuren, Græve af Bienne, var deres Ansører. Det er næsten utroligt, hvad Majestæt, Arbejde, Bekymringer og Farer dette brave Borgerslab paatog sig, for at beholde og forsvere deres Stad.

Men Engellænderne gjorde sig og imidlertid al muelig Umage, for at erobre Staden. Dag og Nat beskæftede de uafsladelig Boldene; men naar de havde stadt en Nabning i Boldene, hvor de Dagett derpaa tænkde at løbe Storm; blev Boldene igjen om Natten istandsatte af Borgerne, og om Morgenen faae man ingen Nabning mere. Øste blevde de yderste Fæstningsværker med Storm angrebne af Engellænderne; men Stadens Borgere sloge dem bestandigen igjen tilbage.

Omsider gjorde Hungeren mere for Kongen af Engeland, end hans Vaaben. Thi Levnetsmidlerne i Staden vare alle opspiste. Efterat Borgerne havde fortæret deres forsultne Øvæg, samlede de Orme og Insekter; spisste kogt Læder og Ukrud, og en Bid muggent Grød blev hos dem anseet for en Lækkerbidssen. I Fortvivelse gjorde de omsider et dristigt Udfald i den fiendtlige Lejer. Engellænderne sloges tapper med dem, og efter en langvarig, blodig Fægtning, blev Gouverneuren i Staden tagen fangen, og Borgerne, som ikke vare omkomne i Striden, maatte trække sig tilbage til Staden.

Efterat Gouverneuren var fangen, overgav man Stadens Kommando til en simpel, men meget retskøn Mand, ved Navn Eustach Saint Pierre. Denne indsaae snart, at man ikke længere kunne forsvare Staden, og gjorde derfor Kongen af Engeland det Forslag, at overgive Staden, dog under den Betingelse, at alle Indvaanerne maatte drage frit bort.

Kongen modtog ikke denne Betingelse. Han var altfor forbittret paa Borgerne af Calais, fordi de ved deres Tapperhed havde op holdt ham saalænge, og besluttede derfor, at tugte dem paa en exemplarisk Maade. Dog vilde han undgaae Skinnet af Gruesomhed.

Han sendte derfor en Officier, ved Navn Walter, til Staden, og lod Borgerne sige: at skjondt de som haardnakfede Førreder imod

ham, deres virkelige Herre, fortjende Dødsstraf; ville han dog lade Maade gaae for Met, og saaane det hele Folk: men under den Betingelse, at man overleverede ham sex af de fornemste Borgere, som efter Fortjeneste burde undgaaelde for Oprøret.

Alle Indbaanerne, som endnu varer i Live i den ødelagte Stad, stode paa Torvet, og ventede med bækende Hjerter Kongens Svar. Da de havde hørt samme, udbredte Skræk og Angest sig over deres blege Ansigtter. Enhver ansaae Døden som sin egen Skjebne. Thi hvo kunde udelukke sig fra den haarde Dom? Alle havde lige Skyld i Fiendens Øjne; thi enhver havde gjort sit Muelige til Stadens Forsvar. Enhver maaatte altsaa finde sig i at udleveres, og saae en nær Dødsfare ligesom for Øjne. Dog var dette ikke det eneste, som ængstigede dem; de bare meget mere bekymrede over, at de ikke vidste, hvem de skulde udlevere? Man forestiller sig lettelig, hvor tungt det var dem, at udlevere deres Brødre og Beslægtede, ellers deres tappre Venner og Naboer, som saa ofte havde vovet deres Liv, til Stadens Forsvar. En bange Laushed, dybe Sukke og Klager fulgte paa den engelske Officiers Tale.

Omsider steeg Kommandanten Eustach Saint Pierre op paa en lidet Forhøjning, og talte Forsamlingen med følgende Ord:

"Mine Venner! vi ere nu bragte til det Yderste. Enten maae vi opfylde vor tyranni-

ste

ffe og trødße Fiendes Betingelse, elster og vor
Stad bliver indtagen med stormende Haand, og
vore Koner og Børn myrdede af de blodtørstige
fiendtlige Soldater. — Seer Eder omkring her,
mine Venner! og vælger dem, som I ønske, at
overgive som Slagtoffere for eders Sikkerhed.
Hvem af disse ville I vel bestemme til Marter,
Øjen eller Strikken? Er der vel een iblandt os,
som ikke har vaaget, stridt og blødt for Eder?
Er der vel een iblandt eders Medborgere, som
ikke i denne skrekkelige langvarige Belejring har
udstaet tusindgange frygteligere Angst og Angest,
end Doden selv er, paa det I og Eders endnu
kunde opleve Noelighedens Dage, og nyde Fre-
dens Frugter? Ville I vel altsaa overgive eders
Forsvarere til Fordærvelse? Nej, det ville, det
kunne I sikkerlig ikke giøre. Retfærdighed, Ere
og Menneskefjelighed giøre Eder dette unueligt.
— Hvad bliver tilovers for os? hvorved funne
vi undgaae denne Uretfærdighed imod sex af vore
Medborgere, og paa den anden Side alligevel
skaane Staden for Ødelæggelse og Plyndring?
Et Middel er tilovers for os, et naaderigt, for-
træffeligt, guddommeligt, stort Hjælpemiddel. Fin-
des her En, som Dydten er dyrebarere end Livet,
han frembyde sig til Offer for sine Medborgeres
Befrielse. Han vil ikke mangle den Hojests Bis-
fald og Velsignelse. *a*

Saaledes talde han; — og derpaa fulgte
nu en almindelig Taushed. Enhver saae sig om
efters det Exempel paa Dyd, som vilde oposse

sig selv for sine Medborgere; men endnu havde ingen bestemt sig til, selv at afgive dette Exempel.

Omsider begyndte Eustach Saint Pierre paa ny:

"Det var nedrigt af mig, om jeg forlangde noget af Andre, som jeg ikke selv var villig til at giøre. Men jeg vilde ikke beroeve nogen af Eder det Fortrin og den Ære, først at tilbyde sig til dette Offer. Thi jeg tvivler ikke om, at jo mange iblandt Eder ville være ligesaa beredvillige dertil, som jeg. Men maaske holder Medladdenhed og Beskedenhed dem tilbage; maaske frygte de for, at blive anseete for stolte og forfængelige, naar de deri vilde forekomme Andre. Jeg maa altsaa giøre Begyndelsen. Da J have valgt mig til Kommandant for Staden, vil jeg og være den første, der tilbyder sit Liv for Eder. Dette gior jeg da med Glæde. Hvem folger mig?"

Strax tilbød hans Son sig, et ungt Menske i favreste Alder, at følge sin Faders Exempel.

"Ach, mit Barn!" — udraabde Faderen — "jeg skal altsaa togange opossres? Dog lad det saa være! Dine Aar ere vel faa, men de ere fuldbragte, min Søn! Hvo der oposfrer sig for Dydens Skyld, har naaet Livets yderste Maal og højeste Djemeed. — Hvem kommer nu, mine Venner? Dette er Heltetimen."

Strax tilbøde sig endnu tre af hans nærflægtede. Den ene hedde Johan de Aire, den anden Jakob Bissant, og den tredie Peter Bissant.

Den

Den engelske Officier Walter, som stod derhos, faldt i storsie Forundring over den Be- redvillighed, med hvilken disse Mænd tilbode sig til Slagtoffere. Taarer strømmede ned over hans Kinder, og han udraabde: "Ach, at jeg dog ikke er en Borgers af Calais!"^a

Nu manglede kuns sjette Mand. En Mængde Borgere tilbød sig, og man maatte ved Lodkastning udvælge een.

Derpaa bleve Stadens Negler overleverede den engelske Officier. Han tog de sex Fangne i Forvaring, lod Portene aabne, og gav de øvrige Borgere Tilladelse, at drage bort igjennem Engel-sændernes Lejer.

Førend dette stede, bade de om Tilladelse, at tage Afsked med deres sex Medborgere, som opoffrede sig for dem. Hvilkens rørende Afsked! Alle Borgere af Calais trængde sig med deres Koner og Barn omkring de sex Fangne, omfavnede, flyngede deres Arme fast omkring dem, kastede sig for deres Hædder, takkede dem, sukkede og græd højt, og deres Smærtes og Kjel-ligheds forenede Skrig trængde igjennem Stads Porte, og hørtes over hele Lejeren.

Da Engelsænderne så at vide, hvad der foregik i Calais, rortes deres Hjerter af Med-ynd. Og da de udhungrede Borgere marscherede igjennem den engelske Lejer, frembar enhver engelsk Soldat en Deel af sine Levnetsmidler, og meddelede dem saameget, som de kunde høre.

Tilsidst kom Walter med de sex Slagtoffere, som allerede bare Strikken om Halsen, hvilken de frivilligen havde paalagt sig selv. Engelslænderne løb til fra alle Kanter, for at see, betragte og beundre denne lidet Flok Helte. De bukkede sig for dem, og beviisde dem Bisald og Højagtelse paa Grund af deres Dyd.

Saa snart Kongen saae de sex Gangne, spurgde han Walter: "Ere disse de fornemste Indvaanere i Calais?"

"Ja, naadigste Herre! og ikke blot de fornemste i Calais, men i hele Frankrige, naar man bedsummer Menneskene efter deres Dyd."

"Bleve de fredelig udleverede? Var inget Opsætighed? ingen Opstand blandt Folket?"

"Nej, naadigste Herre! Det hele Folk var før omkommet, end det havde udleveret den Rigeste iblandt dem. Disse have frivilligen overgivet sig, og komme her, for med deres Liv, som den kostbareste Løsepenge, at betale for mange Tusinde."

Kongen var ved sig selv forbittret over den Koes, Walter lagde paa Borgerne af Calais. Dog skulde han sin Vrede, og sagde: "Erfarenhed har til alle Tider lært, at Lemfældighed gør intet Gode, men derimod kuns indbyder Folket til nye Forbrydelser. Straenghed er ofte for noden, for at vedligeholde Kydighed; og uden Straffe og afskrækende Exempler vilde man ganske spotte Lovene."

Der-

Derpaa befoel han, at føre de sex Fanger til Døden, og sagde til Eustach:

"Eders Opsætsighed imod mig, som den franske Kongekrones retmæssige Arving, forøges uendelig meget ved eders nærværende Frækhed."

Vi forlange intet af Eders Majestæt, svarede Eustach, uden det, De ikke kan negte os.

"Og hvad er det?"

Deres Højagtelse, naadigste Herre!

Med disse Ord gik de bort, og vare beredte til at døe. Men i samme Øjeblik ankom Dronningen af Engeland i Lejeren. Walter ilde hende imøde, hilsede hende, og fortælde hende tillige Historien om de sex Slagtoffere. Saa-snart hun kom til Kongen, forlangde hun at tale med ham i Enrum, og bevirkede her ved sin Forbøn, at de sex Gangne erholdt Pardon, og igjen blev løsladte.

Kongen af Frankrike roesde og bæsnnede ikke blot disse sex, men og alle øvrige Borgere af Calais, for deres Tapperhed, Trostil og Kjelighed til Gædrelandet.

91. Spillesnge forleder til de største Forbrydelser.

Et ungt Menneske, som studerede ved et berømt Universitet i Tyskland, havde i de to første

første Når opført sig saa vel, at ikke allene hans Lærere, paa Grund af denne hans Skikkelighed, agtede ham højt, men endog andre Folk elskede ham. Men til Ulykke kom han i Selskab med nogle slette Personer, som blandt andet ogsaa forførde ham til Spil. Han spillede uheldig, og tabde sine Penge.

Skaden burde have gjort ham klog. Men nu blev han end hidsigere; han vilde have sine tabte Penge tilbage, og tabde derved endnu flere. Nu maatte han giøre Giæld. Og da han bestandigen vedblev at spille, kom han omsider saa dybt i Giæld, at han næsten slet ikke mere torde lade sig see offentlig.

Hvad var her at gisre? Han forlod Staden, og opholdt sig i nærmeste Landsbye. Her kunde han nu overveje sin sorgelige Forfatning. Han forfaldt til allehaande fortvivlede Anslag, for at redde sig af Nøden. O at dog hans Exempel maatte tjene Alle til Advarsel, som forfalte til Spil! Han, som tilforn havde været saa brav en Yngling, blev nu den største Forbryder.

Engang overnattede han i et Værtshus i Landsbyen. En Rejsende kom til samme Værtshus, og logerede i et Værelse, tæt ved det unge Menneskes. Denne hører, at den Fremmede om Aftenen, før han gik til sengs, talde Penge. Han spidser Øren, og den onde Begjærlighed efter den Rejsendes Penge vaagner hos ham. Han taler omrent saaledes ved sig selv:

"Din

”Din Fader vil ingen flere Penge sende Dig, saasom han først uylig har tilskillet Dig en anseelig Verrel. I Byen tør Du ikke mere lade Dig see. Og spille kan Du heller ikke længere. Hvad? om Du havde denne Fremmedes Penge: var Du da ikke paa eengang hjulpen? Men Du blev jo da en Thy? Dog, Du vil vel ikke blive den første, som har sjaalet, og heller ikke den sidste.“

Under slige urolige Tanker tilbringer han den hele Nat, og satter om sider det stændige Forsæt, at oppasse den Fremmede paa Landevejen, og fratauge ham Pengene. O Ryggesløse!

Hvo som viger fra Dyden, viger fra sin Lykke. Det viisde sig ganske tydelig hos dette Menneske. Det ondstabsfulde Forsæt, han havde fattet, skyttede ham i Gordærvelse. Var han vedbleven at være dydig og redelig, og havde endnu overvundet denne ene onde Begjærlighed, var han blevet hjulpen, og endnu paa selv samme Dag reddet af sin Nød. Thi Pengene, som den Fremmede forde hos sig, vare bestemte til ham. Han havde fort forher skrevet sin Fader til, og underrettet ham om sin Nød; og hans Fader sendte ham nu disse Penge. Den Rejsende, som havde dem med sig, var hans Morbroder, som just var i Begreb med at rejse til Byen, for at overlevere ham disse Pengene. Men han kjendte ham ikke.

Strax om Morgenens ved Solens Opgang
begav den Fremmede sig paa Vejen til Byen.
Det unge Menneske forekommer ham ad en nærmere
Vej, lurer paa ham i Skoven, overfalder
ham, for at fratauge ham Pengene, og, da han
gior Modstand, gjennemborer han ham paa Ste-
det. Og nu, da den Uskyldige ligger og sovn-
mer i sit Blod, og drages med Doden,aabner
han i Hast hans Vadsek, for at udtage Penge-
ne. Men hvilken Skræk og Beskyrtelse over-
falder ham, da han her finder et Brev fra hans
Fader med 200 Rigsdaler! Med skælvende
Haandaabner han Brevet, og læser:

"Banartige Son! Jeg sender Dig hermed
200 Rigsdaler, og haaber, at Du dog engang
omviser lader Dig overvinde ved min Godhed.
Din Moder græder hverdag vel tusinde Taarer
for din Skyld. Hendes Broder, som saa ofte
bar Dig paa sine Arme, medens Du endnu var
Barn, har besøgt os. Men saasom han nu ikke
havde seet Dig fra dit sjette Aar af, bad han
mig, at leve ham Pengene med, paa det han
dog engang igjen kunde see Dig. Han har i
Suide, at testamentere Dig og dine Gudslynde
sin hele Formue. Er ham som din Fader, og
beviis ham al muelig Fojelighed. Vedergæng
ham efter en, for hans Alder saa besværlig Rejs-
se, som han blot har paataget sig for din Skyld.
— Opsør Dig nu bedre, og stænk mig dog en-
gang igjen Fornøjelse. Aftor ogsaa din fromme
Mo-

Moders Laarer, som din slette Opsørsel hidtil
har afpresso hende. *a*

Næppe havde han læst disse Ord, saa ge-
raadte han i Fortvivelse. Skrækkelig er An-
sten af en ond Samvittighed, naar den pludse-
lig opvaagner af sin Slummer! Denne unge
Forbryder havde den hele Nat neddysset og do-
vet sin Samvittighed, men kuns for en kort
Tid; thi nu opvaagnede den med alle sine Ova-
ler. Hans Faders Godhed, og de gode For-
maninger, han havde meddeest ham i Brevet,
havde rørt hans Hjerte; og dog sagde hans
Samvittighed ham, at han ikke fortjende denne
Godhed, at han var den stændigste Røver og
Morder, at han havde dræbt sin Morbroder og
Belgirrer. — —

Denne Samvittighedsangest kunde han ikke
udholde, og giennemborede sig selv med samme
Morderstaal, hvormed han havde ombragt sin
Morbroder.

92. Sand Edelmodighed.

Da den berømte og ulykkelige danske Rigs-
hofmester, Grev Corfitz af Ulfeld, saae sig nød-
saget, at undvige de farlige Snarer, som vare
lagte for ham, og sogde Beskyttelse hos Dron-
ning Christina af Sverrig, besværede den unge,
af Ulfelds Fiender ophidsede Konge, Friderich

den Tredie, sig eftertrykkelig derover. Men Dronningen gav Gesandten det fortræffelige Svar: Siig Deres Herre, at jeg i alt, som angaaer hans Interesse, ikke skal giøre andet, end hvad ret og billigt er; men jeg holder for, at jeg ikke kan negte Ulfeld Beskyttelse, uden at fornærme min Reputation; thi han har som uskyldig Mand forlangt Beskyttelse i mit Rige, for at svare paa de Beskyldninger, man giør imod ham, og lægge sin Uskyldighed for Dagen.

Da det ikke vilde lykkes paa denne Maade, siktede Gesandten ny Ordre fra Kongen: Han, Kongen, maatte lade Dronningen vide en Utroskab, som næppe havde sin Lige, og maatte vække Enhvers Afsky for Ulfeld. Da han nemlig var Gesandt i Holland, havde Kongen, af Medynk over Kong Carl den Andens slette og ulykkelige Tilstand i Engeland, givet ham Ordre at udbetale denne Konge fire og tyvetusinde Rigsdaler. Ulfeld havde og ansørt denne Sum som udbetalt i Regnskabet, og belagt den med en Kiosmands Kvittering, til hvilken Remissen skulde være skeet; men da man siden havde forespurgt hos den engelske Gesandt, om det var sandt, at hans Herre havde faaet disse Penge, saasom han intet havde tilmeldt Kongen af Danmark derom; havde den engelske Gesandt tilskrevet sin Konge desangaaende, som da lod ham svare, at han vidste ikke det mindste deraf, og i saa tilfælde ikke skulle have forsømt, at takke Kon-

gen af Danmark dersor. Forsikringen herom havde den engelske Gesandt for sin Afrejse fra København efterladt under sin egen Haand, og denne Forsikring oversendte Kongen af Danmark Dronningen af Sverrig, at hun deraf kunne se, hvad det var for en Mand, hun med saamegen Iver skjenkede sin Beskyttelse. — Herpaa svarede Dronningen med Afspekt: "Ulfeld er en ærlig Mand; jeg ejender ham altfor vel; han er ikke i stand, til at begaae fligt. Hvis han har sagt, at han har udbetalt Kongen af Engelland fire og tivetusinde Rigsdaaler; saa troer jeg, det saaledes forholder sia. Og hvis Kongen af Engelland negter det, saa har han lojet; ja, om tolv saadanne Konger, som Kongen af Engelland, havde vidnet derimod, saa torde jeg sige, de alle tolv havde lojet." — Men Dronningen lod det ikke forblive ved dette imellem fire Bægge forefaldne Optrin; men forstafede den undertrykte Mand Lejlighed, til oftentlig at forsvare sig mod denne skændige og ørerørige Beskyldning, i hendes, det hele Rigssraads, og den danske Gesandts egen Overværelse. Og her fremslagde Græve Ulfeld en Kvittering af den engelske General Montrose, hvori denne tilstod, at have oppebaaret af Græven i rede Penge, Vaaben og anden Krigsmunition, for tredivetusinde Rigsdaaler, saa at Ulfeld over de besalede fire og tivetusinde Rigsdaaler endnu havde tilskudt sextusinde Rigsdaaler af sine egne Penge, som han havde at fordre hos hans Herre.

Saaledes blev den første Mand i Riget af to Konger udraabt i Verden som Skjelm og Tyv, og hans ørlige Navn offentlig opslaaet paa Skamstøtter. At han intet forsonede, for at bringe Sandheden og Uskyldigheden for Dagen, er let at indsee. Det kom og omsider der til, at Kongen af Engeland maatte slaae sig paa Munden, selv tilstaae sin Overilelse, tilbagekalde sin Beskyldning, og lade den saa haardt fornærmede Mand vederfares Ret, i det han, under 11te November 1655 fra Eslln, tilskrev Kongen af Danmark et eget Brev, blot denne Sag angaaende.

93. Gud fænkde at giøre det godt.

I en vis Landsby levede en fattig Bonde, som ernærede sig redelig og skikkelig. Ved sin Flid bragde han det dertil, at han funde bygge sig et eget Huus, holde nogle Kreaturer, og selv dyrke sin Ager.

Men han havde en ond Naboe, som var meget misundelig paa ham, og saae skjært til alt, hvad der lykkedes for den flittige Mand. Misundelsen drev ham til Ondskab, saa at han fogde at skade sin Naboe. Thi saasom han ikke selv havde Lyst til at arbejde, og satte altting over styr, hvad han endnu ejede, ved Drif og Spil i Verethuset; saa funde han heller ikke lide, at den flittige Naboe lagde sig noget til Bedste. Han

Vær

var derfor Dag og Nat betænkt paa, at tilføje ham al optænkelig Skade.

Men den gode Naboe gjorde ham alt til Gefald. Han laande ham Korn til Brød og allehaande Huusgeraad, og sagde ofte til ham:

"Kjere Naboe! jeg lægger jer jo ikke et Straae i Vejen. Lader os dog leve i Fred!"

Men det hjalp altsammen ikke. Den misundelige Naboe vedblev stedse i sin Ondskab. Hvad Korn, han laande, betalte han aldrig, og var det eet eller andet Stykke Huusgeraad, slog han det isykker eller ruinerede det, førend han bragde det igjen.

Nu vilde den gode Naboe heller ikke løngere laane ham noget. Han var deri slet ikke at forståe. Men den onde Naboe blev nu langt værre, og begyndte paa ny at tilføje ham al Skade. Havde huin sat et Gjærde, rev han det om Natten ned igjen. Hans Kreaturer dræbde han ved Gift.

Men nu kommer først det værste. Efter Høsten kunde den gode Naboe ikke rumme al sin Sæd i Laden, men maatte sætte endeel i Stakke udenfor Huset. Og hvad gisr den onde Naboe? Han laae om Natten, og Misundelsen tillod ham ikke at sove; han stod da op, og antændte den gode Naboes Sæd. Derved kom ogsaa Laden og Huset i Brand, og lagtes i fort Lid i Aske. Men ogsaa den onde Naboes Huus var afbrændt. Dog

denne gjorde sig kuns lidet deraf, saasom han i Tide havde bortfort den Smule, han endnu ejede, og Huset var i Fæste.

Men den gode Naboe befandt sig i meget sorgelige Omstændigheder. Og det smærtede ham allermeest, at han intet andet funde formode, end at den onde, avindssfulde Naboe havde anrettet denne Ulykke. Kuns kunde han intet overbevise ham. Han sukkede til Gud, og sagde:

"Ach! gode Gud! det er haardt; i een Nat at tabe Huus, Hjem og Alt — og det ved et eneste Menneskes Ondskab og Misundelse! Dog Du har givet mig det. Dig vil jeg anbefale min hele Sag.«

Saaledes tænkde den gode Mand, og satte sit Haab til Gud, som og igjen hjalp ham. Han begyndte at oprydde Pladsen, og gav sig ifærd med, ved gode Menneskers Hjelp, at opbygge sig et nyt Huus. Han laande Penge paa sin Jord-Iod, til at bestride Omkostningerne med. Men han selv arbejdede meest ved Bygningen.

Engang kom han om Aftenen, da det alle rede var mørkt, fra Steenbrudet, og havde hentet Stene. I det han saaledes ganske langsom kørde frem, og overvejede sin Skjebne, sang han et trostriigt Vers.

Under Sangen saae han stivt mod Jorden, og i det samme blinkede noget paa Vejen ham i Øjneue. Han tog det op. Det var en blank

poleret *Æsse*, temmelig tung. Han puttede den i Hodersætten, og tænkte:

"Den har sikkertlig Herstabet tabt, som kørde forbi ved Steenbrudet med de mange Heste og Vogne. Du vil forvare den; der vil nok seee Efterspørgsel derom. Maaskee har den gode Gud derved beskaaret Dig en Drikkeskilling af et par Rigsdaler." a

Han tog ikke fejl; Gud havde virkelig derved beskaaret ham noget, og mere end han ventede. Dette var Begyndelsen til hans Lykke. Visstnok gaaer det ikke altid saa, at en Ulykkelig finder noget, hvorved han bliver hjulpen. Gud bruger mangfoldige andre Midler og Veje; een hjelper han paa denne, en anden paa en anden Maade. Den, som overgiver sig i hans Willie og gior ret, kan altid haabe, at han ikke ganske forlader ham.

Den gode Mand var næppe et par hundrede Skridt borte med *Æsten*, før to Jægere kom i fuld Galop efter ham, og spurgede med Utaalmodighed, om han ikke havde fundet noget?

"Jo visstnok — svarede den ærlige Mand — en *Æsse* hisshenne paa Vejen. a — "Strax hid med den! — raabde Jægerne — den har Herstabet tabt. Hid, hid med den! ophold os ikke!

"Nej! — sagde Bonden — den leverer jeg ikke saaledes fra mig! Man funde siden

Fræbe mig til Ansvar for meget mere. Jeg vil
nok selv overlevere Herskabet den. „

”Kunns gesvindt da! „ — sagde Jægerne.

Strax spændte han sin Hest fra, lod Bog-
nen staae, og reed med. Undervejs kom dem
endnu et par andre Betjentere imøde, som bare
fendte ester de første. Disse sagde, at Herskabet
holdt i nærmeste Bondebys, og ventede med stor-
ste Længsel paa Efterretning.

”Æsken er her! — raabde Jægerne dem
imøde. — Manden der, har fundet den, og vil
strax bringe den. „ I største Hast reed disse til-
bage, og bragde Herskabet denne glade Efter-
retning.

Da den ærlige Bonde kom i Landsbyen,
stod Herskabet allerede udensør Øren, og ven-
tede paa hans Ankomst. Det var en Græve og
Grævinde, som havde været ved det forstelige
Hof. I Æsken vare Ringe, Perler, Juveler,
Uhre og andre Kostbarheder, af omtrænt 50,000
Rigsdalers Værdie.

Den ærlige Bonde steeg af Hesten, tog
Godersækken, gik med den lige hen til Græven,
og sagde:

”Her er Æsken, saaledes som jeg har fun-
det den. Jeg har ikke haft den aaben. Vor
Herre bevare mig fra, at beholde noget, som
ikke tilhører mig.

Grævinden aabnede den strax, og alt
fandtes urort deri. ”Brave Mand! — sagde
Græ-

Græven — er I da altid saa ørlig? Hvormed skal jeg belonne denne eders Trofast? Med den kunde I jo rejse Verden om? „

"Ach! — svarede den brave Mand — for saa Dage siden var jeg endnu en velhavende Mand — havde mit eget lille Huus — havde Ladens fuld af Korn; — men en avindsfuld Maboe stak det alt i Brand. Jeg blev derved i Gund og Grund ødelagt, og er nu igjen en fattig Mand. Men jeg har overladt min Sag i Guds Hænder. Dette er alt, hvad jeg kan sige. „

Græven betragtede Grævinden, og hun Græven. Derpaa sagde han til sin Kammerstjener:

"Hent engang mit Pengeskatol og mit Skrivertoj af Vognen. „

Kammertjeneren bragde det, og Græven gælde Bordet fuldt af Guld, og sagde til Bonden:

"Der, ørlige, men uslykkelige Mand! der har Du for det første femhundrede Rigsdaler. Og nu vil jeg ogsaa tilskrive din Godsejer, som er min Fætter, at han i to Aar befrier Dig for alle Afgivter. „

Bonden stod her ubevægelig som en Stokke, og kunde hartad ikke fremføre eneste Ord. Om sider begyndte han:

"Gode Gud! det er formeget. Det kan jeg ikke modtage. Hvad skulle jeg giøre med alle

alle disse Penge? Folk vilde sikkerlig troe, jeg havde stjaalet dem. Ach, naadige Herre! vilde De kuns give mig saameget, at jeg kunde kisbe mig en Koe, var jeg fuldkommen fornæjet. „

"Den skal Du ogsaa faae — svarede Græven, — og endnu mere, naar jeg først kommer hjem. Men dette maa Du desuden modtage. Din Verlighed fortjener endnu langt mere. Tag det kuns dristigen. Det tilhører ingen anden, end Dig. „

Bonden stod endnu bestandig henrykt i dybe Tanker, stjalvede og bævede. Omstider sagde han: "Gud! jeg havde henstillet min Sag i dine Hænder! „ — Men endnu vilde han ikke modtage det. Derpaa traad Grævinden til, strøg Pengene sammen i en Skindpung, og syede den selv fast i hans Fodersæk, og Græven hang ham nu denne over Skulderen.

"Forføj Dig nu, i Guds Navn, hjem! sagde han. Mine Jægere skulle ledsage Dig. Morgen vil nok Bygningen gaae bedre fra Haanden.

Man forestiller sig lettelig, hvor taknemmelig den gode Mand tog Afsted med Græven og Grævinden. For Glæde kunde han ikke ride, men gif ved Siden af Hesten. Undervejs gjenstog han idelig de Ord, han havde sjunget, da han fandt Østen.

Da han kom til sin Vogn, vilde han ikke tillade, at Grævens Jægere skulde gaae længere.

Men

Men disse svarede: "Nej, vi have Ordre, at følge Dig ligetil din naadige Godsejer." Og nu gik Vejen ligetil Herregården.

Herremanden forundrede sig over, hvorfra hans Fætters Folk kom saa sildig. Men efterat han havde læst Brevet, som Bonden overleverede ham, sagde han:

"Ha! ha! saaledes forholder det sig, min gode Mand! Jeg har gjort en god Gangst. Men min Fætter har ikke her viist sig, som han burde. To Aar fri for Afgivter! det er noget stort! Jeg skal to Aar være fri. Men det er ikke nok. Hvad vilde jeg sige, om jeg skjenkede Jer Lømmer til eders hele Bygning, og lod jer det frit tilføre fra mine Skove?

"Gud! gode Gud! vedblev Bonden nogle gange, og kunde ikke besinde sig, hvor han var. — O naadige Herre! — sagde han omsider — Græven har givet mig 500 Rigsdaler. Jeg har dem her i min Godersæk. Forvar dem for mig, indtil jeg bruger dem, de kunne ellers lettelig blive mig frastjaalne."

Herremanden fandtes villsig hertil. Bonden gik nu hjem, men kunde ikke sove den hele Nat. Han tænkte uafsladelig paa, hvor forunderlig Gud havde reddet ham af Modten.

Hans Bygning gik nu rask fra Haanden, saasom han ikke manglede Penge. Han tænkte ikke engang længere paa den belovede Koe. Om trent efter et Ejerdingaars Forlob, da Staldene igjen

igjen var opbygte, kom en svær belæstet Vogn med fire Heste for hans Dør, og to stionne Koer bagefter. Grævens Forvalter var med. Han spurgde efter den ærlige Bonde, og da han saae ham, sagde han:

"J tænker vel, vor Græve havde forglemt Koen? Her ere to — de kunde dog ikke komme før, end Stalden var færdig. Og alt, hvad som er paa Vognen, tilhører Eder. Lad nu kuns løsse af."

Her var Hunsgeraad, Levnetsmidler, Sædekorn, og mange andre gode Ting i Mængde. Den brave Mand stod her etter maallos af Forundring, og vidste ikke, hvad han skulde sige, og hvorledes han skulde vise sin Taknemmelighed imod Græven og imod Gud.

Men nu først kommer det Bedste, som geraader den brave Bonde til første Ere, at han nemlig var forsonlig imod sin Fiende. Denne fandt intet blivende Sted; Ingen gav ham Ophold, saasom man ansaae ham for Mordbrænderen. Syg og elændig krobb han om fra Dør til Dør, og tiggede. Omsider kom han og engang for den brave Mands Dør. Da denne saae ham, ynkedes han over ham, og sagde:

"Gode Gud! er det Jer, Raboe? Kom ind; jeg vil tilgive Jer alt, glemme alt! Hungrer din Fiende, saa giv ham at spise. Sæt Jer ned, og spiis."

Den-

Denne Godhed rørde den Aldefindede saa meget, han tilstod alt, og lovede hjertelig Bedring.

"Wil I holde det? — sagde den Anden — saa beholder jeg Jer i mit Bred. Jeg kan ret godt for nærværende Tid behøve Hjelp." .

Dette gjorde han; og den onde Naboe forbedrede sig, arbejdede flittig, og blev et godt Menneske. celom und

Den brave Mand glædedyd sig inderlig over sin Fiendes Forbedring, og sagde ofte siden til ham, som Joseph: "Du havde Ondt i Sinde imod mig; men Gud tænkde at giøre det godt. I Mos. 50, 20.

94. En brav fransk Grenader.

Følgende Historie har tildraget sig i den amerikanske Krig, som Engelscenderne fra Aaret 1775 til 1783 forde mod Amerikanerne. Det er bekjendt, at Kongen af Frankrig havde givet Amerikanerne Hjelptropper. De vilde Nationer, som boe i Amerika, holdt snart med Engelscenderne, snart med Amerikanerne og de Franske. Disse vilde, hedenske Folkeslag kjendte ikke de christelige Nationers Krigssæder; des-aarsag plejede de og som oftest at behandle de Fange meget gruesomt og umenneskeligt, eller saagar at dræbe dem.

Engang var en engelsk Oberst, ved Navn Young, blevet vildfarende, og faldt i et Morads. De Vilde, som gjorde Partie med de Franske, fangede ham, og slæbde ham til et langt bortliggende Sted, for der at dræbe ham. En fransk Grenadeer saae dette, og tilde ham til Hjelp. Skonadt den Gangne var hans Fiende, kunde han dog ikke see paa, at han skulde behandles saa gruesomt. Han indlod sig i en hæftig og lang Ordvexling med de Vilde, indtil det omfider lykkedes ham, at befrie den Gangne af deres Hænder.

Man forestiller sig lettelig, hvor taknemmelig Engelsænderen har været imod denne brave Fransmand. Af Taknemmelighed vilde han give sin Befrier alt, hvad han havde hos sig, nemlig sit Uhr, og en Guldbors, hvori vare ti Karoliner (60 Rigsdaler). Men den højmodige Grenadeer modtog det ikke, men sagde:

"Hvorledes, min Herre! jeg skulde lade mig betale af Dem, fordi jeg har udsvet en hellig Menneskehedens Pligt? Havde jeg været i Deres Sted, og De i mit, vilde De sikkert have gjort det samme, og heller ingen Gave modtaget af mig. Skonadt vore to Nationer ere Fiender, lade vi dog ikke af, at være Mennesker. Og følgelig ere vi ikke mindre Skyldige, ogsaa at staae vor ulykkelige Fiende bi. *a*

Saaledes talde den brave Grenadeer. Men den sangne Engelsænder tænkde ligesaa ret-

retskaffent, og ønskede af ganske Hjerte, at hans
Belgisser vilde modtage Gaven. Desaarsag
gik han til den franske General, og bad ham,
at han vilde befale Grenaderen, at modtage
den. Generalen befoel ham det, og nu tog
han den: thi han ansaae det for Pligt, som
brav Soldat, i alle Henseender at folge sine
Goresattes Ordre.

95. En tro Handelsbetjent.

I den treviveaarige Krig blev Staden
Magdeburg længe belejret, og om sider den
1ode May 1631 indtagen og ødelagt. Alt blev
udplyndret, en stor Deel af Staden stukken i
Brand, og Indvaanerne, som ikke tilsatte Li-
vet, maatte fattige og nøgne tage Flugten.

Denne Eljebne rammede og en Kibmands-
enke med ni uopdragne Born. Hun havde
tilforn været riig; men mistede nu paa een-
gang alt. Hendes Penge, Sølv- og Guldtøj
borttredes altsammen af Fienderne. Efterat
hendes Huus var udplyndret, blev det stukket i
Brand, og alle hendes Regninger og Handels-
bøger fortæredes af Luerne.

I ussleste Armod tog hun nu Flugten med
sin Bornestof. Undervejs (til Wolmerstad) blev
et af hendes Born stuk af en bestjerket fiendtlig

Øfficer. Med de øvrige begav hun sig til Brunsvig, hvor hun meget lummerlig ernærede sig.

Efter nogen Tid kom en af hendes forrige Handelsbetjentere til hende, som længe og altid redelig havde ført hendes Regnskaber. Han havde længe søgt efter hende, spurgt om hendes Opholdssted, og glædedyde sig nu hjertelig, da han fandt hende i Brunsvig.

Han gav hende Underretning om adskillige store Pengesummer, som hun havde at fordre paa fremmede Stæder, saavidt han endnu funde erindre sig, efterat Handelsbogerne var borte. Han lod hende meddele sig en Fuldmagt, til at indkraeve disse Giældssummer, rejede vidt omkring, indsamlede dem trolig, og bragde hende alst sambittighedsfuld indtil den mindste Hvid. Nu var hun igjen vel forsørget med hendes Familie. Uden denne Handelsbetjent havde hun maattet vanskægte i yderste Armod; men ved hans tro Tjeneste blev hun igjen sat i lykkelige Omstændigheder. Hendes Efterkommere ære og velsigne indtil denne Dag denne tro Tjeners Minde.

96. Mærkeligt Eksempel paa Taknemmelighed.

Ved Søekysterne af Afrika ligge nogle Stæder, som drive bestandig Søersøerie, borttage de christelige Nationers Skibe, og giøre de fang-

fangne Christne til Slaver. De saae under den tyrkiske Kaisers Overherredomme, og Indbaanerne bekjende sig til den muhamedanske Religion.

En af disse Soeroverstæder hedder Algier. Forsten, som behersker den, kaldes Dey.

Kongen af Frankrig, Ludvig den Fjortende, udfendte engang en Krigsflaade, og lod Staden Algier bombardere. Deyen af Algier blev ganske rasende herover, og faldt paa den gruesomme Tanke, at udvinnne sin Havn paa de fangne Christne, der var som Slaver i Algier. Han besoel, at man ved ethvert Kanonstød skulde stille en af disse uløffelige Slaver for Mundingen af Kanonen, og saaledes overskyde deres Hoveder paa de franske Skibe. Denne gruesomme Besættning blev virkelig fuldført.

En af disse Uløffeliae, som tilforn havde været fransk Officier, var ligeledes alerede lønket for Skudet, ved hvilket hans Legeme skulde sonderslides i tusind Stykker, da han pludselig blev reddet paa en ganske uventet Maade. En algierst Officier, som ikke stod langt derfra, saae ham, kjendte ham, og raabde: Hold! skyd ikke! Derpaa løb han til Deyen, som ligeledes stod derhos, fastede sig for hans Hodder, og sagde:

"Jeg anraaber Dig med Taarer om Maade for denne Christen!"^a

"Hvad Aarsag har Du dertil?"^a

"Menneskelighed, Pligt og Taknemmelighed fordre dette af mig.— Den Fransmand, Du her-

vil lade dræbe, er min Belgiser. Han har engang reddet mit Liv, da jeg blev fangen af de Christne; jeg anraaber Dig dersor med Taarer om Forbarmelse over ham. Lad ham los af disse Ulykkeliges Tal!“

Deyen afslog ham hans Begjæring. Strax løb Officieren hen til Kanonen, for hvilken Slaven var bunden, omfavnede ham, og raabde:

”Velan da, saa vil jeg doe med ham, og mit Hoved skal først flyve af!“

Bed dette skønne Exempel paa Taknemmelighed rørtes Deyen. Han befoel, at løsne Slaven, overgav ham til Officieren, og sagde: ”Han skal være din Fange.“

Denne trykde Franskmanden hjerteglad til sit Bryst, og sagde:

”Da Du nu er min, som modtag Lønnen for den Ejendomme, Du engang har beviist mig. Vær fri, og erindre Dig, at min Taknemmelighed skal være evig.“

97. Forstedyd og Forstehøjhed.

Exempellos er Historien om den forevigede Forstinde af Ysenburg — Sophie Charlotte Ernestine — exempellose hendes Handlinger, hendes Dyder. Hendes hele Liv fremviste en uafbrudt Ræde af ædle Handlinger, og hendes ene-

eneste Fornøjelse var Belgjorenhed! Hun var Moder for alle hendes Undersaattere, Beskyttelse og Hjælp for alle Undertrykte og Nædliggende. Forst efter hendes Død kom man til Kundstab, ved hendes Fortrolige, om den største Deel af hendes Belgjerninger, som hun havde udsvært i London. — Efterstaende Træk af hendes Levnet maae karakterisere hende.

For den vorne Landsbyueungdom lod hun undertiden anrette offentlige Elskovsforlystelser, og ikke sjeldent blandede hun sig selv i de Glades Tal, og tog hjertelig Deel i deres Glæde. En af disse Elskovsforlystelser til en Prøve.

To fattige Elskende, om mulig allerede forlovede, skulde altid opøges og vies til hinanden paa denne Dag. Besalingen blev meddeelt, at opøsge et saadant Par i Naboeegnen af Birstein (det førstelige Residenzslot). Man fandt om sider to saadanne Forlovede, som allerede i rum Tid havde elsket hinanden, men som paa Grund af deres yderlige Fattigdom ikke kunde erholde Tilladelse, at givte sig. Et faldefærdigt, hartad ubehagligt Huus havde hidtil været deres Boelig, og videre Udsigt var ikke til deres Udkomme i Fremtiden. Man forkyndte dem: at de efter Forstens Besaling og særdeles Maade, uden den ellers sædvanlige Proklamation, den og den Dag skulde vies i Kirken i Birstein, og da med deres Familie paa begge Sider indfinde sig hos den derværende Præst;

Herskabet vilde selv påtage sig saavel Bryllups-
omkosingerne, som og deres Udsyr siden. —
De kom. Samtlige forstelige Betjentere forsam-
lede sig ligeledes hos Præsten, og nu gif det hele
Tog til Kirken, hvor det lykkelige Par blev viet i
hele Herskabets Overværelse. Efter endt Guds-
tjeneste gif Toget til Slottet, hvor Bryllupsgæ-
sterne bleve opvartede med et Middagsmaaltid i
en særligt Saal. Om Estermiddagen herskede
landlig uskyldig Glæde over hele Slottet og den
tet derved liggende Skov. Det hele Hof tog
Deel deri. Om Aftenen sik det unge Egtepar
deres ikke ubetydelige Udsyr. Nu fandt de
indrette deres Huus bequemt, og med gladeste
Haab ses Fremtiden ininde.

I en haard Vinter blev en anseelig Sum
uddeelt blandt Trængende. For de fleste var
Giverken ganske ubekjendt, stiondt dog mange
gjettede sig dertil. Mange velsignede vel og en
anden for Gaven.

En Præst i Naboeognen af Birrstein har
endnu følgende Billet fra den Forevigede i Hæn-
der: "Naar De har Syge og Nødslidende i
Deres Sogn, da er jeg altid hjemme!"^a

Engang gjorde hun en siden Spadseretur
til ovennævnte Præst. Efter et fort Ophold
gif hun igjen bort, ledfaget af Præsten. Ved
Tilbagekomsten fandt han i sit Studerefammer
et forseglet Papir med 10 Caroliner og en Bi-
let

set af følgende Indhold: "Eil Uddeling blandt Fattige, Syge og Lidende. Den Haand, som gav det, er ubekjendt, og vil fremdeles blive det."^a

I en Landsby ikke langtfra Birstein blev en fattig Bondekone forloft med tre Born. Et reent Torden slag for den arme nødliggende Fader, som næppe funde ernære sig selv. Forstinden fik at høre om dette saa sjeldne Tilsælde. Hun gif selv ind i Huset, hvor disse fattige Folk boede, og tog eet efter et andet af disse tre Born paa Skiodet, og lod dem die hendes eget Bryst. Ved sin Bortgang gav hun Faderen en anseelig Sum Penge, for derved at sætte ham i stand, til i Fremtiden at funne opdrage sine Born.

Medikamenterne til usormuende Syge bestalte ligeledes Forstinden. Hendes Læge sagde engang til hende: "Apothekerregningen for de Syge i Birstein og høsliggende Landsbyer er dennegang meget stor; jeg skrækkes ved, for Fremtiden at forskrive Medikamenter til saa mange Syge!"^a — "Gør ikke Det — sagde hun — jeg lader mig giøre en Klædning mindre, eller og i Aar slet ingen!"^a

Jeg har endnu en Mængde slige Anekdoter og Traek af denne Forevigedes Liv og Levnet liggende for mig; men jeg troer, at de nys fortalte nos som karakterisere hende. Kunns dette maa jeg endnu tilføje, at hun af sine egne Ind-

Komster stiftede et Hospital, og underholdt de deri optagne Trængende allene af hendes Komstinden.

Den 5te October 1781 endte denne Edle sin skionne Lovebane, i en Alder af 38 Aar — begrædt af alle hendes Undersaattere, savnet af alle Gode! Hendes Minde vil være evig uforglemmeligt, og hendes Navn burde man skrive med gyldne Bogstaver i Aarhundredets Aarbøger!

* * *

Hvor arværdige maae ikke slike Forster og Forstinder være os, som ved ædle Handlinger opfylde deres Bestemmelsespligter, i levende Live erhverve sig Kjærlighed og Højagtelse, og efter Doden forevige sig paa en saa hæderfuld Maade. Hvo blandt Dødelige har større Lejlighed, flere Hjælpemidler, til ved ædel og hensigtmæssig Udvælelse af sine Pligter at giøre sig fortjent af Menneskeheden, end Forster? For dem staar en viid Mark aaben, hvor de funne virke og handle — Alles Øjne ere henbendte paa dem — deres Handlinger, deres Grundsætninger, deres Adfærd, have Indsyndelse paa deres Undersaatteres Leve- og Tænkemaade, og en god Forstes — en god Forstindes Exempel — vækker Eftersigning.

Historien leverer os mange virkelig forstelige Handlinger. Deres ædle Daad fremstilles saavel til deres Noes, som til Efterslægtens Eftersigning. — At forsøge disse skionne forbilleders

Tai

Tal, ved at bekjendtgøre ædle Handlinger, det er Menneskeagttagernes Pligt. Efterstaende Skjonne Træk fortjene sikkerlig ogsaa at optages i denne Række.

I Oberrad, en Landsby, som hører til Frankfart, døde for nogen Tid siden en fattig Kone, hvis Mand var kafferlig Soldat, og paa nærværende Tid udsat for Krigens rødsomme Farer. Hun efterlod sig en Datter, en Pige omstrent paa sex Aar, som nu — fader- og moderlös — trængde til Fremmedes Barmhertighed. — Barnets sorgelige Forfatning foregede Moderens Dodssmærter; fremmet fattig og hjelpløs maatte hun, i Ullid til det guddommelige Forsyn, overlade det til sin egen Skjebne. — Hendes Dod var maaskee Anledning til dets Lykke!

Lovise, Prinsesse af Kirchheim-Poland og Gemahlinde til K. K. Hærvingsgeneral Arve-prins Reuß (en Broder til den nulevende Forstinde af Ysenburg) — som for nærværende Tid opholder sig i Offenbach — kom til Kundskab om denne sorgelige Omstændighed. — Hvorledes funde hun, den ædle Menneskeveninde, lade denne Lejlighed gaae forbi, uden her at give et nyt Bevis paa hendes gode Hjerte? — Hun kørde til Oberrad, og afhenteede den lille Faderlose i sin egen Vogn. Hun satte Barnet i Kost hos en Kone i Offenbach, som beholdt det saalenge hos sig, indtil det nogentides var dannet; derpaa tog den opøjede Ædle det selv til sig, og

fuldsørde dets Opdragelse, i Selskab med hensides særmaarige Prins.

Hvo velsigner ikke i sit Hjerte denne fortræsselige Dame, som saameget fortjener: at være Forstinde — og som saa ofte forglemmer Forstinden, for at være Menneske? Held det Land, som engang nævner Dig, Lovise, Landsmoder!

Endnu kan jeg ikke lade et Træk af en god Forstes Levnet være ubevort her.

Wolfgang Ernst, den af sine Undersættere saa indersig elskte og forgudede Forste af Ysenburg, opnævde forkortsiden Livegenfabet i sine Lande, eftergav de mindre Bemidlede Halvedelen af Skytspengene, og fritog de Fattige ganske. Ved disse og utallige andre ødle Handlinger erhverver han sig alt mere og mere sine Undersætters Kjærlighed og Højagtelse, og opførder saaledes tilfulde sin høje Bestemmelses skionne Pligter.

98. En oprigtig Brud.

En Kiøbmand i Hamborg var ved flere Ulykkestilfælde kommen ganske tilbage i sin Handel, og omålder i Året 1799 blevne usdt til Høllit. Endnu før dette blev bekjendt, kom en anden velhavende Kiøbmand, og friede til den fallerende Kiøbmands Datter. Men hun afsloste ham,

ham, og var saa oprigtig, at hun reent ud svarede ham:

"De anseer mig for en riig Mands Datter.
Men jeg maa sige Dem, at jeg maastee om saa
Dage er fattigere, end Betlersten paa Gaden.
Jeg vil dersor ikke bedrage Dem."^a

Da Pigen var saa oprigtig, var Frieren igjen paa den anden Side saa ædelmodig, og sagde, at han blot begjærede hendes Person, ikke hendes Penge. Men hun bad ham, endnu at have Taalmodighed, indtil hendes Families Ulykke ganske var udbrudt; og sagde: saalønge skulde han endnu tage sig Betænketid, og, naar da hans Forsæt ikke fortred ham, vilde hun med Glæde række ham sin Haand.

Hendes Moder var nærværende ved denne Samtale, og græd. Datteren sagde til hende:

"Græd ikke, bedste Moder! Jeg vil afskaffe al min Pynt, og mine Hænder ere sunde og stærke nok, til at ernære os alle."^a

Den ædelmodige Friar forandrede ikke sit Forsæt. Han ægtede den brave Pige, og var lykkelig, saasom han havde en dydig Kone.

99. Giv enhver Sit.

En gammel velhavende Landmand i Schweiz var betænkt paa, ved sin tiltagende Al-

Alderdom og Svaghed, at berede sig til sin Ende, og især at bringe alle sine Sager i Rigtighed. Han gjennemfaae desaarsag alle sine Papirer og Regninger, og fandt tilfældviis en gammel Regning fra en Tømmermester, som allerede forlængesiden var betalt. Han gjennemfaae den endnu engang, og fandt, at Tømmermesteren havde forregnet sig ni Karoliner (omrent 60 Dkr.) til sin egen Skade. Han forskrækkedes, da han faae dette; thi det smartede ham indelyg, at den gode Tømmermester var blevet saameget affortet, og han var strax bestenktaa paa, at effstatte Skaden. Tømmermesteren selv var allerede død for fire og tyve Aar siden; men han havde endnu Born og Afskom i Live. Den ærlige Landmand sendte desaarsag en af sine Venner, og lod de ni Karoliner uddele blandt Tømmermesterens efterladte Born og Beslegtede.

Hvor trøstig funde en faa retfærdig Mand
se sin Død imode, og haabe sin Dyds sikre Bon.

100. Gjerrighed forleder til de største
Daarskaber.

Det er bekjende, at Gjerrighed ofte forblinder Menneskene saaledes, at de funs stedse sege at samle mere jordisk Gods, uden dog at bruge det. Den Gjerrige samler funs, og nyder ikke.

tte. Dette er allerede en stor Daarstab. Men endnu langt større Daarstab'er kunne opkomme af Gjerrighed, som følgende Historie viser.

I en bekjendt Stad levede en fattig Dugmager, som summerlig ernærede sig ved sine Hænders Gjerning. Konen havde hemmelig sparet sig nogle Penge, og holdt samme meget skjulte for hendes Mand, paa det han ingen skulde forlange deraf. Omsider blev hun syg. Efterat hun havde lagt en Tidlang tilsengs, og merkede, at hun snart skulde døe, kaldte hun sin Mand til sig, og bad ham indstændig, ikke at aflaae hendes sidste Besgjæring. Han spurgde, hvori denne bestod; og hun bad ham, at han vilde lade hende bearave, som hun laaet der, og at ingen maatte afflæde eller vadse hende. Han maatte love hende dette med Haand og Mund, om hun skulde døe rolig.

Manden lovede hende alt, og vilde selv væage hos hende om Matten. Men hun vilde ikke tillade ham det, og sagde, at hendes Ende var, endnu ikke saa nær.

Næste Morgen fandt han hende paaklædt og død i Sengen. Han holdt sit Lovte, og lod hende ikke afføre Klæderne.

Da Begravelsesdagen kom, bar Manden med begge sine Sonner Liget ned, for at lægge det i Kisten. Paa Trappen stodte de tilfældeviis Kappen af Hovedet paa den Dode, og hørde noget tungt falde paa Jorden. De toge det op;

op; og det var en lidt pung med sex Louisdøller (30 Rigsdaler), som den Døde vilde tage med sig i Jorden. De sogde nu videre, og fandt endnu i hendes klæder nogle og tredive Rigsdaler i Smaapenge.

Disse Smaaskatte vilde hun hellere tage med sig i Graven, end efterlade sin Mand dem, som dog retvel kunde behøve dem. Intet, uden Gjerrighed, kan vel have bevæget hende hertil.

Hvilkens støndig last maa Gjerrighed være, naar den kan forlede Menneskene, som dog have Hornuft, til slige afflyelige Daarstaber! Hvor vigtig er derfor den Adbarsel, Jesus giver os:

Bogter Eder omhyggelig for Gjerrighed; thi et Menneskes Lyksalighed bestaaer ikke deri, at han har overflodige Ejendomme. Luk. 12, 15.

101. En Historie til Adbarsel for det sjerde Buds Overtrædere.

Det vigtige Bud, at hædre Fader og Moder, har Gud ledfaget med en stien Forjættelse: at det nemlig skal gaae dem vel, som holde dette Bud. Erfarenhed fører og, at gode Barn, som elsker og ære deres Forældre, meget ofte allerede her i Verden lønnes og balsignes derfor af Gud. Evertimod fører og Erfarenhed, at Barn, som forsynde sig imod deres Forældre,

me-

meget ofte allerede her i Verden sjensynlig straf-
ses dersor, og tage en sorgelig Ende. Dette
stadsfæstes ved følgende Historie.

Albrecht, en retskaffen og duelig Mand,
var Hosplattenlager hos den forrige Konge af
Preussen. Han blev syg, og Sygdommen med
hver Dag værre. Han havde en Son, som havde
lørt samme Profession, og som den Lid opholdt
sig blandt Fremmede. Faderen lod ham komme
hjem, og udvirkede den Maade hos Kongen, at
Sonnen skulde erholde hans Plads efter hans
Død. Det manglede naturligvis da ikke paa
Misundere, som misundte ham denne Lykke, og
paastode, han endnu var for ung, og besad endnu
ikke Duelighed og Erfaring nok, til at forestaae
denne Tjeneste. Imidlertid havde han Kongens
Forsikring, og ingen funde tage den fra ham.

Satrax derpaa dødede Faderen, og den unge
Albrecht fik hans Tjeneste. Han ægtede en brav
og velhavende Enke, som drev en egen Handel, med
fine Liqueurs, lugtende Vand og deslige. Han
funde nu paa en dobbelt Maade fortjene Penge
i Mængde, saavel ved sin Profession, som ved
sin Handel, og han levede i en saa lykkelig For-
fatning, at mange misundte ham hans Lykke.
Med ringe Moje havde han funnet bleven en riig
Mand, naar han funs ret havde vidst at finde sig
i sin Lykke.

Men dessværre lærer Erfarenhed funs altfor
ofte, at en overvættet Lykke er til langt større
Gefar.

Skade end Gavn for unge Mennesker. Hvor mangen en bliver ikke derved overmodig, let-sindig, ødsel og forsommelig i sine Gyssler, og lægger derved Grunden til sin Ulykke og Fordærvelse. Man siger derfor for et Ordspog: Der skal en stærk Ryg til at bære gode Dage. Derpaa giver den unge Albrecht os et addbarende Exempel.

Istedetfor at han burde have været tro og flittig i sit Kald, og derved gjort sig værdig til den beviiste Maade, forfaldt han til Dovenskab, Liderlighed og allehaande Udsvævelser. Istedetfor at han burde have arbejdet og forhvervet noget, begyndte han at forede sin Formue. Alle hans Handlinger robede et velystigt og neder regtigt Hjerte. At være ødru, ansaae han for en Skam; men at laste de tomtte Burgunder og Champagnersflaster udaf Minduet paa Gaden, deri satte han sin største Ere. Saaledes hengik den ene Dag efter den anden i Fraadserie, Drunkenskab og Liderlighed.

Han var grov og uforkammet mod alle; mod sine Undergione var han en Tyran. Han behandlede sin brave Kone paa det skændigste.

Men paa en ganske affybelig Maade forsyndede han sig især imod sin gamle ærlige Moder, som var tilhuse hos ham, og som havde haabet i ham at finde sin Alderdomssøtte. Han trak hende ved Haaret enkring paa Gulvet, slog hende, sparkede hende, og yttrede ofte det Forstet,

sæt, at kaste hende paa Døren. Det kunde ikke sesle, at Lykken jo vendte sig bort fra et saa afskyeligt og stændigt Menneske.

Mærkværdig er i denne Henseende Spaadomen af en gammel Mand, som kuns var af ringe Stand, men besad stor Erfaring og Kunnskab om Verden. Denne kom undertiden i Albrechts Bød, for at fisbe eet eller andet. Engang sagde han til en ung Borger i Berlin, som han traf der:

"Hør, det kan aldrig gaae Albrecht vel: Skriften maatte lyve, og Gud i Himmelnen ingen retfærdig Gud være; thi jeg kom engang herind i det samme, at dette Ummenneske trak sin gamle Modet omkring paa Gulvet ved Haaret, og slog hende paa det skammeligste. Jeg vil ikke opleve det; men De: De er en god Deel yngere end jeg. De vil opleve den Stund, da det vil tage en skæckelig Ende med denne Utaknemmelige. Tænk da paa mig."

Oldingen gjorde sig færdig, betalte sit Kobbek, og gif. Men hans Spaadom indtraf riktig. Saasnart en Mand ikke opfylder sine Pligter, lægger sin Haandtering paa Hylden, bryder Tro og Love, ved tyrannisk Behandling bringer Modet og Kone i Graven, og ringeagter Religionen; saa vige Lykke og Belsignelse fra ham. Albrecht var for nærværende lidt just paa denne Bej.

Uagtet hans ulykkelige Kone anvendte alt, for endnu ved Godhandelen at fortjene lidet,

maatte dog Velsignelsen vige for Forbandelsen. Mæringen gik tilgrunde; Gjelden havde for længst med hver Dag formeret sig, og han saae ikke længere nogen Uevej til Betalingen. Det Tidspunkt kom, da han tomhendet maatte forlade det Huus, hans brave Kone havde tilbragt ham ganske skyldfrit.

Men saagar nu vedblev han i sin dumdrigste Uforstammenhed. Han forfulgte Kongen med Ansigninger, og sagde deri blandt andet: "at da Kreditorerne havde frataget ham hans Huus, burde Kongen igjen forskaffe ham det, eller og lade et nyt opbygge. Monarken var saa overbarende, at han ikke straffede ham for hans Uforstammenhed, men kuns afslag hans Begieringer.

Albrecht havde endnu en retskaffen Broder, som var Krigsraad, og en formuende Mand. Denne vidste kuns altfor vel sin Broders slette Adfærd. Ved sin Død testamenterede han ham en aarlig Pension af tredindstyve Rigsdaler. Krigsraadens Hensigt var ædel. Han forudsaae sin ulykkelige Broders sorgelige Skjebne, og vilde hindre denne noget for ham. Og da han vidste, at man ikke torde betroe ham mere paa en gang i Hænderne, bestemde han ham kuns aarlig saameget, som han nødtortig havde funnet leve af. Men hvad hjalp en Sum af tredindstyve Rigsdaler et Menneske, som var vant til, paa een Dag at fortære saameget, undertiden og endnu mere?

Ligesaa hastig, som han tilforn var steget paa Lykvens øverste Trin, ligesaa hastig kom han nu og paa Elendighedens nederste Trin. Han var langt ulykkeligere, end den usleste Tigger. En Tigger finder dog hist og her et Opholdsssted og en Belgivør, som skjenker ham et Stykke Brød eller en Almisse. Men Albrecht fandt ingen Ven, som ynskedes over ham. Da han var besøgt med Utoj, vilde ingen længere have ham tilhuse. Havde han endog et par Skilling, og vilde driske et Krus Øl, negtede man ham det. Om Natten lejrede han sig, hvor han fandt et Sted. Om Sommeren op holdt han sig for det meesie paa de offentlige Spadseregange. Sin hele Formue bar han i Kommen. Bag ved Domkirken var sædvanlig det Sted, hvor han ofte ved højlys Dag klædte sig nogen, og rensede sig for Utoj. Dette blev nogle Karle vær, som trak Klokkerne, og joge ham strax bort. Saaledes drev han endnu en heel Sommer omkring, uden Matteqvarteer! uden Venner! Guds Befignelse undveg ham, og Modersforbandelsen fulgte ham Skridt for Skridt.

Engang kom han i en Bryggergaard. Man lod ham ikke komme ind i Stuen; han gif altsaa i Stalden. Man horde ham her sukke og samre sig. Saasnart Ejeren fik det at vide, sendte han Bud til Fattigvæsenet, og lod bede, at man jo for jo hellere vilde bortstaffe denne urene Giest. Der kom to Fattigfogeder, for at afhente ham. Han funde ikke længere gaae. Etynnende og med

Døden paa Læberne blev han lagt paa en Hjulbor, og fort til Plejehuset. Men forend han endnu kom dithen, opgav han Landen under Hæftige Smærter.

Saaledes var denne Ildbesindedes Endeligt. Ingen havde Medynk med ham, ingen Ejel sørgede for ham, ingen Taare fældtes for hans Skyld. Enhver, som hørte hans skækkelige Endeligt, sagde: "Han er selv Skyld deri; han vilde ikke have det bedre. Han har allene fortjent det paa sin retskaffne Moder."

Dette Rygte efterlod Albrecht sig i hele Berlin. Man saae altsaa ganske øjensynlig, at den retskaffne Oldings Spaadom indtraf, som længe iforvejen havde sagt: "Gud maatte ingen retfærdig Gud være, om det gif Albrecht vel."

Faderens Belsignelse opbygger Børnesnes Huse; men Moderens Forbandelse river dem ned. Syr. 3, II.

102. Hvo der gjerne hjelper Andre, finder
og igjen en Hjelper i Noden.

En Præst i Polen gjorde i Marts 1798 en Rejse til Lemberg, hvor han havde Forretninger. Paa Tilbagerejsen fandt han i Skoven tre Mile fra Lemberg ved Landevejen en bevæbnet Soldat, som var beskjævet, og sov meget tryg.

tryg. Saasom det var holdt, befrygtede han, at Soldaten skulde fryse ihjel; han vaagnede ham desaarsag, hjalp ham paa sin Vogn, og tog ham med sig. Da han kom til Bondebhyen, hvor han boede, overgav han Soldaten til en ørlig Jøde, som optog ham i sit Huus, indtil han blev ædru.

Den Beskjenkede sob endnu længe. Om-sider, efterat han havde udsovet Rusen, opvaag-nede han om Aftenen Klokkens elleve. Jøden fortælde ham, hvorledes han var kommen i dette Huus, og Soldaten yttrede Længsel, efter at gaae hen til sin Welgiser, og takke ham. Dette priis-værdige Forsæt fuldførde han og strax. Han tog sit Gevær med, og Jøden ledsagede ham.

Da de kom til Præstegaarden, saae de, at et vindue stod halvaabent, og at der var Lys i Værelset. De troede, at Præsten endnu var op-pe. Men da de kom nærmere, og saae ind af det aabne vindue, bleve de tre Røvere vær, som bandt Præsten, og forlangde af ham, han skulde fige dem, hvor hans Penge bare; thi de vidste, han havde oppebaaret en Kapital i Lemberg.

Da Soldaten saae, at hans Beskrier var i saastor Fare, greb han sit Gevær, og skid lss paa Røverne. To styrtede til Jorden ved dette Skud, og den tredie tog Flugten.

Præsten blev altsaa reddet ved den, han selv havde reddet. Havde han ladet Soldaten

ligge i Skoven, vilde han og ubentvist været bleven myrdet af Roverne.

Vistnok tørkede han ikke, da han tog den bestjerkede Soldat med sig, at samme igjen skulde bevise ham en saastor Tjeneste, men han gjorde det blot af christelig Kjærlighed og Barmhjertighed. Saameget destomere behagede altsaa hans Daad den retfærdige Gud, som ikke lader noget Godt blive ubelønnet, og ogsaa her magede det saa, at den barmhjertige Præst ligeledes i Nøden fandt en Hjelper.

103. En fattig Kones Erlighed og hastige Død.

I Triest gik en fremmet Kawaleer paa Gaden, og tabde tilfældviis sin Pengepung, som var fuld af Guld. En fattig Kone, som just gif bagester ham, tog den op, og havde lettelig funnet beholde den, saasom ingen var bleven det vaer. Men hun var ærlig; hun listede sig efter ham, og raabde, det bedste hun funde, han skulde staae sille. Men han hørde ikke hendes Raab, eller troede ikke, at det angik ham, og fortsatte sin Vej, indtil hun tabde ham af Sigte.

I midlertid udforsede hun, hvor han var gaaen hen, opspurgde ham, og bragde ham den fulde Pung i hans Logis. Han faldt i Forundring

dring over den Gamles Ærlighed, og sagde til hende:

"Mo'er, jeg behøver ørlige Folk paa mine Godser. Hun er gammel, men det siger intet. Ved sin Ærlighed kan hun endnu bestandig giøre mig Mytte nok; og hendes blotte Nærvoerelse vil allerede glæde mig. Behold denne Pung, som et Tegn, at jeg veed at sætte Priis paa ørlige Folk. Giør sig rejsefærdig med sin Mand og sine Born; jeg vil tage dem med mig, og paa Livstid forsørge dem, fordi hun har handlet saa ørlig."

Disse Ord skaffede den gamle Kone en saastor Glæde, at hun taknemmelig og henrykt af Glæde kastede sig for sin Belgisrers Gudder, og dædede paa Stedet.

Hendes pludselige Død rørde Kavaleren hæftig. Han lod hende anständig begrave, og en Marmorsteen lægge paa hendes Grav, hvor paa de Ord vare indgravne:

"Støvet af en fattig, men ørlig Kone."

Hun efterlod sig to Døtre. Paa Grund af deres yderlige Armod vare de utsatte for Farren, at blive forførte. Den fremmede Kavaleer tog dem desaarsag med sig til sine Godser, og lod dem der opdrage som sine egne Born.

104. Det er stor Synd, at lade Barn
allene uden Opsyn.

Mange Forældre og Foresatte have den
flemme Vane, at de ofte, ved at iagttagte deres
Syssler, lade smaae Barn længe allene hjem-
me. Derved skee mange Ulykker, som koste mangt
et Barn Livet.

En saadan Ulykke tildrog sig ved Sulz-
berg i Markgræbstabet Baden. En halv Mil
fra denne siden Stad staaer en Smeltehøtte,
hvor Metaller smeltes; men samme tjener og
tillige endeel fastige Familier til Bolig.

Den 3^ete December 1795 gik alle Hyttens
boxne Beboere til nærmeste Landsbye, lode sex
smaae Barn, hvoraf den ældste kuns var syv Aar,
allene hjemme, og tillukde Dørene. Imedens
Børnene var allene, kom Hytten i Brand. De
søvede nu alle i stors্টe Fare, for at indebrænde.
Dog en fireaarig Dreng greb en Hammer, for
at aabne Døren dermed. Til al Lykke sprang
Døren op, og han reddede sig tilligemed tre an-
dre Barn. Men det mindste Barn laae i Bug-
gen, og kunde ikke flyttes. Og endnu et andet
Barn paa tre Aar vilde ikke folge sine Godskende,
men skulde sig i sin Bedstefaders Seng, hvor det
troede at være sikker. Begge disse Barn omkom
paa en ynfelig Maade i Floden. — Og hvor let
havde ikke ogsaa samme sorgelige Skjebne funnet
ramme de andre fire.

En

En lige Ulykke tildrog sig forkortsiden i Brunsvig. En Pige paa fem Aar var alleene i Stuen, imedens Forældrene forrettede allehaande Syssler i Huset. Barnet seer en Flaske med Brændeviin saae paa Bordet. Forældrene havde begaaet den Gejl, nogle gange at give hende Brændchjin. Derved var hun allerede vant til denne skadelige Drif, og da hun nu saae Flasken, greb hun samme begærlig, og drak reent ud.

Strax derpaa horde Moderen Barnet skrige. Hun iler til Stuen, og finder Barnet liggende paa Gulvet uden mindste Bevidsthed. Hun kalder Manden til Hjelp; hun løber til Maboerne; men ingen kan begrive, hvad der fejler Barnet. Det bliver imidlertid værre; Barnet faaer krampagtige Bevægelser, Ansigtet bliver bruunt og blaat, og hele Legemet er som en Glod. Om sider blive Forældrene vær, at Brændeviinsflasken er udtomt, og opdage nu herved Marsagen til deres Barns Tilstand. Nu kalder man en Læge; alle muelige Midler anvendes, for at redde Barnet, men omsonst. Næste Morgen maatte den ulykkelige Skabning døe paa en saare yukelig Maade.

Forældre! betænker dog, at eders Born ere Eder betroede af Gud, og at I engang skulle giøre Regnstab for deres Sundhed og Liv.

105. En velgivrende Læge.

I Paris levede en Læge, ved Navn Brayer, som var meget velhavende, men som og anvendte sin Formue meget vel, og det af reen Menneskefjelighed, ikke af Ærgerrighed; thi han udøvede stedse sin Velgiorenhed i London.

Den første Dag i hver Maaned bragde han altid sin Skriftestader en Pung med tusinde Livres, og bad ham, at uddele disse blandt Sognets Fattige.

Og denne skjulste Velgiorenhed vedblev han saaledes i femten Aar, saa at han altsaa skjenkede de Fattige omtrænt en Sum af 180,000 Livres (eller 41,250 Rigsdaler.)

Kjedes ikke af at gisre Godt. 2Thess.3,13.

106. Gjerrighed straffer sig selv.

I Wien doede i Aaret 1789 en Gjerrig, ved Navn Hasenhard. Han havde tilforn boet i Lybek, havde der forladt Kone og Barn, og medtaget henved en Million i Penge. Med denne Kapital var han kommen til Wien, havde undvirket sig hos Kaiserens Titel af Geheimraad, og levede der ganske stille og eensom.

Hans Boepæl bestod af otte Værelser; ethvert Værelse var forsynet med en Seng. Dette gjorde han af den Aarsag, paa det ingen slulde vide, hvor han sov; thi han befrygtede stedse, han

han skulde blive myrdet af Rovere. Men næsten hver Natsov han i alle sine Senge, først i een, saa i en anden. Thi naar han lagde sig, besrygtede han strax, at nogen skulde være blevet ham vaer. Denne Frygt forundte ham ingen Roe. Han stod da op igjen, listede sig udaf Væreiset ind i et andet, og lagde sig her. Men efter en Timmes Forløb føelde han igjen samme Frygt; han stod da op igjen, og listede sig videre fort. Og saaledes tilbragde den Ulykkelige den hele Nat; med sine store Skatte havde han ingen Roe, imedens mange Millioner fattige Mennesker nøde den sødeste Hvile.

Man seer af dette Exempel, hvor ulykkeligt et Menneske er, som hænger sit Hjerte altfor fast ved det jordiske Gods, og hvorledes altsaa en Gjerrig ved sit Hjertes indvortes Uro, og den bestandige Frygt, martrer og straffer sig selv.

107. En godgjorende Officier.

En fattig kasserlig Officier sad med en stor Familie af ti Barn. Det falde ham tungt at ernære dem. Og dog viisde han endnu sin Velgjorenhed mod et fremmet Barn. Thi der fandtes engang et spædt Barn udenfor hans Dør paa Gaden; dette tog han til sig i Huset, og lod det nyde samme Underhold, som hans egne Barn.

Gud

Gud sorgede og for denne Familie, at intet fattedes dem. Ebi Omstandighederne maatte foje sig saaledes, at den menneskelige Kaiser Joseph den Anden kom til Knudskab om denne velgjorende Officiers skinnne Handling. Denne Herre elstede alt, hvad som var ædelt og godt. Han kom selv i Officierens Huus, erkundigede sig noje om sammes talrige Familier, og spurgde ham og om det fremmede Barn. Officieren svarede:

"Da det laae for min Dør, kunde jeg ikke overtale mig, til at forlade denne lille Skabning hjelpløs. Jeg tænkte, ogsaa han vil vel endnu kunne møttes med mine øvrige Born. Min saelig Kone antog sig det, og sagde: "Denne ene vil vel ikke meget forøge vor Byrde."

Den gode Kaiser lønnede ham for dette ædle Sindelav, og gav ham for ethvert af hans egne Born, og ogsaa for det fremmede Barn, en anseelig aarlig Pension.

Haabet bedrog altsaa ikke den velgjorende Officier.

108. Et lidertligt Levnet fører til Fortvivelse.

Mennesker, som ikke frygte Gud, og ikke spørge om Ret eller Uret, men kunns giøre, hvad de finde for godt, og søger deres Lyksalighed i syn.

syndige Glæder, gisre sig som oftest derved selv ulykkelige. Skam og Elendighed ere som oftest Folgerne af deres lastefulde Levnet. Men en endnu haardere Straf sole de i deres onde Samvittighed. Denne martrer dem ofte saa sterk, at de ikke kunne udholde det, og af Fortvivelse bringe sig selv af Dage. Folgende twende Exempler stadfeste dette.

I en anseelig Stad her i Riget levede en duelig Advokat, men som ikke anvendte sin Duelighed vel. Han havde ofte fordrejet Retten, gjort mange Mennesker ulykkelige, forfalslet Dokumenter, og øvet Ting, som gjorde, at Hvermand var bange for ham. Derhos havde han og ført et uordentligt Levnet, og avlet flere Born med sin Tjenestepige. Tilsidst havde han ægtet hende, og hun gjorde ham Livet hjertelig suurt. Ulagt han fortjende meget, geraadte han dog ved sit uordentlige Levnet i Gield. Dertil kom endnu en ond Samvittighed, som især i den sidste Tid af hans Liv forvoidte ham stor Angest og Uro. Alle disse Omstændigheder tilsammentagne bragde ham saa vidt, at hon ikke længere kunde udholde det, og af Fortvivelse flyttede han sig selv i Stranden. Saaledes endte han i Skam og Skændsel sit Liv, som han havde bragt langt over 60 Aar.

Et andet Exempel af dette Slags har tildraget sig i Hannover. En Amtmand flyttede sig fra tredie Etage udaf vinduet, saa at Ho
vedet

vedet sloges istykker, og Hjernen og Blodet laae rundtomkring.

Han havde været en lerd Mand og duelig Jurist, og beklædt adskillige meget forde:lagtige Embeder. — Men han havde og ført et ødselt og udsvavende Liv, solet sig i alle Vellystens Laster, og hverken troet en Gud eller en tilkommende Besionning og Straf. Tilsidst forfaldt han og til Drif. Hans huuslige Omstændigheder kom der ved i Forfald. Hjemme havde han daglig Strid og Uenighed. Alt dette tilsammen taget tillige med den onde Samvittighed bragde ham omsider til den skrækkelige Beslutning, at fuldsøe sine Synders Maal, og ende sit Liv paa en ligesaa stændig Maade, som han havde ført det.

Hos disse to Mænd indtraf det, hvad Salomo siger (Ordspr. 14, 34.) Synden er Menneskets Fordærvelse.

109. Den tro Thomas.

Jeg fortæller Eder her, ejere Læsere, en rsrende Historie om en tro Ejener, som uskyldig viis blev mistænkt for Tyverie hos sin Herre, og desaarsag maatte udslæge meget, men tilsidst ved en anden Mands Værlighed og Retkaffenhed igjen blev lykkelig.

Thomas tjende hos en fransk Adelsmand, Ridder von Sanct Grieux. Denne havde, da han

han var nogle og tyve Aar gammel, æget en gammel svagelig Dame paa 60 Aar, for allene at arbe hendes betydelige Midler. Efter nogle Aar døede hun, og han arvede virkelig 10,000 Livres (28,000 Rigsdaler.)

Nu begav han sig til Paris, for ret at nyde sin Rigdom, og ved allehaande Forlystelser igjen erstatte den Drang; han tlforn hos sin gamle Gemahlinde havde maattet paalægge sig selv. Hverdag udtænkte man nyt Tidsfordriv, nye Forlystelser, Gæstebuder, Baller, Lystrejser og deslige. Der forsamlede sig og høstig et stort Antal unge Mennesker omkring ham, som sogde hans Venstak, for at tage Deel i hans Forlystelser; thi han var rundgiven og gæstfri, saa at Indkomsterne af hans store Formue næppe vare tilstrækkelige, til at bestride Udgivterne.

En Aften befandt han sig i et stort Selskab, hvor han var meget opromt; og i Glædens og Birnenes Kuus indbod han det hele Selskab paa tre-die Dagen derefter til et Middagsmaaltid, uden at betanke, at hans Kasse næsten var tom, og at der ikke fandtes saameget deri, som han behøvede, for at anstille et saadant Maaltid.

Først næste Morgen indsaae han sin Overstolelse, og kom i stor Forlegenhed. Han vidste hverken Raad eller Redning; og dog stammede han sig ogsaa, at tilstaae sine Venner, at han ingen Penge havde.

Paa eengang faldt det ham ind, at en af hans Forvaltere for nogle Dage siden havde laa det ham vide, at han paa hans Begne havde oppbeaaret 2000 Pistoler (omtrent 10,000 Rigs-daler.) Med disse Penge kunde han hjelpe sig, naar han kuns strax havde havt dem i Paris. Men Godset, hvor Forvalteren boede, var ti Mile borte; hvorledes var det altsaa mueligt, i saadan Hast at tilvejebringe Pengene?

Thomas, hans gamle tro Ejener, som allerede havde tjent hans Fader, og oprigtig el-skede sin Herre, saae hans Kummer, og tilbed sig, at hjelpe ham.

"Hvis De vil have det — sagde han — vil jeg gjerne vove et Forsøg, ride den hele Nat igjennem, og see, om jeg imorgen betids nok kan bringe Dem Pengene."

"Det vilde Du giore?" — svarede hans Herre — "Gamle, brave Ven! hvorledes skulde jeg kunne lønne denne din Ejendom? Hør, giv Forsøget, tag min bedste Hest, nu er Klokk'en elleve, flyv affsted, tohundrede Pistoler skulle tilhøre Dig, naar Du imorgen betids nok bringer mig Pengene.

Thomas sadler sin Hest, hans Herre giver ham Beviis med, og han rider bort i sterkeste Galop. "Tænk paa de tohundrede Pistoler!" raaber hans Herre efter ham.

Den tro Thomas folger Venjen med største Hast, uden at opholde sig et Øjeblik. Om Af-

tenen Klokk'en ni ankommer han. Han vaagner Torvalteren, viser ham Beviset, forlanger Pengene og tillige en frisk Hest. Han erholder begge Dese, forvarer Pengene omhyggelig i sin Eversæk, og vender henimod Midnat med samme Hastighed tilbage.

Nu er han kun en Mist borte fra Paris; han rider igsennem en siden Landsbye; Klokk'en blaaer syv, og han figer ved sig selv:

"Nu vil jeg komme tids nok til Paris;
maa skee finder jeg endnu min Herre i Sengen.
De tohundrede Pistoler er jeg vis nok."

Men saasom den lange Vej meget havde udmattet ham, beslutter han her at stige af ved en Kro, og drikke et Glas Öl. Han binder sin Hest udenfor, efterseer endnu engang Eversækken, og da han finder alt i god Stand, gaaer han ind, og forlanger Öllet. Men hans Forsigtighed tilslader ham ikke, at drikke Öllet i Huus; han tager Glasset, gaaer udenfor, og kommer det ved Hesten.

Midlertid havde allerede en Cyb benyttet den forte Lid, da Thomas var inde i Kroen. Han havde listet sig til, for at borttage Eversækken; Remmerne, hvormed den var fastspændt, havde han allerede oplost; men da Thomas igjen kom ud, forsøjede han sig i en Hast bort. Dog haabede han, at Eversækken nu af sig selv undervejs skulle falde af, og begav sig desaarsag udenfor Landsbyen, for strax at modtage den.

Efterat Thomas havde drukket Øllet, satte han sig igjen ganske ubekymret paa sin Hest, og jog i fuld Galop til Paris. Eversækken holdt længere, end Tyven havde ventet, og han blev altsaa bedragen i sit Haab. En Fjerdingsvej fra Paris tabbede Thomas først Eversækken. Han var saa ganske sysselsat med Glæden, over nu snart igjen at være hos sin Herre, at han slet ikke mærkede Tabet. En Tigger, som sad ved Landevejen, saae den falde, og raabde efter ham: "Herre! De taber Deres Eversæk!" Men Thomas hørde det ikke, og reed bort. — Tiggeren tog Eversækken op, med den faste, redelige Beslutning, at opspørge den Fremmede, og, naar han fandt ham, overlevere ham det Fundne.

Klokken otte kom Thomas til sin Herres Huus. Han laae i vinduet, og raabde ham imøde:

"Thomas, har Du forrettet dit Ærinde? Du er en ærlig Karl! hvor har Du Pengene?"

"Strax, Herre! jeg har dem her i Eversækken!" saaledes talde Thomas, stieeg af, og vendte sig om, for at tage Eversækken af Hesten. Men hvilken Skræk oversvældt ham, da han saae, at Eversækken var borte! Som lynslagen og ganske bedøvet staaer han her; og hans Herre spørger om sider:

"Hvad fejler Dig, Thomas?"

"Ach, Herre! min Eversæk med Pengene!"

"Maa,

"Maa, Karl! min Eversæk! jeg troer Du er gal!"

Rasende farer nu Adelssmanden ned af Trappen i Gaarden, gribet den forfærdede Ejerner i Brystet, med de Ord: "Skjelm! hvor ere mine totusinde Pistoler?"

Thomas faste sig staelvende for sin Herres Fodder, og siger: "Maade, Herre! dræb mig ikke!"

"Jeg spørger, hvor ere mine Penge?"

"Det maa Gud vide; i nærmeste Landsbhe havde jeg dem endnu, jeg maa have tabt dem underveis."

"Tabt dem? Karl! tabt mine totusinde Pistoler? Du er Dodens! sjaalet har Du dem, strax skaf mig dem; ellers — —"

"Herre, dræb mig; Gud veed, jeg har ikke fravendt Dem dem."

"Tov, jeg skal nok vide, at bringe Dig til Bekjendelse; binder denne Bedrager!"

Adelssmanden vedblev urokselig i den Lanke, at Thomas havde sjaalet Pengene. Uden at røres ved hans Laarer, eller agte paa hans Forsikringer, overleverer han ham i Rettens Hænder, og beder, ved alle mulige Piinsler at bringe ham til Bekjendelse. Alle Formodninger ere imod ham; han tilstaaer, at han har modtaget Pengene, men at han ikke veed, hvor de ere blevne af. Man lægger ham paa Pinebænken, Smærtten

ten under ham, til selv at anklage sig; men næppe er han igjen befriet for Piinslerne, saa gjenkalder han alt, forsikrer paa ny, at han er uskyldig, og anraaber om Medlidenhed. Man beretter dette for hans Herre; han beskylder Tjeneren for Halsstarrighed. Men efterat hans Bredes første Hæftighed havde lagt sig, bad han Netten holde inde med videre Undersøgelse, og kuns hensatte Thomas i Fængsel, paa det Tidens Længde omfider skulde node ham, til at aabenbare, hvor han havde gjemt sit Rov.

Thomas tilbringer hele elleve Aar i Fængsel og i uslesste Omstændigheder, og anraaber daglig Himmelnen, om at aabenbare hans Uskyldighed, eller og bevæge hans Herres Hjerte til Medlidenhed.

Herren havde imidlertid glemt sit Tab og sin Tjeners Ulykke, vedblev, at tilbringe sit Liv i daglige Forlystelser, svæggede derved sin Sundhed, og doede i sine meest blomstrende Aar; men Thomas forblev endnu længe efter hans Død i Fængsel.

Omsider gav Kongen engang den Befaling, at undersøge alle Fængsler, og losslade de Misdædere, som enten holdtes fangne for en ringe Tings Skyld, eller hvis Forbrydelse ikke var tilstrækkelig beviist.

Thomas henherde til dem, hvis Brode ikke var beviist. Thi han vedblev endnu bestandig det Udsagn, at han ikke havde stjaalet, men tabt Pengene. For denne Uagtsomhed var han haarde

nok

nok straffet ved det elleveaarige Gangenskab, og man drog altsaa ikke i Betænkning, at løsslade ham.

Nu var Thomas fri; men han befandt sig dog endnu bestandig i en sorgelig Tilstand. Us-
selhed og Alderdom havde svægget hans Kræfter,
og gjort ham usikkert, til igjen at tage Ejene-
ste; egen Formue havde han heller ikke; han
saae sig altsaa nødsaget til at tigge. Allermeest
smærtede det ham, at han intet Middel vidste,
til at lægge sin Uskyldighed for Dagen. Imid-
lertid bar han sin Skjebne taalmodig, og ernæ-
rede sig ved Almisser, som han aldrig manglede.
Ebi han gjorde ingen Hemmelighed af sin Ulykke,
men fortalte enhver den; og han fandt da og
overalt medlidende Mennesker, som rørtes ved
Fortællingen af hans Ulykke, og meddelede ham.

Hidtil giver denne Historie os kuns et
sorgeligt Exempel paa, hvormeget man ved ond
Mistanke kan giøre et Menneske Uret. Men nu
paafølger og et glædeligt Exempel paa Erlighed.
En ærlig Mand havde fundet Eversækken; og
ved ham kom omsider Thomas's Uskyldighed for
Dagen; ved ham blev Thomas igjen sat i lyk-
lige Omstændigheder. Verdens retfærdige Be-
hersker havde hørt den stakkels Thomas's Bon,
og viisde nu, at han ikke glemmer den under-
trykte Uskyldighed. Han styrede det og saales-
des, at Thomas skulde træffe Manden, som havde
fundet Eversækken.

Thomas kommer engang henimod Aften til et lidet Selvejersted, ikke langt fra Paris. En gammel ærværdig Mand sidder paa en Græsbenk udenfor Øren; han hører venligent paa den stakkes Thomas's Bon, erkundiger sig om Aarsagen til hans Elændighed, og Thomas fortæller ham uden Betenkning, som han var vant til, den hele Historie.

Øldingen vores ved denne Fortælling til Zaarer, og lader ham træde ind i Huset, for at overnatte der.

Han beholder ham hos sig til Aftenspise, og noder ham med megen Venlighed, til at sætte sig ned hos ham. Vinen og den gode Spise, han saa længe havde savnet, og endnu mere hans Værts Godmodighed, vederqvægede den gode Thomas saameget, at han ganske henrykt kyssede sin Velgivrels Haand, og hans Øjne sløde over i Glædestaarer. Omsider begyndte den Gamle:

"Men, min Ven! Skondt jeg har god Tro til Eders Retstaffenhed, bliver det mig dog altid noget usandsynligt, at I skulde have tabt en Eversæk, saa ganske uden at vide det."

"Ja, vistnok, min Herre, jeg veed selv ikke, om jeg var beskjent eller fra Forstanden. Vistnok næsten fire og tive Timer at ride i Galop, det trætter; ikke desiomindre vilde jeg udentvis ha veret mere opmærksom, hvis jeg ikke allerede havde været Paris saa nær, og altsaa ingen Fare mere befrygtet."

"Men

"Men vidste I da ikke at opgive, hvorledes
Eversækken var bestaffen? Man burde jo dog have
gjort offentlig Efterspørgsel derom; maaskee — — a

"Ach, min Herre! hvem vilde vel have væ-
ret saa ærlig og højmodig, at give et saadant
Hindegods tilbage? Forresten vilde det have væ-
ret mig en saare let Sag, at beskrive den saa
noje, at enhver ved første Djekast maatte have
kjendt den. Den var af blaat Klæde med lange
sorte Remme, indvendig — — a

"Saae den maaskee ud, som denne? a —
sagde den Gamle, og losede Borddugen op.
Thomas blegnede af Skræk, og raabde:

"For Himsens Skyld! min Herre! det er jo
min Eversæk! a

"Overiles ikke! a — svarede den Gamle —
undersøg den først ret, maaskee er den ind-
vendig ikke saaledes bestaffen, som eders. a

Med disse Ord forlod den Gamle Stuen.

Med skælvende Haand aabner Thomas
Eversækken, og finder deri to nye Klædninger, Lin-
ned, og to temmelig svære Punge med Penge.
En Seddel laae derhos, hvorpaas de Ord stode
skrevne:

"Pungen No. 1 indeholder titusind Rigsda-
ler, som en billig Erstatning for de tabte Penge.
Pungen No. 2 indeholder femtusind Rigsdaler,
Rente af Kapitalen, og andre femtusind Rigs-
daler, som Løn for Ærlighed og udstandne
Lidelser. a

Bed dette Sny stod Thomas maasslos og bedøvet; dog i Hjeblikket traad den Gamle igjen ind, omfavnede ham, og forklarede ham den hele Hemmelighed. Han fortalte Thomas, at han tilforn havde været en velhavende Kriebmand, men ved andre Kriebmændes Bedragerier, som stode i hans Gicld og spillede Gallit, var han ligeledes bleven nødt til at gisre Opbud, og var sat i saa trængende Omscændigheder, at han saae sig nedsaget, til at tigge ved Landevejen. Han fortalte endvidere, at han just dengang var paa Vejen, da Thomas tabte Eversækken, han havde seet ham ride forbi, og blev vaer, da Sækken faldt; han havde raabt efter ham, men var ikke bleven hort; han havde noje sogt, at udfinde Ejemanden til Eversækken, men forgiæves. Omsider havde han anseet disse Penge som et ham af Himlen tilsendt Hjelp, og anvendt samme, for igjen at begynde en Handel; dog med det faste Forsæt, igjen at erstatte den retmæssige Ejemand alt, saasnart han kunde opspørge ham. Han havde nu fert sin Handel lykkeligere, end tilforn; og erhvervet sig en anseelig Formue, indtil han omsider for Alderdoms Skyld havde opgivet Handelen, og begivet sig i Rolighed paa Landet. To Aar havde han nu levet paa det landlige Sted; og da han allerede havde opgivet Haabet, om at saae Ejemanden til Eversækken at vide, havde han besluttet, at giøre desomere Godt imod de Fattige, og i sit Testamente

mente skjenke sine Midler til et Hospital. Og om sider blev han ved:

"Hidtil har intet manglet til min fuldkomne Lykke, uden den Beroligelse, igjen at have erstattet og tilfællet den retmæssige Ejendome fundne Penge. Nu ere alle mine Ønsker opfyldte, min redelige Ven, jeg har i Dem lært at kjende den Ulykkelige, ved hvis sorgelige Tab jeg er bleven riig og lykkelig; modtag her med mit oprigtigste Venskab disse Penge, som tilhøre Dem; maatte de dog giøre Deres sidste Dage behagelige, og bringe Dem til at glemme de haarde Lidelser, De uskyldig har udstaaet!"

Ved Slutningen af denne Fortælling kom Thomas til sig selv igjen som af en Drøm. Han omfavnede den redelige Gamle, og udbad sig det til Venskab, at han maatte tilbringe sine øvrige Dage hos ham, og dse i hans Huus. Den Gamle opfyldte med Glæde hans Begiering.

Derpaa tog Thomas de totusinde Pistoler, som vare i Pungen No. 1, og overleverede sin forrige Herres Arvinger, som dem de egentlig tilhørde. Men Pungen No. 2 beholdt han selv som en Gave af hans Belgiorer, og takkede Gud paa sine Knæ for denne lykkelige Forandring i Skjebne. Især takkede han Gud for, at den retskaffne Gamle var ved ham bleven lykkelig, og at han nu funde tage Deel i samme Lykke.

Han glemde ganske al den Elendighed, han havde udstaart, og hans sidste Dage henvandt glade og rolige for ham i hans Belgiorers Omgang.

Den Retfærdige har mange Trængsler,
men af dem alle vil Zehova redde ham. Ps.
34, 20.

110. En retfærdig Regent.

En Juveler i Wien havde salbuchet en Adelsmand sine Juveler. Denne bad ham, at lade Juvelerne forblive en Dag i hans Huus, paa det han kunde udføge dem, som bedst stode ham an. Juveleren sætter ingen Mistro til Adelsmandens Erlighed, og esterlader ham et heelt Skriin med Juveler.

Næste Dag kommer han igjen, for at afhente sine Juveler, og tillige høre, om Adelsmanden vilde kose nogle. Men Adelsmanden anstiller sig ganske fremmet og uvisedende, og negter reent ud, at han nogensinde havde modtaget Juveler af ham. Juveleren forsikrer og bevidner med Eed, at han har leveret ham Skrinet; han nævner enhver Steen, som havde været deri; men alt omsonst. Adelsmanden negter haardnakfig.

Da Juveleren nu intet Beviis havde i Hænder, vidste han intet andet Raad, end at han

han gik til Kajser Joseph den Anden; thi han
haabede, i Tillid til denne Monarks bekjendte
Retsfærdighed, at han igjen vilde fortjelpe ham
til sin Ejendom. Med grædende Tårer flager
han sin Nød for Kajseren.

Den retfærdige Monark var meget opbragt
over Adelsmandens Nederdrægtighed, som paa en
saa skammelig Maade vilde bedrage Juveleren,
og tænkte paa Midler, til at blotte Bedrageren.
Han lod Juveleren træde ind i nærmeste Sides-
værelse. Derpaa blev Adelsmanden indkaldt
for Kajseren. Han indsant sig strax. Kajseren
spurgde ham om Juvelerne; men Adelsmanden
negtede haardnaklig, og forsikrede, at han al-
drig havde seet Juveleren eller hans Juveler.

Kajseren lod derpaa Juveleren igjen træde
ud af Sidesværelset, og stillede dem mod hin-
anden. Men Adelsmanden vedbliver sit Udsagn,
og falder Juveleren en Afsindig, en Bedrager og
Wrestænder, saasom han frævede ham for det,
han aldrig havde leveret ham.

Kajseren havde imidlertid udtaenk et Mid-
del, hvorved han vilde bringe Sandheden for
Lyset. Han lod Juveleren igjen træde ud, og
besoel Adelsmanden, at sætte sig ned, og skrive
folgende Brev til hans Kone:

"Ullerkjærste Kone!

Wil Du see din Mand i Frihed og ved
Live, saa gib strax Overbringeren af dette Ju-
veel-

veelskrinet, som den bekjendte Juveleer igaar har leveret mig, o. s. v.^a

Kajseren sendte strax dette Brev til Adelsmandens Kone, og Adelsmanden maatte imidlertid forblive i det kajserlige Gemaf.

Konen, da hun fik Brevet, kjendte strax sin Mands Skrift, og twivlede altsaa ikke om, at Sagen jo havde sin Rigtighed. Hun gav Overbringeren af Brevet Skrinet med Juvelerne, og denne bragde det til Kajseren, som strax gav det tilbage til Ejemanden.

Den hjerteglade Juveleer fæstede sig for den retfærdige Monarks Fodder, og takkede ham inderlig for den beviiste Maade. Adelsmanden derimod fik sin velfortjente haarde Straf. — — Denne retfærdige Monark fulgte i sin Regjering stedse Syrachs Formaning:

Bestrie den, som tilfojes Bold, fra den, som gior ham Uret; og vær uforfærdet, naar Du skal domme. Syr. 4, 9.

III. En god Kosak.

Kosakerne ere en Nation, som boer i Polen og Rusland, og er vistnok meget tapper i Krigen, men og derhos temmelig barbarisk og gruesom.

I den syvaarige Krig vare mange Kosaker ved den russiske Armee, som trængde ind i Preussen, hvor de udsvede mange Gruesomheder, udplyndrede og ødelagde hele Stæder og Landsbyer, dræbde Mennesker, ja saaer smaae uskyldige Born. Dog finder man og endnu blandt denne barbariske Nation ret gode Mennesker, som følgende Exempel viser.

En Kosak kom i en preussisk Bondebye i Pommern. Han gik ind i en ussel lille, gaukske forfalde Bondebhytte, og fandt der en fattig Mand med sin Kone, som just i samme Dage var kommen i Barselseng. Disse Folk vare beslæt i største Nød; deres Huus var udplyndret; alle Kreaturer bortdrevne; Konen meget svag. Den Spæde laae uden Vedervægelse, og Manden kunde ikke hjelpe, da ingen Levnetsmidler mere fandtes i Huset.

Den gode Kosak ynskedes over denne hæspølle Families Elændighed. Hans Øjne svumede i Tårer; han saae Noden, og hans medlidende Hjerte var strax beredt paa at gisre Godt og udøve Barmhertighed. Han traad til Konens Seng, tog Barnet paa sine Arme, kyssede det, og lovede den ørlige Moder ved Tegn sin Beskyttelse. Han holdt og sit Lovte; thi han var højmodig nok, til ogsaa at føle sin Fiendes Nod. Han plejede selv Barnet i nogle Dage med storste Omhu, og delte redelig sit Lidet med den satrige Familie, for at stille deres Hunger.

Omsider kom en Trop Kosaker i Huset, og vilde robe og plyndre; men den gode Kosak, som havde lovet at være Husets Beskytter, tog det lille Barn paa Armen, gik dem imode, og forestilte dem, hvilken stor Forbrydelse de vilde begaae, om de vilde handle saa gruesom med svage, ubevæbnede Mennesker. Derved formildede han deres Hjerter, at de igjen droge bort, uden at tilføje Beboerne i Hytten mindste Fornærmedelse.

Den ædle Mand blev saalænge Husets Beskytter, indtil Preusserne igjen nærmede sig. Nu måtte han drage bort; med Saarer forlod han den fattige Familie, som han havde beskyttet og underholdt, og især det lille Barn, som han havde plejet.

112. En Morder opdages tit ved ringe Omstændigheder.

Tre Prangere rejede i Selskab, og dreve om trent zo Stykker Svinn til Thyeingen. Undervejs toge de ind i et Toldhuus, fortoldede deres Svinn, spisste der til Middag, og fortsatte derpaa deres Rejse videre.

Hire Uger derefter fandt man i samme Egn i Skoven et dødt Menneske, som laae i Krattet ikke langt fra Landevejen. Han var allerede i Forraadnelse; ikke destomindre saae man dog endnu tydelig, at han var myrdet ved Slag i Hovedet.

Man

Man mælder det for Amtmanden. Denne lader strax det døde Legeme afhente og besigtige. Ingen kjender ham. Ej heller fandtes noget i den Dødes Klæder, hvoraf man havde funnet slutte, hvem han var? Amtmanden lader ham aabne, og man finder alle Kjendetegn paa en voldsom Død.

Ifke destomindre havde man dog ej ringeste Spoer enten til den Myrdede, eller endnu mindre til Morderen. Vel blev det bekjendtgjort i alle offentlige Tidender, at et saadant dødt Menneske var fundet, og sammes Klæder beskrevne; men ingen mældte sig, som funde give nogen Oplysning om ham.

Den retskaffne Amtmand var meget blymret herover, og havde ingen Roe Dag eller Nat. Om trent fire Uger efter at den Døde var funden, faldt det Amtmanden ind engang om Matten, han vilde selv endnu engang begive sig hen til Stedet, hvor Mordet var begaet, og eftersee, om der ikke maaske endnu funde findes eller opdages noget, som ledede paa Spor. Næppe funde han oppebie Morgen'en.

Saa snart det var Dag, reed han ud, og undersøgte alt; men funde ikke opdage det mindste af det, han ønskede. Om sider saae han, vel tolv Skridt derfra, noget Hvidt blinke frem under nogle tykke Buske. Han kryber igjennem, og finder en lidt Seddel. Han beseer den, og finder, at det er en Toldseddel paa Sviin, som ere blevne for-

tol-

toldede til nærmeste Toldsted. Og denne lille Seddel var det første Middel til Morderens Opdagelse.

Amtmanden reed derpaa til Toldhuset, og forespurgde sig derom hos Værtten, som sagde:

"Ja, denne Toldseddel har jeg skrevet for tre Prangere, som have fortoldet zo Svin. De have og spist her, og gif til Thyringen " "Hvad spistde de? " — spurgde Amtmanden, og Værtten svarede:

"Ja, det veed jeg selv ikke længere; men min Kone maa vel vide det."

Konen blev spurgt, og hun vidste det heller ikke længere. Men da man af Toldseddelens Datum saae, at det havde været en Fredag, sagde hun:

"Om Fredagen foger jeg sædvanslig til Eftermad Gurkaal og Flest."

Nu faldt det Amtmanden ind, at de ved ataabne Liget havde fundet ganste ufordsjek Gurkaal i Maven. Det var nu højtandsynligt, at den Myrdede havde været een af de tre Prangere, og at han var myrdet af hans to andre Kammerater.

Men man havde ikke kjendt dem; ingen vidste, hveden eller hvor de var. Det var altsaa endnu meget vanskeligt, at opdage de tvende Mordere, og mangen Dommer vilde maaske slet ingen Uimage have gjort sig dermed. Men den retskaffne Amtmand var utrættelig, naar det gjaldt

gjaldt om, at haandhæve Retfærdighed; og helser ikke denne gang astod han før, end han havde opnaaet sit Øjemed.

Han brugde dertil følgende Middel. Han valgte en klog og forstandig Byesoged, underrettede ham om alle Omstændigheder, gav ham Rejssepenge tilligemod en Hest, og besoel ham. Bye for Bye at estersætte Mordernes Spoer, indtil han erfoer, hvor de boede. Tillige gav han ham et Dokument med, hvori han anmodede enhver Dvrighed, at lade dem arrestere; men dette Dokument skulde Fogden ikke vise nogen, før han havde opdaget Mordernes Opholdssted.

Fogden folger noje sine Ordre, og er saa lykkelig, paa den hele Vej af 18 Mile Bye for Bye at udfritte, hvor de vare komme igjennem, og forfulgte deres Spoer lige indtil Thyringen til Stedet, hvor de boede. Endnu sildig om Aftenen meldte han sig hos Byesogden, Stedets Dvrighed, og forevisse ham Amtmandens Skrivelse, med Begæring, at lade Morderne arrestere. Men Byesogden gjorde altsaaende Betenkelsigheder, ved saastrax om Matten at lade dem fængsle, og meende, de kunne da lettelig undløbe, bad ham derfor, at lade det beroe til næste Morgen. Fogden maa lade sig dette gesalde.

Men da de næste Morgen gaae hen, ere Morderne allerede om Matten undvegne. Formodentlig vare de blevne underrettede om alt fra Byesogdens Huus.

Sognefogden maa nu vende tilbage med uforrettet Sag til sin Amtmand. Men denne har hverken Rast eller Roe, siger til Fogden:

"Hvad der forefaldt, skal nok finde sig i Fremtiden; men vi kunne ikke lade det beroe herved. Her er paa ny 100 Rigsdaler og en frisk Hest. Rid igjen tilbage, og begynd atter at eftersette dem fra Stedet, hvor de ere undvegne. Den retsærdige Himmel, som allerede har givet os saamieg Lys, vil og sikkertlig ikke lade disse Mordere undslippe."

Den snu Foged begiver sig atter paa Vejen, og begynder fra Byen, hvorfra de bare flygtede, at efterspørge dem i alle nærliggende Landsbyer og Værtshuse; han er virkelig saa lykkelig, igjen at komme paa Spoer efter dem, og forfolger dem. Han taber nogle gange Sporet, men finder det igjen, og forfolger dem ligetil Hamborg.

"O! tænker han, — her i denne vidtløftige Stad vil al din Uimage være forgjeves. Sikkertlig ere de gangne tilskibs herfra! Ikke destomindre vil Du dog, da Du nu er saa nær, med det samme besee Hamborg."

Han rider ind i Staden, og sliger af i det første det bedste Værtshuus. Allerede var han ueens med sig selv, om han skulde fortsætte sine Eftersøgninger i denne store og folkrige Stad. Dog den ene Morder var ham nærmere, end han tænkte; Forsynet havde ikke omsonst ført ham ind i dette Værtshuus.

Ef.

Efterat han i Skjenkestuen har erkundiget sig om adskillige Omstændigheder; gaaer han ude vor, bliver staende i Gadedoren, og seer sig om paa Gaden. Ligeoversor er en Viinkjelder, og imedens han staer her, kommer en Karl op med en Kurvfald Bouceiller, som han strax funde see paa, var en Fremmed, og ikke henhørde til Haarborgerne. Han erkundigede sig ganske ligegyldig hos Verten og de Omkringstaettede om dette Huus, om Folkene, som boede deri, og om denne Karl; og Verten sagde:

"Denne tilsigemed en anden er først for horten Dage siden kommen hertil fra Thyringen, og har fæjet sig bort hos disse Folk som Gaardskarl; den anden derimod har taget Hyre som Matros."

"Nu har Du jo her — tænker han ved sig selv — hvad Du vil have. — Han gaaer strax til den regjerende Borgemester, og aabenbarer ham den hele Sag. Personen bliver arresteret, og i Øjeblikket tilstaaer han den hele Handling med disse Ord: han har ikke funnet komme videre; han saae nu retvel, at Guds Havn forfulgte ham.

Vel blev den anden Morder ogsaa forfulgt ved Stikbreve; men man har ikke funnet opspore ham.

Sognefogden rejsde derpaa med Morderen under behorig Bedækning tilbage til sin Amtmand, hvor Morderen har tilstaaet, at de allerede varre komme i Trætte med den Myrdede paa Toldskedet,

og siden efter havde ombragt ham i Skoven.
Han sik fin fortjente Straf.

Hvo der læser dette, han tænke paa de vigtige Ord:

Vaatager jeg mig end Morgenrotdens
lette Vinger, og flyver til Havets yderste
Grændser mod Vesten; saa vil dog din
Haand finde mig der. Psalm. 139, 9. 10.

213. En brav Kulsvier og hans Kone.

I Gastein i Forstendsmillet Salzburg
levede en brav Kulsvier, ved Navn Gotfred
Schonfeld. Hans Kone, som var ligesaa brav,
hedde Gertrud.

Engang sad han ved sin Kuldynge, imedens hans Kone var gaaen til en langt bortliggende Skov, for at tale med Skovrideren. Imedens han saaledes sidder her, hører han sin Hund gise stærk blandt Hækkerne. Han rejser sig, gaaer efter Lyden, og træffer omsider Hunden; men seer og tillige Marsagen, hvorför den havde giset saa stærk. Thi der paa Stedet laae to smaae Born, som først syntes at være nogle Dage gamle; det var to smukke velskabte Drengesborn; Hunden stod ved dem, og sliffede dem. Da Schonfeld saae dem, raabde han fuld af Medynek:

"Stakkels Skabninger! en Hund har større Medlidenhed med Eder, end den, som skjenkede Eder Livet. Hvilket Menneske! Hun skammede sig for Menneskene, ved at være eders Moder, og skammede sig dog ikke for Gud, da hun gif i Krogen med sin Boler!"

Han tog begge Børnene i Havn, og gif tilbage til sin Kuldynge. Nu kom hans Naboe Jørgen til ham, og sagde: "Hvad vil Du med disse Horeunger? de bringe Dig kuns Ulykker i Huset."

"Jeg har endnu aldrig havt Ulykker eller Forbandelser i mit Huus, Naboe, saasom jeg altid har arbejdet trolig, og allene gjort, hvad Ret er."

"Men Du har allerede selv sex Børn."

"Det takker jeg Gud for; nu faaer jeg otte. Desto flere har jeg og til at bede og arbejde."

"Var jeg i dit Sted, jeg bragde dem strax til Landsdommeren."

"Det troer jeg gjerne; men jeg gisr det ikke. Der er allerede Fader- og Moderløse nød i Wassenhuset.

"Saa send den naadige Erkebisshop dem; han har ingen Børn."

"Gud har tilskikket mig dem, han vil og ernære dem. Jeg vil opdrage dem, vil derfor om Sendagen intet Kød spise, og hvert Fjerding var brænde en Kuldynge mere."

I medens de saaledes talde, kom hans Kone.
Hun var torstig og træt, og sagde til sin Mand;

"Giv mig en Vederqvægelse, min Gott
fred, jeg blev saa torstig paa Vejen."

"Her har Du to for een, kære Gertrud!"
Med disse Ord lagde han hende begge Bornene i
Skjødet. Guld af Horundring, betragtede hun
dem, og sagde:

"Jeg har Born nok, Gud skee Tak, jeg
forlanger ikke flere."

"Skal jeg da legge dem hen igjen, hvor Spids
har fundet dem, Gertrud? for at Ørne eller
Ræve kunne opæde dem?"

"Du har altsaa fundet dem? Saa Gud
være eders Moder naadig, I smage Stakler!"

Saaledes talde den brave Kone, kyssede
dem, og trykede dem til sit Bryst; om sider blev
hun ved:

"Nej, I skulle dog have en Moder. Jeg vil
være den; der staaer eders Plejefader, og Gud i
Himmelten skal være og blive eders rette Fader."

"Det samme har jeg tænkt!" — sagde
Manden, og fremsatte derpaa en Kruske Mælk.
Gertrud vederqvægede strax Bornene med Mælk-
ken, forend hun endnu tænkede paa, at stille sin
egen Torst.

Næste Dag bleve begge Bornene døbte, og
de ærlige Ægtefolk stode selv Faddere. Siden
opdroge de dem ligesaa omhyggelig, og holdt
dem ligesaa godt, som deres egne Born.

Vistnok foraarsagede disse to Børn den brave Gertrud megen Uro og mangen svenløs Rat, og den ærlige Schonfeld mere Arbejde; dog ingen af dem flagede, men de plejede at sige:

"Naar vi engang blive gamle, saa ville de igjen pleje os."^a

Og deres Haab har heller ikke skuffet dem. Thi da deres egne Sonner stode som Skarpstyktere i kaiserlig Tjeneste, have disse to Hitteborn undersøkt de gode Gamle i deres Arbejde, og skaffet dem Pleje og rolige Dage i deres Alderdom.

Disse to brave Egtefolk fandt altsaa alle rede her Lønnen for deres Barmhjertighed. Men den herligste Løn ville de erholde paa hin store Gjengældelsesdag, naar Menneskenes Dommer tilraaber dem;

Hvo som antager et saadant Barn for min Skyld, den antager mig. Og:

Hvad I have gjort mod den ringeste af disse mine Brødre, det have I gjort imod mig. Matth. 18, 5. 25. 40.

114. En Officier, som af Kjærlighed til sin Kone udsøver Barmhjertighed.

I den syvaarige Krig kom en østerrigse Officier ind i en fiendlig Stad, hvor han skulde afpræsse Indbaanerne Brandstæt. Borgerne funde

ikke udrede det Forlangte. — Han havde strænge Ordre, og brugde haardeste Trusler. Han maatte gisre dette af Lydighed mod sine Føresatte, men det var aldrig falset ham ind, virkelig at udføre disse Trusler.

Engang var han i et Selskab, hvor han ligeledes udstodte flige Trusler, og talde om Ild og Sværd. Et ungt Fruentimmer bad han meget rorende om Skaansel. Nu blev han stille, og betenkede sig en fort Tid; paa eengang forandrede han sin Tone og sagde:

"Vær ubekymret! jeg skal gisre alt, hvad som staer i min Magt. Da jeg forlod mit Hjem, faldt min Kone mig om Halsen og græd, og hendes sidste Ord vare: Naar Du kommer til Fienden, saa tenk paa mig. Skaan de stakkels Mennesker saameget som muligt, og giør dem Godt for min Skyld. Disse Ord kan jeg ikke glemme."

Derpaa gik han ud, estergav meget af sine Fordringer, og drog fredelig bort fra Staden.

Hvormeget Godt havde ikke Officierens brave Kone bevirket ved den Formaning, hun gav sin Mand ved Afskeden! Og hvormeget Godt kan ikke ethvert Menneske virke, naar han ved passende Lejligheder formaner sine Medmennesker til det Gode!

Formaner hverandre, og opbygger den ene den anden. 1 Thess. 5, 11.

215. En roessværdig Gnier.

I Staden Rheims i Frankrig levede en Præst, ved Navn Godinot, som man almindelig kaldte den suurfittige Gnier; thi uagtet han havde meget gode Indkomster, drev han dog Spar-somheden til det højeste. Han gjorde sig selv lidet tilgode; gav ingen Fattig en Almisse; men træde fun stedse efter, at forøge sine Skatte.

Dog var han ingen Gnier af det sædvanlige Slags: han havde en lovlig Hensigt med sin Sparsomhed. Thi efterat han havde samlet saameget, at han omtrent besad hundrede-tusinde Rigsdaaler; lod han paa egen Bekostning bygge en stor Vandledning, saa at hele Staden Rheims blev ved Nor forsynet med godt Vand, hvorpaa de hidtil havde haft stor Mangel. De fattige Indvaanere havde tilforn allermest foelst denne Mangel paa godt Vand; men nu vare de paa eengang hjulpne, og Godinot havde altsaa sikkerlig gjort meget mere Godt med sine Penge, end om han havde bortødslet dem blandt Tiggere.

Nu saae man altsaa den sande Marsag til denne brave Mandes store Sparsomhed. Man skælde ham nu ikke længere for en suurfittig Gnier, men agtede ham højt som en Menneskeven; og endnu den Dag idag er velsignes hans Minde af Staden Rheims's Indvaanere.

116. En ørlig Hyrde.

I Brienne i den franske Provins Cham-pagne levede en ørlig Hyrde, ved Navn Klaus. Denne sad en Aften ved Landevejen under et Træ, og blæsde en Aftenpsalme paa sin Klojte. Hans Hjord græssede omkring ham. I det samme kom en Haandværkssvend opad Landevejen fra Brienne, betragtede den andægtige Hyrde med foragtelig Stolthed, og gik forbi, uden at hilse ham.

Omtrent en Time derefter vilde Hyrden drive sin Hjord til Staden; han rejede sig, og gik langsom henad Landevejen, imedens Hunden samlede Hjorden. Paa eengang blev han noget Glændende vær, som laae paa Vejen; han tog det op. Det var en Brevtasse. Noglen hang ved den; han aabnede den, for at see, hvad der var i den; og han fandt blandt andre Papirer en Vexel paa 200 Rigsdaler. Ligeledes fandtes der og i samme et Lærebrev, hvorfaf han saae, at Brevtassen tilhørde en Silkevæversvend, ved Navn Franz Bildrose.

Hyrden tænkde strax, at Haandværkssven-den, som for en Time siden var gaaen forbi ham, maatte have tabt denne Brevtasse. Han var strax beredt, til at give ham den tilbage. Alle-rede havde han drevet Hjorden sammen, og sat sin Hund til at bevogte den; og nu vilde han begive sig paa Vejen, og sege at indhente Haand-værkssvenden. Men i samme Øjeblik kom denne

tilbage, sogde ængstelig paa Landevejen, og, da han saae Hyrden, raabde han til ham:

"Har I ikke fundet en Brevtasse, gode Ven?"^a

"Hvad er eders Navn?"^a

"Franz Waldrose,"^a

"Jo, jeg har fundet den!"^a — Saaledes talde den ærlige Hyrde, gif ham imode, og overleverede ham Brevtassen, saaledes som han havde fundet den, med alt, hvad som var deri.

Haandværkssvenden var ude af sig selv for Glæde, og fremtog af et Siderum, som var i Brevtassen, en Guldring, som han tilbod den ærlige Hyrde til Belønning. Men denne sagde:

"Behold eders Ring, I har desuden allerede udstaaret nof ved eders Angest, og er nu blev en Mil forsinket paa Rejsen. Vi Hyrder ansee det for vor Skyldighed, at tiene de Rejsende. Og hvad man er pligtig at gisre, for det hør man ikke lade sig betale — Men een Lærdom, gode Ven, bor I modtage af en ringe Hyrde: Hils for Fremtiden skikkelige Folk, som I møder; I veed ikke, om de engang kunne bive Eder en Tjeneste."^a

Den Fremmede skammede sig, trykde indelig rote den ærlige Mands Haand, og bad ham hjertelig om Forladelse for den begangne Grovhed. Derpaa viisde Hyrden ham en Markvej og sagde:

"Denne Vej gaaer nærmere, og fører Eder endnu for Nat til Herberge, hvis I vil gaae hurtig."^a

"Men

"Men — sagde Haandværkssvenden — eders
Navn maa jeg dog først vide, for jeg forlader Eder,
paa det jeg engang kan fortælle mine Landsmænd,
hvad for retskaffne Hyrder der gives i Frankrig." a

Hyrden svarede:

"Jeg hedder Klaus Nugemont, er en
rettroende Katholik, og boer i Brienne; og
Gud være nu med Eder!" a

Den Fremmede tog inderlig rort Afsked med
den ørlige Hyrde, og har siden ofte fortalt denne
Historie i sit Fædreland.

117. En god Son redder sin Fader.

En preussisk Officier, som var af fornene
Familie, og besad Midler, opholdt sig en Tid-
lang som Hverver i Ulm i Schwaben. Om-
sider sik han Ordre, igjen at vende tilbage til
Regimentet, og gjorde sig altsaa rejsefærdig.

Aftenen før hans Afrejse meldte sig et
smukt, velvoxent, ungt Menneske, og vilde lade
sig hverve til Soldat. Han syntes at være en
god og velopdragen Ungling; men da han traad-
frem for Officieren, skielvede hans hele Legeme.
Officieren tilskrev Ungdoms Frygtagtighed dette,
og spurgde, hvad der fejlede ham, og hvorfor
han var saa bange? Det unge Menneske svas-
rede: "Jeg frygter for, at De afsviser mig." a Og
i det

i det han sagde disse Ord, trillede Taarerne ham ned af Kinderne. Derpaa sagde Officieren: "Rej langtsra! han er mig tvertimod meget velkommen. Hvor funde han frygte for sligt?"

"Saasom de Haandpenge, jeg er nsdt til at forlange, formodentlig ville forekomme Dem for høje."

"Hvormeget forlanger han da?"

"Ikke Pengegjerrighed, men en paatæn-
gende Nsdvendighed tringer mig, til at forlange
50 Rigsdaler; og jeg er det ulykkeligtste Men-
neske af Verden, hvis De vægrer Dem for at
give mig saameget."

"Halvtredsfindstyve Rigsdaler ere vistnok
meget; men han gefalder mig; jeg troer, han
vil giore sin Pligt, og vil derfor ikke tingue med ham.
Her ere de 50 Rigsdaler. Imorgen rejse vi
herfra."

Han udbetalde ham de 50 Rigsdaler. Det
unge Menneske var henrykt af Glæde. Han bad
derpaa Officieren, at det maatte være ham til-
sladt, at gaae hjem, for først at opfylde en hellig
Pligt, og lovede at være der igjen om en Time.
Denne troede hans ærlige Ansigt, og lod han
gaae.

Men da han i det unge Menneskes hele
Afsærd var bleven noget Besynderligt vaer, li-
stede han sig i en viid Afstand bagefter ham, for
at see, hvor han gif hen. Han saae ham strax
lobe

Isbe til Stadens civile Arresthuus, hvor han bænkede paa, og blev indladt.

Officieren gik ligeledes ind, og saae alt, hvad som foregik, og hvad der havde bevæget Unglingen til at lade sig hverve.

Unglingens Fader sad arresteret for en Giæld af 50 Rigsdaaler, som han ikke funde betale. Sonnen havde desaarsag ladet sig hverve, for ved Haandpengene at befrie sin Fader. Saa-snart han kom i Arresten, talde han med Arrestforvareren, og leverede ham de 50 Rigsdaaler i Forvaring. Derpaa ilde han til sin Fader, saldt ham om Halsen, og forkyndte ham sin Frihed. Officieren gik bagefter ham, og saae den gamle ærlige Olding, som med inderlig Glæde trykde sin brave Son til sit Bryst, og vadede han med sine Laarer, uden at sige et Ord.

Officieren funde ikke føre det over sit Hjerte, at en saa god Son skulde følge sin Frihed. Han besluttede derfor strap, igjen at give ham fri, og erstatte Haandpengene af sin egen Lomme, og sagde desaarsag til den Gamle:

"Berolige Dem, jeg vil ikke beroeve Dem en saa brav Son. Lad mig tage Deel med i hans ødle Handling. Han er fri; og jeg fortryder ikke den Sum, jeg saa vel har anvendt."

Fader og Son fastede sig for hans Fodder. Sonnen vilde i Begyndelsen ikke modtage den ham skenkede Frihed, men bad Officieren tage ham med, og sagde, at hans Fader nu ikke længere

gere behøvede ham saa nødvendig, og han vilde nødig falde en saa godgjorende Herre besværlig.

Men den højmodige Officier påaftod, at han skulle forblive hos sin Fader; forde dem begge ved Haanden ud af Tængslet, og rejede hjerteglæd fra Utm, saasom han var sig bevidst at have gjort to gode Mennesker lykkelige.

218. Taknemmelighed imod Velgjørere.

Da ethvert tydsk Land i Rigskrigen mod Frankrige skulle stille sin Kontingent til Rigssarmeen, træf denne Skjebne ogsaa mangt et lille Land, hvor ingen Soldater hidtil vare blevne holdte. Man maatte altsaa udskrive Refruter. Indbyggerne i slige Lande forestilde sig Krigens endnu langt skrækkeligere og farligere, end den virkelig er, saasom den endnu var noget fremmet og nyt for dem, og hverken de eller deres Forfædre nogensinde havde bivaanet Heldttoge og Heldtslage. Desaarsag skielvede alle Forældre ved den Tanke, at deres Sonner maaßke skulle marschere med mod de Franske.

Saaaledes forholdt det sig og i Græsstabet Lippe i Westphalen. Refruterne bestemtes ved Lodfestning. Loddet træf blande andre en Mollers Son i Amtet Schwalmberg. Fader og Moder jamrede sig over deres sorgelige Skjebne. Men Ingen kan hjelpe dem.

Dog omsider fremstod en Hjelper. Denne Møller havde en Karl, ved Navn Peter, som han som et fattigt Barn havde taget til sig og opdraget. Denne saae sin Belgiorers Bedrøvelse; og af Taknemmelighed for de oppebaarne Belgjerninger tilbød han sig, at ville være Soldat, paa det hans Huusbondes Son funde slippe fri. Mølleren vilde i Begyndelsen ikke modtage dette; thi han troede, at den Kjærlighedstjeneste, Karlen vilde bevise ham, var forstør; men Karlen forsikrede, at den endnu var altfor ringe for de mange Belgjerninger, Mølleren havde beviist ham.

Mølleren modtog omsider Karlens Tilbud. Men han forlangde det ikke omsonst. Var Karlen taknemmelig, vilde han ogsaa være det. Og af Erkjendtlighed mod Karlen, antog han samme i Barns Sted, saa at han nu har lige Ret med Sonnen.

119. Mordermorderen.

Det har sin gode Nytte, undertiden at betragte Exempler paa store Forbrydere, paa det vi deraf kunne see, hvor dybt Mennesket kan synke i Ondskab og Laster. Dette tjener os til Advarsel, saa at vi desto omhyggeligere vaage over vort eget Hjerte, og stride mod de onde Begærigheder.

I Forstendømmet Fulda i Thüringia levede en brav og retskaffen Bondeskone, som var Enke, og

og havde to Sonner og en Datter. Den ældste Søn var lidetlig og ondskabsfuld. Han forlangde ganske uden Ret og Billighed, at Moderen skulde afstaae Gaarden til ham, skonadt han endnu var mindreaarig. Da Moderen ikke vilde samtykke heri, og tænkede, at overdrage Gaarden til den yngre Broder, som var langt ordentligere og af bedre Tænkemaade; fattede den ældre Søn det ugrundelige Forsæt, paa en skrækkelig Maade at hevne sig paa sin Moder og sine Søskende.

Allerede i Efteraaret 1795 havde han gjort et Forsøg paa, at forgifte Brødet for dem; men det var ikke lykkedes ham. I Foraaret 1796 udførde han om sider sit ugrundelige Forsæt. Han bad sin Moder, bage Pandekager. Hun gjorde det; og han listede sig til under Tillavningen, at blande Gift i Dejen. Derpaa reed han til nærmeste Landsbye, for at lade Hestene bestaae, og op holdt sig der temmelig længe. Imidlertid blevé Kagerne bagte, og hans Moder og Søskende spisste deraf. Da han kom hjem, laae Moderen allerede død paa Gulvet; Broderen droges med Døden, og Søsteren havde de skrækkeligste Kram peträkninger og Smærter. Ganske koldblodig gif han hen til Søsteren, og sagde: "Ey, ey, Du har spist Pandekagen altfor varm!" Saaledes til talde han og Broderen, og rørtes hverken af Medhyk eller Fortrydelse. Efterat begge Søskende ogsaa vare døde, op holdt han sig endnu en heel Dag i Huset; derpaa tog han Flugten.

Gvrigheden kunde altsaa ikke lade dette
Umenneste vederfares sin fortjente Ret; men den
ubedragelige Dommer vil sikkert finde ham; thi:

Der staer skrevet: Henvnen hører mig
til! jeg vil gjengioelde! siger Herren. Rom.
12, 18.

120. Retskaffenhed.

I Maret 1794 lod i London en vis William Hall, Slagter af Profession, bekjendtgjøre
i de offentlige Tidender, at han for tive Aar
siden ved Ulykkesstilfælde havde fejet sig nedsaget,
til at spille Ballit, og kuns betale sine Kreditorer
tredive Pund Sterling istedetfor hundredede.
Gud havde siden haaledes velsignet hans Glid i
Eaton — en Glælke ved Themisen, ligeoverfor
Windsor, — at han nu kunne betale sin Giæld
reent ud. Han indbød dersor sine Kreditorer paa
en bestemt Dag i Værtshuset i Eaton, at tage
ristakke med et Middagsmaaltid, og modtage
Resten af deres Fordringer, til hvis Betaling
just ikke Landets Lode, men den naturlige Eslelse
af Ret og Billighed forpligtede ham, hvilken bor
være en retskaffen Mand ligesaa hellig, som hine.

